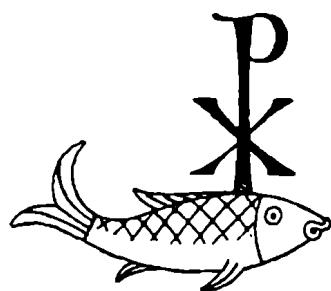

Tomáše Kempenského

ČTVERO KNIH

o následování Krista

Z latiny přeložil Karel Vrátný

Vydal Vyšehrad v Praze l. P. 1941

Překladaťelova poznámka

»Každý les mívá své jeleny,« praví kdesi Štitný, užívaje slov sv. Augustina. Tak snad i tento nový překlad Následování Kristova po tolika jiných českých překladech slavné té knížky najde své čtenáře.

Překládaje, přidrřoval jsem se často snad příliš věrně latiny, a to obyčejně i vzhledem k rozdělovacím znaménkům mého originálu (Tours, 1886); ale zdá se mi, že se mi právě tím také dosti často podařilo vystihnouti zvláštní rytmus originálu.

Bývaly spory o to, kdo je spisovatelem této knížky. Dnes se má celkem za jisto, že jím jest holandský řeholní kanovník Tomáš Kempenský (1379 nebo 1380-1471). O původcovství Následování soupeřili s ním v posledním padesátiletí již jen dva mužové: Jan Gersen, prý benediktinský opat ve Vercelli (mezi Milánem a Turinem) v 13. stol., a slavný učený kancléř pařížské university Jan Gerson (1363-1429).

Čtenář brzy pozná, že knížka byla sepsána vlastně pro řeholníky. Nicméně je v ní velmi málo myšlenek, které by nemohl každý křesťan s prospěchem obrátiti na sebe nebo po případě přizpůsobiti svému postavení a svým osobním poměrům.

Zabralo by příliš mnoho místa, kdybych chtěl vypočítávati vynikající neřeholníky, laiky, kněze, biskupy, kterým bývalo Následování nevysychajícím a hojným pramenem velikých a zušlechťujících myšlenek. Garcia Moreno, president jihoamerické republi-

ky Ecuadoru, vytrvalý uplatňovatel katolických názorů a zásad ve státní správě a zahynulý pak jako oběť zednářské nenávisti (6. srpna 1875), míval *Následování stále u sebe*. A mnohem dříve ušlechtilý německý biskup Sailer, proslulý také jako pedagogický spisovatel, napsal o téže knížce: »Přál jsem si naléztí přítele, kterého bych mohl míti stále doma u sebe a snadno s sebou bráti také na cesty; přítele, který by mi ve všech případech říkal pravdu, všude mne upozorňoval na propast mé sebelásky a na jiskerku světla, která bleskotá nad tou propastí, t. j. na mne samého; přítele, který by líného pobádal, příliš horlivého krotil, truchlivého povzbuzoval, radujícího se mírnil, chybuujícího káral a unaveného osvěžoval. Věděl jsem ovšem, že mimo Boha nikde nelze naléztí takového všudypřítomného přítele; já však potřeboval ještě druhého, viditelného přítele, který by mne upamatoval na všudypřítomného, neviditelného přítele a k němu mne pudil. A takového věrného, viditelného přítele, který mne pamatoval na Boha a k němu mne pudil, jsem našel v knížce, která sluje *Následování Krista*. Ani jednou jsem tohoto přítele nepřistihl, že by mně byl chtěl lichotiti; vždycky stál na straně rozumu proti žádostivé smyslnosti. Směle a chladně nazýval sebeklam sebeklamem, marnost marností a učil mne rozeznávati snění od pravdy a prst boží od zakrytých popudů sebelásky.«

O výbornosti *Následování* výmluvně svědčí okolnost, že si je přeložili i protestanté. A po Písmě

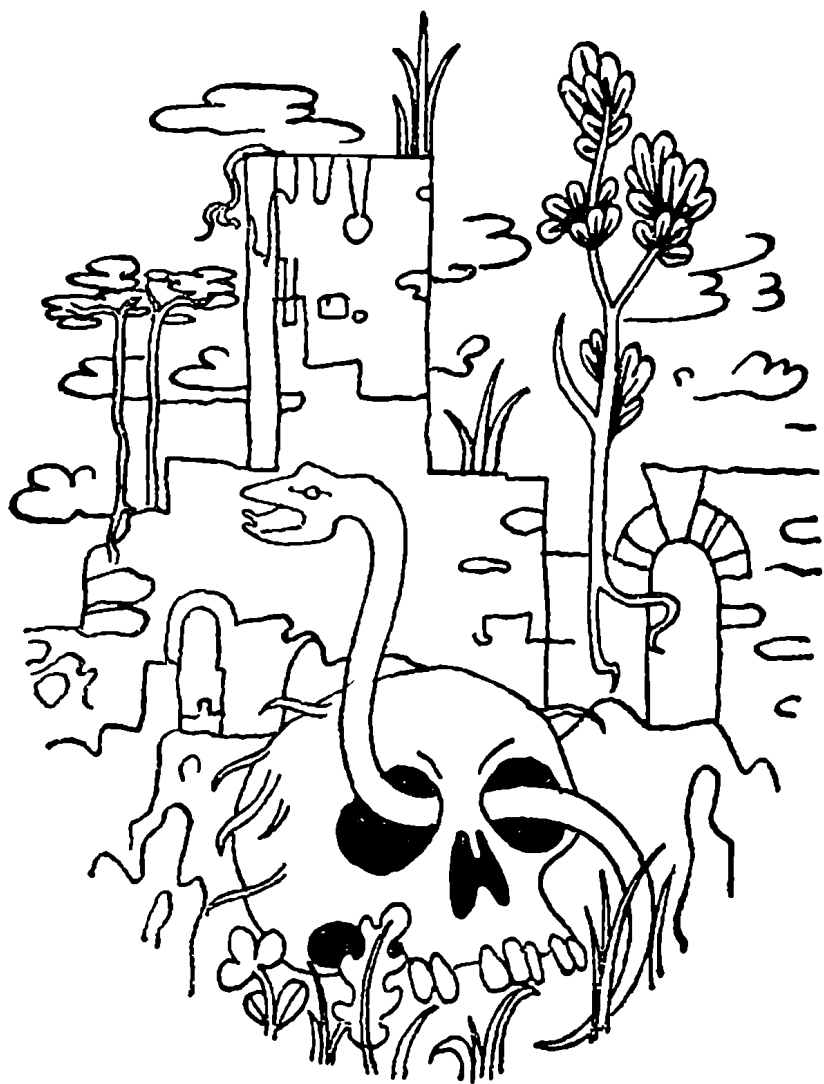
sv. prý žádná kniha nebyla tištěna tak často jako tato.

Spisovatel. Následování často mluví slovy Písma sv., ale pro větší úhlednost tisku a pro úsporu místa nejsou zde taková místa zvláště označována.

Některé kapitoly čtvrté knihy se velmi dobře hodí za přípravu na sv. přijímání.

KNIHA PRVNÍ

Napomenutí prospěšná k duchovnímu životu

KAPITOLA I. - O následování Krista a o pohrdání všemi marnostmi světskými.

1. - Kdo mne následuje, nechodí ve tmách, praví Pán. Tať jsou slova Kristova, jimiž nás napomíná,

abychom následovali jeho života a mravů, chceme-li býti opravdu osvíceni a ode vsí slepoty srdce osvobozeni. Nejpilnějším tedy ducha našeho zaměstnáním budiž rozjímání o životě Ježíše Krista.

2. - Nauka Kristova předčí nad všechny nauky svatých; a kdo by vnímavého ducha měl, ukrytou manu by v ní nalézal.

Ale stává se, že mnozí lidé, ačkoli často evangelium slýchají, malou touhu v sobě cítí, protože nemají ducha Kristova.

Kdo však chce úplně a chutně slovům Kristovým rozuměti, musí se snažiti, aby všechen život svůj k němu připodobňoval.

3. - Co ti prospívá hluboké věci o Trojici promlouvati, jestliže ti schází pokora, takže Trojice nemá v Tobě zalíbení?

Hluboká slova zajisté nečiní člověka svatým a spravedlivým, ale ctnostný život nás dělá Bohu milými.

Více si přeji zkroušenost cítiti, nežli výměr její znáti.

Kdybys uměl celé Písmo nazpaměť a všech filosofů výroky, co by ti to všechno prospělo bez lásky boží a milosti?

4. - Marnost nad marnost a všechno je marnost, kromě milovati Boha a jemu jedinému sloužiti.

To je svrchovaná moudrost, abychom pohrdáním světa mířili do království nebeských.

Marnost tedy jest pomíjející bohatství hledati a na ně svou naději skládati.

Marnost také jest po cti a důstojenstvích bažiti a k vysokému postavení se vypínati.

Marnost jest tělesných žádostí následovati a toho si žádati, zač potom bude člověk musiti těžké tresty trpěti.

Marnost jest dlouhého života si přátí a o dobrý život málo pečovati.

Marnost jest toliko přítomného života dbáti to, co přijde, nepomýšleti.

Marnost jest milovati to, co se vší rychlostí mívá, a nespěchatí tam, kde věčná radost zůstává.

5. - Vzpomínej často na ono přísloví, že oko se nenasycuje hleděním ani ucho se nenaplnuje slyšením.

Snaž se tedy odtahovati srdce své od milování věcí viditelných a k neviditelným se přenáseti; neboť kteří své smyslnosti následují, poskvřňují své svědomí a ztrácejí milost boží.

KAPITOLA II. - O pokorném o sobě smýšlení.

1. - Každý člověk přirozeně touží po věděni; ale co nám prospěje věděni, nemáme-li bázně boží?

Lepší je zajisté pokorný venkovan, který slouží Bohu, nežli pyšný učenec, který sebe sám zanedbává, pohyby nebeské pozoruje.

Kdo sebe sám dobře zná, za málo sám sebe pokládá, aniž si libuje v lidské chvále.

Kdybych znal všecky věci, které jsou na světě,

a neměl bych lásky, co by mi to bylo platné před Bohem, který mne bude souditi podle skutků?

2. - Ustaň od přílišné touhy po vědění, neboť veliká se v tom nalézá roztržitost a veliký sebeklam.

Kteří mnoho vědí, rádi chtějí zdáti se učenými a slouti moudrými.

Mnoho je věcí, jež znáti duši málo neb nic neprospívá. A velmi nemoudrý jest, kdo více se zabývá jinými věcmi než těmi, které k spasení jeho mu napomáhají.

Mnoho slov nenasycuje duši, ale dobrý život občerstvuje mysl; a čisté svědomí skýtá velikou v Boha důvěru.

3. - Čím více víš a čím lépe, tím přísněji budeš z toho souzen, nebudeš-li svatěji žíti.

Nevynášej se tedy pro nějaké umění nebo vědění, ale spíše měj strach z udělených sobě vědomostí.

Zdá-li se ti, že mnoho víš a dosti dobře chápeš, nicméně věz, že je mnohem více věcí, kterých neznáš.

Nechtěj hluboké věci zpytovat, nýbrž raději svou nevědomost vyznávej. Proč se chceš nad někoho vynášeti, když se nalézají mnozí lidé tebe učenější a v Zákoně zběhlejší?

Chceš-li s užitkem něco věděti a se učiti, miluj neznámým a za nic považován býti.

4. - Toť jest nejvznešenější a nejužitečnější studium: pravé sebe samého poznávání a sebou pohrdání.

Sobě samému žádnou cenu nepřikládati a o jiných vždycky dobře a s velikým uznáním smýšleti, to je veliká moudrost a dokonalost.

Kdybys někoho viděl zřejmě hřešiti nebo něčeho těžkého se dopouštěti, přece by ses neměl považovati za lepšího, protože nevíš, jak dlouho dovedeš v dobrém setrvati.

Jsme všichni křehcí, ty však nikoho za křehčího sebe nepokládej.

KAPITOLA III. - O nauce Pravdy.

1. - Štasten, koho Pravda sama sebou učí, nikoli obrazy a hlasy pomíjejícími, nýbrž tak, jak sama v sobě se má.

Naše mínění a náš smysl často nás klamou a málo vidí.

Co prospívá veliké hloubání o tajných a temných věcech, z jejichž neznalosti nebudeme na božím soudu viněni?

Veliká to nemoudrost, že zanedbávajíce věcí užitečných a nutných, tak rádi se zabýváme zbytečnými a škodlivými. Majíce oči, nevidíme.

3. - A co nám záleží na rodech a družích?

Komu věčné Slovo mluví, od mnoha domněnek bývá vyproštěn.

Z jednoho slova (vzniklo) všecko, a jedno nám hovoří všecky věci; a to je počátek, který také mluví nám.

Bez něho nikdo nechápe, ani správně nesoudí.

Komu všechny věci jedno jsou a kdo všechny věci k jednomu vztahuje a všechno v jednom vidí, ten může být srdcem svým stálý a v Bohu pokojně zůstat.

Ó pravdo Bože, učíš mne jedno s tebou v lásce ustavičné! Často mne nudívá mnoho čísti a slyšeti: v tobě je všechno, co chci a po čem toužím.

Nechat mlčí všichni učitelové, ztichne veškero stvoření před tváří tvou: ty sám jediný mi mluv.

3. - Čím více člověk sám se sebou sjednocený a uvnitř zjednodušený bude, tím více a tím hlubší věci bude bez námahy chápati; neboť světla rozumového se mu shůry dostává.

Čistý, prostý a stálý duch se rozmanitými pracemi nerozptyluje, protože všechno koná ke cti boží a sám v sobě ode všeho sebe samého vyhledávání prázdným být se snaží.

Neboť kdo ti více překáží a více tě obtěžuje, ežli neumrtvované náklonnosti srdce tvého?

Dobry a zbožny člověk nejprve uvnitř pořádá díla svá, která potom zevnitř má konati.

Aniž ho díla ta strhují k hovění žádostem nedobrych sklonů, nýbrž on sám je podřizuje soudu správného rozumu.

Kdo zakouší urputnějšího zápasu, než kdo se snaží vítěziti sám nad sebou?

A to by mělo být naším zaměstnáním, přemáhati totiž sama sebe, a den ode dne sebe samého silnějším se státi, a v dobrém víc a více prospívati.

4. - S každou dokonalostí je v tomto životě spojena nějaká nedokonalost; a všechno hloubání naše nebývá nikdy bez jakési mlhy.

Pokorné sebe samého poznání jest jistější cestou k Bohu, než hluboké vědecké badání.

Nesmíme zavrhovati vědu nebo jakoukoli prostou některých věcí známost, která, hledíme-li k ní samé, dobrá jest a od Boha zřízená; ale vždycky sluší přednost dávatí dobrému svědomí a ctnostnému životu.

Že však mnozí se více snaží věděti nežli dobře žíti, proto často bloudí a téměř žádný užitek nepřinášejí nebo jen nepatrný.

5. - Ó, by takovou osvědčovali píli ve vykořeňování chyb a v sázení ctností, jakou v nadhazování učených otázek, nedálo by se tolik zlého a tolik pohoršení v lidu, ani by nebylo tolik nevázanosti v klášteřích.

Zajisté až přijde den soudný, nebudeme dotazováni na to, co jsme čtli, nýbrž na to, co jsme činili; ani na to, jak dobře jsme mluvili, nýbrž jak zbožně jsme žili.

Pověz mi, kde jsou nyní všichni ti pánové a mistři, které jsi dobře znal, když ještě živi byli a učeností slynni? Jiní již drží jejich obročí a nevím, zdali si na ně vzpomínají; za svého života zdáli se něčím býti, a nyní se o nich mlčí.

6. - Ó, jak rychle pomíjí světská sláva! Kéž se srovnával život jejich s jejich učeností! Tenkrát dobře by byli studovali a přednášeli.

Jak mnozí hynou svou marnou učeností na tomto světě, kteří málo dbají o to, aby sloužili Bohu!

A protože více si žádají býti velikými nežli pokornými, proto k marnosti se obrací jejich myšlení.

Vpravdě veliký jest, kdo má velikou lásku.

Vpravdě veliký jest, kdo je sám v sobě maličký a za nic má všeliký vrchol cti světské.

Vpravdě opatrný jest, kdo všechny světské věci pokládá za smetí, aby získal Krista.

A vpravdě dobře učený jest, kdo činí vůli boží a zanechává své vůle vlastní.

KAPITOLA IV. - O opatrnosti v jednání.

1. - Nesmíme věřiti každému slovu nebo nápadu, ale obezřele a trpělivě sluší věc podle Boha uvažovati.

Ach, žel! Často zlé snadněji se o bližním věří nebo povídá než dobré: taková jest naše křehkost!

Ale dokonalí lidé nevěří snadno tomu, co jim kdokoli povídá, protože znají lidskou křehkost, náchylnou ke zlému a ve slovech často chybuující.

2. - Veliká moudrost jest neukvapovati se v jednání, aniž urputně setrvávati při svém mínění.

K této moudrosti také náleží nevěřiti hned každému lidskému povídání, aniž to, co člověk slyšel nebo co mu bylo svěřeno, hned jiným k sluchu donášeti.

S moudrým a svědomitým člověkem se radívej

a spíše hled' dáti se od lepšího poučiti nežli svých výmyslů následovati.

Dobrý život činí člověka moudrým podle Boha a zkušeným ve mnoha věcech.

Čím pokornější kdo sám v sobě bude a Bohu poddanější, tím moudřejší bude ve všem a uklidněnější.

KAPITOLA V. - O čítání Písma sv.

1. - Pravdu máme v Písmě sv. hledati, ne výmluvnost.

Všeliké Písmo svaté s tím smýšlením sluší čítati, s jakým bylo složeno.

Spíše užitek máme v Písmech hledati, nežli důvtipnost a bystrost řeči.

Zbožné a prosté knihy máme stejně rádi čítati jako učené a hluboké.

Nevadiž ti pověst spisovatelova, zdali to byl člověk malého nebo velikého literárního vzdělání; ale láska k pravdě přitahuj tě ke čtení.

Neptej se, kdo to neb ono řekl, ale na to, co se praví, měj pozor.

2. - Lidé pomíjejí, ale pravda Hospodinova zůstává na věky.

Bez přijímání osob rozličným způsobem mluví k nám Bůh.

Naše zvědavost bývá nám často překážkou ve čtení Písem, když chceme chápati nebo rozbíratí leccos, co bychom měli prostě pominouti.

Chceš-li mítí ze čtení prospěch, čítej pokorně, prostě a věrně, a nikdy nevyhledávej názvu učence.

Rád se dotazuj a mlčky poslouchej řeči svatých lidí, aniž v nelibosti měj podobenství staršího: neboť bez příčiny se nepronášejí.

KAPITOLA VI. - O nezřízených náklonnostech.

1. - Kdykoli si člověk něčeho nezřízeně žádá, hned sám v sobě nepokojným se stává.

Pyšný a lakomý nikdy nemají pokoje; chudý a pokorný duchem v množství pokoje přebývají.

Člověk, který ještě není sám v sobě dokonale mrtvý, snadno zakouší pokušení a podléhá v malých a nicotných věcech.

Nestatečný duchem člověk a jistou měrou ještě tělesný a náchylný k viditelným věcem těžko se může od pozemských žádostí úplně odtrhnouti.

A proto často bývá smuten, když se od takových žádostí odtahuje; snadno také se rozčiluje, když mu někdo odporuje.

2. - Jestliže však jde za tím, po čem baží, ihned provinilé svědomí těžkost mu činí, protože následoval své náruživosti, která nijak nepomáhá k pokoji, jehož hledal.

Když tedy odpíráme náruživostem, tenkrát nalézáme pravý pokoj srdce, ne však, když jim sloužíme.

Není tedy pokoj v srdci člověka tělesného, ani

v člověku věcem zevnitřním oddaném, nýbrž v horlivém a duchovním.

KAPITOLA VII. - Že třeba se varovati marné naděje a vypínavosti.

1. - Marný jest, kdo naději svou zakládá na liddech nebo na tvorech.

Nestyď se jiným sloužiti z lásky k Ježíši Kristu a chudým se na tomto světě zdáti.

Nestav se sám na sebe, nýbrž na Bohu postav svou naději.

Čiň, co na tobě jest, a Bůh bude pomáhati tvé dobré vůli.

Nespoléhej se na své vědomosti ani na chytrost kteréhokoli člověka, nýbrž spíše na milost boží, která podporuje pokorné a ponižuje ty, kteří na své schopnosti příliš spoléhají.

2. - Nechlub se v bohatství, máš-li je, ani v přátelích, protože oni jsou mocni; ale v Bohu, který všecko uděluje a sebe samého nade všecko dávati si žádá.

Nevynášej se velikostí nebo krásou tělesnou, neboť nepatrná choroba ji kazí a hyzdí.

Nelibuj si sám v sobě pro nějakou způsobilost nebo pro své nadání, aby ses neznelíbil Bohu, je muž náleží všecko, cokoli bys dobrého přirozeně měl.

3. - Nepokládej se za lepšího jiných, abys snad nebyl za horšího považován před Bohem, jenž ví, co je v člověku.

Nebud' pyšný pro dobré skutky své; neboť jinak soudí lidé a jinak Bůh, jemuž se časem nelíbí, co líbí se lidem.

Měl-li bys něco dobrého, domnívej se o jiných lepšího, aby sis zachoval pokoru.

Neškodí, jestliže všem lidem se podkládáš; ale svrchovaně škodí, jestliže třeba jen nad jednoho se vyvyšuješ.

Ustavičný pokoj je s pokorným, ale v srdci pyšného žárlivost a hněvání časté.

KAPITOLA VIII. - Že třeba se vystříhati přílišné důvěrnosti.

1. - Ne každému člověku vyjevuj srdce své, ale s moudrým a bojícím se Boha jednej o své záležitosti.

S mladíky a cizími lidmi zřídka bývej.

Nelichoť se k bohatým a neobjevuj se rád před vznešenými lidmi.

S pokornými a prostými, se zbožnými a dobrých mravů lidmi obcuj, a o věcech, které k mravnímu vzdělání jsou, s nimi hovoř.

Se žádnou ženou nebud' důvěrný; ale povšechně všechny dobré ženy Bohu poroučej.

S Bohem jediným a s anděly jeho přej si důvěrnost míti a lidským známostem se vyhýbej.

2. - Lásku musíme míti ke všem lidem, ale důvěrnost není dobrá.

Přihází se, že neznámá osoba dobrou pověstí

se stkví, přítomnost pak její oči patřících na ni zakaluje.

Někdy si myslíváme, že se lidem pro své styky s nimi líbíme, a místo toho spíše se jim začínáme znelibovati, ani pozorují mravů našich neukázněnost.

KAPITOLA IX. - O poslušnosti a poddanosti.

1. - Veliká je věc v poslušnosti trvati, pod představeným žítí a svéprávným nebýti.

Mnohem bezpečnější je zůstávati v poddanosti, nežli býti představeným.

Mnozí v poslušnosti spíše z nutnosti nežli z lásky zůstávají; a tací trápení mají a snadno reptají. A nedojdou svobody mysli, leč když z celého srdce pro Boha se podrobí.

Jdi si, kam chceš: pokoje nenajdeš, leč v pokorné poddanosti pod vládou představeného.

Myšlení na příjemnější místa a změny míst mnohé oklamaly.

2. - Pravda jest, že každý člověk rád jedná podle svého mínění a spíše se nachyluje k těm, kteří se s jeho názory srovnávají.

Ale je-li Kristus mezi námi, je nutno, abychom také někdy zanechávali svého mínění pro dobro pokoje.

Kdo je tak moudrý, aby mohl všechno dokonale znáti?

Nespoléhej se tedy příliš na své mínění, nýbrž rád také jiných mínění slýchej.

Je-li tvé mínění dobré, a ty se ho pro Boha vzdáš a jiného se přidržíš, větší prospěch z toho budeš mítí.

3. - Často zajisté jsem slyšel, že bezpečnější jest slyšeti a přijímati radu, nežli dávati.

Může se také státi, že jednoho každého mínění je dobré; ale nechtíti ustoupiti jiným, když rozum nebo příčina toho žádá, je znamení pýchy a zarputilosti.

KAPITOLA X. - Že se máme varovati zbytečných řečí.

1. - Co můžeš se varuj hluku lidské společnosti; neboť velmi vadí (duchovnímu pokroku) rozmlouvání o událostech světských, třebaže s prostým úmyslem se vypravují.

Neboť rychle býváme poskvřňováni marností a jejími pouty jímání.

Chtěl bych, abych mnohokrát byl mlčel a nebyl mezi lidmi býval.

Ale proč tak rádi mluvíme a spolu hovoříme, když přece zřídka se bez úrazu svědomí k mlčení navracíme?

Proto tak rádi mluvíme, že vzájemným hovorem vzájemného potěšení vyhledáváme, a srdci rozličným přemýšlením unavenému ulehčiti si žádáme.

A velmi nás těší mluvit nebo přemýšlet o tom, co velmi milujeme nebo čeho si žádáme nebo co sobě protivným cítíme.

2. - Ale bohužel, často nadarmo a marně. Neboť toto zevnitřní potěšení je k nemalé škodě vnitřního a božího potěšení.

Jest nám tedy bdíti a modliti se, aby čas zbytečně neuplýval.

Smíš-li mluvit a jest-li záhodno, mluv to, co je k duchovnímu vzdělání.

Špatný návyk a nedbání o náš duchovní prospěch velmi vinny bývají, že úst svých neostříháme. Nicméně nemálo k duchovnímu pokroku napomáhá zbožné o duchovních věcech rozmlouvání, hlavně tam, kde lidé stejného smýšlení a ducha se v Bohu navzájem sdružují.

KAPITOLA XI. - Jak získáme pokoj, a že máme usilovati o své zdokonalování.

1. - Hojný pokoj mohli bychom míti, kdybychom se nechtěli zabývati tím, co jiní mluví a dělají, ani věcmi, o něž nám nenáleží se starati.

Kterak může dlouho zůstávati v pokoji člověk, který se míchá do cizích starostí, který venku příležitostí vyhledává, který málo nebo zřídka sám v sobě uvnitř se sbírá?

Blahoslavení lidé prostého ducha, neboť hojný pokoj budou míti.

2. - Čím to, že někteří svatí byli tak dokonalí a rozjímaví?

Bylo to tím, že se snažili ode všech pozemských žádostí se naprosto umrtvovati, a proto dovedli všemi kořeny srdce svého v Bohu tkvítí a sobě samým se svobodně věnovati.

Nás naše náruživosti příliš zaměstnávají, a věci pomíjející přílišně nás pokoušejí.

Zřídka také jednu svou chybu dokonale přemáháme, a ke každodennímu pokračování se nerozohňujeme: proto studení a vlažní zůstáváme.

3. - Kdybychom byli sobě samým dokonale mrtvi a do světských věcí nikterak nezapleteni, tenkrát bychom mohli také o božských věcech přemýšletí a něčeho z nebeského patření zakoušeti.

Všecka a největší překážka záleží v tom, že nejsme svobodni od náruživostí a choutek, aniž se snažíme vstoupiti na dokonalou cestu svatých.

Když se nám třeba jen malé protiventství naskytne, příliš rychle tratíme mysl a lidského potěšení vyhledáváme.

4. - Kdybychom usilovali státi jako stateční mužové v boji, jistě bychom viděli nad sebou pomoc Páně s nebe.

Týž zajisté Pán hotov jest zápasícím a v milost jeho doufajícím pomáhati, který nám příležitosti k zápasům opatřuje, abychom vítězili.

Jestliže řehoční svůj prospěch vidíme jen v zachovávání jistých zevnitřních cvičení, brzy bude konec naší pobožnosti.

Ale přiložme sekeru ke kořeni, abychom se očistili od náruživosti a tak si osvojili pokojnou mysl.

5. - Kdybychom každý rok jen jednu chybu vykořenili, brzy by z nás byli dokonalí lidé.

Nyní však naopak často cítíme, že si musíme říci, že v začátcích svého obrácení (od života světského) jsme byli lepší a čistější, nežli po mnoha letech řeholního života.

Horlivost naše a duchovní prospěch by měly denně růsti; nyní však velkou věcí se zdá, dovedli si někdo část prvotní horlivosti udržeti.

Kdybychom si na začátku nepatrné násilí činili, tenkrát bychom dovedli všecko činiti lehce a radostně.

6. - Těžké jest nechat toho, čemu člověk zvykl, ale těžší jest své vlastní vůli odpírati.

Ale jestliže nepřemáháš věci malé a lehké, kdy přemůžeš věci obtížnější?

Odpírej na začátku své náklonnosti a odnaučuj se špatnému návyku, aby snad tě ponenáhlu nepřivedl do větší nesnáze.

Ó, kdybys viděl, jaký pokoj sobě a jakou radost jiným bys způsoboval, dobrý život veda, myslím, že bys více dbal svého duchovního pokroku!

KAPITOLA XII. - O užitečnosti protivitvenství.

1. - Dobré je nám, že někdy zakoušíme něja-

kých těžkostí a protivenství, protože často bývají pohnutkou, aby se člověk zamyslel a poznal, že je zde ve vyhnanství, a aby neskládal naději svou na žádné věci tohoto světa.

Dobré jest, abychom někdy trpěli odpírání a aby se o nás špatně a nedokonale smýšlelo, třebaže dobře jednáme a s dobrým úmyslem. Takové věci často napomáhají k pokoře a chrání nás od marné slávy. Neboť tenkrát lépe vnitřního svědka Boha hledáme, když zevnitř v nevážnosti jsme u lidí a dobře se nám nevěří.

2. - Proto by se měl člověk tak v Bohu upevniti, aby mu nebylo zapotřebí mnohého lidského potěšení vyhledávati.

Když člověk dobré vůle zakouší trápení nebo pokušení, nebo špatné myšlenky ho skličují, tenkrát více poznává, jak nezbytně potřebuje Boha, neboť vidí, že bez něho nic dobrého nedovede.

Tenkrát také se rmoutí, lká a se modlí, cítě duchovní bídu svou. Tenkrát mrzí ho ještě déle žítí a žádá si, aby již přišla smrt, aby mohl rozejíti se s tělem a býti s Kristem.

Tenkrát také dobře pozoruje, že dokonalá bezpečnost a plný pokoj na tomto světě nemůže býti.

KAPITOLA XIII. - O odpírání pokušením.

1. - Pokud na světě žijeme, nemůžeme býti bez trápení a pokušení.

Proto také psáno jest v knize Job: Pokušení jest život člověka na zemi.

Měl by tudíž každý bedlivý pozor míti na svá pokušení a bdíti na modlitbách, aby nenašel místa k oklamání jeho d'ábel, který nikdy nespí, ale obchází hledaje, koho by pohltil.

Nikdo není tak dokonalý a svatý, aby neměl někdy pokušení, a úplně bez nich býti nemůžeme.

2. - Často však bývá pokušení člověku velmi užitečné, třebaže jest obtížné a těžké, protože se jím člověk pokořuje, očišťuje a poučuje.

Všichni svatí mnohých protiventství a pokušení zakusili a prospěch z nich měli.

A kteří lidé nedovedli v pokušení obstáti, zavržení jsou a zahynuli.

Není žádný řád tak svatý ani místo tak odloučené, aby tam nebylo žádných pokušení nebo protiventství.

3. - Není člověk úplně bezpečen od pokušení, dokud je živ; protože v nás samých je to, co nám způsobuje pokušení.

Od té chvíle, kdy v žádostivosti jsme se narodili, když jedno pokušení nebo trápení odejde, hned jiné na nás přichází, a vždy něco, co snášeti třeba, míti budeme; neboť dobro štěstí svého jsme ztratili.

Mnozí hledí pokušením utíkat, a do těžších upadají. Pouhým útekem nemůžeme vítěziti; ale trpělivost a pravá pokora nás činí všech nepřátel silnějšími.

4. - Kdo toliko zevnitřně se uhýbá, ale nevytrh-

ne kořene, málo si prospěje; ba spíše se pokušení rychleji k němu navrátí a hůře je bude cítiti.

Ponenáhlu a trpělivostí, spojenou s vytrvalostí, s pomocí boží lépe zvítězíš, nežli vlastní svou tvrdostí a urputností.

V pokušení rád přijímej radu; a s pokoušeným nepočínej si tvrdě, nýbrž hled' ho potěšiti, jak by sis přál, aby tobě se dalo.

5. - Počátek všech zlých pokušení je nestálost ducha a malá důvěra v Boha: neboť jako loď bez kormidla bývá vlnami sem tam zmítána, tak člověk zvlažnělý a zanechávající svého předsevzetí bývá rozličně pokoušen.

Oheň zkouší železo a pokušení člověka spravedlivého.

Často nevíme, co dovedeme; ale pokušení objevuje, co jsme.

Přece však je třeba bdíti, zvláště v začátcích pokušení; protože tenkrát lze nepřítele snáze přemoci, jestliže se mu nedopustí vejíti do dveří mysli, nýbrž před prahem, hned jak zaklepe, se mu člověk postaví na odpor.

Pročež kdosi řekl:

Zlé na začátku potírati hled', neb pozdě se léku tehdy užívá, když vzmohla se velmi nemoc.

Neboť nejprve se naskytne mysli pouhá myšlenka, pak začne mocně pracovati obraznost, potom se přidruží zalíbení, a špatné hnutí a přivolení.

A tak znenáhla vejde zlý nepřítel do duše úplně, když se mu neodpírá hned ze začátku.

A čím déle člověk je líný k odpírání, tím slabším se denně sám v sobě stává, nepřítel pak proti němu silnějším.

6. - Někteří lidé zakoušejí těžších pokušení na začátku svého obrácení, někteří zase na konci.

Někteří však téměř po celý svůj život z pokušení nevycházejí.

Bývají tací, že dosti mírně jsou pokoušeni podle moudrosti a uznání božího řízení, které odvažuje stav a zásluhy jednotlivých lidí, a všechno předem pořádá ke spasení svých vyvolených.

7. - Proto nesmíme si zoufati, když býváme pokoušeni, nýbrž musíme se tím horlivěji k Bohu modliti, aby nám ráčil ve všelikém trápení našem pomáhati; a on ovšem, podle slov sv. Pavla, učiní s pokušením také prospěch, abychom mohli snést.

Pokořujme tedy duše své pod rukou boží ve všelikém pokušení a trápení, protože on pokorné duchem spasí a vyvýší.

8. - V pokušeních a trápeních osvědčí se člověk, jak pokročil; v nich také větší zásluha se získává a ctnost lépe se projevuje.

Není zajisté velikou věcí, je-li člověk zbožný a horlivý, když žádnou těžkost necítí; jestliže však v čas protivenství trpělivým zůstává, naději na veliký duchovní prospěch dává.

Někteří bývají od velikých pokušení chráněni, a v malých každodenních často podléhají, aby, jsouce tím pokořováni, nikdy na sebe samé ve velikých nespolehali, když v tak nepatrných ochabují.

KAPITOLA XIV. - Že třeba se chrániti opovážlivého posuzování.

1. - Sám na sebe oči obracej, a varuj se, abys neposuzoval skutky jiných. Soudě jiné, člověk marnou práci koná, často se mylí a snadno hřeší; když však sám sebe soudí a rozebírá, vždycky užitečně se zaměstnává.

Jak nám ta která věc na srdci leží, tak o ní soudíváme; neboť pro lásku osoby nebo věci snadno správný úsudek ztrácíme.

Kdyby naše touhy vždycky upřímně k Bohu mířily, neznepokojovali bychom se tak snadno, když se našemu mínění odpírá.

2. - Ale často se něco uvnitř tajívá nebo také zvenčí se přidává, co nás také zároveň táhne.

Mnozí zakrytě sebe samých hledají ve věcech, které podnikají, a nejsou si toho vědomi.

Zdají se také v opravdovém pokoji trvati, když se věci dějí podle jejich vůle nebo mínění; jestliže však jinak se stane, než si žádají, hned se rozčilují a zarmucují.

Pro různost názorů a mínění velmi často vznikají různice mezi přáteli a občany, mezi řeholníky a zbožnými lidmi.

3. - Starého návyku těžko se člověk vzdává a nikdo se rád nedává odváděti od svého způsobu názírání.

Jestliže se více spoléháš na svůj rozum nebo na svou dovednost nežli na podmaňující moc Ježíše

Krista, málokdy a pozdě budeš člověkem osvíceným; protože Bůh chce, abychom se mu dokonale podřizovali a roznícenou láskou nad všechen rozum se povznášeli.

KAPITOLA XV. - O skutcích činěných z lásky.

1. - Za nic na světě a pro ničí lásku nesmíme činiti něco zlého; sluší však někdy přece pro užitek člověka pomoci potřebujícího dobré dílo klidně opominouti nebo za nějaké lepší vyměnit.

Neboť takovým způsobem dobré dílo se neničí, nýbrž v lepší proměňuje.

Bez lásky zevnitřní skutek nic neprospívá; cokoliv však z lásky se činí, byť to sebe menší bylo a povržené, všecko užitečným se nám stává.

Bůh totiž více oceňuje, z jak veliké lásky kdo co činí, než jak velikou věc činí.

2. - Mnoho činí, kdo mnoho miluje.

Mnoho činí, kdo to, co činí, dobře činí.

Dobře činí, kdo více celku než své vůli slouží.

Často se něco zdá láskou, a je to tělesnost; protože přirozená náklonnost, vlastní vůle, naděje na odměnu, přání nějaké výhody velmi často při tom bývají.

3. - Kdo má pravou a dokonalou lásku, v ničem nehledá sám sebe, nýbrž toho jediného si žádá, aby všecko ke slávě boží se dalo.

Nikomu také nezávidí, protože nemiluje žádné

osobní radosti; aniž se chce sám v sobě radovati, nýbrž nade všechny dobré věci v Bohu hledá své blaženosti.

Nikomu nic dobrého nepřičítá, nýbrž úplně od Boha odvozuje, od něhož všechno jako z pramene svého pochází, v němž také konečně všichni svatí, požívajíce ho, odpočívají.

Ó, kdo by měl jiskerku pravé lásky, zajisté by cítil, že všechny věci pozemské jsou plny marnosti!

KAPITOLA XVI. - Jak sluší chyby jiných snášeti.

1. - Co člověk na sobě nebo na jiných nemůže napravit, má trpělivě snášeti, dokud to Bůh jinak neuspořádá.

Uvaž, že snad tak je to lépe pro tvé vyzkoušení a pro osvědčení trpělivosti, bez níž naše zásluhy nemají veliké ceny. Musíš však se při takových obtížích pokorně modliti, aby ti Bůh ráčil na pomoc přijíti, a abys to dovedl dobrotivě snášeti.

2. - Jestliže někdo, byv jednou nebo dvakrát napomenut, neposlechne, nehádej se s ním, ale poruč celou věc Bohu, aby se dala jeho vůle a co je mu ke cti na všech služebnících jeho, jenž dovede zlé k dobrému obracet.

Snaž se trpělivým býti, snášeje chyby svých bližních a jakékoli křehkosti jejich; neboť i ty máš na sobě mnoho, co jiní musí snášeti.

Nedovedeš-li sám sebe učiniti takovým, jakým

bys chtěl, kterak budeš jiného moci míti takovým, aby byl podle tvé libosti?

Rádi vídáme jiné dokonalými, a přece svých vlastních nedostatků nenapravujeme.

3. - Chceme, aby jiní byli přísně káráni, ale sami káráni býti nechceme.

Nelíbí se nám nevázanost jiných, ale nechceme, aby se nám odepřelo něco, oč prosíme.

Chceme, aby jiní byli stanovami řeholními na uzdě držáni, sami však nikterak nesnášíme kázně přituzení. A tak je zjevno, jak zřídka bližního jako sebe samé vážíme.

Kdyby všichni byli dokonalí, jakou bychom měli příležitost něco od jiných pro Boha trpěti?

4. - Nyní však to Bůh tak zřídil, abychom se učili jeden druhého břemena nésti, protože nikdo není bez chyby, nikdo bez břemene, nikdo sám sobě dostatečný, nikdo sám sobě dosti moudrý; ale musíme se navzájem snášeti, navzájem se těšiti, vespolek si pomáhati, poučovati se a napomínati.

Ale jaké ctnosti kdo jest, lépe se ukazuje, když se naskytne příležitost protivenství.

Neboť příležitosti člověka křehkým nečiní, nýbrž, jaký jest, ukazují.

KAPITOLA XVII. - O řeholním životě.

1. - Musíš se učiti sám sebe ve mnohých věcech vší mocí přemáhati, chceš-li pokoj a svornost s jinými zachovávat.

Není malá věc přebývati v klášteřích nebo v jiných sdruženích a tam bez stížnosti žíti a až do smrti věrně setrvávati.

Šťastný člověk, který dobře tam živ byl a šťastně tam život dokonal.

Chceš-li náležitě si vésti a duchovně prospívati, pokládej se jako za vyhnance a cizince na zemi.

Musíš se pošetilým stávati pro Krista, chceš-li řeholní život vésti.

2. - Řeholní roucho a tonsura málo pomáhají; ale změna mravů a dokonalé umrtvení náruživostí tvoří pravého řeholníka.

Kdo hledá něco jiného než Boha jediného a spásu duše své, nenajde než trápení a bolest.

Aniž může dlouho zůstávati pokojným ten, kdo neusiluje býti nejmenším a všem podřízeným.

3. - Sloužiti přišels, ne vlásti; i věz, že jsi povolán, abys trpěl a pracoval, ne abys zahálel nebo se bavil.

Zde tedy se lidé osvědčují jako zlato v peci.

Zde nikdo nemůže setrvávati, leč by se chtěl z celého srdce pro Boha pokořovati.

KAPITOLA XVIII. - O příkladech svatých Otců.

1. - Pozoruj životní příklady svatých Otců, na kterých se zastkvívá pravá dokonalost a řeholní zbožnost, a uvidíš, jak nepatrné jest a téměř jako nic to, co činíme my.

Ach, Bože, co jest náš život, když se přirovná k jejich životu?

Svatí a přátelé Kristovi sloužili Pánu o hladu a žízni, v mrazu a nahotě, v práci a námaze, ve bděních a postech, v modlitbách a rozjímáních svatých, v pronásledováních a potupách mnohých.

2. - Ó, jak mnohých a těžkých trápení zakusili apoštolové, mučedníci, vyznavači, panny a všichni ostatní, kteří chtěli šlépějí Kristových následovati!

Neboť nenáviděli duši svých na tomto světě, aby si je zachovali do života věčného.

Ó, jak přísný a odříkavý život vedli svatí Otcové na poušti! Jak dlouhých a těžkých pokušení zakoušeli! Jak často je nepřítel trápil! Jak hojné a horlivé modlitby Bohu obětovali! Jak tuhé posty si ukládali! S jakou snažností a horlivostí dbali o svůj duchovní prospěch! Jak úporně bojovali, aby chyby své zdolali! Jak upřímně a čistě svůj úmysl jen k Bohu obraceli!

Za dne pracovali, v noci pak ustavičné modlitbě se oddávali, ačkoli pracující, nikterak od vnitřní modlitby neustávali.

3. - Všechn čas užitečně vynakládali; každá hodina k obcování s Bohem se jim krátká zdála, a pro velikou sladkost rozjímavého patření i na nutnost tělesného občerstvení zapomínali.

Všech statků, hodností, poct, přátel a příbuzných se zříkali; nic ze světa míti si nežádali, sotva věcí k životu potřebných požívali, želíce, že je nutno tělu sloužiti.

Chudí tedy byli co do věcí pozemských, ale velmi bohatí milostí a ctnostmi. Zevnitř nouzi měli, ale uvnitř milostí a boží útěchou se občerstvovali.

4. - Světu byli cizí, ale Bohu nejbližšími a důvěrnými přáteli.

Sami sobě se zdáli jako by nic nebyli a tomuto světu se povrženými jeví; ale před očima božíma byli vzácní a milí.

V pravé pokoře trvali, v prosté poslušnosti žili, v lásce a trpělivosti s lidmi obcovali, a proto den co den duchovně prospívali a u Boha veliké milosti nabývali.

Dáni jsou za příklad všem řeholníkům, a více nás mají pobízeti k prospívání v dobrém, nežli množství vlažných k uvolňování horlivosti.

5. - Ó, jaká byla horlivost všech řeholníků v začátcích jejich svatých řádů!

Ó, s jakou zbožností se modlívali, jak se snažili ctnosti si osvojovati! Jak veliká bývala mezi nimi kázeň! S jakou uctivostí a poslušností se všichni podřizovali řeholi mistra svého!

Šlépěje po nich zůstavené dosud svědčí, že to byli opravdu muži svatí a dokonalí, kteří tak statečně rytířujíce, svět si podrobili.

Nyní již za velkého člověka bývá pokládán, kdo řehole nepřestupuje, kdo to, co přijal, trpělivě snášeti dovede.

6. - Ó, té vlažnosti a nedbalosti stavu našeho, že se tak rychle uchylujeme od prvotní horlivosti a pro liknavost a vlažnost již nás mrzí žítí!

Kéž v tobě úplně nespí snaha o pokrok v ctnosti, když jsi častěji viděl příklady zbožných lidí!

KAPITOLA XIX. - O cvičeních dobrého řeholníka.

1. - Život dobrého řeholníka má být opatřen všemi ctnostmi, aby byl takový uvnitř, jakým se lidem jeví zevnitř.

A jistě náleží, aby mnohem více bylo uvnitř, než co se spatřuje zvenčí, neboť dozírá na nás Bůh, jemuž svrchovanou úctou máme prokazovati kdekoli jsme a jako andělé před tváří jeho čistí zůstávati.

Každý den máme obnovovati své předsevzetí a k horlivosti sami sebe povzbuzovati, jako bychom dnes po prvé byli k životu řeholnímu přišli, a říkati:

Podporuj mne, Pane Bože, v dobrém předsevzetí a ve svaté službě své, a dej mi, abych od této dnešní chvíle dokonale počal, protože nic není to, co jsem doposud učinil.

2. - Podle předsevzetí našeho jest průběh našeho duchovního prospívání; a veliké píle je potřebí člověku, který dobře chce prospívati.

Jestliže ten, kdo pevná předsevzetí činí, často chybuje, což teprve ten, kdo zřídka nebo méně pevně si něco umiňuje?

Ale rozličnými způsoby opouštíváme svá předsevzetí, a i lehké opominutí duchovních cvičení stěží mine bez nějaké škody.

Předsevzetí spravedlivých spíše na milosti boží než na vlastní moudrosti závisí; a proto oni v Boha vždycky důvěřují, čehokoli se chopí.

Neboť člověk si umiňuje, Bůh však vše pořádá, a není v moci člověka cesta jeho.

3. - Jestliže někdy pro pobožnost nebo za příčinou bratrské užitečnosti se vynechá některé obvyklé cvičení, snadno se to bude moci potom nahraditi.

Jestliže však z omrzelosti nebo nedbalosti se snadno opomine, značná vina v tom jest a škoda z toho se ucítí. Snažme se tedy, jak můžeme; a i tak snadno ve mnohém chybíme.

Vždycky však něco určitého si musíme umiňovati, a zvláště proti těm věcem, které nám více v duchovním pokroku překázejí.

Všecky své zevnitřní i vnitřní věci stejně musíme zkoumati a pořádati, protože obojí k duchovnímu pokroku jsou užitečny.

4. - Nedovedeš-li býti ustavičně sám k sobě myslí sebrán, alespoň někdy, a to nejméně dvakrát za den, ráno totiž a večer, hled' mysl sbíratí.

Ráno čiň předsevzetí, večer zpytuj své chování, jaký jsi dnes byl ve slovech, skutcích a myšlenkách; protože v těchto věcech snad častěji jsi se provinil proti Bohu a bližnímu. Opásej se jako muž proti d'ábelským nepravostem; krot' sklony labužnické a snadněji budeš krotiti všecku smyslnost.

Nikdy nebývej zcela bez zaměstnání, ale buď čti, buď piš nebo se modli, nebo rozjímej, nebo něco užitečného pro celek pracuj.

Tělesná však cvičení rozumně sluší podnikati, aniž je mohou všichni stejně na sebe bráti.

5. - Co není všem společné, nesluší navenek ukazovati; neboť soukromé úkony zbožnosti bezpečněji se dějí v skrytu.

Třeba však se vystříhati, abys nebyl líný ke společným úkonům, a ke svým zvláštním ochotnější: ale když vykonáš úplně a věrně věci povinné a uložené, jestliže potom ještě čas ti zbývá, věnuj se sobě, jak si toho tvá zbožnost žádá.

Nemohou míti všichni stejné cvičení, nýbrž jedno tomu, jiné druhému více prospívá.

Také podle povahy časů rozličná cvičení se zamlouvají, protože jiná ve dni sváteční, jiná ve dni všední více nás těší.

Jiných potřebujeme v čas pokušení a zase jiných v čas pokoje a odpočinku; o jiných věcech se nám chce přemýšleti, když jsme smutni, a zase o jiných, když v Pánu jsme veseli.

6. - O hlavních svátcích sluší dobrá cvičení obnovovati a svaté horlivěji o přímluvy jejich vzývati.

Od jednoho svátku ke druhému máme předsevzetí činiti, jako bychom tenkrát měli s tohoto světa odejíti a k věčnému svátku přijíti.

A proto za posvátných dob pečlivě se máme připravovati a zbožněji žíti a přísněji dbáti zachovávání všech pravidel, jako bychom zakrátko měli od Boha odměnu prací svých obdržeti.

7. - A kdyby se hned tak nestalo, mysleme si, že jistě jsme méně dobře připraveni a ještě nehodni

takové slávy, která se na nás ukáže v čas od Boha ustanovený; a snažme se, abychom se lépe na odchod s tohoto světa připravili.

Blahoslavený ten služebník, dí evangelista sv. Lukáš, kteréhož, když přijde Pán, nalezne bdícího. Vpravdě pravím vám, že nade vším statkem svým ustanoví jej.

KAPITOLA XX. - O milování samoty a mlčení.

1. - Vyhledávej si vhodného času, aby ses věnoval sám sobě, a o dobrodiních božích často přemýšlej.

Zanechej studií, hovějících jen zvědavosti.

Takovou četbou se obírej, která spíše zkroušenost ti skýtá nežli zaměstnání.

Budeš-li se vyhýbati zbytečným řečem a bezúčelnému sem tam chození, nebo novinek a zajímavostí poslouchání, najdeš dosti příhodného času, aby ses zabýval rozjímáním o dobrých věcech.

Největší svatí se lidské společnosti, jak mohli, vyhýbali a Bohu v skrytu žíti si volili.

2. - Kdosi řekl: Kolikrátkoli mezi lidmi jsem pobyl, menším člověkem jsem se navrátil. Toho často zakoušíme, když v dlouhých hovorech setrváváme.

Snadnější jest naprosto mlčeti, než slovem náležitých mezí nepřekročiti.

Snadnější jest doma se tajiti, nežli se venku dovésti dostatečně chyb chrániti.

Kdo tedy hodlá vnitřním a duchovním člověkem se státi, musí se s Ježíšem od zástupu uchýlovati.

Nikdo se bezpečně na veřejnosti neobjevuje, leč kdo rád doma se tají.

Nikdo bezpečně nemluví, leč kdo rád mlčí.

Nikdo nebývá bezpečně představeným, leč kdo rád je podřízeným. Nikdo bezpečně nerozkazuje, leč kdo se naučil dobře poslouchati.

3. - Nikdo se bezpečně neraduje, leč kdo v sobě má svědectví dobrého svědomí.

Přece však bezpečnost svatých vždycky bývala plna bázně boží.

Aniž byli sami v sobě méně pečliví a pokorní proto, že velikými ctnostmi a milostí vynikali.

Špatných však bezpečnost vzniká z pýchy a domýšlivosti, a na konec v oklamání sebe samých se obrací.

Nikdy si v tomto životě bezpečnost neslibuj, třebaže se zdáš dobrým řeholníkem nebo zbožným poustevníkem.

4. - Často lidé podle lidského mínění lepší ve větším nebezpečství se octli pro svou přílišnou v sebe důvěru.

Pročež mnohým lidem jest užitečnější, aby nebyli úplně bez rozličných pokušení, nýbrž aby ona častěji na ně dorážela, aby nebyli příliš bezpečni; aby se snad nepozdvihovali k pýše, a také aby si snadno nedovolovali k zevnitřním potěšením se uchýlovati.

Ó, jak dobré svědomí by si zachovával člověk, který by nikdy pomíjející veselosti nevyhledával a nikdy světem se nezabýval!

Ó, jak velikým pokojem a poklidem by vládl, kdo by se vzdal všech marných starostí a jen o spasitelných a božích věcech by přemýšlel a všecku svou naději na Boha stavěl!

5. - Nikdo není hoden nebeské útěchy, leč by se pilně cvičil ve svaté zkroušenosti.

Chceš-li zkroušenost v srdci cítiti, vejdi do pokojíčku svého a zavři dveře hluku světskému, jako psáno jest: V pokojících svých želte zkroušeně. V cele najdeš, co venku častěji ztratíš.

Cela věrným v ní pobýváním sládne, špatně však jsouc ostříhána, omrzlost plodí.

Jestliže v začátcích svého obrácení dobře se v ní usadíš a jí věrným budeš, bude ti potom milovanou přítelkyní a nejvítanějším potěšením.

6. - V mlčení a úklidnosti prospívá zbožná duše a poznává skrytou moudrost Písem.

Tam nachází potoky slz, aby se noc co noc umývala a očišťovala a tak tím důvěrněji se svým Stvořitelem obcovala, čím dále přebývá od všelikeho světského hluku.

Kdo tedy se odtrhne od známých a přátel, k tomu se Bůh přiblíží se svatých andělů sborem.

Lépe jest v ústraní zůstávati a o sebe pečovati, nežli, sebe zanedbávaje, divy činiti. Chvalitebná je věc při řeholním člověku zřídka ven vycházeti, nechtíti vídán býti, ani také lidi vídati.

7. - Proč chceš viděti, co nesmíš míti? Pomíjí svět i žádost jeho.

Žádosti smyslnosti naší táhnou na procházky; ale když čas uteče, co jiného si přinášíš domů než-li těžkost svědomí a rozptýlenou mysl?

Veselý východ často smutný návrat plodívá; veselé večerní bdění smutné jitro působívá.

Tak každá tělesná radost lahodně vchází; ale na konec uštkne a zahubí.

Co můžeš jinde viděti, co bys neviděl zde? Ejhle, nebe a země a všecky živly zde jsou, neboť z těch jsou veškery věci učiněny.

8. - Co můžeš někde viděti, co by mohlo dlouho pod sluncem zůstávati?

Domníváš se snad, že se nasytíš? Ale nebudeš moci toho dosáhnouti.

Kdybys všecko viděl před sebou přítomné, co jiného by to bylo než marné vidění?

Pozdvihni oči své k Bohu na výsostech a modli se za hříchy své a nedbalosti.

Zůstav marné věci marným lidem, ty však svou mysl obrať k tomu, co ti přikázal Bůh.

Zavři dveře své za sebou, a volej k sobě Ježíše, milého svého. - Zůstávej s ním v cele, protože nenajdeš jinde tak velkého pokoje.

Kdybys nebyl vycházel a nic z povídaček světských nebyl slyšel, lépe bys byl ve svatém pokoji setrval. Ale protože máš radost, když můžeš někdy něco nového slyšeti, musíš potom proto nepokoj srdce snášeti.

KAPITOLA XXI. - O zkroušenosti srdce.

1. - Chceš-li v životě duchovním trochu pokračovati, udržuj se v bázni boží a nechtěj míti přílišnou volnost; ale v kázni měj všechny smysly své, aniž se oddávej nemístné veselosti.

Zkroušenost srdce pěstuj a najdeš zbožnost.

Zkroušenost mnoho dobrého přináší, jež neukázněnost brzy tratívá.

Ku podivu jest, že se člověk může někdy v tomto životě dokonale veseliti, když pozoruje a uvažuje své vyhnanství a tolikerá nebezpečí duše své.

2. - Pro lehkomyšlnost srdce svého a nedbání chyb svých necítíme bolesti duše své; ale často se zbůhdarma smějeme, když bychom právem měli plakat. Není pravé svobody ani dobrého veselí, leč v bázni boží s dobrým svědomím.

Šťasten, kdo může odvrhnouti všelikou roztržitost jemu překážející a sjednotiti mysl svou k sebranosti svaté zkroušenosti!

Šťasten, kdo se odříká všeho, co by mohlo svědomí jeho poskvřiti nebo obtížiti!

Bojuj zmužile; návyk návykem se přemáhá!

Dovedeš-li nechávat lidi, oni jistě nechají tebe, aby ses zabýval svými věcmi.

3. - Neber na sebe starosti jiných lidí, aniž se pleť do záležitostí lidí výše postavených.

Pozoruj vždycky sebe samého nejprve a sám sebe zvláště napomínej, přede všemi svými milými.

Nepožíváš-li přízně u lidí, nermuť se proto; ale to tě má mrzeti, že si nepočínáš dosti dobře a obezřele, jak by se slušelo na služebníka božího a zbožného řeholníka se chovati.

Často bývá užitečnější a bezpečnější, aby člověk neměl mnohých potěšení v tomto životě, a zvláště ne podle těla.

Že však božího potěšení nemíváme, nebo jen zřídka ho okoušíme, sami tím vinni jsme, protože zkroušenosti srdce nehledáme, ani marných a zevnitřních potěšení úplně neodvrhujeme.

4. - Uznávej, že jsi nehoden božího potěšení, nýbrž spíše hoden velikého trápení.

Když je člověk dokonale zkroušen, tenkrát celý svět je mu obtížný a hořký.

Dobry člověk nalézá dostatečné pohnutky, aby truchlel a plakal.

Neboť buďto že sám sebe pozoruje, buďto že o bližním přemýšlí, ví, že nikdo zde bez trápení nežije.

A čím přísněji sám sebe pozoruje, tím více truchlí.

Pohnutkou spravedlivé bolesti a vnitřní zkroušenosti jsou hříchy a chyby naše, kterými tak omotáni ležíme, že zřídka kdy o věcech nebeských rozjímati dovedeme.

5. - Kdybys častěji přemýšlel o své smrti nežli o dlouhém životě, není pochyby, že by ses horlivěji polepšoval.

Kdybys také budoucí tresty pekelné nebo očist-

cové doopravdy uvažoval, myslím, že bys rád náma-
hy a bolesti snášel a žádné přísnosti by ses nebál.

Ale protože takové věci do srdce našeho nevstu-
pují a stále ještě světské příjemnosti milujeme, pro-
to studení a velmi nedbalí zůstáváme.

6. Často bývá duchovní chudoba příčinou, že
slabošské tělo si tak snadno naříká.

Modli se tedy pokorně k Pánu, aby ti dal du-
cha zkroušenosti, a mluv s prorokem; Krm mne,
Pane, chlebem slzí, a nápoj dej mi v slzách v míře
veliké.

KAPITOLA XXII. - O pozorování bídy lidské.

1. - Ubožák jsi, kdekoli jsi a kamkoli se obrátíš,
leč se obrátíš k Bohu.

Proč se rozčiluješ, že se ti vše nedaří, jak bys
chtěl a přál si? Kdo je na světě, aby měl všechno po-
dle své vůle? Ani já, ani ty, ani vůbec žádný člo-
věk na světě.

Nikdo na světě není bez nějakého trápení nebo
soužení, třeba byl králem nebo papežem.

Kdo však se má přece lépe? Jistě jen ten, kdo
dovede pro Boha něco trpěti.

2. - Říkají mnozí pošetilí a nestateční: Hle, jak
dobrý život má tamhleten člověk! Jak je bohatý,
jak veliký, jak mocný a vznešený!

Ale obrať mysl k nebeským dobrým věcem a uvi-
díš, že všechny tyto časné věci nejsou ničím, ale jsou

velmi nejisté a spíše obtížné, protože nikdy jejich držení není bez starosti a strachu.

Nezáleží štěstí v tom, aby měl člověk časné věci a hojnost jich, ale stačí mu prostřednost.

Žítí na této zemi jest opravdu bída.

Čím duchovněji chtěl by člověk býti, tím více mu hořkne tento přítomný život, protože lépe cítí a jasněji vidí nedostatky lidské porušenosti.

Neboť jísti, píti, bdíti, spáti, odpočívati, pracovati a ostatním nutným věcem přirozenosti podléhati opravdu veliká bída jest a trápí to člověka pobožného, který by byl rád všech takových věcí zproštěn a svobodný od všelikého hříchu.

3. - Velmi zajisté člověk vniterný je obtěžován tělesnými potřebami na tomto světě.

Pročež prorok zbožně prosí, aby mohl býti od takových věcí svobodný, řka: Z nouze mé vytrhni mne, Hospodine.

Ale běda těm, kteří bídy své nepoznávají; a ještě více běda těm, kteří milují tento bídný a porušitelný život.

Neboť tak velice někteří k němu lnou (ačkoli třeba sotva nejnutnější věci prací nebo žebrotou si opatřují), že kdyby zde mohli ustavičně žítí, nic by o království boží nedbali.

4. - Ó, pomatených lidí, lidí srdce nevěřícího, kteří tak hluboko jsou zapadlí do věcí pozemských, že na nic jiného nemyslí než na věci tělesné!

Ale nešťastníci na konci života svého přece krutě ucítí, jak bezcenné a jako nic bylo to, co milovali.

Svatí však boží a všichni zbožní přátelé Kristo-
vi nevšíмали si toho, co se líbilo tělu, ani toho, co
v tomto časném životě cti požívalo, nýbrž veškerá
jejich naděje a všecko jejich myšlení se obracely k
věčným dobrým věcem. Vzhůru se nesla všecka
jejich touha k věcem trvalým a neviditelným, aby
nebyli láskou věcí viditelných strhováni k nízkostem.

5. - Neztrácej, bratře, důvěru, že se dovedeš po-
vznést k věcem duchovním; dosud máš čas a pokdy.

Proč bys odkládal své předsevzetí na zítřek? Po-
vstaň a v této chvíli začni a rci: Nyní je čas ke
skutkům, nyní čas bojování, nyní čas příhodný k
polepšení.

Když se máš zle a zakoušíš trápení, tenkrát je
čas k získávání zásluh.

Dříve musíš projít ohněm a vodou, nežli se
dostaneš do občerstvení.

Jestliže si nebudeš násilí činiti, chyb svých ne-
přemůžeš.

Dokud jsme v tomto křehkém těle, nemůžeme
býti naprosto bez hříchu, ani žít bez bolesti a
tesklivosti.

Rádi bychom měli pokoj ode vší bídy; ale pro-
tože jsme hříchem ztratili nevinnost, přišli jsme ta-
ké o pravou blaženost.

Proto musíme s ustavičnou trpělivostí vyčkávati
milosrdenství božího, dokavad nepomine nepravost
a toto smrtelné nebude pohlceno životem.

6. - Ó, jak veliká jest lidská křehkost, která je
vždy náchylná ke zlému!

Dnes se zpovídáš ze svých hříchů, a zítra opět se dopouštíš týchž, z nichž jsi se zpovídal.

Nyní si umiňuješ, že se jich budeš vystříhati, a za chvíli si počínáš, jako by sis nic nebyl umínil.

Právem tedy můžeme sami sebe ponížovati a nikdy nic velkého o sobě nesmýšleti, jsouce tak křehcí a nestálí.

Snadno také lze pro nedbalost ztratiti, co s velikým přičiněním stěží bylo s milostí boží získáno.

7. - Co teprve se s námi stane na konci, když vlašníme tak brzy?

Běda nám, chceme-li se tak oddávati odpočinku, jako by již byl pokoj a bezpečnost, kdežto dosud se neukazuje žádná známka svatosti v našem způsobu života!

Opravdu by bylo potřebí, aby nás opět jako dobré novice učili nejlepším mravům, zdali by snad byla naděje na nějaké budoucí polepšení a větší duchovní pokrok.

KAPITOLA XXIII. - O rozjímání

o smrti.

1. - Velmi brzy bude tobě tady konec; viz jinak, jak s tebou jest: dnes člověk jest, a zítra již ho nespátříme. Když však s očí vzat bude, rychle sejde také s myslí.

Ó, té tuposti a tvrdosti srdce lidského, které jen o přítomných věcech přemýšlí a nepamatuje spíše na budoucí!

Tak by sis v každém skutku a v každé myšlence měl počínati, jako bys hned měl umřítí.

Kdybys měl dobré svědomí, nebál by ses mnoho smrti.

Lépe jest hříchů se vystříhati, nežli smrti utíkatí.

Nejsi-li dnes připraven, kterak budeš zítra?

Zítřek je den nejistý; a víš, že ten zítřek budeš mítí?

2. - Co je platno dlouho žítí, když se tak málo polepšujeme?

Ach, dlouhý život ne vždycky nás napravuje, nýbrž často viny více rozmnožuje.

Kéž jsme jeden den dobře živi byli na tomto světě!

Mnozí počítají léta od svého obrácení: ale často bývá malý užitek polepšení.

Jestliže hrozné jest umíratí, snad nebezpečnější bude déle žítí.

Blahoslavený člověk, který hodinu smrti své vždycky má před očima a každého dne se na smrt připravuje.

Viděl-lis někdy někoho umíratí, uvažuj, že i ty touž cestou půjdeš.

3. - Když je ráno, měj za to, že snad se nedočkáš večera.

Když pak nastane večer, neosměluj se slibovati si jítro.

Bud' tedy vždycky přichystán a žij tak, aby tě smrt nikdy nenalezla nepřipraveného.

Mnozí náhle a znenadání umírají. Neboť v kte-

rou hodinu se člověk nenaděje, Syn člověka přijde.

Když pak ona poslední hodinka přijde, mnohem jinak začneš smýšletí o celém svém minulém životě; a velmi litovati budeš, že jsi býval tak nebdalý a neukázněný.

4. - Jak šťastný a opatrný je člověk, který se vynasnažuje býti takovým v životě, jakým si přeje býti nalezen v hodině smrti!

Velikou zajisté důvěru, že šťastně umře, bude mu dávatí dokonalé pohrdání světem, horlivá touha prospívati ctnostmi, milování kázně, námaha života kajícího, ochotnost v poslušnosti, zapírání sebe a snášení jakéhokoli protiventství z lásky ke Kristu.

Mnoho dobrého můžeš konati, dokud jsi zdráv; ale až se rozstůněš, nevím, co dovedeš.

Málo lidí se nemocí polepšuje; tak také kteří mnoho putují, zřídka se posvěcují.

5. - Nespoléhej se na přátele a známé, aniž odkládej své spasení do budoucnosti, neboť rychleji, než se domníváš, lidé na tebe zapomenou.

Lépe jest nyní včas se opatřiti a něco dobrého před sebou poslati, nežli v pomoc jiných doufati.

Jestliže sám o sebe se nyní nestaráš, kdo se bude o tebe starati v budoucnosti?

Nyní je čas svrchovaně vzácný.

Nyní jsou dnové spasení, nyní čas příjemný.

Ale žalostno jest, že toho času užitečněji nevyakládáš, ačkoli by sis v něm mohl zasloužiti, abys byl věčně živ!

Přijde chvíle, kdy si budeš přátí jednoho dne nebo jedné hodiny k svému polepšení; a nevím, zdali toho dosáhneš.

6. - Hle, můj milý, z jakého velikého nebezpečí by ses mohl vysvoboditi, jakému velikému strachu ujíti, kdybys nyní vždycky ve spasitelné bázni žil a smrt stále očekával!

Snaž se nyní tak žíti, aby ses v hodinku smrti spíše radovati mohl, nežli báti.

Nyní se uč umírati světu, abys tenkrát započal živ býti s Kristem.

Nyní se uč vším pohrdati, abys tenkrát mohl svobodně ke Kristu spěti.

Trestej nyní své tělo kajícností, abys mohl tenkrát pevnou důvěru míti.

7. - Ach, bláhový člověče, kterak můžeš mysliti, že budeš dlouho živ, když ani jeden den zde nemáš jistý? Jak mnozí byli takovým myšlením oklamání a mimo nadání z těla vytrženi!

Kolikrát jsi slyšel povídati, že ten mečem padl, ten se utopil, ten, shůry spadnuv, vaz si zlámal, ten při jídle mrtvicí raněn byl, ten při hře dokonal!

Jiný ohněm, jiný mečem, jiný morem, jiný loupežníky zahynul; a tak konec všech lidí je smrt, a život náš jako stín mžikem míjí.

8. - Kdo bude po smrti na tebe vzpomínati? Kdo se bude za tebe modliti?

Nyní, nyní, můj milý, dělej, co můžeš dělati, neboť nevíš, kdy umřeš; nevíš také, co tě po smrti čeká.

Dokud máš čas, shromazďuj bohatství nesmr-
telné.

Kromě na spásu svou na nic jiného nemysli;
jen o to, co božího jest, pečuj.

Nyní si čiň přátele, uctívaje svaté boží a skut-
ků jejich následuje, aby, až pomine tento tvůj ži-
vot, přijali tě do stánků věčných.

9. - Chovej se jako poutník a host na zemi, je-
hož se nic netýkají záležitosti světské.

Zachovávej si srdce svobodné a vzhůru k Bohu
namířené, neboť tu nemáš zůstávající vlasti.

Tam den co den obracej modlitby a lkání své
se slzami, aby si duch tvůj zasloužil po smrti šťast-
ně k Pánu přijíti. Amen.

KAPITOLA XXIV. - O soudu a tres- tech hříšníků.

1. - Ve všech věcech pamatuj na konec a na to,
kterak budeš státi před přísným soudcem, jehož nic
není tajno, jehož nelze dary usmířiti, jenž nepři-
jímá výmluv, nýbrž co spravedlivé jest, bude souditi.

Ó přenešťastný a nemoudrý hříšníče, co odpo-
víš Bohu, který zná všecko zlé, jež jsi učinil, co od-
povíš, pravím, ty, jenž se někdy bojíš tváře člově-
ka rozhněvaného?

Proč se nehledíš zajistiti na den soudný, kdy ni-
kdo nebude moci býti skrze někoho jiného omlu-
ven nebo obhájen, nýbrž každý sám sobě bude do-
statečným břemenem?

Nyní námahy tvé jsou užitečné, nyní pláč tvůj se může Bohu líbiti, tvé lkání může býti vyslyšeno, tvé bolesti tě mohou očišťovati a za tvé hříchy dostičiniti.

2. - Veliký a spasitelný očištec má člověk trpělivý, který zakoušeje křivd, více se rmoutí ze zloby bližního nežli ze své křivdy; který se rád modlí za ty, kteří mu protivenství činí, a ze srdce viny odpouští; který neváhá prositi jiné za prominutí; který snadněji se smilovává než rozhněvává; který sám sobě často násilí činí a tělo úplně duchu podrobiti se snaží.

Lépe jest nyní se od hříchů očišťovati a chyby své osekávati, nežli na budoucí čas si je k očišťování nechávati.

Vpravdě sami sebe klameme nezřízenou láskou, kterou ke svému tělu máme.

3. - Co jiného bude onen oheň požírati, nežli tvé hříchy?

Čím více nyní sebe šetříš a tělu hoviš, tím krutěji budeš toho pykati a větší látku k spalování si chystáš.

V čem člověk více hřešil, v tom tíže bude trestán.

Tam budou líní horoucími ostny bodáni, a labužníci a pijáci nesmírným hladem a žízní trápeni.

Tam smilníci a tělesných rozkoší milovníci horoucí smolou a smrdutou sirou budou poléváni; a závistiví bolestí jako vzteklí psi budou výti.

4. - Žádný hřích nebude beze své vlastní muky.

Tam pyšní všelikým zahanbením budou zahr-

nuti; a lakomí největší bídou a nouzí budou skličováni.

Tam jedna hodina trestání bude těžší, nežli zde sto let v nejhorším pokání.

Tam nemají zavržení žádného odpočinku, žádné potěchy: kdežto zde přece někdy se ustává od útrap a lze užítí nějaké útěchy od přátel.

Pamatuj nyní stále na hříchy své a lituj jich, abys v den soudný byl bezpečen se svatými.

Neboť tenkrát budou spravedliví státi s velikou jistotou proti těm, kteří je skličovali a potlačovali.

Tenkrát bude státi a jiné souditi, kdo se nyní pokorně podřizuje soudům lidským.

Tenkrát velikou důvěru bude míti chudý a pokorný, a všeho se báti bude pyšný.

5. - Tenkrát se ukáže, že moudrým byl na světě, kdo pro Krista se naučil býti pošetilým a povrženým.

Tenkrát bude těšiti všeliké soužení trpělivě zde kdysi snášené, a všeliká nepravost zacpe si ústa.

Tenkrát budou se radovati všichni zbožní, a truchleti budou všichni nábožnosti nedbající.

Tenkrát více bude plesati tělo mrtvené, než kdyby v rozkoších bylo bývalo vždycky pěstováno.

Tenkrát bude se stkvíti šat chatrný, a zatmí se roucho jemné.

Tenkrát více bude chválen chudobný příbyteček nežli nádherně pozlacený palác.

Tenkrát více prospěje statečná trpělivost nežli všecka tohoto světa moc.

Tenkrát většího povýšení dojde prostá poslušnost nežli všecka světská zchytralost.

6. - Tenkrát větší radost bude z dobrého svědomí nežli z učené filosofie.

Tenkrát více bude vážit pohrdání bohatstvím nežli všechny poklady pozemšťanů.

Tenkrát více tě bude těšiti, že jsi se zbožně modlíval, nežli že jsi dobře jídával.

Tenkrát spíše se budeš radovati z toho, že jsi zachovával mlčení, nežli že jsi miloval dlouhé hovory.

Tenkrát více budou platiti svaté skutky nežli mnoho krásných slov.

Tenkrát radostněji budeš vzpomínati na přísný život a drsné pokání nežli na všechny zábavy pozemské. Uč se nyní něco málo trpěti, abys tenkrát od těžkých útrap byl osvobozen.

Zde dříve dokaž, co dovedeš trpěti potom.

Jestliže nyní tak málo nedovedeš snášeti, kterak budeš moci věčné muky trpěti?

Jestliže nyní tak nepatrné utrpení tě činí tak netrpělivým, co tenkrát peklo bude či iti?

Hle, opravdu není možné, abys měl dvojí radost: aby ses veselil na tomto světě, a potom kraloval s Kristem.

7. - Kdybys až do dnešního dne vždycky byl žil v počtách a rozkoších, co to všecko by ti bylo platno, kdybys v tuto chvíli zemřel?

Všecko je tedy marnost, kromě milovati Boha a jemu jedinému sloužiti.

Neboť kdo Boha z celého srdce miluje, nebojí se ani smrti, ani muk, ani soudu, ani pekla, protože dokonalá láska zjednává bezpečný k Bohu přístup.

Koho však dosud hřešiti těší, není div, jestliže se smrti a soudu bojí.

Nicméně dobré jest, jestliže tě dosud láska neodvrací od zlého, aby alespoň strach trestů pekelných tě zdržoval.

Kdo však bázně boží nedbá, nedovede dlouho v dobrém setrvati, nýbrž velmi brzy upadne v osidla ďáblova.

KAPITOLA XXV. - O horlivém napravování všeho života našeho.

1. - Buď bdělý a pilný ve službě boží, a často uvažuj: Proč jsi sem přišel a proč jsi opustil svět? Či ne proto, abys živ byl Bohu a stal se duchovním člověkem?

Horlivě se tedy snaž o svůj duchovní pokrok, neboť zakrátko dostaneš mzdu za práce své, aniž bude již tenkrát bázeň nebo bolest v mezích tvých.

Trochu se teď budeš namáhati, a veliký pokoj a odpočinek, ba veliké veselí najdeš.

Zůstaneš-li věrným a horlivým v konání, Bůh zcela jistě bude věrný a štědrý ve své odplatě.

Dobrou naději musíš si zachovávat, že dojdeš palmy; bezpečnosti však se nesmíš oddávat, aby ses nestal liknavým nebo domýšlivým.

2. - Když kdosi často v úzkosti mezi strachem a nadějí se potácel a jednou všecek truchlivostí zchvácen v kostele před jedním oltářem v modlitbě na kolena se uvrhl, takto v duši přemítal, sám k sobě mluvě: Ó, kdybych věděl, zdali navždy v dobrém setrvám! A hned uslyšel v nitru svém boží odpověď: Kdybys to věděl, co bys chtěl činiti? Čiň nyní, co bys tenkrát chtěl činiti, a zcela bezpečně budeš.

A hned tím jsa potěšen a posilněn, odevzdal se do vůle boží, a přestalo jeho úzkostlivé zmítání.

Již také nechtěl zbytečně pátrati, aby zvěděl, jaká bude jeho budoucnost, nýbrž spíše se snažil vyhledávati, jaká jest vůle boží dobrolíbezná a dokonalá k započetí a dokonání každého dobrého díla.

3. - Doufej v Hospodina a čiň dobré, dí prorok, a přebývati budeš na zemi a pásti se budeš v hojnosti její.

Jedna věc mnoho lidí odtahuje od pokračování v dobrém a horlivého polepšování života: že se děsí obtíží nebo námahy v bojování.

Zajisté pak ti nejvíce nad jiné ve ctnostech pokračují, kteří statečněji se snaží přemáhati všecko to, co jest jim těžší a protivnější.

Neboť tam člověk více duchem prospívá a hojnější milost si zasluhuje, kde více se přemáhá a v duchu umrtvuje.

4. - Ale ne všichni mají stejný počet věcí, v kterých se mají přemáhati a mrtviti.

Nicméně člověk pilně se snažící kupředu lépe dovede prospívati, třebaže má rozličné naruživosti, nežli jiný člověk dobrých sice mravů, ale méně horlivý v získávání ctností.

Zvláště dvě věci napomáhají k velikému napravení života: násilně se odtahovati od toho, k čemu se přirozenost vadně nachyluje, a horlivě usilovati o dobré, kterého ten který z nás více potřebuje.

Také těch věcí se snaž více varovati a je v sobě přemáhati, které se ti častěji na jiných nelíbí.

5. - Všude buď bedliv svého duchovního prospěchu, tak abys, vida dobré příklady nebo o nich slyše, rozněcoval se k následování jich.

Jestliže bys však pozoroval něco, co zasluhuje pokárání, střež se, abys sám něco takového nečinil; nebo, jestliže již jsi někdy učinil, přičiň se, aby ses co nejdříve po té stránce polepšil.

Jako tvé oči pozorují jiné, tak zase ty býváš od jiných pozorován.

Jak milá a rozkošná to věc, viděti horlivé a zbožné řeholníky, dobře umravenné a ukázněné!

Jak smutná a trudná to věc, viděti lidi nezřízeně žijící, kteří to, k čemu povoláni jsou, neprovozují!

Jak škodlivo jest zanedbávati účel svého povolání a k věcem sobě neuloženým mysl obracet!

6. - Bud' pamětliv pojatého předsevzetí a obraz Krista ukřižovaného měj před očima.

Vpravdě se můžeš stydět, když pozoruješ ži-

vot Ježíše Krista, že jsi se až dosud více nesnažil jemu se připodobňovati, ačkoli již dlouho na cestě boží jsi.

Řeholník, který se pilně a zbožně cvičí v rozjímání nejsvětějšího života a utrpení Páně, hojně v něm najde všecko, co je mu užitečné a potřebné; aniž je třeba, aby mimo Ježíše něco lepšího hledal.

Ó, kdyby Ježíš ukřižovaný do srdce našeho přicházel, jak brzy a dostatečně učení bychom byli!

7. - Řeholník horlivý všecko rád na sebe bere a nese, co se mu přikazuje.

Řeholník nedbalý a vlažný má samé trápení a se všech stran je tísněn, protože nemá vnitřní útěchy, a hledati zevnitřní se mu brání.

Řeholník, který nežije v kázni řeholní, k těžkému pádu je rozpoložen.

Kdo hledá větší volnosti a lehčí kázně, vždycky nespokojen bude, protože buď něco, buď všecko se mu bude nelíbiti.

8. - Kterak si počínají tak mnozí jiní řeholníci, kteří žijí v opravdu přísné klášterní kázni?

Málokdy vycházejí, žijí v ústraní, chudobně jedí, hrubým rouchem se odívají, mnoho pracují, málo mluví, dlouho bdí, časně ráno vstávají, modlitby prodlužují, často čítají a ve všelike kázni se zachovávají. Pozoruj kartuziány, cisterciáky a rozličných řeholí mnichy a jeptišky; hle, jak každé noci vstávají, aby pěli Pánu žalmy!

A proto ohyzdné by bylo, abys ty měl býti lí-

ným v tak svatém díle toho času, kdy takové množství řeholních osob počíná Bohu plesati!

9. - Ó, bychom nic jiného nemusili činiti, leč Pána Boha našeho srdcem i ústy ustavičně chváliti!

Ó, bys nikdy nemusil ani jísti, ani píti, ani spáti, nýbrž vždycky mchl Boha chváliti a toliko duchovními pracemi se zabývati; tenkrát bys byl mnohem šťastnější než nyní, kdy z jakékoli nutnosti tělu sloužíš.

Kéž by nebylo takových nutných potřeb, nýbrž bylo by jen duchovní naší duše občerstvování, jehož, pohříchu, tak málokdy okoušíme!

10. - Když člověk dospěje takového stavu, že v žádném stvoření nehledá svého potěšení, tenkrát teprve si začne v Bohu dokonale zalibovati; tenkrát také bude úplně spokojen se vším, cokoli a jak se přihodí.

Tenkrát ani se nebude radovati z nějakého velikého úspěchu, ani pro nepatrný se rmoutiti, nýbrž úplně a s důvěrou se odevzdává Bohu, který jest mu vším ve všem a jemuž zajisté nic nehýne ani neumírá, nýbrž všecko mu žije a na pokyn mu bez meškání slouží.

11. - Bud' vždy pamětliv konce, a že ztracený čas se nenavrací.

Bez pečlivosti a píce nikdy si ctností neosvojíš.

Počneš-li vlažněji, počneš se zle míti.

Jestliže však horlivosti se oddáš, najdeš veliký pokoj a námaha lehčí se ti bude zdáti, pro milost boží a pro lásku ctnosti.

Horlivý a pilný člověk ke všemu je hotov.

Větší námaha jest odpírati špatným sklonům a náruživostem, nežli s tělesnými pracemi v potu tváři se lopotiti.

Kdo se nevystříhá malých chyb, snadno upadne do větších.

Vždycky se, budeš večer radovati, jestliže den užitečně vynaložíš.

Bdi sám nad sebou, pobízej sám sebe, napomínej sám sebe; a cokoliv jiní dělají, ty nezanedbávej sám sebe.

Tou měrou budeš v životě duchovním prospívat, jakou sám sobě násilí budeš činiti. Amen.

KNIHA DRUHÁ

Napomenutí

hledící k vnitřnímu životu

KAPITOLA I. - O způsobu vnitřního života.

1. - Království boží jest ve vás, praví Pán. Obrát se z celého srdce k Pánu a zanech tohoto bídneho světa, a duše tvá nalezne pokoj.

Uč se pohrdati zevnitřními věcmi a oddávati se vnitřním, a uzříš království boží do svého nitra přicházeti.

Neboť království boží jest pokoj a radost v Duchu svatém, což se nedává bezbožným.

Přijde k tobě Kristus a ukáže ti svá potěšení, jestliže mu uvnitř připravíš hodný příbytek.

Všecka sláva jeho a krása uvnitř jest, a tam si zalibuje.

Časté jsou návštěvy jeho u člověka vnitřního, sladké rozmlouvání, milé potěšení, hojný pokoj, nad pomyšlení divná důvěrnost.

2. - Nuže, věrná duše, připrav tomuto ženichovi srdce své, aby ráčil k tobě přijíti a v tobě přebývati.

Takto zajisté praví: Miluje-li mne kdo, řeč mou zachovávati bude, i přijdeme k němu a příbytek si u něho učiníme.

Dej tedy Kristu místo, a všemu ostatnímu odepři vstup.

Budeš-li Krista míti, bohatý jsi a stačí ti to. On sám bude se o tebe starati a věrně tě vším opatřovati, takže ti nebude potřebí míti svou naději v lidech. Neboť lidé snadno se mění a rychle pomíjejí; Kristus však zůstává na věky a pevně až do konce setrvává při člověku.

3. - Nelze velikou důvěru skládati v člověka křehkého a smrtelného, třebaže je užitečný a nám milý; aniž se příliš rmuťme, jestliže nám někdy odpírá a nám se protiví.

Kdo dnes s tebou jsou, zítra mohou býti proti tobě, a naopak často jako větru vání se obracejí.

Skládej všecku svou důvěru v Boha a on sám budiž tvým strachem a láskou tvou. On bude za tebe odpovídati a učiní tak, jak lépe bude.

Nemáš zde zůstávajícího přebývání; a kdekoli bys byl, všude jsi cizincem a příchozím; aniž budeš kdy pokoj míti, leč se s Kristem co nejúže spojíš.

4. - Co se tu rozhlížíš, když zde není místo tvého odpočinutí?

V nebeských končinách má býti tvůj příbytek; a na všechny věci pozemské máš pohlížeti jako jen mimo ně se ubíraje.

Všecko zde pomíjí, a stejně pomíjíš i ty.

Viz, abys nepřilnul k pozemským věcem, abys nebyl jimi jat a nezahynul.

U Nejvyššího budiž myšlení tvé; a prosby tvé bez ustání ať ke Kristu se obracejí.

Neumíš-li zpytovat věci hluboké a nebeské, odpočívej v utrpení Kristovu a v jeho svatých ranách rád přebývej.

Neboť jestliže se zbožně utíkáš do ran a drahých stigmat Kristových, velikou posilu v soužení cítiti budeš; aniž mnoho dbáti budeš, že snad lidé tebou pohrdají, a slova utrhačná snadno budeš snášeti.

5. - Také Kristem zde na světě lidé pohrdli, a známí a přátelé jej ve svrchované nouzi jeho vprostřed mnohých potup opustili.

Kristus chtěl trpěti a pohrdání snášeti, a ty se opovažuješ na někoho si stěžovati!

Kristus měl protivníky a pomlouvače, a ty chceš všechny lidi míti za přátele a dobrodince!

Kterak bude tvá trpělivost korunována, jestliže se ti nenaskytne žádné protivenství?

Nechceš-li nic protivného trpěti, kterak budeš přítelem Kristovým?

Snášej s Kristem a pro Krista, chceš-li kralovati s Kristem.

6. - Kdybys jednou dokonale vešel do nitra Ježíšova a maličko okusil horoucí lásky k němu, tenkrát málo bys dbal vlastní příjemnosti nebo nepříjemnosti, nýbrž spíše by ses radoval z potupy sobě učiněné, protože láska k Ježíšovi způsobuje, že člověk sám sebou pohrdá.

Milovník Ježíšův a pravdy, a pravý niterný člověk, a svobodný ode všech nezřízených příchylností, může se svobodně k Bohu obracet a povznášeti se v duchu sám nad sebe a v požívání Boha odpočívati.

7. - Kdo všechny věci shledává takovými, jakými vpravdě jsou, ne takovými, jak lidé o nich mluví nebo je oceňují, ten jest opravdu moudrý a od Boha spíše než od lidí vyučovaný.

Kdo umí vnitřně žíti a málo si vážíti věcí zevnitřních, nevyhledává míst ani nevyčkává časů, aby se oddával zbožným cvičením. Vnitřní člověk rychle se zase sám k sobě sbírá, protože se nikdy všecek ke věcem zevnitřním nerozptyluje.

Zevnitřní práce nebo zaměstnání na čas nutné mu nepřekáží; ale jak se věci naskýtají, tak se jim přizpůsobuje.

Kdo jest uvnitř dobře rozpoložen a uspořádán, nedbá divných a zvrácených počínání lidských.

Tou měrou si člověk překážky duchovní strojí a se rozptyluje, kterou si rozličné záležitosti na sebe bere.

8. - Kdybys v dobrém vnitřním stavu byl a dobře očištěn, všechno by ti bylo k dobrému a k duchovnímu prospěchu.

Proto se ti mnoho věcí nelíbí a často tě rozčiluje, že ještě nejsi sám sobě dokonale mrtev, ani ode všech věcí pozemských odloučen.

Nic tak srdce člověkovo neposkvvrňuje a nezaplétá jako nečistá láska k tvorům. Jestliže si odpíráš zevnitřní potěšení, budeš moci nebeské věci zpytovat a často uvnitř plesati.

KAPITOLA II. - O pokorné podřízenosti.

1. - Nedávej mnoho na to, kdo pro tebe nebo proti tobě jest; ale tak si veď a toho dbej, aby Bůh byl s tebou ve všem, cokoli činíš. Měj dobré svědomí, a Bůh bude tvou dostatečnou obranou.

Neboť komu Bůh bude chtíti pomáhati, žádná nešlechtnost nebude mu moci škoditi.

Dovedeš-li mlčeti a trpěti, uzříš jistě pomoc Páně nad sebou.

Onť zná čas a způsob, kdy a jak tě vysvoboditi, a proto se musíš jemu odevzdati.

U něho jest pomoc a on dovede od všelikého zahanbení vysvoboditi.

Často pro zachování větší pokory velmi prospívá, že jiní naše mravní nedostatky znají a kárají.

2. - Když se člověk pro takové své nedostatky poníží, tenkrát snadno si jiné usmíruje a rozhněvaným lehko vyhoví.

Pokorného Bůh chrání a vysvobozuje; pokorného miluje a těší; k pokornému člověku se sklání; pokornému uděluje velikou milost a po jeho ponížení jej pozdvihuje k slávě.

Pokornému zjevuje svá tajemství a jej lahodně k sobě přitahuje a zve.

Pokorný, zakoušeje zahanbení, zůstává v dobrém pokoji, protože Bůh je základem jeho a ne svět.

Nedomnívej se, že jsi nějak v dobrém pokročil, dokud se všech lidí nižším necítíš.

KAPITOLA III. - O dobrém pokojném člověku.

1. - Zjednej nejprve pokoj sám sobě, a tenkrát budeš moci jiné upokojovati.

Člověk pokojný více prospívá než velmi učený.

Člověk naruživý obrací ve zlé i to, co dobré jest, a snadno zlému věří.

Dobrý pokojný člověk všechno obrací k dobrému.

Kdo v pokoji utvrzený jest, nikoho nepodezírá; kdo však nespokojen jest a neklidný, rozličnými podezřeními bývá zmítán a ani sám si nedává pokoj, ani jiným ho nedopřává.

Často řekne, co by neměl říkat, a opomine, co by mu užitečnější bylo činiti.

Pozoruje, co jiní jsou povinni činiti, a zanedbává, co sám je činiti povinen.

Ukazuj tedy nejprve horlivost vzhledem k sobě samému, a tenkrát spravedlivě budeš moci horliti také vzhledem k svému bližnímu.

2. - Ty dobře umíš své skutky omlouvati a okrašlovati, ale výmluv svých bližních nechceš přijímati.

Spravedlivější by bylo, kdybys na sebe žaloval, a bratra svého omlouval.

Chceš-li, aby tě jiní snášeli, snášej také ty zase jiné.

Viz, jak daleko jsi ještě od pravé lásky a pokory, která se neumí na nikoho hněvati nebo horšiti, leč toliko na sebe samou.

Není veliká zásluha s dobrými a mírnými lidmi se stýkati, neboť to se každému přirozeně líbí; a každý člověk má rád pokoj a více miluje ty, kteří stejně s ním smýšlejí. Ale uměti pokorně žíti s lidmi urputnými a zlými nebo neukázněnými nebo nám odporujícími, to je veliká milost a věc veliké chvály hodná a statečná.

3. - Jsou lidé, kteří sami sebe v pokoji zachovávají, a pokoj zachovávají také s jinými.

A jsou takoví, že ani sami pokoje nemají, ani jiné v pokoji nenechávají, jiným jsou obtížní, ale sobě vždycky obtížnější.

A jsou takoví, že sami sebe v pokoji zachovávají, a k pokoji jiné opět přivést se snaží.

Ale konečně všechen svůj pokoj v tomto bídném životě musíme si získávat spíše pokorným snášením věcí protivných, nežli tím, že bychom takových věcí necítili.

Kdo umí lépe trpět, bude mít větší pokoj. Takový je vítězem nad sebou samým a pánem světa, přítelem Kristovým a dědicem království nebeského.

KAPITOLA IV. - O čisté mysli a prostém úmyslu.

1. - Dvěma křídly se člověk pozdvihuje vzhůru od věcí pozemských, totiž prostotou a čistotou.

Prostota musí být v úmyslu, čistota v náklonnosti. Prostota míří k Bohu, čistota ho dosahuje a požívá.

Žádné dobré konání ti nebude překážeti, budeš-li uvnitř prost nezřízené žádosti.

Jestliže nezamýšlíš a nehledáš nic jiného než zalíbení božího a užitku svého bližního, vnitřní svobody budeš požívat.

Kdyby tvé srdce přímé bylo, bylo by ti vše-

cko stvoření zrcadlem života a knihou svaté nauky.

Není tak nepatrného a povrženého stvoření, aby nevyjadřovalo dobrotu boží.

2. - Kdybys byl uvnitř dobrý a čistý, tenkrát bys všechno bez překážky viděl a dobře chápal.

Čisté srdce proniká nebe i peklo.

! Jaký je kdo uvnitř, tak soudí zevnitř.

Je-li na světě nějaká radost, tu jistě má člověk čistého srdce. A je-li někde soužení a úzkost, lépe to ví špatné svědomí.

Jako železo vložené do ohně ztrácí rez a všechno se rozžhavuje, tak člověk, který se dokonale obrátí k Bohu, vyzouvá se z malátnosti a v nového člověka se proměňuje.

3. - Když člověk začne vlašněti, bojí se sebe-menší námahy a rád přijímá zevnitřní potěšení.

Když však se počne dokonale přemáhati a mužně cestou boží se ubírat, tenkrát méně dbá toho, co dříve se mu zdávalo těžkým.

KAPITOLA V. - O pozorování sebe samého.

1. - Nemůžeme sami sobě příliš věřiti, protože často nám chybí milost a porozumění.

Málo světla je v nás, a i to svou nedbalostí snadno ztrácíme.

Často také nepozorujeme, že jsme uvnitř tak slepí.

Často špatně si počínáme a ještě hůře to omlouváme.

Býváme voděni náruživostí, a pokládáme si to za horlivost.

Na jiných nepatrné věci káráme, a větší na sobě opomíjíme.

Ihned cítíme a odvažujeme, co od jiných trpíme; co však jiní od nás musí snášeti, toho si nevšímáme.

Kdo by dobře a správně uvažoval své chování, nenalézal by, co na jiných přísně posuzovati.

2. - Vnitřní člověk starosti o sebe samého dává přednost přede všemi jinými starostmi; a kdo na sebe samého pilný pozor má, snadno o jiných mlčívá.

Nikdy nebudeš vnitřním a zbožným člověkem, nebudeš-li o cizích chybách a záležitostech mlčeti a hlavně k sobě přihlížeti.

Jestliže tvá mysl je úplně obrácena k tobě a k Bohu, málo na tebe bude působiti to, co zvenčí znamenáš.

Kde jsi, když sám sobě nejsi přítomen? A když jsi všechno prošel, jaký prospěch ti z toho vzešel, jestliže sám sebe jsi zanedbal?

Přeješ-li si míti pravý pokoj a pravé usjednocení, musíš všechno ostatní nechat stranou a míti sebe jediného na očích.

3. - Velmi tedy duchovně budeš pokračovati, zachováš-li se uprázdněným ode všech časných starostí.

A velmi duchovně zemdlíš, budeš-li něco časného za důležité míti.

Nic tobě nebudiž velikým, nic vznešeným, nic milým, nic příjemným, není-li to pouze Bůh nebo o Bohu.

Za marnost pokládej každé potěšení, které ti pochází od tvorů.

Duše, milující Boha, pohrdá vším, co je nižší než Bůh.

Jediný Bůh věčný a nesmírný, všecko naplňující, útěcha duše a pravá srdce našeho radost.

KAPITOLA VI. - O radosti dobrého svědomí.

1. - Sláva dobrého člověka záleží ve svědectví dobrého svědomí.

Měj dobré svědomí, a vždycky budeš míti radost.

Dobré svědomí velmi mnoho dovede snášeti a velmi veselé jest prostřed protivenství.

Špatné svědomí vždycky jest bázlivé a nepokojné.

Klidně můžeš odpočívati, jestliže tvé srdce tě nekárá.

Nikdy se neraduj, leč když jsi dobře učinil.

Zlí nikdy nemají pravé radosti ani necítí vnitřního pokoje, protože není pokoje bezbožným, dí Pán.

A kdyby řekli: V pokoji jsme, nepřijdou na

nás zlé věci; a kdo se opováží nám škoditi? — nevěř jim; neboť znenadání povstane hněv boží a v nic budou obráceny skutky jejich a myšlenky jejich zahynou.

2. - Honositi se soužením není těžké milujícímu, neboť tak se honositi znamená honositi se křížem Páně.

Krátká sláva, která se od lidí dává a přijímá.

Slávu tohoto světa vždy provází truchlivost.

Sláva dobrých je ve svědomí jejich, nikoli v ústech lidských; veselí spravedlivých z Boha a v Bohu jest, a radost jejich pochází z pravdy.

Kdo po pravé a věčné slávě touží, o slávu časnou nedbá.

A kdo vyhledává slávy časné nebo doopravdy jí nepohrdá, sám se usvědčuje, že méně miluje slávu nebeskou.

Velikého klidu srdce svého požívá, kdo ani chvály nedbá, ani hany.

3. - Snadno spokojen a uklidněn bude člověk, jehož svědomí čisté jest.

Nejsi světější, chválí-li tě lidé, ani horší, jestliže tě hanějí.

Co jsi, to jsi; aniž můžeš býti lepším nazýván, nežli jsi podle božího svědectví.

Budeš-li přihlížeti k tomu, jaký jsi sám u sebe uvnitř, nebudeš dbáti toho, co o tobě povídají lidé.

Člověk vidí jen obličej, ale Bůh srdce.

Člověk pozoruje skutky, Bůh však oceňuje úmysly.

Počínati si vždycky dobře a málo si o sobě mysleti je znamení pokorné duše.

Nežádati si potěšení od žádného stvoření je důkaz veliké čistoty a vnitřní důvěry.

4. - Kdo žádného zevnitř svědectví pro sebe nevyhledává, ukazuje, že se úplně svěřil Bohu.

Neboť kdo sám sebe chválí, není ještě osvědčen, dí blahoslavený Pavel, nýbrž koho chválí Bůh.

Obcovati s Bohem uvnitř a nelpěti na ničem zetitřním je stav vnitřního a duchovního člověka.

KAPITOLA VII. - O milování Ježíše nade všecko.

1. - Blahoslavený člověk, který chápe, co jest milovati Ježíše a sám sebou pro Ježíše pohrdati.

Musíš milého pro milého zanechat, protože Ježíš chce samotěn nade všecko býti milován.

Láska tvorů je klamná a nestálá; láska Ježíšova věrná a trvalá.

Kdo lne ke stvoření, padne s vrátkým; kdo se vroucně přidrží Ježíše, bude utvrzen na věky.

Toho miluj a svým přítelem navždy učíň, který, když všecko tě opustí, tebe nezanechá aniž dopustí, abys na konci zahynul.

Chtěj, nechtěj: se všemi se jednou musíš rozloučiti.

2. - Drž se Ježíše za živa i umíraje a jeho věrnosti se odevzdej, jenž jediný ti může pomoci, když všechna jiná pomoc selže.

Milý tvůj takové jest povahy, že nechce nikoho jiného vedle sebe připustiti, nýbrž on sám jediný chce tvé srdce míti a v něm jako král na svém trůně seděti.

Kdyby ses dovedl ode všeho stvoření vyprostiti, Ježíš by chtěl s tebou rád přebývati.

A shledáš, že téměř všecko je ztraceno, co jsi mimo Ježíše tvorům věnoval.

Nespoléhej na třtinu větrem se klátící, aniž se o ni opírej; neboť všeliké tělo je tráva a všecka sláva jeho jako květ polní opadá.

3.- Brzy se zklameš, budeš-li toliko na zevnitřní tvářnost člověkovu hleděti.

Neboť nehledá-li člověk Ježíše, sám sobě více škodí, než celý svět a všichni protivníci mu škoditi mohou.

Hledáš-li ve všem Ježíše, zajisté Ježíše najdeš; hledáš-li však sám sebe, sebe samého také najdeš, ale ke své záhubě. Neboť hledáš-li v jiných potěšení a zisk, častěji škodu ucítíš.

KAPITOLA VIII. - O důvěrném přátelství Ježíšově.

1. - Když jest Ježíš s člověkem, všecko je dobré a nic se nesnadným nezdá; když není Ježíš s ním, všecko trudné jest.

Když Ježíš uvnitř nemluví, nemá potěšení ceny; jestliže však Ježíš jediné slůvko promluví, veliké potěšení se cítí.

Zdaliž Maria Magdalena ihned nevstala s místa, kde plakala, když jí Marta řekla: Mistr je zde a volá tě?

Šťastná ta chvíle, když tě Ježíš volá od slz k radosti duchovní!

Jak vyprahlý a tvrdý jsi bez Ježíše! Jak nemoudrý a marný, žádáš-li si něčeho mimo Ježíše! Zdaž to není větší škoda, nežli kdybys celý svět ztratil?

2. - Co ti svět může dáti bez Ježíše?

Býti bez Ježíše, kruté to peklo; a býti s Ježíšem, sladký ráj. Bude-li s tebou Ježíš, žádný nepřítel ti nebude moci škoditi.

Kdo nalezne Ježíše, nalezne poklad dobrý, ba dobro nade všechna dobra.

A kdo ztrácí Ježíše, ztrácí příliš mnoho, a více než celý svět.

Ze všech chudých nejchudší je člověk, který žije bez Ježíše; a člověk nejbohatší je, kdo za dobré je s Ježíšem.

3. - Veliká je věc uměti obcovati s Ježíšem; uměti si Ježíše udržeti, veliká jest prozíravost.

Bud' pokorný a pokoje milovný, a bude s tebou Ježíš.

Bud' zbožný a tichý, a bude s tebou zůstávati Ježíš.

Snadno můžeš Ježíše zapuditi a milost jeho ztratiti, budeš-li se chtít k zevnitřním věcem obracet.

A kdybys jej zapudil a ztratil, ke komu se utečeš a kterého přítele tenkrát budeš hledati?

Bez přítele nemůžeš dobře žít, a nebude-li ti Ježíš přede všemi jinými přítelem, budeš příliš smutný a opuštěný.

Pošetile si tedy počínáš, jestliže na něco jiného spoléháš, nebo se z toho raduješ. Musíme si voliti míti raději celý svět proti sobě, nežli aby se Ježíš na nás hněval.

Ze všech tedy milých budiž nám Ježíš sám miláčkem obzvláštním.

4. - Milujme všechny lidi pro Ježíše, Ježíše však pro něj samého.

Jediný Ježíš Kristus zasluhuje obzvláštní lásky, neboť on jediný nade všechny přátele se osvědčuje dobrým a věrným.

Pro něj a v něm přátelé i nepřátelé buďtež tobě drazí, a za všechny se máme k němu modlití, aby všichni jej poznali a milovali.

Nežádej si nikdy býti zvláště chválen nebo milován, neboť to náleží Bohu jedinému, který nemá sobě podobného.

Aniž chtěj, aby se někdo v srdci svém tebou zabýval, aniž ty se zabývej milováním jiného; ale Ježíš buď v tobě a v každém dobrém člověku.

5. - Buď čistý a svobodný uvnitř, se žádným tvorem se nezaplétaje.

Musíš býti ze všeho jako vysvlečen a míti čisté srdce vzhledem k Bohu, chceš-li poklidnou mysl míti a viděti, jak sladký jest Pán.

A toho ovšem nedospěješ, jestliže jeho milost tě nepředejde a nepřitáhne, tak abys vyprázdnil a

uvolnil srdce své ode všeho jiného, a samotěn s ním samotným se spojil.

Neboť když milost boží přichází ke člověku, nabývá síly ke všemu; a když milost ho opustí, tenkrát bude chudý a nestatečný a téměř jen samému trápení zanechaný.

6. - Za takových okolností nesmíš pozbývati mysli ani si zoufati, nýbrž vůli boží se s odevzdaností podřizovati a všechno, co na tebe přijde, ke chvále Ježíše Krista snášeti, neboť po zimě přichází léto, po noci se navrácí den, a po bouřce veliká jasnost.

KAPITOLA IX. - O nedostatku veškeré útěchy.

1. - Není těžko pohrdati lidským potěšením, když okoušíme božího.

Veliká je věc a velmi veliká, uměti zůstávati bez potěšení jak lidského, tak božského, a z lásky k Bohu chtíti rád snášeti vyhnanství srdce a v ničem sebe samého nehledati ani k vlastní zásluze nepřihlížeti.

Co velkého jest, jsi-li veselý a zbožný, když ti Bůh posílá svou milost? Každému je taková doba žádoucí.

Příjemně nám tady jde se,
když nás milost boží nese.

A jaký div, že necítí břemena, koho Všemohoucí nese a koho svrchovaný průvodce vede?

2. - Rádi míváme něco pro potěšení, a nesnadno se člověk sám ze sebe vyzouvá.

Zvítězil svatý Vavřinec s knězem svým nad světem, protože pohrdl vším, co se na světě zdálo rozkošné; a z lásky ke Kristu mírně nesl, že i nejvyšší kněz boží Xystus, ježž převelmi miloval, od něho vzat byl.

Láskou tedy k Stvořiteli překonal lásku ke člověku; a místo potěšení lidského spíše si vyvolil to, co se líbilo Bohu.

Tak se uč také ty z lásky k Bohu opouštěti nějakého důvěrného a milého přítele.

Aniž těžce nes, když by tě přítel opustil, věda, že se na konec musíme všichni od sebe navzájem rozloučiti.

3. - Mnoho a dlouho musí člověk sám v sobě zápasiti, nežli se naučí sám sebe dokonale přemáhati a všechnu svou náklonnost k Bohu táhnouti.

Když stojí člověk sám na sobě, snadno se schyluje k potěšením lidským.

Ale pravý milovník Kristův a snažný následovník ctností nepadá přes taková potěšení, aniž hledá takových citových sladkostí, nýbrž mnohem spíše statečných cvičení a aby směl pro Krista těžké snášeti námahy.

4. - Když ti tedy Bůh dopřává duchovního potěšení, s díkůčiněním je přijímej; ale uznávej, že to je dar boží, ne tvá zásluha.

Nepovznášej se proto příliš, neraduj se příliš, aniž se oddávej marné domýšlivosti, nýbrž buď

ještě pokornější pro takový dar, ostražitější také a svědomitější ve všem svém jednání; neboť pomine čas ten a přijde pokušení.

Když by ti vnitřní potěšení vzato bylo, nezoufej hned, nýbrž pokorně a trpělivě vyčkávej nebeského navštívení; neboť mocný jest Bůh, aby ti znova daroval hojnější milost a útěchu.

Těm, kteří jsou zkušeni v cestách božích, nejsou tyto věci nové ani cizí; protože na velikých světcích a na dávných prorocích často se ukazovalo takové střídání.

5. - A proto kdosi, když milost mu přítomna byla, řekl: Já pak řekl jsem v hojnosti své: Nepohnu se na věky.

Co však na sobě zakusil, když se milost vzdálila, dodává pravě: Odvrátils tvář svou ode mne, a učiněn jsem zkormoucený.

V tom střídání si však nezoufá, nýbrž usilovněji Boha prosí a praví: K tobě, Hospodine, volati budu, a k Bohu svému modliti se budu.

Konečně pak sklízí ovoce modlitby své a svědčí; že byl vyslyšen, řka: Slyšel Hospodin a smiloval se nade mnou: Hospodin učiněn jest spomocník můj.

Ale v čem? Obrátil jsi, praví; kvílení mé v radost, a opásal jsi mne veselím.

Jestliže takto se dalo s velikými svatými, nesmíme zoufati my nestateční a chudí; jestliže někdy horlivostí jsme zaníceni a někdy jsme studení; neboť Duch přichází a odchází podle zalíbení vůle své.

Pročež svatý Job praví: Navštěvuješ jej na úsvitě a náhle zkušuješ jej.

6. - V co tedy mohu doufati nebo v co se důvěrovati, nežli v jediné veliké milosrdenství boží a v jedinou naději nebeské milosti?

Neboť at mám u sebe dobré lidi nebo zbožné bratry nebo přátele věrné nebo svaté knihy nebo krásná pojednání nebo sladké zpěvy a hymny: všechno to málo mi pomáhá a málo mne těší, když mne opustí milost a ve vlastní chudobě jsem zůstaven.

Tenkrát není lepšího léku než trpělivost a zapírání sebe samého podle vůle boží.

7. - Nikdy jsem nenašel člověka tak ukázněného a zbožného, aby občas nezakoušel odnětí milosti nebo necítil horlivosti umenšení.

Žádný svatý nebyl do takových výsostí vytržen a tolik osvícen, aby předtím nebo potom nebyl býval zkoušen.

Neboť není hoden vznešeného patření na Boha, kdo pro Boha nebyl nějakým soužením trápen.

Neboť znamením následujícího potěšení bývá obyčejně předcházející pokušení.

Těm zajisté, kteří v pokušeních se osvědčili, slíbená jest nebeská útěcha. Kdo zvítězí, praví Písmo, dám mu jísti se stromu života.

8. - Bývá však udělována boží útěcha, aby byl člověk silnější k snášení věcí protivných.

A následuje pokušení, aby se nevyvyšoval pro dobré.

Dábel nikdy nespí, aniž naše tělo jest již mrtvé; proto neustávej se připravovati k boji, protože po pravici i po levici tvé jsou nepřátelé, kteří si nikdy nedávají pokoje.

KAPITOLA X. - O vděčnosti za milost boží.

1. - Proč hledáš odpočinku, když jsi stvořen k práci?

Dávej se více na trpělivost nežli na potěšení, a na nesení kříže více než na veselí.

Neboť kdo ze světských lidí by nepřijímal rád potěšení a duchovní veselí, kdyby to vždycky mohl dostávat?

Neboť duchovní potěšení převyšují všechny lahody světské a tělesné rozkoše.

Jsouť všechny světské radosti buď marné nebo nízké; duchovní však rozkoše jediné jsou příjemné a počestné, vznikajíce z ctnosti a jsouce od Boha do čistých myslí vlévány.

Ale těchto božských potěšení nikdo nedovede vždycky podle svého přání užívat, protože čas pokušení nadlouho nepřestává.

2. - Nebeskému navštívení velmi odporuje nepravá svoboda ducha a veliké spoléhání na sebe.

Bůh činí dobře, dáváje milost potěšení; ale člověk si počíná špatně, nepřičítaje všecko s díkůčinením Bohu.

A proto nemohou v duších našich plynouti da-

ry milosti, že býváme nevděční původci jejich, aniž všecko nazpět do původního zdroje vyléváme.

Neboť vždycky je hoden milosti, kdo hodně za milost díky vzdává; a vzato bude vypínavému, co pokornému bývá dáváno.

3. - Nežádám si potěšení, které mne zbavuje zkroušenosti, aniž si přeji duchovního patření, které mne přivádí k domýšlivosti.

Neboť ně všecko, co vysoké jest, je svaté; a ne všecko sladké je dobré; a ne každá touha je čistá, aniž všecko nám milé je Bohu příjemné.

Rád přijímám milost, která mne pokořuje a ukázněnějším činí a hotovějším k opouštění sebe samého.

Člověk naučený darem milosti a vychovaný metlou odnětí milosti nebude si troufati sám sobě něco, buď to cokoliv, dobrého připisovati, nýbrž bude se spíše chudým a malým vyznávatí.

Dávej Bohu, co boží jest, a sobě připisuj, co tvoje jest, Bohu totiž za milost díky vzdávej, sobě však toho si buď vědom, že tobě jedinému vina a hodný trest za vinu náleží.

4. - Stav se vždycky na nejnižší místo a bude ti dáno nejvyšší; neboť nejvyšší nemůže státi bez nejnižšího.

Nejvyšší svatí u Boha jsou nejmenší sami u sebe; a čím slavnější, tím v sobě pokornější.

Jsouce plni pravdy a slávy nebeské, nejsou žádostivi marné slávy. Jsouce v Bohu založeni a utvrzeni, nemohou žádným způsobem se vypínati.

A kteří všechno Bohu připisují, cokoli dobrého přijali, nehledají slávy od sebe navzájem; nýbrž chtějí jen tu slávu, která jest od Boha jediného, a žádají si, aby Bůh v nich a ve všech svatých byl nade všechno chválen, a jen k tomu míří vždycky jejich úmysly.

5. - Budiž tedy vděčný za dar sebe menší a budeš hoden přijímati větší.

Pokládej si také i nejmenší dar za největší, a to, co se zdá naprosto nemít ceny, za dar obzvláštní.

Hledíme-li na důstojnost dárcovu, nic z toho, co dává, nebude se zdáti malým nebo příliš maličerným; neboť není malé to, co svrchovaný Bůh darem dává.

A kdyby dal tresty a metly své, milé to má býti, protože vždy činí pro naše spasení, cokoli na nás dopouští.

Kdo si přeje milost boží podržeti, buď vděčný za danou, trpělivý za vzatou. Modli se, aby se vrátila; obezřelý buď a pokorný, by o ni nepřišel.

KAPITOLA XI. - O skrovném počtu milovníků kříže Ježíšova.

1. - Má nyní Ježíš mnoho milovníků království svého nebeského, ale málo nosičů kříže svého.

Mnoho má toužících po potěšení, ale málo toužících po soužení.

Hojné nalézají společníky stolu, ale málo společníků postu.

Všichni si žádají s ním se radovati; málokterí chtějí pro něho něco snášeti.

Mnozí následují Ježíše až k lámání chleba, ale málokterí k pití kalicha utrpení.

Mnozí zázraky jeho velebí; málokterí potupy kříže následují.

Mnozí Ježíše milují, dokud se jim žádné protivnosti nenaskytne.

Mnozí jej chválí a jemu dobrořečí, dokavad nějaké potěšení od něho dostávají. Jestliže však se Ježíš ukryje a na chvíli je opustí, buď do stěžování, buď do přílišné malomyslnosti upadají.

2. - Kterí však milují Ježíše pro Ježíše, a nikoliv pro nějaké své vlastní potěšení, dobrořečí mu stejně v soužení a sklíčenosti srdce svého, jako když svrchovaného potěšení okoušejí.

A kdyby jim nikdy nechtěl dáti žádné potěšení, přece by jej vždycky chválili a vždycky by mu chtěli díky vzdávati.

3. - Ó, co dovede láska k Ježíšovi čistá, se žádnou vlastní výhodou neb láskou nesmíšená!

Zdaliž nezasluhují názvu nájemníků ti, kteří vždycky potěšení nějakých hledají?

Zdaliž se neosvědčují spíše milovníky svými než Kristovými, kteří na své pohodlí a na své výhody a zisky vždycky myslí?

Kde se najde člověk, který by chtěl Bohu zadarmo sloužiti?

4. - Zřídka se vyskytá některý člověk tak duchovní, aby ze všeho byl vyzut.

Neboť pravého chudého duchem a ode všech tvorů vyproštěného kdo najde? Zdaleka a z posledních končin jest cena jeho.

Kdyby dal člověk všechn statek svůj, ještě nic to není;

A kdyby činil pokání veliké, ještě málo to jest;

A kdyby si osvojil všecko vědění, ještě daleko jest;

A kdyby měl ctnost velikou a zbožnost horoucí, ještě mnoho mu chybí, totiž to jedno, kterého mu je svrchovaně zapotřebí.

A cože to jest? Aby všecko opustě, opustil sebe a sám ze sebe úplně vyšel a žádnou jiskřičku sebelásky si nenechal.

A když všecko učiní, co ví, že má činiti, aby byl přesvědčen, že nic neučinil.

5. - Nepřikládej velké váhy tomu, co snad může býti za věc velké váhy pokládáno; nýbrž vpravdě se prohlašuj za služebníka neužitečného, jakož dí Pravda: Když učiníte všecko, co vám přikázáno jest, rcete: Služebníci neužiteční jsme.

Tenkrát bude moci býti vpravdě chudý a nahý duchem a s prorokem mluvit: Já pak osamělý a chudý jsem.

Ale nikdo není bohatší, nikdo mocnější, nikdo svobodnější nad člověka, který dovede sebe a všecko opustiti a na nejnižší místo se postaviti.

KAPITOLA XII. - O královské cestě svatého kříže.

1. - Tvrdou se zdá mnohým tato řeč: Zapři se-
be sám, vezmi kříž svůj a následuj Krista.

Ale mnohem tvrdší bude slyšeti ono poslední
slovo: Odejďte ode mne, zlořečení, do ohně věč-
ného.

Neboť kdo nyní rád slyší slovo kříže a ná-
sledují ho, tenkrát nebudou se báti, že uslyší slova
věčného zavržení.

Toto znamení kříže bude na nebi, až Pán při-
jde soudit.

Tenkrát všichni služebníci kříže, kteří se při-
podobnili k Ukřižovanému v životě, přistoupí ke
Kristu soudci s velikou důvěrou.

2. - Proč se tedy bojíš bráti kříž, kterým se jde
do království?

V kříži spasení, v kříži život, v kříži ochrana
před nepřáteli.

V kříži vlévání nebeské lahody, v kříži síla
mysli, v kříži duchovní radost.

V kříži soubor ctnosti, v kříži dokonalost sva-
tosti.

Není duši spásy ani naděje na život věčný leč
v kříži. Vezmi tedy kříž svůj a následuj Ježíše,
a půjdeš do života věčného.

Ježíš tě předešel nesa si kříž a umřel pro te-
be na kříži, abys také ty nesl svůj kříž a hleděl
umírati na kříži.

Neboť jestliže spolu s ním zemřeš, s ním také živ budeš; a budeš-li společníkem v utrpení, budeš také společníkem slávy.

3. - Hle, na kříži všechno závisí a v umírání všechno záleží; a není jiné cesty k životu a k pravému vnitřnímu pokoji, nežli cesta svatého kříže a každodenního umrtvování.

Jdi si, kam chceš; hledej, cokoli bys chtěl, a nenajdeš cesty vyvýšenější nahoře ani bezpečnější cesty dole, nežli cestu svatého kříže.

Zaříd' a uspořádej si všechno podle své vůle a podle svého rozumu, a nenajdeš leč to, že vždycky budeš musiti něco trpěti, ať rád, ať nerad, a tak kříž vždycky nalezneš.

Neboť buď na těle budeš bolest cítiti, buď v duši trápení ducha snášeti budeš.

4. - Někdy od Boha opuštěn budeš, někdy od bližního nepříjemností zakoušeti budeš; a co více: často sám sobě obtížný budeš.

Při tom pak žádným prostředkem nebo potěšením nebudeš se moci od toho osvoboditi nebo si ulehčiti, ale dokud Bůh bude chtíti, musíš to snášeti. Chceť zajisté Bůh, aby ses naučil trápení bez potěchy snášeti, a aby ses mu úplně podřídil a skrze trápení pokornějším se stal.

Nikdo tak srdečně nedovede cítiti utrpení Kristovo jako ten, komu se přihodilo podobné věci trpěti.

Kříž tedy vždycky je připraven a kdekoli tě očekává. Nemůžeš mu utéci, kamkoliv by ses ob-

rátíl; neboť kamkoli přijdeš, sám sebe s sebou neseš a vždycky sebe samého nalezneš.

Obrát se nahoru, obrát se dolů, obrát se ven, obrát se dovnitř: i v tom všem najdeš kříž.

A všude musíš zachovávat trpělivost, chceš-li míti vnitřní pokoj a zasloužiti si věčnou korunu.

5. - Jestliže rád kříž neseš, ponese on tebe a dovede tě k žádoucímu konci, kde totiž bude konec trpění, ačkoli to nebude zde.

Jestliže pak nerad jej neseš, sám si břímě nakládáš a větší těžkost si činíš; a přece jej musíš snášeti. Jestliže jeden kříž odvrhneš, jistě jiný najdeš, a snad těžší.

6. - Myslíš snad, že ujdeš tomu, čemu se žádný smrtelník nemohl vyhnouti? Který svatý na světě byl bez kříže a bez trápení?

Zajisté ani Ježíš Kristus, náš Pán, ani jednu hodinu nebyl bez bolesti utrpení, dokavad živ byl. Muselť, dí on sám, Kristus trpěti a vstáti z mrtvých a tak vejíti do slávy své.

A kterak tedy ty jinou cestu hledáš než tuto královskou cestu, která jest cesta svatého kříže?

7. - Celý život Kristův byl křížem a mučednictvím: a ty si vyhledáváš radosti a odpočinku?

Bloudíš, bloudíš, hledáš-li něco jiného, než trpěti soužení; protože celý tento smrtelný život jest plný rozličné bídy a kříži obklopený.

A čím výše kdo duchovně pokročil, tím těžší kříže často nalezne; protože těžkost vyhnanství jeho z lásky více se rozmáhá.

8. - Přece však takový člověk tak rozmanitě soužený není bez ulehčujícího potěšení, protože cítí, že z trpělivého snášení svého kříže převelikého užitku nabývá.

Neboť když dobrovolně se mu poddává, všechno břímě soužení se obrací v důvěru, že Bůh jej potěší.

A čím více bývá tělo bolestmi skličováno, tím hojněji bývá duch vnitřní milostí sílen.

A přihází se, že leckdy takové posily dochází ze žádosti trápení a protiventství pro lásku srovnalosti s křížem Kristovým, že by nechtěl býti bez bolesti a trápení; protože je přesvědčen, že jest Bohu tím příjemnější, čím více a čím těžší věci dovede pro něho snášeti.

Není to lidská ctnost, nýbrž milost Kristova, která tolik dovede a činí v křehkém těle, že čeho se ono přirozeně vždycky děsí a varuje, to z horlivosti ducha samo podstupuje a miluje.

9. - Není věc přirozenosti lidské kříž nésti, kříž milovati, tělo trestati a v služebnost uváděti; světské cti se vyhýbati, pohanění ochotně snášeti, sám sebou pohrdati a pohrdání si přát; jakákoli protiventství se škodami trpělivě snášeti a po žádném blahobytu na tomto světě nebažiti.

Jestliže k sobě samému hledíš, nic takového sám ze sebe nedovedeš.

Jestliže však na Pána spoléháš, obdržíš s nebe statečnost, a svět i tělo budou panství tvému podány.

Ale ani nepřítele ďábla nebudeš se báti, budeš-li věrou ozbrojen a křížem Kristovým poznamenán.

10. - Odhodlej se tedy jako dobrý a věrný služebník Kristův ke statečnému nesení kříže Pána svého, pro tebe z lásky ukřižovaného.

Připrav se na snášení mnohých protivností a rozmanitých nepříjemností v tomto bídném životě; neboť tak ti bude, kdekoli budeš, a tak v pravdě nalezneš, kdekoli by ses skrýval.

Musí tak býti a není jiného prostředku, kterak ujíti trápení zlých a bolestí, nežli abys sám sebe trpěl.

Pij s oddaností kalich Páně, žádáš-li si jeho přítelem býti a s ním podíl míti.

Potěšení zůstav Bohu; ať s nimi učiní, jak se mu více bude líbiti.

Ty však se dej na snášení útrap a pokládej si je za největší potěšení, neboť utrpení tohoto času nejsou rovná budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás a kterou by sis nemohl právem zasloužiti, i kdybys třeba sám jediný mohl všecka ta trápení snášeti.

11. - Když dospěješ toho, že soužení ti bude sladké a pro Krista příjemné, tenkrát měj za to, že jsi v dobrém stavu, neboť jsi našel ráj na zemi.

Dokud je ti těžko trpěti a hledíš se utrpení vyhýbati; potud také zle ti bude, a všude tě bude následovati útěk před trápením.

12. - Odhodláš-li se býti tím, čím máš býti, totiž člověkem trpícím a umírajícím, brzy ti bude lépe a nalezneš pokoj.

Kdybys třeba byl s Pavlem vytržen až do třetího nebe, nebudeš míti pro to jistoty, že bys nic zlého nemusil snášeti. Ját, praví Ježíš, mu ukáží, jak mnoho musí pro jméno mé trpěti.

Nezbývá ti tedy, nežli trpěti, chceš-li Ježíše milovati a jemu ustavičně sloužiti.

13. - Kéž bys byl hoden trpěti něco pro jméno Ježíšovo! Jak veliká sláva by tě očekávala, jak by všichni svatí boží plesali, jak krásný příklad bys také dal svým bližním!

Neboť všichni trpělivost doporučejí, ačkoli málokdo chce trpěti.

Právem bys měl rád něco málo pro Krista trpěti, když mnoho lidí těžší věci trpí pro svět.

14. - Za jistou věc měj, že musíš vésti život umírající. A čím více člověk sám sobě umírá, tím více Bohu žíti začíná.

Nikdo není způsobilý k chápání věcí nebeských, leč by se poslušně odhodlal nésti pro Krista věci sobě odporné.

Nic není Bohu příjemnější, nic tobě na tomto světě spasitelnější, nežli ochotně pro Krista trpěti.

A kdyby sis měl voliti, více by sis měl přát pro Krista protivností trpěti, nežli mnohých potěšení okoušeti; protože tak bys byl Kristu podobnější a se všemi svatými srovnalejší.

Neboť nezáleží zásluha naše a duchovní pro-

spěch stavu našeho ve mnoha lahodách a potěšeních, nýbrž spíše ve snášení velikých těžkostí a soužení.

15. - Zajisté, kdyby pro spasení lidské bylo něco bývalo lepší a užitečnější nežli trpěti, Kristus by to byl slovem i příkladem ukázal.

On pak jak učedníky jeho následující, tak také všechny, žádající si jeho následovati, zřejmě napomíná k nesení kříže, řka: Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne.

Když jsme tedy všecko pročetli a promyslili, toto budiž konečným závěrkem: Že skrze mnohá trápení musíme vcházeti do království božího.

KNIHA TŘETÍ

O vnitřním potěšení

KAPITOLA I. - O vnitřním mluvení Kristově k věrné duši.

1. - Věrná duše. Chci slyšeti, co mluví ve mně Pán Bůh můj.

Blahoslavená duše, která slyší Pána v sobě mluvícího a z úst jeho přijímá slovo útěchy!

Blahoslavené uši, které vnímají prameny šep-
tání božího, a ze šepotu světa tohoto nic nepozo-
rují. Blahoslavené vpravdě uši, které neposloucha-
jí hlasu venku znějícího, nýbrž uvnitř poslouchají
pravdu je učící!

Blahoslavené oči, které jsou zavřeny věcem
zevnitřním, pozor mají na věci vnitřní!

Blahoslavení, kteří vnitřní věci pronikají, a k
chápaní tajných věcí nebeských více a více každo-
denními cvičeními se snaží připravovati!

Blahoslavení, kteří hledí Bohem se zabývati, a
od všeliké překážky světské se vyproštují!

Pozoruj, duše má, co právě tu řečeno, a za-
mkni dveře smyslů svých, abys mohla slyšeti, co
v tobě mluví Pán Bůh tvůj.

2. - K r i s t u s. Toto praví tvůj milý: Já jsem
spása tvá, pokoj tvůj a život tvůj. Drž se vždycky
mne, a najdeš pokoj. Opust' všechny věci pomíje-
jící, hledej věčných.

Co jsou všechny časné věci, leč věci, svádějící
tě? A co ti pomohou všichni tvorové, kdyby tě
opustil Stvořitel?

Všeho se tedy zřeknouc, učiň se svému Stvo-
řiteli milou a věrnou, abys dovedla pravé dosíci
blaženosti.

KAPITOLA II. - Že pravda uvnitř mluví bez hluku slov.

1. - V ě r n á d u š e. Mluv, Pane, neboť slu-

žebník tvůj slyší. Služebník tvůj jsem já; dej mi rozumnost, abych znal svědectví tvá. Nakloň srdce mé ke slovům úst tvých, ať jako rosa plyne řeč tvá.

Pravili kdysi synové izraelští k Mojžíšovi: Mluv ty s námi, a slyšeti budeme; nechť nemluví nám Hospodin, abychom snad nezemřeli.

Ne tak se modlím já, Pane, ne tak; ale spíše se Samuelem prorokem pokorně a toužebně tě prosím: Mluv, Pane, neboť slyší služebník tvůj.

Nechť mi nemluví Mojžíš nebo některý z proroků, nýbrž ty spíše mluv, Pane Bože, jenž jsi osvěcoval všechny proroky a vnukal jim, co mluvíti; neboť ty jediný můžeš mne bez nich dokonale vyučiti, oni však bez tebe nic neprospějí.

2. - Mohou sice slova hlásati, ducha však neudělují.

Překrásně mluví; však ty-li mlčíš, srdce nezanečují.

Knihy spisují, ty však smysl jejich otvíráš.

Tajemství vyjadřují, ty však porozuměti dáváš věcem naznačovaným.

Příkázání ohlašují, ty však pomáháš k jejich konání.

Cestu ukazují, ty však posilňuješ k putování po ní.

Oni zevnitř toliko působí, ty však srdce učíš a osvěcuješ.

Oni zvenčí zalévají, ty však úrodu dáváš.

Oni volají slovy, ty však sluchu chápání uděluješ.

3. - Necht' mi tedy nemluví Mojžíš, ale ty, Pane Bože můj, věčná Pravdo, mi mluv, abych snad nezemřel a nebyl neužitečným učiněn, kdybych byl toliko zvenčí napomínán a uvnitř nezaněcován.

A aby mi nebylo k odsouzení slovo slyšené a ne činěné; poznané a ne milované; svěřené, a ne zachovávané.

Mluv tedy, Pane, neboť služebník tvůj slyší; slova zajisté života věčného ty máš.

Mluv, mně k nějakému duše mé potěšení a k celého života mého polepšení, sobě pak k slávě a chvále a cti nehynoucí.

KAPITOLA III. - Že sluší slova boží pokorně slýchat, a že mnozí je neuvažují.

1. - K r i s t u s. Slyš, synu, slova má, slova ze všech slov nejlahodnější, slova, jež předčí nad všechno vědění učenců a filosofů světa tohoto.

Slova má duch a život jsou, aniž se smějí lidskými názory odvažovati. Nesmí se jich užívati k marnému zalíbení, ale v mlčení sluší je poslouchati a se vši pokorou a velikou oddaností přijímati.

2. - V ě r n á d u š e. I řekl jsem: Blahoslavený člověk, kterého bys ty, Hospodine, vycvičil, a jehož bys ze zákona svého vyučil: abys mu ulevil od dnů zlých a aby nebyl zpuštěn na zemi!

3. - K r i s t u s. Já, dí Pán, učil jsem proroky

od počátku a až doposud nepřestávám všem mluvit; ale mnozí jsou k mému hlasu hluchí a tvrdí.

Mnoho lidí slyší raději svět nežli Boha; snadněji následují choutek svého těla nežli zalíbení božího.

Svět slibuje věci časné a nepatrné, a slouží se mu s velikou chtivostí; já slibuji věci svrchované a věčné, a srdce smrtelníků jsou bez zájmu.

Kdo mi slouží a mne poslouchá ve všem s takovou snažností, jako se slouží světu a jeho pánům?

Zastyď se, Sidone, praví moře, a tážeš-li se po příčině, slyš, jaké to hoře: Pro neveliké obročí daleká cesta se podniká; pro život věčný mnozí sotva jednou nohu od země zdvihnou.

Bídny zisk se hledá; pro jeden peníz někdy ohybné pře vznikají: pro marnou věc a malý slib nebojí se lidé ve dne v noci se namáhati.

4. - Ale stydno říci: pro statky neporušitelné, pro odměnu neocenitelnou, pro svrchovanou důstojnost a slávu nikdy se nekončící jsou lidé líní sebe méně se namáhati.

Zastyď se tedy, služebníče líný a naříkavý, že tolik lidí je hotovějších k záhubě nežli ty k životu.

Oni více se radují z marnosti nežli ty z pravdy.

A nad to nejednou ve své naději bývají zklamáni; ale mé zaslíbení nikoho neoklame, a toho, kdo mi důvěřuje, nepropouští s prázdnem.

Co jsem slíbil, dám; co jsem řekl, splním: tomu arci, kdo v milování mém až do konce věrným setrvá.

Já jsem odplatitel všech duší dobrých, a silný zkoumatel všech zbožných.

5. - Piš slova má do srdce svého a pilně o nich přemýšlej; budouť v čas pokušení velmi potřebná.

Čemu nerozumíš, když to čteš, poznáš v den navštívení.

Dvojím způsobem navštěvují své vyvolené, zkouškami totiž a potěšeními.

A dvojí čtení jim každý den čítám: jedno, kterým kárám jejich chyby; druhé, kterým je napomínám k prospívání ctnostmi.

Kdo má slova moje a pohrdá jimi, má soudce, který jej bude souditi v den poslední.

Modlitba, kterou se prosí o milost zbožnosti.

6. - Pane Bože můj, všechno dobré mé ty jsi. A kdo jsem já, abych se opovažoval mluvit k tobě?

Ját jsem tvůj nejnepatrnější a nejnuznější služebník, a bídný červíček; mnohem chudší a nicotnější nežli vím a říci si troufám.

Pamatuj však, Pane, že jsem nic, že nic nemám a nic nedovedu.

Ty jediný dobrý, spravedlivý a svatý; ty všechno můžeš, všechno poskytuješ, všechno naplňuješ, jenom hříšníka nechávaje prázdného.

Rozpomeň se na smilování svá a naplň srdce mé milostí svou, ty, jenž nechceš, aby díla tvá byla prázdná.

7. - Kterak mohu sám sebe snášeti v tomto bíd-
ném životě, neposílí-li mne milosrdenství tvé a mi-
lost tvá?

Neodvracej tváře své ode mne; neodkládej na-
vštívení svého; neodnímej mi potěšení svého, aby
nebyla duše má jako země bez vody tobě.

Pane, uč mne činiti vůli tvou, uč mne hodně a
pokorně před tebou žíti; neboť ty jsi moudrost má,
jenž vpravdě mne znáš a znal jsi mne prve, než
stvořen byl svět a nežli jsem se na světě narodil.

KAPITOLA IV. - Že pravdivě a po- korně si máme před Bohem počínati.

1. - K r i s t u s. Synu, živ buď před tváří mou
v pravdě, a se srdcem upřímným hledej mne vždy-
cky.

Kdo je živ před tváří mou v pravdě, bude o-
chraňován od zlých nájezdů, a pravda vysvobodí jej
od svůdců, i od utržení lidí nešlechetných.

Jestliže pravda tě osvobodí, opravdu svobodný
budeš, a nebudeš dbáti marných řečí lidských.

2. - V ě r n á d u š e. Pane, pravda je, co pra-
víš; tak, prosím, kéž se se mnou stane. Necht' mne
učí pravda tvá; ona necht' mne opatruje a až k spa-
sitelnému konci zachová.

Ona kéž mne osvobodí ode vší náklonnosti špat-
né a nezřízeného milování; a budu s tebou žíti ve
veliké svobodě srdce svého.

3. - K r i s t u s. Já tě naučím, dí Pravda, co je

správné přede mnou a líbí se mi. Mysli na své hříchy s velikou nelibostí a truchlivostí a nikdy se nepokládej za něco pro dobré skutky.

Jsít vpravdě hříšník, a mnohými náruživostmi obtížený a omotaný.

Sám ze sebe vždycky se chýlíš v nic; snadno klesáš, snadno podléháš; snadno se nepokojíš, snadno v lehkomyšlnost upadáš.

Nemáš nic, čím by ses mohl chlubit, ale mnoho, proč se máš sám velmi nízko ceniti; protože jsi mnohem slabší, nežli dovedeš chápati.

4. - Nic se ti tedy nezdej velkým ze všeho, co činíš. Nic důležitým, nic vzácným a podivuhodným, nic takovým se ti nejev, že bys proto uznání zasluhoval; nic vznešeným, nic vpravdě chvály hodným a žádoucím, leč co věčné jest.

Nechť se ti věčná Pravda nade všecko líbí; protivíž se ti vždycky tvé svrchované ubožáctví.

Ničeho se tak neboj, nic tak nehaň, ničemu se tak nevyhybej jako svým chybám a hříchům, které se ti mají více protiviti nežli jakákoli škoda na věcech světských.

Někteří si nepočínají před tváří mou upřímně, nýbrž vedeni jsouce jakousi marnou zvědavostí a opovážlivostí, chtějí znáti má tajemství a rozuměti hlubokým věcem božím, zanedbávajíce sami sebe a spásy své.

Takoví často upadají do velikých pokušení a hříchů pro svou pýchu a všetečnost, neboť já jim odpírám.

5. - Boj se soudů božích: děs se hněvu Všemohoucího. Neuposuzuj však děl Nejvyššího, ale nepravosti své zpytuj, jak mnohých jsi se dopustil a co dobrého jsi zanedbal.

Někteří nosí svou zbožnost jen v knihách, někteří v obrazech, někteří pak ve znameních zevnitřních a v podobenstvích.

Někteří mají mne v ústech, ale málo je v srdci.

A jsou jiní, kteří majíce rozum osvícený a žádosti své očištěné, vždycky po věčných věcech touží, o světských neradi slýchají, nutným přirozenosti potřebám s žalostí slouží: a ti cítí, co duch pravdy v nich mluví;

kterýž je učí světskými věcmi pohrdati a nebeské milovati; svět zanedbávati a po nebi celý den a celou noc toužiti.

KAPITOLA V. - O podivných účincích boží lásky.

1. - V ě r n á d u š e. Dobrořečím tobě, Otče nebeský, Otče Pána mého Ježíše Krista, že jsi se ráčil na mne chudého rozpomenouti.

Ó Otče všeho milosrdenství a Bože všeho potěšení, díky tobě vzdávám, jenž mne nehodného jakéhokoli potěšení občas svým potěšením občerstvuješ.

Dobrořečím tobě vždycky a velebím tě s jednorozeným Synem tvým a Duchem svatým Utěшитelem na věky věkův.

Ó Pane Bože, můj svatý milovníče, když ty při-

jdeš do srdce mého, všecko nitro mé plesati bude.

Ty jsi má sláva a plesání srdce mého.

Ty naděje má a útočiště mé v den soužení mého.

2. Ale protože jsem dosud slabý v lásce a nedokonalý v ctnosti, potřebí mi jest, abys mne posilňoval a potěšoval; a proto mne častěji navštěvuj a vyučuj svatými naukami.

Osvobod' mne od špatných náruživostí a uzdrav srdce mé ode všech náklonností nezřízených; abych, takto uvnitř uzdravený a dobře očištěný, byl způsobilým učiněn k milování, silným k trpění, stálým k setrvání.

3. - Veliká věc je láska, veliké po každé stránce dobro, jež jediné činí všecko těžké lehkým a stejně nese všechny života nestejnosti.

Neboť břímě nese necítíc břemene a všechno hořké činí sladkým a chutným.

Láska k Ježíši ušlechtilá pudí ke konání velikých věcí a povzbuzuje k toužení po větší a větší dokonalosti.

Láska tíhne vzhůru a nechce býti žádnými nízkými věcmi zdržována.

Láska chce býti svobodná a ode vší světské náklonnosti oproštěná, aby vnitřní její vroucnost neměla překážek, aby nějaká časná příjemnost ji nezaplétala do svých pout, nebo aby se nepříjemnostem nepoddávala.

Nic není nad lásku sladšího, nic silnějšího, nic vyššího, nic širšího, nic lahodnějšího, nic plnějšího ani lepšího, ani na nebi, ani na zemi; protože láska

pochází z Boha, aniž může v něčem jiném než v Bohu, nad všelikou věc stvořenou, odpočinouti.

4. - Milující letí, běží a veselí se; svobodný jest a nic ho nezadržuje.

Dává všecko za všecko, a má všecko ve všem; protože v jednom svrchovaném nade všecko pokoj má, z něhož všecko dobré plyne a pochází.

Nepřihlíží k darům, ale k dárci se obrací nade všecky dobré věci.

Láska často nezná míry, ale nade všecku míru se rozvroucňuje.

Láska necítí břemene; námahy za nic pokládá; více chce provést, než co dovede; nemožností se nevymlouvá, protože má za to, že jest jí všecko dovoleno a že všecko může.

Láska tedy má sílu ke všemu a mnoho vyplňuje a ke skutku přivádí, kde nemilující umdlévá a podléhá.

5. - Láska bdí, a spíc nedřímá.

Zemdlena necítí únavy; tísněna nebývá sklíčena; děšena nebývá zmatena, ale jako živý plamen a planoucí pochodeň vzhůru vyráží a bezpečně dále se bere.

Kdo miluje, ví, co tento hlas volá.

Veliké volání v uších božích je sám horoucí cit duše, která mluví: Bůh můj láska moje; ty všechen můj, a já všechen tvůj.

6. - Rozšiř lásku mou, abych se naučil vnitřními ústy srdce okoušeti, jak lahodno jest milovati a v lásce se rozplývati a plovati.

Kéž jsem poután láskou, stoupaje nad sebe, pro velikou horoucnost a úžas.

Kéž pěji píseň lásky a následuji tebe, milovaného svého, na výšiny; nechť omdlévá duše má ve chválách tvých, plesajíc z lásky.

Kéž tě miluji více než sebe, a sebe at nemiluji než pro tebe; a všechny v tobě, kteří vpravdě tě milují, jak káže zákon lásky, jenž z tebe svítí.

7. - Jest láska rychlá, upřímná, dobrotivá, lahodná a příjemná; silná, trpělivá, věrná, opatrná, vytrvalá, statečná, a sebe samé nikdy nehledá.

Neboť kde člověk sám sebe hledá, tam od lásky odpadá.

Jest láska obezřetná, pokorná a přímá; ne rozmařilá, ne lehkomyšlná, aniž myslí na marné věci; je střízlivá, cudná, stálá, klidná, a všech smyslů ostříhá.

Jest láska ráda podřízená a poslušná představených, sobě nicotná a povržená, Bohu zbožně oddaná a vděčná, v něj vždycky se důvěřující a v něj doufající, i tenkrát, když u něho nenalézá sladkosti; protože bez bolesti se v lásce nežije.

8. - Kdo není hotov všecko trpěti a vůlí milého se spravovati, nezasluhuje názvu milovníka.

Na milujícího sluší, aby rád se pro milého podnímal všech věcí tvrdých a hořkých, aniž se od něho pro protivné příhody uchyloval.

KAPITOLA VI. - Jak se pozná pravý milovník.

1. - K r i s t u s. Synu, nejsi ještě statečný a opatrný milovník.

V ě r n á d u š e. A proč, Pane?

K r i s t u s. Proto, že pro nepatrné protivenství ustáváš od toho, co jsi započal, a příliš chtivě potěšení hledáš. Statečný milovník zůstává pevný v pokušeních, aniž věří chytrému přemlouvání nepřítelovu. Jako se mu líbím, když se mu dobře vede, tak se mu neznelibuji, když se mu daří zle.

2. - Opatrný milovník nehledí tolik na dar milujícího, jako na lásku dávajícího.

K citu spíše přihlíží, nežli k ceně daru, a nad všechny dary milého staví.

Ušlechtilý milovník nenalézá uspokojení v daru, nýbrž ve mně nade všechny dary.

Není všecko ztraceno proto, že někdy méně dobře o mně nebo o svatých mých smýšlíš, než bys chtěl.

Ten dobrý a sladký cit, který někdy v sobě znamená, jest účinek přítomné milosti a jakási předchut' nebeské vlasti: na nějž nesmíš příliš spoléhati, neboť přichází a odchází.

Bojovati však proti naskýtajícím se duchovním hnutím a pohrdati vnukáním d'ábelským je známka ctnosti a veliké zásluhy.

3. - Necht' tedy tě nelekají všelijaké představy obraznosti, ať se čehokoli týkají.

Zachovávej pevné předsevzetí a pravý úmysl vzhledem k Bohu.

A není to klam, že někdy náhle býváš strhován k přílišné vroucnosti, a hned se zase k obvyklým malichernostem srdce navracuješ.

Neboť bezděky je spíše trpíš, než činíš; a dokud tě mrzí a vzpíráš se jim, zásluha to jest a ne ztráta.

4. - Věz, že starý náš protivník vší silou se snaží překážky či iti tvé touze po dobrém a ode všech zbožných cvičení tě odvésti; totiž od uctívání svatých, od zbožného vzpomínání na mé umučení, od užitečného pamatování na své hříchy, od ostříhání svého srdce a od pevného předsevzetí pokračovati ve ctnosti.

Mnoho zlých myšlenek vnuká, aby ti tesklivost působil a hrůzu; aby tě odvrátil od modlitby a svatého čtení.

Protiví se mu pokorná zpověď, a kdyby mohl, od přijímání by člověka úplně odtáhl.

Nevěř mu, aniž ho dbej, třeba by ti často strojil osidla oklamání.

Jemu přičítej, když ti zlé a nečisté věci vnuká. Rci mu:

Odejdi, nečistý duchu; zastyď se, bídníče; příliš nečistý jsi ty, který takové věci mým uším povídáš.

Odejdi ode mne, svůdce nejhorší, ve mně nebudeš míti žádného podílu; ale Ježíš bude se mnou jako bojovník statečný a ty zahanben budeš státi.

Raději chci umřítí a všechny muky podstoupiti, nežli tobě přivoliti.

Umlkni a oněměj; nechci tě již slyšeti, třeba bys mne sebe více obtěžoval. Hospodin osvětlení mé a spasení mé; koho se báti budu? Byť se postavily proti mně vojenské stany, nebude se báti srdce mé. Hospodin pomocník můj a vykupitel můj.

5. - Bojuj jako dobrý vojín; a jestliže někdy z křehkosti klesneš, naber nových sil, mocnějších než byly dřívější, důvěřuje se v hojnější milost mou, a velmi se varuj marnivého v sobě zalíbení a pýchy.

Pro toto bývají mnozí v blud uváděni a někdy upadají v slepotu téměř nezhojitelnou.

Budiž ti k výstraze a ustavičné pokoře takovýto pád pyšných, pošetile se na sebe spoléhajících.

KAPITOLA VII. - Že třeba ukryvati milost pod stráží pokory.

1. - K r i s t u s. Synu, užitečnější ti jest a bezpečnější milost zbožnosti ukryvati, aniž se vysoko vynášeti ani mnoho o tom nemluviti aniž mnoho důležitosti tomu přikládati, nýbrž spíše sám sebou pohrdati a milosti té jako nehodnému dané se báti.

Nesluší příliš na takovém rozpoložení ulpívati, protože velmi brzy se může v opak proměnit.

Když jsi v milosti, myslí na to, jak bídný a núzný býváš, když jsi bez milosti.

Není toliko v tom prospěch duchovního života, když bys měl milost potěšení; ale když bys pokor-

ně a odříkavě a trpělivě snášel její odnětí, takže tenkrát nepřestáváš pilně pěstovati modlitbu, aniž vůbec dopustíš, aby ostatní tvé úkony, jež podle zvyklosti jest ti konati, uchřadly.

Ale jak nejlépe budeš moci a rozuměti, rád, co na tobě jest, čiň, aniž pro vyprahlost nebo sklíčenost myslí, kterou cítíš, sám sebe úplně zanedbávej.

2. - Jest zajisté mnoho lidí, kteří, když se jim dobře nedaří, hned netrpělivými se stávají nebo nedbalými.

Neboť není vždycky v moci člověka cesta jeho: ale na Bohu jest dávatí a těšiti, kdy chce a kolik chce a koho chce, jak jemu se líbí, a ne více.

Někteří neopatrní pro milost zbožnosti sami se zničili; protože chtěli více dělati, než mohli, neodvažující míru své nepatrnosti, ale více vroucího citu svého srdce následující nežli soudu rozumu.

A protože se o větší věci pokoušeli, než bylo Bohu libo, proto rychle milost ztratili.

Učinění jsou chudými a zůstaveni povrženými, kteří si do nebe postavili hnízdo; aby ponížení a ožebračení se naučili nelétati svými křídly, nýbrž pod mými perutmi doufati.

Lidé, kteří jsou ještě zánovní a nezkušení na cestě Páně, snadno mohou býti oklamáni a mýliti se, nebudou-li se spravovati radou prozíravých lidí.

3. - Chtějí-li však spíše svého mínění následovati nežli jiným, vycvičeným věřiti, bude to míti pro ně nebezpečný výsledek, nebudou-li se chtítí dáti od své vlastní myšlenky odvésti.

Kdo zřídka sami sobě moudří jsou, pokorně se dávají jinými řídit.

Lépe jest věděti málo s pokorou a malým porozuměním, nežli veliké poklady učenosti s marným v sobě si zalibováním.

Lépe ti jest méně míti, než mnoho, co by ti mohlo býti podnětem pýchy.

Nepočíná si dosti rozumně, kdo se všecek oddává veselosti, zapomínaje na svůj dřívější nedostatek a na cudnou bázeň boží, která se strachuje poskytnutou milost ztratiti.

Aniž dosti ctnostně smýšlí, kdo v čas protivenství a jakékoli těžkosti příliš zoufale si vede, a s menší důvěrou než sluší na mne vzpomíná a o mně smýšlí.

4. - Kdo by chtěl v čas pokoje příliš bezpečným býti, v čas bojování často příliš malomyslným a bázlivým bude shledán.

Kdybys uměl vždycky pokorným a maličkým sám v sobě zůstávati a zároveň svého ducha dobře spravovati a jím vlásti, neupadal bys tak snadno do nebezpečí a škody.

Dobrá pro tebe rada jest, abys, když duch horlivosti na tebe přijde, pomýšlel na to, co bude, až světlo odstoupí.

A když se to přihodí, uvažuj, že zase znovu se může navrátiti světlo, které jsem ti, tobě k výstraze, sobě pak ke slávě, na čas odňal.

5. - Užitečnější je často taková zkouška, než kdyby se ti podle přání vždycky dobře dařilo.

Neboť zásluhy nelze oceňovati podle toho, má-li kdo mnoho vidění neb rozličných potěšení, nebo je-li zkušený v Písmech nebo na vyšším stupni se octne, nýbrž podle toho, jak je v pravé pokoře utvrzený a naplněný láskou boží, a zdali vždycky pouze a s čistým úmyslem čest boží hledá; zdali sebe za nic pokládá a vpravdě sebou pohrdá, a více se raduje, když také od jiných pohrdání a snižování zakouší, než když mu čest prokazují.

KAPITOLA VIII. - O nízkém sebe samého oceňování před očima božíma.

1. - V ě r n á d u š e. Mluviti budu k Pánu svému, ačkoli jsem prach a popel. Kdybych se za něco většího pokládal, hle, ty stojíš proti mně, a pravdivé svědectví vydávají nepravosti mé, aniž mohu takovému svědectví odpírati.

Jestliže však bych se za nic měl, a sebe v nic obrátil, a všeho lepšího mínění sám o sobě se vzdal, a na prach, kterým vpravdě jsem, se rozměnil, bude mi přízniva milost tvá, a blízko srdci mému světlo tvoje; a všecko dobré o sobě mínění, byť sebe nepatrnější bylo, v údolí nicotnosti mé bude pohříženo a zahyne na věky.

Tam mi ukazuješ, co jsem, co jsem byl, a do jakých konců jsem přišel; protože jsem nic, a nevěděl jsem.

Jsem-li zůstaven sám sobě, hle, nic, a samá jenom nestatečnost; jestliže však najednou na mne

pohlédneš, hned silnějším se stávám a novou radostí jsem naplněn.

A velmi podivná to věc, že tak náhle bývám vyzdvižen a tak dobrotivě náručí tvou přijímán, jenž vlastní tíhou vždycky jsem co nejnižše stahován.

2. - Dělá to láska tvá, bez mé zásluhy mne předcházejíc a v tolikerych potřebách mi pomáhajíc, od těžkých mne nadto chráníc nebezpečenství, a z nescíslných, mám-li pravdivě říci, mne vytrhujíc zlých věcí. Neboť špatně sebe miluje, sám sebe jsem ztratil, tebe pak jediného hledaje a s čistým naprosto úmyslem miluje, sebe i tebe zároveň jsem našel, a z lásky hlouběji v nic jsem se obrátil. Neboť, ty, ó nejsladší, činíš se mnou nade všecku mou zásluhu a nad to, co se osměluji doufati nebo žádati.

3. - Požehnaný buď, Bože můj, že ačkoli všech dobrých věcí jsem nehoden, přece tvá ušlechtilost a nekonečná dobrota nikdy nepřestává dobře činiti, také nevděčným a daleko od tebe se odvrátivším.

Obrát nás k sobě, abychom byli vděční, pokorní a zbožní, protože ty jsi spása naše, síla a statečnost naše.

KAPITOLA IX. - Že máme všecko k Bohu, jako poslednímu cíli vzta-hovati.

1. - K r i s t u s. Synu, já musím býti tvým svrchovaným a posledním cílem, přeješ-li si býti opravdu blaženým.

Takový úmysl očistí náklonnosti tvé, které často k tobě samému a ke tvorům jsou špatně stočeny.

Neboť jestliže sebe sám v něčem hledáš, hned sám v sobě ochabuješ a vysycháš.

Všechno tedy přede vším ke mně odnášej a vztahuj, neboť já jsem ten, jenž jsem všechno dal.

Tak pohlížej na jednotlivé věci jako na plynoucí ze svrchovaného dobra; a proto sluší všechno ke mně jakožto ke svému zdroji vztahovati.

2. - Ze mne maličký i veliký, chudý i bohatý jako ze živého pramene berou vodu živou; a kteří mi ochotně a svobodně slouží, milost za milou službu obdrží.

Kdo však by se chtěl mimo mne honositi nebo v nějakém svém vlastním dobru potěšení míti, nebude utvrzen v pravé radosti, aniž se rozšíří srdce jeho; ale do mnohonásobných překážek a úzkostí zapleten bude.

Nic dobrého nesmíš tedy sám sobě připisovati aniž některému člověku přičítej ctnost, kterou má, nýbrž všechno dávej Bohu, bez něhož nic nemá člověk.

Já všechno jsem dal, já všechno chci nazpátek dostat a s velkou rozhodností se dožaduji díkůčinění.

3. - To jest ta Pravda, kterou se zahání marnost slávy.

A vejde-li do duše nebeská milost a pravá láska, nebude žádné závisti, ani sklíčenosti srdce, aniž vlastní sebeláska srdce zaujme.

Neboť nade vším vítězí boží láska a rozprostráňuje všechny síly duše.

Jestliže správně smýšlíš, ve mně jediném se budeš radovati, ve mně jediném doufati; protože nikdo není dobrý, leč jediný Bůh, ježž nade všecko sluší chváliti a ve všem jemu dobrořečiti.

KAPITOLA X. - Že sladké jest pohrdnouti světem a sloužiti Bohu.

1. - **V ě r n á d u š e.** Nyní opět budu mluvit, Pane, a mlčeti nebudu; nechť slyší mne uši Boha mého a krále mého, který jest na výsostech.

Ó, jak veliké je množství sladkosti tvé, Hospodine, kterou jsi schoval bojícím se tebe! Ale čím jsi milujícím? Čím celým srdcem tobě sloužícím? Vpravdě nevýslovná je sladkost rozjímavého na tebe patření, kterou uštedřuješ milujícím tebe.

V tom nejvíce jsi mi ukázal sladkost lásky své, že, když jsem nebyl, učinil jsi mne, a když jsem bloudil daleko od tebe, přivedl jsi mne zpátky, abych ti sloužil, a přikázals mi, abych tě miloval.

2. - **Ó zdroji věčné lásky,** co mám o tobě říci?

Kterak bych mohl zapomenouti na tebe, jenž jsi se ráčil na mne rozpomenouti také tenkrát, když jsem ztrouchnivěl a zahynul?

Učinil jsi se služebníkem svým milosrdenství větší nad všecku naději; a nad všecku zásluhu milost a přátelství jsi prokázal.

Čím se ti oplatím za takovou milost? Neboť není všem dáno, aby, všeho se odřeknouce, vzdali se světa a věnovali se životu řeholnímu.

Jest veliká věc, abych sloužil tobě, jemuž všechno stvoření je povinno sloužiti?

Nemá se mi zdáti velikou věcí sloužiti tobě, ale to spíše velikým a podivuhodným se mi jeví, že ráčíš člověka tak chudého a nehodného za služebníka přijímati a ke svým milým přidružovati.

3. - Hle, všechno je tvé, cokoli mám a čím ti sloužím.

Jenže naopak, ty více mi sloužíš, než já tobě.

Hle, nebe a země, které jsi stvořil, aby sloužily člověku, jsou ti hotovy k službě a každého dne činí, cokoli jsi jim přikázal.

A toto málo jest: neboť také anděly ke službě lidí jsi stvořil a zřídil.

Ale toto všechno převyšuje to, že ty sám jsi ráčil chtíti člověku sloužiti a slíbil jsi, že mu dáš sám sebe.

4. - Co ti dám za všechny tyto tisíceré dobré věci? Kéž mohu ti sloužiti po všechny dny života svého! Kéž dovedu alespoň jeden den hodnou službu ti prokazovati!

Vpravdě jsi ty hoden všeliké služby, vší cti a chvály věčné.

Vpravdě ty jsi Pán můj, a já chudý sluha tvůj, jenž jsem povinen ze všech sil svých tobě sloužiti, aniž mne má kdy omrzeti tebe chváliti.

Tak chci, tak si přeji; a čehokoli se mi nedostává, ty račiž doplniti.

5. - Veliká čest, veliká je sláva tobě sloužiti a pro tebe vším pohrdnouti.

Budouť velikou milost míti, kteří se dobrovolně podřídili tvé nejsvětější službě.

Najdou přelahodné potěšení Ducha svatého ti, kteří z lásky k tobě odvrhli všelikou rozkoš tělesnou.

Dojdou veliké svobody myslí ti, kteří pro jméno tvé vstupují na cestu úzkou a všech světských starostí nechali.

6. - Ó, té milé a příjemné služby boží, kterou se člověk stává opravdu svobodným a svatým!

Ó, toho posvátného stavu řeholní služebnosti, který činí člověka andělům rovným, Bohu jako smírná oběť příjemným, d'áblům hrozným a všem věřícím úcty hodným!

Ó, vzácné a vždycky žádoucí služby, kterou si lze svrchované dobro zasloužiti a získati radost, která na věky nebude míti konce!

KAPITOLA XI. - Že třeba zkoumati a správně vésti přání srdce svého.

1. - K r i s t u s. Synu, ještě mnoha věcem se musíš učit, kterým jsi se ještě dobře nenaučil.

2. - V ě r n á d u š e. Jaké věci to jsou, Pane?

3. - K r i s t u s. Abys touhy své úplně srovnal s tím, co mně se líbí, a nebyl milovníkem sebe samého, nýbrž vroucně si žádal, aby se dala vůle moje. Touhy tě často zaněcují a mocně pudí; ale uvažuj, zdali má čest či spíše tvůj prospěch je ti při tom pohnutkou.

Jde-li ti o mne, budeš úplně spokojen, jakým-koli způsobem věc zařídím; ale tají-li se v tom nějaké hledání sebe samého, hle, to je to, co ti překáží a tě tíží.

4. - Varuj se tedy, abys příliš netrval na přáních, jež jsi pojal, se mnou se dříve neporadiv; aby tě snad potom nemrzelo nebo se ti neprotivilo to, co se ti dříve líbilo a oč jako o cosi lepšího jsi usiloval. Neboť ne každého sklonu k něčemu, který se zdá dobrý, sluší následovati; jako ani zase všemu, co budí nechuť, se předem vyhýbatí.

Bývá někdy užitečno krotiti také dobré snahy a touhy; abys nemírnou horlivostí neuběhl v roztržitosti mysli; abys nedával svou neukázněností jiným pohoršení; nebo také, když by ti jiní odpírali, aby ses hned nerozčiloval a neklesal.

5. - Někdy však je třeba užívati násilí a statečně odporovati smyslové žádostivosti, aniž si všímají toho, co tělo chce a co nechce; ale o to více usilovati, aby tělo také nechtíc bylo poddáno duchu.

A tak dlouho se musí trestati a nutiti, aby se službě poddávalo, dokud nebude hotovo ke všemu a naučí se býti málem spokojeno a z prostých věcí se těšiti a proti žádné nepříjemnosti nereptati.

KAPITOLA XII. - O cvičení v trpělivosti a o boji proti žádostivostem.

1. - V ě r n á d u š e. Pane Bože, jak vidím, ve-

lice je mi zapotřebí trpělivosti, neboť v tomto životě mnoho věcí protivných se přihází.

Neboť cokoliv bych činil pro získání pokoje svého, nemůže býti život můj bez boje a bez bolesti.

2. - K r i s t u s. Tak jest, synu. Neboť nechci, abys hledal takový pokoj, který by byl bez pokušení nebo necítil žádných protivenství; ale také tenkrát měj za to, že jsi našel pokoj, když bys byl rozličnými souženými navštěvován a ve mnohých protivenstvích osvědčen.

Kdybys řekl, že nemůžeš mnoho trpěti, kterak jednou snášeti budeš oheň očistcový?

Ze dvou zlých věcí vždycky jest zlé menší voliti. Abys tedy mohl budoucím věčným mukám ujíti, snaž se přítomná trápení pro Boha s klidnou myslí snášeti.

Či myslíš, že lidé toho světa nic netrpí nebo málo? Nenajdeš takových, ani kdybys mezi těmi hledal, kteří nejrozkošněji žijí.

3. - Ale mají, řekneš, mnoho příjemností a podle své vůle dělají, pročez si svá trápení málo připouštějí.

4. - Dobrá, budiž tak, že mají, co si přejí; ale jak dlouho, myslíš, to bude trvati?

Hle, jako dým zajdou všichni, kteří v hojnosti žijí na světě, a nezbude žádná vzpomínka minulých radostí.

Ale i když ještě živi jsou, ne bez hořkosti a nudy a strachu v nich trvají.

Neboť z téže věci, která jim rozkoš plodí, často bolest za trest mívají.

Spravedlivě se jim děje, aby nezřízeně rozkoši hledající a následující, ne bez zahanbení a hořkosti si jich dopřávali.

Ó, jak krátké, jak klamné, jak nezřízené a ohyzdné jsou všecky!

Ale jako opilí a slepí nechápou, nýbrž jako nemá zvířata pro krátké užití rozkoši porušitelného života v záhubu duše své upadají.

Ty tedy, synu, po žádostech svých nechod' a od vůle své odvracuj se. Kochej se v Hospodinu, a dáť tobě žádosti srdce tvého.

5. - Neboť jestliže pravdivě se chceš radovati a hojněji mého potěšení okoušeti, hle, v pohrdání všemi věcmi světskými a v odvržení všech nestatečných rozkoši bude požehnání tvé a hojné ti bude za to dáno potěšení.

A čím více se vzdáš vší útěchy, plynoucí ti z tvorů, tím lahodnější a mocnější potěšení nalezneš ve mně.

Ale ze začátku ne bez nějaké truchlivosti a úporného zápasu se takových potěšení doděláš.

Bude se vzpírati zakořeněný návyk, ale lepším návykem bude konečně přemožen.

Bude reptati tělo, ale horlivostí ducha bude kroceno.

Bude tě ponoukati a rozhořčovati starý had, ale modlitbou bude zapuzován: a mimo to také užitečná práce veliký přístup mu zatarasí.

KAPITOLA XIII. - O poslušnosti pokorného podřízeného podle příkladu Ježíše Krista.

1. - *K r i s t u s*. Synu, kdo se hledí vymykati z poslušnosti, sám se vymyká z milosti; a kdo hledá míti něco soukromého, ztrácí to, co je společné.

Kdo se rád a ochotně nepoddává svému představenému, znamená to jest, že jeho tělo ho ještě není dokonale poslušno, ale často se mu vzpírá a reptá.

Uč se tedy rychle se svému představenému podřizovati, chceš-li si své tělo podmaniti.

Neboť rychleji bývá zevnitřní nepřítel přemáhán, nebude-li vnitřní člověk zpustošen.

Není obtížnějšího a horšího duši nepřítele, než-li ty sám sobě, když se s duchem dobře nesrovnáváš. Je naprosto nutno, aby sis osvojil pravé opovrhování sebou samým, chceš-li vítěziti nad tělem a krví.

Protože dosavad příliš nezřízeně se miluješ, proto se bojíš úplně se do vůle jiných odevzdati.

2. - Ale co velikého jest, jestliže ty, který jsi prach a nic, se pro Boha podřizuješ člověku, když já Všemohoucí a Nejvyšší, který jsem všecko stvořil z ničeho, jsem se pro tebe člověku pokorně podřídil?

Učiněn jsem byl ze všech nejpokornější a nejnížší, abys svou pýchu mou pokorou překonával.

Uč se poslouchati, prachu. Uč se ponižovati, země a bláto, a všem pod nohy se skláněti.

Uč se vůli svou lámati a všelikou podřízenost osvědčovati.

3. - Rozpal se proti sobě a netrp, aby žilo v tobě nadýmání; ale tak podřízeným a malým se projevuj, aby všichni mohli po tobě choditi a jako bláto na náměstích tě pošlapávati.

Na co si můžeš, marný člověče, stěžovati?

Čím, špinavý hříšníče, můžeš odpírati těm, kteří výtky ti činí, ty, který jsi tolikrát Boha urazil a mnohokrát si pekla zasloužil?

Ale ušetřilo tě oko mé, protože drahá byla duše tvá před tváří mou, abys poznával milování mé a vždycky byl vděčný za dobrodiní má; a abys ustavičně v sobě pěstoval pravou podřízenost a pokoru a trpělivě nesl vlastní povržení.

KAPITOLA XIV. - Že musíme uvažovati tajné soudy boží, abychom se nevyvíjali pro něco dobrého.

1. - **V ě r n á d u š e.** Zahřmívají nade mnou soudy tvé, Pane, a strachem a děsem roztrásáš všechny kosti mé, a leká se duše má velmi.

Stojím ohromený a uvažuji, že nebesa nejsou čistá před očima tvýma.

Jestliže na andělech našel jsi nepravost a ne-ušetřil jsi jich, co bude se mnou?

Padly hvězdy s nebe; a já, prach, co si troufám o sobě mysliti?

Ti, jejichž skutky se zdály hodné chvály, klesli do nejspodnější hlubiny, a kteří jídali chléb andělský, ty jsem uzřel libovati si v mlátě pro vepře.

2. - Žádná tedy není svatost, jestliže ruku svou, Pane, odtáhneš.

Žádná moudrost neprospívá, jestliže ty vésti přestaneš.

Žádná statečnost nepomáhá, jestliže ty ji přestaneš zachovávat.

Žádná čistota není bezpečná, jestliže ty ji neochraňuješ.

Žádná vlastní ostražitost neprospívá, jestliže tvá svatá přítomnost nebdí nad námi.

Neboť jsme-li sobě zůstaveni, toneme a hyne-
me; navštěvováni však tebou, býváme vzpřimováni
a žijeme. Jsmeť zajisté nestálí, ale ty nás upevňu-
ješ; vlašníme, ale ty nás rozněcuješ.

3. - Ó, jak pokorně a nízce jest mi o sobě sa-
mém smýšleti! Jak za nic musím pokládati, zdá-li
se, že mám něco dobrého!

Ó, jak hluboko se musím ponížovati pod pro-
pastnými soudy tvými, Pane, v nichž ničím jiným
se neshledávám nežli ničím a ničím!

Ó tího nesmírná, ó oceáne, jehož nelze pře-
plavati, kde nic ze sebe nenalézám, než naprosto
nic!

Kde je tedy skryše slávy? Kde důvěra ze ctno-
sti vznikající?

Pohlčeno je všechno marné honosení v hlubokosti soudů tvých nade mnou.

4. - Co jest všeliké tělo před obličejem tvým?
Či bude se honositi hlína proti tomu, kdo z ní nádobu tvoří?

Kterak se může pro marné chvály vypínati ten, jehož srdce je vpravdě poddáno Bohu?

Celý svět nepohne k pýše toho, koho si Pravda podmanila; aniž ústa všech chválících zviklají toho, jenž všechnu svou naději utvrdil v Bohu.

Neboť i ti, kteří mluví, hle, všichni jsou nic: pomínouť zajisté se zvukem slov svých; ale pravda Hospodinova zůstává na věky.

KAPITOLA XV. - Jak si počínati a mluvit při každé věci žádoucí.

1. - K r i s t u s. Synu, takto mluv při všem:
»Pane, bude-li se ti líbiti, nechť se stane takto.

Pane, jest-li to ke cti tvé, staň se toto ve jménu tvém.

Pane, víš-li, že toto je mi dobré, a uznáváš mi za užitečné, dej mi toho užiti ke své cti. Ale víš-li, že by mi to bylo škodlivé a neprospělo by spáse duše mé, odejmi ode mne takové přání.«

Neboť není každé přání od Ducha svatého, třebaže se člověku zdá správné a dobré.

Nesnadno jest pravdivě souditi, zdali duch dobrý či zlý tě pudí, aby sis přál toho neb onoho, nebo také zdali vlastním duchem jsi puzen.

Mnozí byli na konec oklamáni, kteří se ze začátku zdáli dobrým duchem hnutí.

2. - Proto tedy vždycky s bázni boží a s pokorným srdcem třeba si přát a prositi o všechno, cokoli se myslí jako žádoucí naskýtá; a zcela obzvláště s veškerou odevzdaností máš všechno mně ponechati a takto mluvit:

»Pane, ty víš, jak jest lépe: staň se to neb ono, jak chceš.

Dej, co chceš a mnoho-li chceš a kdy chceš.

Učiň se mnou, jak rozumíš a jak by se ti více líbilo a k větší tvé cti by bylo.

Postav mne, kam chceš a svobodně si se mnou počínej ve všem. Jsem v ruce tvé, a ty toč a obračej mne kolem dokola.

Hle, tvůj služebník jsem, hotový ke všemu, poněvadž si nežádám žíti sobě, nýbrž tobě; a kéž hodně a dokonale!«

Modlitba, abychom činili, jak se líbí Bohu.

1. - Uděl mi, nejdobrotivější Ježíši, milost svou, aby se mnou byla a se mnou pracovala a se mnou až do konce setrvala.

Dej mi, abych vždycky toho si přál a to chtěl, co tobě příjemnější jest a více se ti líbí.

Tvá vůle budiž mou, a má vůle nechť vždycky následuje tvé a co nejlépe se s ní srovnává.

Kéž mé chtění a nechtění jest jedno a totéž

s tvým, a nechť nemohu nic jiného chtítí nebo nechítí, leč co ty chceš nebo nechceš.

4. - Dej mi umírati všemu, co na světě jest, a milovati býti pro tebe pohrdánu, a neznám býti na tomto světě.

Dej mi nade všechny věci žádoucí v tobě odpočívati, a v tobě srdce své uklidňovati.

Tys pravý pokoj srdce, ty jediné odpočinutí; mimo tebe všechno je tvrdé a neklidné! Proto v tomto pokoji, to jest v tobě, jediném a svrchovaném a věčném dobru, spáti a odpočívati budu. Amen.

KAPITOLA XVI. - Že v Bohu jediném musíme pravou útěchu hledati.

1. - Věrná duše. Čehokoli si přáti mohu, nebo cokoli mysliti pro své potěšení, ne zde toho očekávám, nýbrž v budoucnosti.

Neboť kdybych všechno potěšení světa sám měl a všech rozkoší bych mohl užívati, jisto jest, že by to dlouho nemohlo trvati.

Proto, duše má, nebudeš moci dojíti plného potěšení ani dokonalého občerstvení, leč v Bohu, utěšiteli chudých a přijimateli pokorných.

Maličko počkej, duše má, počkej na boží zaslíbení, a budeš míti hojnost všech dobrých věcí v nebi.

Jestliže příliš nezřízeně bažíš po těchto věcech přítomných, ztratíš věčné a nebeské.

Časných věcí užívej, po věčných touhy své obra-
cej. Neboť nemůžeš býti nasycena žádnou časnou
dobrou věcí, protože k požívání jich nejsi stvo-
řena.

2. - Kdybys měla všecky stvořené dobré věci,
nemohla bys býti šťastna a blažena, nýbrž v Bohu,
který všecko stvořil, celá tvá blaženost a štěstí zá-
leží.

Ne takové štěstí, jaké si představují a chválí
pošetilí milovníci světa, nýbrž jakého očekávají
dobří Kristovi věřící, a jakého někdy předem o-
koušívají lidé duchovní a čistého srdce, jejichž ob-
cování jest v nebesích.

Marné jest a krátké každé potěšení lidské.

Blažené a pravé potěšení, které se uvnitř od
Pravdy dostává.

Zbožný člověk všude s sebou nosí svého utě-
šitele Ježíše a mluví k němu: Bud' se mnou, Pa-
ne Ježíši, na každém místě a každého času.

To mi budiž potěšením: rád chťiti prázdnen
býti všelikého potěšení lidského. A kdyby tvé po-
těšení mi chybělo, tvá vůle a spravedlivá zkouška
mi budiž svrchovanou útěchou. Neboť nebudeš se
ustavičně hněvati, aniž na věky hroziti.

KAPITOLA XVII. - Že sluší všecky starosti na Boha skládati.

1. - K r i s t u s. Synu, nech mne či iti s te-
bou, co chci; jáť vím, co ti je dobré.

Ty myslíš jako člověk, a ve mnoha věcech smýšlíš, jak ti radí lidské cítění.

2. - V ě r n á d u š e. Pravda jest, Pane, co pravíš. Větší je starostlivost tvá o mne, nežli všechna péče, kterou já sám sobě mohu věnovati.

Příliš nejistě zajisté stojí, kdo neuvrhuje všechnu svou starost na tebe.

Pane, učíš se mnou, co se ti líbiti bude, jen když bude vůle má správnou a pevnou v tobě zůstávati.

Nemůžeš zajisté býti leč dobré, cokoli se mnou učiníš.

Chceš-li, abych byl ve tmách, buď požehnán; a chceš-li, abych byl ve světle, opět buď požehnán. Ráčíš-li mne potěšovati, buď požehnán; a chceš-li, abych se soužil, buď stejně vždycky požehnán.

3. - K r i s t u s. Synu, tak si musíš počínati, přeješ-li si se mnou obcovati.

Stejně musíš býti hotov k trpění, jako k radování.

Stejně rád musíš býti nuzný a chudý, jako plný a bohatý.

4. - V ě r n á d u š e. Pane, rád budu trpěti, cokoli bys chtěl na mne seslati.

Bez rozdílu chci z ruky tvé dobré i zlé, sladké i hořké, veselé i smutné přijímati, a za všechno, cokoli se mi přihodí, díky vzdávati.

Chraň mne všeho hříchu, a nebudu se báti smrti ani pekla.

Jen když mne na věky nezavrhneš, aniž mne vymažeš z knihy života, jakékoli soužení by na mne přišlo, nebude mi škoditi.

KAPITOLA XVIII. - Že sluší časné bídy po příkladu Kristově klidně snášeti.

1. - K r i s t u s. Synu, já jsem sestoupil s nebe pro tvé spasení; vzal jsem na sebe tvé bídy, ne z nutnosti, ale láskou jsa nutkán, aby ses učil trpělivosti a nenesl časné bídy s nevolí.

Neboť od chvíle narození mého až do skonání na kříži nechybělo mi snášení bolesti, a velikého nedostatku všech věcí časných jsem zakoušel.

Mnohé žaloby na sebe jsem často slýchal; zahánění a utrhaní dobrotivě jsem snášel; za dobrodiní se mi nevděku dostávalo, za divy rouhání, za učení mé výtek.

2. - V ě r n á d u š e. Pane, poněvadž ty jsi trpělivý byl v životě svém, tím nejvíce plně příkázání Otce svého, hodno jest, abych já, přeubohý hříšník, podle vůle tvé trpělivě si vedl, a dokud ty sám bys chtěl, břímě porušitelného života pro spasení své nesl.

Neboť třebaže se obtížným jeví tento přítomný život, přece již milostí tvou jest učiněn velmi záslužným, a příkladem tvým a šlépějemi svatých tvých nestatečným snesitelnějším a slavnějším.

Ale také mnohem více potěšitelnějším, nežli

byl druhdy ve Starém zákoně, když ještě brána nebeská zavřená zůstávala; a temnější také se spatřovala cesta do nebe, když tak málo duší se snažilo království nebeské hledati.

Ale ani ti, kteří tenkrát spravedliví byli a spasení dojíti měli, nemohli před tvým umučením a svaté smrti splátkou do království nebeského vejíti.

3. - Ó, jak veliké díky jsem ti povinen vzdávati, žes ráčil mně i všem věřícím pravou a dobrou cestu do věčného království svého ukázati!

Neboť život tvůj, toť naše cesta; a skrze svatou trpělivost ubíráme se k tobě, jenž jsi koruna naše.

Kdybys ty nebyl šel před námi a nebyl nás naučil, kdo by dbal tebe následovati?

Ach, co lidí by zůstávalo daleko a pozadu, kdyby nepohlíželi na tvé přeslavné příklady!

Hle, i nyní ještě vlašní jsme, ač jsme slyšeli o tolikेरých znameních tvých a naukách; co by se dalo, kdybychom neměli tak velikého světla k následování tebe?

KAPITOLA XIX. - O snášení křivd, a kdo se osvědčí jako pravý trpělivý.

1. - K r i s t u s. Co to mluvíš, synu? Přestaň si stýskati, patře na mé a jiných svatých utrpení.

Ještě jsi neodporoval až do krve.

Málo jest, co ty trpíš, přirovnáš-li se k těm,

kterí tak mnoho trpěli, tak mocně byli pokoušeni, tak těžce souženi, tak rozmanitě zkoušeni a třibení.

Musíš si tedy těžší útrapy jiných na paměť uváděti, abys snadněji nesl své pranepatrné.

A nezdají-li se ti tak maličkými, viz, zdali také tím není vinna tvoje netrpělivost.

Ať tedy útrapy tvé jsou malé nebo velké, snaž se, abys všechno trpělivě snášel.

2. - Čím lépe se k trpění rozpokládáš, tím moudřejší si počínáš a hojnější zásluhy budeš mít; budeš také všechno snadněji nésti, jsa duchem a návykem k tomu ne liknavě připraven.

Aniž říkej: Nedovedu toto a toto od takového člověka snášeti, aniž jsem povinen takové věci trpěti, neboť mi způsobil těžkou škodu; a vyčítá mi věci, na které jsem jakživ nepomyslíl; ale od jiného rád to snesu, a tak, jak vidím, že sluší snášeti.

Nemoudré je takové myšlení, které neuvažuje ctnost trpělivosti, ani od koho bude korunována, ale více hledí na osoby a na urážky sobě učiněné.

3. - Není pravý trpělivý, kdo nechce trpěti než tolik, kolik se mu zdá, a od koho mu libo.

Pravý však trpělivý nedbá, od jakého člověka, zdali od svého představeného nebo od někoho sobě rovného nebo od nižšího; zdali od dobrého a svatého muže, nebo od nešlechtného a nehodného něčeho zakouší:

Ale zcela stejně od každého stvoření, jakou-

koli měrou a kolikrátkoli by se mu něco protivného přihodilo, všechno to z ruky boží vděčně přijímá a za nesmírný zisk si pokládá.

Protože u Boha nic, byť sebe menší bylo, ale pro Boha jsouc snášeno, nebude moci bez zásluhy zůstatí.

4. - Buď tedy přihotoven k boji, chceš-li mítí vítězství.

Bez zápasu nemůžeš dojítí koruny trpělivosti.

Nechceš-li trpěti, odpíráš korunu přijmoutí. Přeješ-li si však korunován býti, bojuj statečně, snášej trpělivě. Bez námahy se nejde k odpočinku, ani se bez boje nedochází k vítězství.

5. - V ě r n á d u š e. Učiň mi, Pane, milostí svou možným, co přirozenosti mé se zdá nemožným.

Tyt víš, že málo dovedu trpěti a že rychle trátím mysl, jakmile lehké vyvstane protivenství.

Kéž se mi každé zakoušení jakéhokoli trápení stává pro jméno tvé milým a žádoucím; neboť trpěti a trápen býti pro tebe jest velmi prospěšné a spasitelné duši mé.

KAPITOLA XX. - Vyznávání vlastní slabosti a o bédách tohoto života.

1. - V ě r n á d u š e. Vyznám na sebe nepravost svou: vyznám ti, Pane, nestatečnost svou.

Často se stává, že nepatrná věc mne malomyslným činí a zarmucuje.

Umiňuji si leckdy, že si budu statečně počínati, ale když přijde nepatrné pokušení, ve velké se ocítám sklíčenosti.

Stává se někdy, že od věci naprosto nicotné těžké pokušení pochází. A když si myslím, že jsem trochu bezpečný, necítě pokušení, shledávám se ne-jednou téměř přemoženým lehkým vánkem.

2. - Viz tedy, Pane, nízkost mou a křehkost, tobě po každé stránce známou.

Smiluj se a vytrhni mne z bláta, abych ne-uvízl a nezůstal poražený navždycky.

To je to, co mne zhusta trápí a před tebou zahanbuje, že jsem tak náchylný k pádu a nestatečný k odpírání naruživostem.

A třeba mne nepřivedou k plnému přivolení jim, přece je mi nemilé a obtížné také jejich do-rážení, a velmi mne skličuje, že takto každý den ve sporu musím žít.

Odtud pak poznávám nestatečnost svou, že vždycky mnohem snadněji mne přepadají ohavné obraznosti představy, nežli odcházejí.

3. - Kéž, nejsilnější Bože izraelský, horliteli du-ší věřících, shlédneš na práci a bolest služebníka svého, a pomáháš mu při všem, k čemukoli by obrátil kroky své!

Posiluj mne nebeskou statečností, aby starý člověk, neblahé tělo totiž, nepodrobené ještě úplně duchu, nedovedlo ve mně panovati, proti němuž bude nutno bojovati, pokud dýchá člověk v tomto přežalostném životě.

Ó, ach, jaký jest tento život, v němž nechybějí rozličná soužení a všelijaké bídy, v němž všecko je plno osidel a nepřátel!

Neboť sotva jedno soužení nebo pokušení odejde, přichází jiné; ale i když předcházející potyčka ještě trvá, mnohé jiné a jichž se nenadál člověk, vznikají.

4. - A kterak možno milovati tento život, v němž je tolik hořkosti a který je podroben tolika pohromám a bédám?

Jak také lze nazývati životem to, co plodí tolik smrtí a záhub?

A přece se ten život miluje, a radovati se z něho mnozí hledají.

Často se vytýká světu, že jest klamný a marný; přece však ho lidé snadno nenechávají, protože tělesné žádostivosti příliš nad nimi panují.

Ale jiné věci táhnou k milování jeho, jiné k pohrdání jím.

K milování světa táhne žádost těla, žádost očí a pýcha života; ale útrapy a bídy, které jich spravedlivě následují, plodí nenávist světa a omrzlost.

5. - Žalostná však to věc, že malá příjemnost vítězí nad myslí světu oddanou, která za rozkoš počítá býti pod trním (t. j. v poddanství smyslů), protože lahody Boha a vnitřní sladkosti ctnosti ani neviděla, ani neokusila.

Kdo však světem dokonale pohrdají a Bohu pod svatou kázní žíti se snaží, ti nejsou nepovědomi božské sladkosti, slíbené těm, kteří se světa do-

opravdy zřikají, a jasněji spatřují, jak nebezpečně svět bloudí a rozličně se mýlí.

KAPITOLA XXI. - Že v Bohu nade všecky dobré věci a dary sluší odpočinku hledati.

1. - V ě r n á d u š e. Nade všecky věci a ve všem odpočineš, duše má, v Pánu vždycky, neboť on jest věčným odpočínutím svatých svých.

Dej mi, nejsladší a lásky plný Ježíši, v tobě nade vše stvoření odpočívati, nade vše zdraví a krásu, nad všechnu slávu a čest, nad všecku moc a důstojnost, nad všecku vědu a myšlenkovou hloubku, nad všecko bohatství a umění, nad všecko veselí a plesání, nad všecku pověst a chválu, nad všecku lahodu a potěchu, nad všecky naděje a sliby, nad všecku zásluhu a touhu.

Nad všecky dary a úděly, jež můžeš dávat i a vlévati, nad všecku radost a nad všecken jásot, jež může mysl pojmouti a cítiti.

Konečně nade všecky anděly a archanděly, a nade všecko dvorstvo nebeské; nad všecko viditelné i neviditelné, a nad všecko, co ty, Bože můj, nejsi: protože ty, Pane Bože můj, nade všecko jsi nejlepší.

2. - Ty jediný nejvyšší, ty jediný nejmocnější, ty jediný nejdostatečnější a nejplnější, ty jediný nejlahodnější a nejútěšnější.

Ty jediný nejkrásnější a nejlaskavější, ty jediný nejušlechtilejší a nejslavnější nade všecko; v němž

všecko dobré pospolu a dokonalé jest; a vždycky bylo, a bude.

A proto jest menší a nedostatečné všecko, cokoliv mimo sebe samého mi dáváš a o sobě zjevuješ nebo slibuješ, dokud tebe nespatřím, aniž tě plně dosáhnu.

Poněvadž zajisté nemůže srdce mé pravdivě odpočinouti ani úplně uspokojeno býti, neodpočine-li v tobě a nad všecky dary a nad všeliké stvoření vystoupí.

3. - Ó můj nejmilejší snoubenče, Ježíši Kriste, milovníče nejčistší, vládce veškerého stvoření! Kdo mi dá peruti pravé svobody, abych letěl a spočinul v tobě?

Ó, kdy mi bude do plnosti dáno, abych se uprázdnil a viděl, jak lahodný jsi, Pane Bože můj?

Kdy se do plnosti seberu v tobě, abych pro lásku k tobě necítil sebe, nýbrž tebe jediného nad všechen smysl a způsob, způsobem ne všem známým?

Nyní však často lkám a nešťastný stav svůj s bolestí snáším.

Poněvadž mnoho zlého v tom údolí všeliké bídy se naskýtá, jež mne často nepokojí, zarmucuje a zatemňuje; často mi vadí a mne rozptyluje, láká a zaměstnává, abych neměl svobodný přístup k tobě a nepožíval líbezných objímání tvých, jsa vždycky u tebe s blaženými duchy.

Nechť pohne tě vzdychání mé a mnohonásobná opuštěnost má na zemi.

4. - Ó Ježíši, jase věčné slávy, potěcho putující

duše, u tebe jsou ústa má bez hlasu, a mlčení mé tobě mluví.

Jak dlouho bude prodlévati Pán můj s příchodem svým?

Nechť přijde ke mně, nuzáčkovi svému, a obveselí mne. Nechť vztáhne ruku svou a vytrhne nebožáka ze všeliké úzkosti.

Přijď, přijď: neboť bez tebe nebudu míti žádného dne a žádné chvíle veselé, poněvadž ty jsi veselí mé a bez tebe je stůl můj prázdný.

Nebohý jsem a jako v žaláři zavřený a pouty obtížený, dokud mne neobčerstvíš světlem své přítomnosti a neobdaříš mne svobodou a neukážeš obličej přívětivý.

5. - Ať si jiní místo tebe něco jiného hledají, cokoliv jim libo; mně však nic jiného se nelíbí ani nebude líbiti nežli ty, Bože můj, naděje moje, spáso věčná.

Neumlknu a nepřestanu se doprošovati, dokud se mi nevrátí milost tvá, a ty mi uvnitř nebudeš mluvit.

6. - K r i s t u s. Hle, zde jsem; hle, já k tobě přicházím, poněvadž jsi mne vzýval. Slzy tvé a touha duše tvé, poníženost tvá a zkroušenost srdce naklonily mne a přivedly mne k tobě.

7. - V ě r n á d u š e. I řekl jsem: Pane, volal jsem k tobě a žádal jsem si požívati tebe, hotov jsa zamítnouti všecky věci pro tebe.

Neboť ty první jsi mne povzbudil, abych tě hledal.

Bud' tedy veleben, Pane, že jsi učinil tuto dobrotu se služebníkem svým, podle množství milosrdenství svého.

Co více může říci služebník tvůj před tebou, leč aby se velmi velice pokořil před tebou, jsa vždycky pamětliv vlastní nepravosti a nicotnosti?

Neníť zajisté podobného tobě mezi všemi podivuhodnými věcmi na nebi i na zemi.

Jsou díla tvá velmi dobrá, soudy pravdivé, a tvá prozřetelnost všecko řídí.

Chvála tedy tobě a sláva, ó Moudrosti Otcova: tebe necht' chválí a velebí ústa má, a všecko stvoření vesměs.

KAPITOLA XXII. - O pamatování na přerozmanitá dobrodiní boží.

1. - V ě r n á d u š e. Otevři, Pane, srdce mé v zákoně svém, a v přikázáních svých nauč mne choditi.

Dej mi chápati vůli tvou a s velikou uctivostí a bedlivým pozorováním tvá dobrodiní, jak vůbec všechna, tak také jednotlivá, si připomínati, abych ti od nynějška dovedl hodné díky činiti.

Ale vím a vyznávám, že ani za nejmenší maličkost nemohu povinné chvály díky vzdávati.

Menší jsem všech dobrých věcí mně prokázaných; a když tvou vznešenost pozoruji, omdlévá duch můj pro její velikost.

2. - Všecko, co v duši máme i na těle, a cokoli

zevnitř neb uvnitř přirozeně nebo nadpřirozeně držíme, dobrodiní tvá jsou a tebe jako dobročinného, laskavého a dobrého hlásají, od něhož všechno dobré jsme obdrželi.

Ačkoli pak jeden více, druhý méně přijal, nicméně všechno tvoje jest, a bez tebe ani nejmenší nelze míti.

Kdo větší nějaká dobrodiní přijal, nemůže se chlubit svou zásluhou, ani se nad jiné vynášeti, ani menšímu se vysmívati; poněvadž ten je větší a lepší, který si méně přičítá, a v díkůčinění je pokornější a zbožnější.

A kdo se za největšího ubožáka považuje a nehodnějším se soudí, způsobilejší jest k přijímání větších dobrodiní.

3. - Kdo však méně přijal, nesmí se proto rmoutiti ani s nevolí to nésti, ani bohatějším záviděti; nýbrž k tobě spíše mysl obracet a tvou dobrotu co nejvíce chváliti, že tak hojně, tak zadarmo a rád, bez přijímání osob, své dary rozdáváš.

Všecko od tebe, a proto ve všem tě sluší chváliti. Ty víš, jaké dary jednomu každému jsou dobré; a proč tento méně a onen více má, nenáleží rozeznávat nám, nýbrž tobě, u něhož jednotlivých lidí zásluhy jsou vymezeny.

4. - Pročež, Pane Bože, také to za veliké dobrodiní pokládám, nemíti mnoho darů, z nichž by zevnitř a podle lidí chvála a sláva vznikala; takže člověk, vida chudobu a nicotnost své osoby, netoliko žádné těžkosti nebo truchlivosti nebo málo-

myslností proto necítí, nýbrž spíše potěšení a veselí veliké.

Protože ty, Bože, nuzné a pokorné a tomuto světu povržené jsi sobě vyvolil za své důvěrné domácí. Svědky jsou sami apoštolové tvoji, které jsi ustanovil knížaty nad veškerou zemí.

A přes to bez viny byli živi na světě, tak pokorní a prostí, beze vší zloby a lsti, že se radovali, že mohli pro jméno tvé pohanění trpěti, a co se světu oškliví, to oni s velikou ochotou přijímali.

5. - Nic tedy tvého milovníka a znatele dobrodiní tvých nemá tak obveselovati, jako vůle tvá na něm se dějící a zalíbení tvého věčného uspořádání.

To pak uspořádání tak jej má uspokojovati a těšiti, že stejně rád chce býti nejmenším, jako by si někdo přál býti největším.

A tak mírný a spokojený na posledním místě jako na prvním; a tak rád zanedbávaný a povržený a prázdň slovného jména a vzácné pověsti, jako nad ostatní ctihodnější a větší na světě.

Neboť tvá vůle a láska cti tvé má přede vším přednost míti a více jej těšiti a více se mu líbiti, nežli všecka dobrodiní jemu udělená nebo která ještě mu udělena budou.

KAPITOLA XXIII. - O čtyřech věcech veliký pokoj přinášejících.

1. - **K r i s t u s.** Synu, nyní tě naučím cestě pokoje a pravé svobody.

2. - V ě r n á d u š e. Učiň, Pane, co pravíš, nebo milé jest mi to slyšeti.

3. - K r i s t u s. Snaž se, synu, činiti spíše vůli jiného nežli svou vlastní.

Vždycky si vol míti spíše méně než více.

Vyhledávej vždycky nižší místo, a býti všem poddán.

Vždycky si žádej a modli se, aby se na tobě dokonale dala vůle boží.

Hle, takový člověk vstupuje do hranic pokoje a odpočinku.

4. - V ě r n á d u š e. Pane, tato krátká řeč tvoje obsahuje v sobě mnoho dokonalosti.

Malá jest slovy, ale plná smyslu, a úrodná ovocem.

Neboť kdybych ji dovedl věrně zachovávat, neměl by ve mně tak snadno neklid vznikat.

Neboť kdykoli se cítím znepokojeným a sklíčeným, shledávám, že jsem se uchýlil od této nauky.

Ale ty, jenž všecko můžeš a prospěch duše vždycky miluješ, přidej větší milost, abych mohl naplňovat tvou řeč a zajistiti své spasení.

Modlitba proti zlým myšlenkám.

5. - Pane Bože můj, nevzdaluj se ode mne; Bože můj, ku pomoci mé vzezři: neboť povstaly ve mně rozmanité myšlenky a strachy veliké, skličující duši mou.

Kterak přejdu beze škody? Kterak je zpřelámu?

6. - Já, dí, před tebou půjdu, a slavné lidi země ponížím. Otevru brány žaláře a tajnosti skrytých věcí vyjevím tobě.

7. - Učiň, Pane, jak mluvíš; a necht utekou od tváře tvé všechny myšlenky nešlechtné.

Toto jest naděje má a jediná útěcha moje, k tobě se ve všelikém soužení utíkati, v tebe se důvěřovati, tebe z hloubi srdce vzývati a trpělivě potěšení tvého vyčkávati.

Modlitba za osvětlení mysli.

8. - Rozjasni mne, dobrý Ježíši, jasností vnitřního světla; a vyved' z příbytku srdce mého veškerou tmy.

Ukrot' mnohé roztržitosti, a poraz všechna pokušení mně násilí činící.

Bojuj statečně za mne, a přemož zlé šelmy, žádostivosti totiž navnazující; aby se stal pokoj v mocnosti tvé a hojnost chvály tvé zaznívala v síni svaté, to jest v čistém svědomí.

Přikaz větrům a bouřím; řekni moři: Upokoj se; řekni vichřici: Přestaň váti; a bude utišení veliké.

9. - Sešli světlo své a pravdu svou, aby svítily na zemi; poněvadž jsem země pustá a prázdná, dokavad mne neosvítíš.

Vylij milost shůry; pokrop srdce mé rosou nebeskou; poskytni vodu zbožnosti k zavlažování tváře země, aby vydala užitek dobrý a nejlepší.

Pozdvihni mysl, tíženou množstvím hříchů, a celou touhu mou k nebeským věcem obrať, aby, když okusím lahody nadzemské blaženosti, mne mrzelo mysliti na věci pozemské.

10. - Uchvat' mne a vytrhni mne ze všelikého netrvalého potěšení tvorů; protože žádná věc stvořená není s to, aby touhu mou plně uklidnila a utěšila.

Spoj mne se sebou nerozvižitelným poutem milování, poněvadž ty jediný milujícímu stačíš a bez tebe všechno jest nicotné.

KAPITOLA XXIV. - Že se máme varovati zbytečného vyšetřování života svých bližních.

1. - K r i s t u s. Synu, nebud' zbytečně zvědavý, aniž si dělej marné starosti. Co ti po té neb oné záležitosti? Ty pojď za mnou.

Neboť co ti po tom, zdali ten neb onen je takový nebo takový, nebo zdali ten neb onen tak a tak si počíná a mluví?

Tobě není třeba odpovídati za jiné, ale sám za sebe jednou vydáš počet. Proč se tedy zaplétáš?

Hle, já všechny lidi znám, a vidím všechno, cokoli se pod sluncem děje; a vím o každém, jaký jest, co si myslí, co chce, a k jakému cíli míří jeho úmysl.

Mně tedy všechno sluší ponechat; ty však se zachovávej ve svatém pokoji, a nech nepokojného nepokojiti lidi, jak mu libo.

Přijdeť na něj, cokoli učiní nebo řekne, protože mne oklamati nemůže.

2. - Nepečuj o stín velikého jména, ani o mnoho důvěrných přátelství, ani o osobní lidi milování.

Neboť takové věci způsobují roztržitosti a veliké temnosti v srdci.

Rád bych ti mluvil slovo své a skryté věci bych ti vyjevoval, kdybys bedlivě měl pozor na můj příchod a otvíral mi dveře srdce svého.

Bud' prozíravý a bdi na modlitbách a ve všem se ponižuj.

KAPITOLA XXV. - V čem záleží

pevný pokoj srdce a pravý prospěch.

1. - K r i s t u s. Synu, já jsem kdysi řekl: Pokoj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám; ne jako svět dává, já dávám vám.

Po pokoji všichni touží; ale ne všichni pečují o to, co k pravému pokoji náleží.

Pokoj můj s pokornými a tichými srdcem. Pokoj tvůj bude ve mnohé trpělivosti.

Budeš-li mne slyšeti a hlasu mého následovati, budeš moci hojného pokoje požívatí.

2. - V ě r n á d u š e. Co tedy mám činiti, Pane?

3. - K r i s t u s. Ve všech věcech měj na sebe pozor, co činíš a co mluvíš; a všecken svůj úmysl obracej k tomu, aby ses líbil mně jedinému, a mimo mne nic si nežádej ani nehledej.

Ale také jiných lidí slova nebo skutky opováz-

livě neposuzuj; aniž se zaplétej do věcí tobě nesvěřených; a tak se bude moci státi, že málo nebo málokdy se budeš nepokojiti.

Nikdy však žádného nepokoje necítiti, ani žádné obtíže buďto v srdci nebo na těle nezakoušeti, není možné v přítomném čase, ale je to stav věčného odpočinku.

Nedomnívej se tedy, že jsi našel pravý pokoj, kdybys necítil žádné těžkosti; ani že tenkrát je všechno dobré, jestliže žádného nemáš protivníka; ani že to je dokonalé, jestliže všechno se děje podle tvého přání.

Aniž se tenkrát pokládej za něco velkého nebo se považuj za zvláště milovaného, kdybys byl ve velké zbožnosti a sladkosti; poněvadž v takových věcech se nepoznává pravý milovník ctnosti, aniž v takových věcech záleží duchovní prospěch a dokonalost člověkova.

4. - **V ě r n á d u š e.** V čem tedy, Pane?

5. - **K r i s t u s.** V tom, když se z celého srdce obětuješ vůli boží, nehledaje toho, co tvého jest, ani v malém, ani ve velkém, ani v čase, ani ve věčnosti, takže s tváří vždycky stejnou setrváváš v díkůčinění, ať se ti daří dobře nebo zle, všechno na stejných vázkách váže.

Kdybys byl tak statečný a dlouhočekavý v naději, že bys, když by ti bylo vzato vnitřní potěšení, připravil srdce své ke snášení věcí ještě větších, aniž by ses ospravedlňoval, jako bys neměl takové a tak velké věci trpěti, ale ve všem řízení mém bys

ospravedlňoval mne, a chválil bys svatého: tenkrát bys krácel pravou a správnou cestou pokoje, a byla by jistá naděje, že s plesáním opět uzříš mou tvář.

Kdybys dospěl plného pohrdání sebou samým, věz, že tenkrát budeš požívati hojnosti pokoje, podle možnosti tvého přebývání na zemi.

KAPITOLA XXVI. - O výbornosti svobodné mysli, kterou si lze spíše pokornou modlitbou zasloužiti nežli čtením.

1. - V ě r n á d u š e. Pane, to jest dílo dokonalého muže, nikdy neuvolňovati ducha od myšlení na věci nebeské, a prostřed mnohých starostí téměř bez starosti se bráti, ne na způsob člověka lhostejného ke všemu, ale pro jakousi přednost svobodné mysli, an člověk k žádnému tvorů nezřízenou příchylností nelne.

2. - V r o u c n ě t ě p r o s í m, nejlaskavější Pane Bože můj, uchovávej mne od starostí tohoto života, abych jimi nebyl příliš zaplétán; od mnohých potřeb tělesných, abych nebyl jat rozkošemi; od veškerých věcí duši vadících, abych obtížemi překonán myslí neklesal.

Nepravím od takových věcí, po kterých marnost lidská se vší snažností baží; ale od těchto žalostných věcí, které duši služebníka tvého, původem obecného zlořečení naší smrtelnosti, trapně obtěžují

a zdržují, aby nemohla, kdykoli by jí libo bylo, do svobody ducha vcházeti.

3. - Ó Bože můj, sladkosti nevýslovná, obrať mi v hořkost všecko potěšení tělesné, odtahující mne od lásky věčných věcí a k sobě mne zle vábíci zřením jakéhosi dobra, v přítomnosti rozkoš slibujícího.

Nechť mne nepřemůže, Bože můj, nechť nepřemůže mne tělo a krev; nechť mne neoklame svět a krátká sláva jeho; nechť mne neporazí d'ábel a lstivost jeho.

Dej mi statečnost k odporování, trpělivost ke snášení, stálost k setrvání.

Dej místo veškerých potěšení tohoto světa ducha svého nade vše lahodné pomazání; a místo tělesné lásky vlij mi lásku jména svého.

4. - Hle, pokrm, nápoj, oděv a ostatní potřeby k zachovávání těla náležející jsou horlivému duchu obtížné.

Dej mi s mírou užívati takových tělesného života pomůcek a nezaplétati se do přílišného po nich bažení.

Není nám dovoleno všecko takové odvrhnouti, poněvadž musíme přirozenost udržovati; vyhledávati však zbytečností a toho, co je nám rozkošnější, to svatý zákon zapovídá; neboť jinak by si tělo vzpurně vedlo proti duchu.

V takových věcech, prosím, nechť ruka tvá mne spravuje a učí, aby se nedálo nic přílišného.

KAPITOLA XXVII. - Že sebeláska od svrchovaného dobra nejvíce zdržuje.

1. - K r i s t u s. Synu, musíš dáti všecko za všechno a nebýti nic sebe samého.

Věz, že láska k sobě samému více ti škodí než kterákoli věc na světě.

Podle lásky a náklonnosti, kterou máš, každá věc více nebo méně na tobě ulpívá.

Bude-li tvá láska čistá, prostá a dobře spořádaná, nebudeš v zajetí věcí.

Nežádej si toho, co není dovoleno míti.

Nechtěj míti, co ti může překážeti a vnitřní svobody tě zbavovati.

Podivno, že z hlubokosti srdce svého se neodevzdáš mně, se vším, čeho si můžeš přátí nebo co můžeš míti.

2. - Proč se stravuješ marnou truchlivostí? Proč se unavuješ zbytečnými starostmi?

Buď spokojen tím, co mně jest libo, a neutrpíš žádné škody.

Vyhledáváš-li toho neb onoho, a chtěl-li bys zde nebo onde býti, pro své pohodlí a pro vyhoštění spíše svému zalíbení, nikdy nebudeš v klidu ani prázdný starosti, protože v každé věci se najde nějaký nedostatek a na každém místě bude někdo, kdo proti tobě bude.

3. - Dobrá tedy je člověku nikoli kterákoli věc dosažená nebo rozmnožená zevnitř, nýbrž spíše po-

hrzená a ze srdce s kořeny vytržená. To pak rozuměj netoliko o penězích a bohatství, ale také o bažení po cti a touze po marném chválení, kteréžto věci všecky pomíjejí s tímto světem.

Málo chrání člověka místo, chybí-li mu duch horlivosti; aniž dlouho potrvá pokoj onen hledaný venku, nemá-li stav srdce pravý základ, to jest, nebudeš-li státi na mně: změnití místo můžeš, ale nebudeš proto lepším.

Neboť naskytne-li se ti příležitost a poddáš se jí, najdeš totéž, čemu jsi utekl, a ještě více.

Modlitba za očištění srdce a nebeskou moudrost.

4. - Posilni mne, Bože, milostí svatého Ducha.

Dej mi sílu, abych se upevnil ve vnitřním člověku a vyprázdnil srdce své ode všech neužitečných starostí a úzkostí, a nedával se táhnouti žádostmi jakékoli věci ať chatrné, ať vzácné, ale abych na všecky věci pohlížel jakožto na pomíjející, a na sebe jako stejně s nimi majícího pominouti.

Neboť nic trvalého pod sluncem, kde všechno marnost a trápení ducha. Ó, jak jest moudrý, kdo takto uvažuje!

5. - Dej, mi, Pane, nebeskou moudrost, abych se učil tebe nade všechno hledati a nalézati, nade všechno si oblibovati a milovati, a ostatní všechno, podle řádu moudrosti tvé, tak jak jest, chápati.

Dej mi opatrně se uhýbati lahodícímu a trpělivě snášeti odporujícího.

Neboť veliká to moudrost nehýbati se jakým-koli větrem slov, aniž sluchu dopřávati zle lahodící Siréně; tak zajisté se bezpečně kráčí započatou cestou.

KAPITOLA XXVIII. - Proti utrhačným jazykům.

1. - K r i s t u s. Synu, nenes těžce, kdyby někteří o tobě špatně smýšleli a říkali, co nerad slyšíš.

Ty sám hůře máš o sobě smýšleti, a nikoho za nestatečnějšího než jsi sám nepokládati.

Jestliže žiješ vnitřním životem, nebudeš mnoho vážiti slov, poletujících venku.

Nemalá to opatrnost, mlčeti v čas zlý a uvnitř se ke mně obraceti, aniž se nepokojiti pro lidské soudy.

2. - Nebudiž tvůj pokoj v ústech lidských; neboť ať dobře, ať špatně si tě vykládají, nejsi pro to jiný člověk. Kde je pravý pokoj a pravá sláva? Zdali ne ve mně?

A kdo nebaží líbiti se lidem aniž se bojí jim se nelíbiti, hojného pokoje bude požívati.

Z nezřízené lásky a z marných strachů vzniká veškeren nepokoj srdce a roztržitost smyslů.

KAPITOLA XXIX. - Jak sluší vzývati Boha a dobrořečiti mu, když přichází trápení.

1. - V ě r n á d u š e. Bud' jméno tvé, Pane, ve-

lebeno na věky, žes chtěl, aby na mne přišlo toto pokušení a soužení.

Nemohu mu utéci; ale nutně jest mi potřebí utéci se k tobě, abys mi pomohl a k dobrému mi to obrátil.

Pane, jsem nyní v soužení a není srdci mému dobře, ale velmi jsem trápen přítomným utrpením.

A nyní, Otče milý, co mám říci? Postižen jsem v úzkostech. Vysvobod' mne z hodiny této.

Ale proto jsem přišel k hodině té, abys ty byl oslaven, když já budu velmi ponížen a skrze tebe vysvobozen.

Zalíbiž se ti, Pane, abys mne vytrhl; neb já chudý, co mohu dělati a kam půjdu bez tebe?

Dej trpělivost, Pane, také tentokrát.

Pomáhej mi, Bože můj, a nebudu se báti, bycht' byl sebe více obtížen.

2. - A nyní, v tomto postavení, co mám říci? Pane, buď vůle tvá. Já jsem si dobře zasloužil soužení a těžkosti.

Sluší tedy, abych je snášel; a kéž trpělivě, dokud nepomine bouře, a zase bude lépe!

Mocná jest však všemohoucí ruka tvá také toto pokušení ode mne odejmouti a prudkost jeho zmírniti, abych docela nepodlehl, jako i dříve častěji vedl jsi si se mnou, Bože můj a milosrdenství mé.

A čím nesnadněji mně jest, tím snadnější je tobě tato proměna pravice Nejvyššího.

KAPITOLA XXX. - Že třeba prositi za pomoc boží a důvěřovati, že se milost vrátí.

1. - K r i s t u s. Synu, já Pán, posilňující v den soužení. Přijď ke mně, když ti nebude dobře.

To právě nejvíce vadí nebeskému potěšení, že se hned neobracíš k modlitbě.

Neb nežli mne začneš usilovně prositi, rozma- nité zatím útěchy hledáš a občerstvení ve věcech zevnitřních.

A tím se stává, že všechno to málo prospívá, dokud si neuvědomíš, že já jsem ten, jenž vytrhuji doufající ve mne; a není mimo mne platné pomoci, ani užitečné rady, ale ani trvalého léku.

Ale již okřáv v duchu po bouřce, znova se posilni ve světle smilování mých; neboť blízko jsem, praví Pán, abych všechno obnovil netoliko úplně, ale také hojně a vrchovatě.

2. - Zdaliž je mi něco nesnadné, anebo budu podobný mluvícímu a nečinícímu?

Kde jest víra tvá? Stůj pevně a vytrvale.

Bud' trpělivý v čekání a muž statečný; přijdeť ti potěšení v čas svůj.

Čekej na mne, čekej; přijdu a uzdravím tě.

To, co tě nyní sužuje, zkouška jest; a marná bázeň, která tě děsí.

K čemu ti je dělati si starosti o budoucí možné věci, ledaže z toho máš truchlivost nad truchlivost? Stačít dnu zlost jeho.

Marné jest a neužitečné rmoutiti se nebo těšiti se z věcí budoucích, které se snad nikdy nepříhoda.

3. - Ale lidské jest takovými představami obraznosti se dávati šáliti; a znamení ducha ještě malého, tak snadno se dávati přitahovati k ponoukání nepřítelovu.

Neboť jemu na tom nezáleží, zdali něčím pravdivým či klamným ošálí a obelstí, a zdali láskou věcí přítomných či strachem z budoucích nás porazí.

Nermutiž se tedy srdce tvé, aniž se strachuj.

Věř ve mne, a v mé milosrdenství se důvěřuj.

Když se domníváš, že jsi ode mne vzdálen, často jsem ti blíže.

Když míníš, že téměř všecko je ztraceno, tenkrát často větší zisk zásluh se ti chystá.

Není všecko ztraceno, když věc dopadne proti tvému očekávání.

Nesmíš souditi podle přítomné nálady; ani se nějaké těžkosti, odkudkoli přicházející, tak poddávati, a tak ji přijímati, jako by byla odňata všecka naděje na vyvážnutí.

4. - Nedomnívej se, že jsi naprosto opuštěn, třebaže na čas pošlu na tebe nějaké soužení nebo ti také žádoucí odejmu potěšení; tak zajisté se jde do království nebeského.

A to beze vší pochybnosti více tobě i ostatním služebníkům mým prospívá, abyste byli navštěvováni protivenstvími, než kdybyste všecko měli podle své libosti.

Já znám skrytá myšlení; protože velmi je pro-

spěšno tvému spasení, abys byl občas zanecháván beze vší chuti duchovní, aby ses snad nevypínal, když se ti dobře daří, a nechtěl se sám sobě líbiti pro to, co nejsi.

Co jsem dal, zase vzítí mohu, a opět navrátiti, když mi libo bude.

5. - Když něco dám, mé to jest; když bych odňal, nevzal jsem tvé; neboť mé jest všeliké dání výborné a každý dar dokonalý.

Sešlu-li na tebe těžkost nebo jakékoli protivenství, nehněvej se ani neklesej srdce tvoje.

Já mohu rychle pozdvihnouti a všeliké břímě v radost proměnit.

Nicméně spravedlivý jsem a velmi chvály hodný, když tak činím s tebou.

6. - Jestliže správně smýšlíš a na věci podle pravdy hledíš, nikdy se nemáš pro nějaké protivenství tak malomyslně rmoutiti, nýbrž spíše se radovati a díky činiti.

Ano, to za jedinou radost pokládati, že, sužuje tě bolestmi, nešetřím tebe.

Jako mne miloval Otec, i já miluji vás, řekl jsem svým milovaným učedníkům: které zajisté jsem neposlal k radostem časným, nýbrž k velikým zápasům; ne k důstojenstvím, nýbrž k pohrdání; ne k zahálce, nýbrž k namáhání; ne k odpočinku, nýbrž aby přinášeli užitek mnohý v trpělivosti. Těchto slov buď, synu, pamětliv.

KAPITOLA XXXI. - O nedbání všeho stvoření, aby mohl býti nalezen Stvořitel.

1. - V ě r n á d u š e. Pane, ještě potřebuji větší milosti, mám-li dospěti tam, kde mi nikdo a žádné stvoření nebude moci překážeti.

Neboť dokud mne nějaká věc zadržuje, nemohu svobodně k tobě letěti.

Žádal si svobodně letěti ten, který pravil: Kdo mi dá křídla jako holubici, a poletím a odpočinu?

Co pokojnějšího nad prosté oko? A co svobodnějšího nad toho, kdo po ničem na zemi netouží?

Je tedy zapotřebí povznést se nade všecko stvoření, a sebe sám dokonale opustiti, a v unesení mysli státi a viděti, že ty, všech věcí stvořitel, nic podobného s tvory nemáš.

A kdo se ode všech tvorů nevybaví, nebude moci svobodně věcmi božskými se zabývati.

Proto se zajisté nalézá málo rozjímavě patřivých, že málokdo se dovede úplně odtrhnouti od tvorů, kteří zahynou.

2. - Veliké je k tomu zapotřebí milosti, která by duši pozdvihla a nad ni samu vytrhla.

A nebude-li člověk v duchu pozdvižený a ode všech tvorů osvobozený, a s Bohem všecek sjednocený, malou váhu bude míti všecko, cokoli ví a cokoli také má. Dlouho bude malý a dole ležeti bude, kdo něco za velké pokládá, kromě toliko jednoho, nesmírného, věčného dobra.

A cokoli není Bůh, jest pouhé nic, a za nic má býti počítáno.

Jest veliký rozdíl, moudrost osvíceného a zbožného muže, a vědění učeného a studii se zabývajícího klerika.

Mnohem vznešenější je ono učení, které shůry se řine, od Boha jsouc vléváno, než to, které námáhavě lidským důvtipem se získává.

3. - Mnozí se vyskytají, kteří touží po duchovním patření; ale nesnaží se dělati to, čeho je k němu zapotřebí.

Je také velikou překážkou, že se přestává na znameních a smyslům přístupných věcech, a málo bývá dokonalého umrtvování.

Nevím, co to jest a jakým duchem býváme voděni, a co zamýšlíme, my, kteří se zdáme duchovními lidmi slouti, že s takovou námahou a s větší ještě pečlivostí se věnujeme pomíjejícím a nicotným věcem, a o svých vnitřních záležitostech sotva nebo zřídka s myslí plně sebranou přemýšlíme.

4. - A jak žalostná to věc! Sotvaže jsme mysl trochu sebrali, hned potom ven vyrážíme, aniž své skutky přísnému prozkoumání podrobujeme.

Kde leží naše náklonnosti, nedbáme; a jak nečisté je všecko naše, neoplakáváme.

Všeliké totiž tělo porušilo cestu svou, a proto následovala potopa veliká.

Když tedy vnitřní sklon naší vůle velmi jest pokažen, nezbytně se stává, že i následující jed-

nání naše, známka úplného nedostatku vnitřní svě-
žesti, bývá pokaženo.

Z čistého srdce pochází ovoce dobrého života.

5. - Tázávají se lidé, mnoho-li kdo učinil; ale neváží se tak snažně, z jak veliké ctnosti koná to, co činí.

Vyšetřuje se, je-li silný, bohatý, krásný, schop-
ný, nebo dobrý písař, dobrý zpěvák, dobrý pra-
covník; jak chudý je duchem, jak trpělivý a mír-
ný, jak zbožný a vniterný, o tom mnozí mlčí.

Přirozenost přihlíží ke vnějšimu stavu člově-
ka; milost k tomu, co uvnitř jest, se obrací.

Ona často se mýlívá; tato v Boha doufá, aby
nebyla oklamána.

KAPITOLA XXXII. - O zapírání se- be a zřeknutí se vší žádostivosti.

1. - K r i s t u s. Synu, nemůžeš vládnouti do-
konalou svobodou, jestliže úplně nezapřeš sám se-
be.

Spoutáni jsou všichni vlastníci, a sebe samých
milovníci, žádostiví, zvědaví, toulaví, hledající vždy
to, co jim je příjemné, ne co Ježíše Krista jest,
ale často tvoříce a skládajícíce, co nebude míti stá-
losti.

Neboť zahyne všecko, co nevzniklo z Boha.

Drž se krátkého a výstižného slova: Opust' vše-
cko, a nalezněš všecko; zanech žádostivosti, a na-
jdeš odpočinek.

O tomto myslí svou rozjímej, a když to vyplníš, pochopíš všecko.

2. - *V ě r ň á d u š e.* Pane, to není dílo jednoho dne ani dětská hra: ba, v této krátké větě je obsažena všecka dokonalost řeholních osob.

K r i s t u s. Synu, nesmíš se dáti odvrátiti ani hned mysl ztrácti, když slyšíš o cestě dokonalých; ale spíše tě to má k vyšším věcem pobádati, a alespoň máš po nich toužebně vzdychati.

Kéž bys takový byl a toho dospěl, že bys nebyl milovníkem sebe samého, ale bez ohlížení hotov byl poslechnouti každého pokynu mého a toho otce, jež jsem ti dal za představeného! Tenkrát by ses mi velmi líbil a celý život tvůj by v radosti a pokoji míjel.

Ještě mnoho věcí máš, které musíš opustiti, a jestliže se jich k vůli mně úplně nevzdáš, nedojdeš toho, čeho si žádáš.

Radím ti, abys sobě koupil ode mne zlata ohněm zkušného, abys byl bohatý, to jest, abys ode mne přijal nebeskou moudrost, všecko, co nízko leží, pošlapávající.

Té dej přednost před pozemskou moudrostí a přede vším lidským a vlastním v sobě zalíbením.

3. - Řekl jsem, že si chatrnější věci koupiti musíš místo vzácných a vznešených věcí ve věcech lidských:

Neboť velmi nicotná a malá a téměř zapomenutí zůstavená se zdá pravá nebeská moudrost, nesmyslující vysoko o sobě aniž si žádající zvelebování na

zemi; kterou mnozí ústy káží, ale životem svým daleko se od ní uchylují; ona však jest drahá perla mnoha lidem ukrytá.

KAPITOLA XXXIII. - O nestálosti srdce a že Bůh má býti naším posledním cílem.

1. - K r i s t u s. Synu, nevěř svým náladám; kterou nyní máš, rychle v jinou se promění.

Dokavad živ budeš, proměnlivosti jsi podroben, třeba nechtě: takže hned jsi veselý, hned zase smutný; hned uklidněný, hned zase rozrušený; hned zbožný, hned zase nepobožný; hned pilný, hned zase lenivý; hned vážný, hned zase lehké mysli.

Ale nade všemi těmito proměnlivými věcmi stojí moudrý a dobře v duchu vyučený, nevšímaje si toho, co v sobě cítí, nebo s které strany věje vítr nestálosti; ale dbaje, aby celý úmysl jeho mysli mířil k povinnému a žádoucímu cíli.

Neboť tak bude moci jeden a týž bez pohnutí zůstávati, upíraje prosté oko úmyslu uprostřed tolikerých rozmanitých příhod bez ustání na mne.

2. - Čím však čistší bude oko úmyslu, tím statečněji se kráčí uprostřed rozličných bouří.

Ale ve mnoha lidech je oko čistého úmyslu zakaleno; neboť snadno se zrak obrací k nějaké příjemnosti, která se naskytne, a málokdy celý svobodný bývá od kazu hledání sebe.

Tak kdysi Židé přišli do Betanie k Martě a

Marii; ne k vůli Ježíšovi toliko, ale také aby Lazara viděli.

Jest tedy nutno očišťovati oko úmyslu, aby bylo prosté a správné, a přes všechny rozličné věci mezi mnou a jím stojící ke mně je naměřovati.

KAPITOLA XXXIV. - Že milujícímu Bůh nade všecko a ve všem sladký jest.

1. - V ě r n á d u š e. Hle, Bůh můj a všecko! Co chci více a co šťastnějšího si mohu žádati?

Ó chutné a sladké slovo! Ale tomu, kdo miluje Slovo, ne svět, aniž to, co ve světě jest.

Bůh můj a všecko! Chápajícímu dosti je řečeno, a často to opakovati jest rozkošné milujícímu.

Neboť když ty jsi přítomen, rozkošné jsou všechny věci; když vzdálen jsi, všecko mrzí.

Ty činíš srdce klidným a způsobuješ pokoj veliký a sváteční veselí.

Ty působíš, že o všech dobře smýšlíme a ve všech věcech tě chválíme: aniž se může něco bez tebe dlouho líbiti; ale má-li milé býti a dobře chutnati, musí milost tvá přítomna býti, a kořením moudrosti tvé to musí býti kořeněno.

2. - Komu ty chutnáš, co mu nebude správně chutnati?

A komu ty nechutnáš, co mu bude moci k rozkoši býti?

Ale zemdlévají v moudrosti své moudří tohoto

světa a kteří tělesně smýšlejí: poněvadž tam přemnoho marnosti, a zde smrt se nalézá.

Kteří však pohrdáním věcí světských a mrtvením těla tě následují, jako praví moudří se poznávají; protože od marnosti k pravdě, od těla k duchu jsou přenášeni. Takovým chutná Bůh; a cokoli dobrého se nalézá ve tvorech, všechno obracejí ke slávě svého stvořitele. Nepodobny však si jsou a velmi nepodobny, chuť Stvořitele a tvora, chuť věčnosti a času, světla nestvořeného a světla rozsvíceného.

3. - Ó světlo věčné, nad všechna stvořená světla vystupující, blýskej shůry zářením, pronikajícím všechny nejvnitřnější vnitřnosti srdce mého.

Očisti, rozvesel, rozjasni a oživ ducha mého se všemi jeho mohutnostmi, aby přilnul k tobě jásamými povzlety.

Ó, kdy přijde tato blažená a žádoucí chvíle, abys mne sytil svou přítomností a byl mi vším ve všem?

Dokud to mi nebude dáno, nebude ani plné radosti.

Dosud, ó, žel, žije ve mně starý člověk, není všecek ukřižován, není dokonale mrtev.

Dosud žádá si mocně proti duchu, rozdmýchává vnitřní boje a nedovoluje, aby království duše bylo pokojné.

4. - Ty však, který panuješ nad mocí moře a pohnutí vln jeho krotíš, povstaň, pomoz mi.

Rozptyl národy, kteří války chtějí; potři je v moci své.

Ukaž, prosím, velikost skutků svých, a oslava na budiž pravice tvá; protože mi není jiné naděje, ani jiného útočiště, nežli v tobě, Pane Bože můj.

KAPITOLA XXXV. - Že v tomto životě nejsme bezpečni před pokušením.

1. - K r i s t u s. Synu, v tomto životě nikdy nejsi bezpečen; ale dokud živ budeš, vždycky je ti zbraní duchovních zapotřebí. Jsi prostřed nepřátel, kteří s pravé i s levé strany na tebe dorážejí.

Nebudeš-li tedy na všech stranách užívati štítu trpělivosti, nezůstaneš dlouho bez rány.

Nad to pak, neupevníš-li srdce své bez pohnutí ve mně, s opravdovou vůlí všecko pro mne trpěti, nebudeš moci žár ten snášeti a palmy blažených dosíci.

Musíš tedy zmužile vším procházeti a mocné ruky užívati proti všemu, co se proti tobě staví.

Neboť tomu, který vítězí, bývá dána mana, a liknavému zůstavena mnohá bída.

2. - Hledáš-li v tomto životě odpočinku, kterak dojdeš tenkrát odpočinku věčného?

Nepomýšlej na mnoho odpočinku, nýbrž na mnoho trpělivosti.

Hledej pravý pokoj, ne na zemi, ale v nebesích; ne v lidech, ani v ostatních tvorech, ale v Bohu jediném.

Z lásky k Bohu máš všecko rád podstupovati,

námahy totiž a bolesti, pokušení, soužení, úzkosti, nouze, nemoci, křivdy, utrhaní, výtky, pokořování, zahanbení, kárání a pohrdání.

Takové věci napomáhají ke ctnosti; v takových věcech se osvědčuje pravý žák Kristův; takové věci kovají nebeskou korunu.

Já dám mzdu věčnou za krátkou práci a nekonečnou slávu za pomíjející zahanbení.

3. - Myslíš snad, že vždycky budeš mívati duchovní potěšení podle své vůle?

Svatí moji nemívali jich vždycky, nýbrž mnoho těžkostí a rozličných pokušení a velikých opuštěností. Ale trpělivě se chovali ve všech těch věcech a více spoléhali na Boha než na sebe, vědouce, že utrpení tohoto času nejsou rovná budoucí slávě, kterou si jimi máme zasloužiti.

Chceš-li hned míti to, čeho mnozí po hojných slzách a velikých námahách stěží došli?

Očekávejž Hospodina, zmužile čiň a posilni se; nepoddávej se nedůvěře ani neodstupuj; ale tělo a duši statečně vydávej pro slávu boží.

Já co nejplněji ti odplatím: já s tebou budu ve všelikém soužení.

KAPITOLA XXXVI. - Proti marným soudům lidským.

1. - K r i s t u s. Synu, uvrhni srdce své pevně v Pána; a lidského neboj se soudu, když tě svědomí ujišťuje, že jsi zbožný a nevinný.

Dobré jest a blažené takto trpěti; aniž to bude těžké pokornému srdci a důvěřujícímu více Bohu než sobě samému.

Mnozí mnoho mluví; a proto málo sluší řečem věřiti.

Ale také všem vyhovovati není možné.

Ačkoli se Pavel snažil všem v Pánu se líbiti a všechněm vším byl učiněn; přece také za nejmenší pokládal, že od lidského soudu souzen byl.

2. - Dosti činil pro vzdělání a spásu jiných, pokud na něm bylo a mohl; ale aby nebyl někdy od jiných souzen, nebo aby jím nebylo povrhováno, tomu zabrániti nemohl.

Proto všecko zůstavil Bohu, který všecko znal; a trpělivostí a pokorou proti nešlechetným ústům mluvících nebo také marné a lživé věci myslících a cokoli podle své libovůle prohlašujících, se bránil.

Přece však někdy odpovídal, aby z jeho mlčení nevznikalo slabým pohoršení.

3. - Kdo jsi ty, aby ses bál smrtelného člověka? Dnes jest, a zítra je po něm.

Boha se boj, a strachů lidských se nebudeš děsiti.

Co zmůže kdo proti tobě slovy nebo křivdami? Sobě sám spíše škodí nežli tobě; aniž bude moci soudu božímu ujíti, budiž si kdokoli.

Ty měj Boha před očima, a nepři se slovy žalobnými.

Jestliže se zdá, že v přítomnosti podléháš a zahanbení trpíš, kterého jsi nezasloužil, nehorši se pro to ani neumenšuj netrpělivostí své koruny.

Ale spíše ke mně do nebe obrať oči, jenž mocen jsem vytrhnouti ze všeho zahanbení a ze vší křivdy, a odplatiti jednomu každému podle jeho skutků.

KAPITOLA XXXVII. - Že pro dosažení svobody srdce je třeba čistého a úplného zřeknutí sebe.

1. - *K r i s t u s.* Synu, zanech sebe a najdeš mne. Zůstávej bez volení a všeho vlastnictví, a budeš vždycky získávati.

Neboť bude ti také hojnější milost přidána, jakmile se sebe zřekneš, aniž se nazpět vezmeš.

2. - *V ě r n á d u š e.* Pane, kolikrát se sebe zřeknu a v kterých věcech sebe zanechám?

3. - *K r i s t u s.* Vždycky a v každou dobu; jako v malých věcech, tak také ve velkých. Nic nevyjímám, ale chci, abys ve všem byl shledáván sám ze sebe vysvlečeným.

Jinak, kterak budeš moci býti mým a já tvým, nebudeš-li uvnitř i zevnitř vší vlastní vůle zbaven?

Čím rychleji to učiníš, tím lépe ti bude; a čím plněji a upřímněji, tím více se mi budeš líbiti a hojnější zisk budeš míti.

4. - Někteří se sebe zříkají, ale s nějakou výjimkou; neboť nedůvěřují plně Bohu; proto se snaží postarati se o sebe. Někteří také nejdříve všecko obětují, ale potom, když pokušení klepe, vracejí se k vlastním věcem; proto pramálo ctností prospívají.

Takovíto lidé nedojdou pravé svobody čistého srdce ani milosti lahodné důvěrnosti přátelství mého, leč by se dříve úplně sebe zřekli a každý den se za oběť dávali; bez kteréhož obětování blaženě požívavé spojení není aniž bude možné.

5. - Řekl jsem ti velmi často a nyní znova pravím: Zanechej sebe, zřekni se sebe, a budeš požívati velikého vnitřního pokoje.

Dej všechno za všechno, ničeho nevyhledávej, nic nazpět nechtěj; drž se pouze a bez váhání mne, a budeš míti mne. Budeš svobodný v srdci, a temnosti tě nepošlapou.

O to usiluj, za to se modli, toho si žádej, aby ses mohl ode všeho vlastnictví vyprostiti; a nahý abys mohl nahého Ježíše následovati, sobě umříti a mně věčně živ býti.

Tenkrát pomínou všechny marné přeludy obraznosti, nehodná rozčilování a zbytečné starosti.

Tenkrát také odstoupí od tebe nemírný strach a nezřízená láska zemře.

KAPITOLA XXXVIII. - O dobrém počínání v zevnitřních věcech a o utíkání k Bohu v nebezpečích.

1. - K r i s t u s. Synu, o to se máš pilně snažiti, abys na každém místě a v každém jednání nebo zaměstnání zevnitřním byl uvnitř svobodný a sám sebe mocen, a aby všechno bylo pod tebou a ne ty pod tím.

Abys byl pánem a správcem skutků svých, ne služebníkem ani zakoupeným, ale spíš vyňatým a pravým Hebrejcem, nabýváje údělu a svobody synů božích.

Kteří stojí nad věcmi přítomnými a zpytují věčné. Kteří na věci pomíjející hledí levým okem a pravým na nebeské.

Kterých časné věci nepřitahují, aby k nim lnuli, ale oni sami spíše si je přitahují, aby dobře jim sloužily, jak zřízeny jsou od Boha a ustanoveny od svrchovaného mistra, který ve svém stvoření nenechal nic nespořádaného.

2. - Jestliže však při všem, co se přihází, nezůstáváš při tvářnosti zevnitřní, aniž tělesným okem pozoruješ to, co vidíš nebo slyšíš, ale hned v kterékoli záležitosti vcházíš s Mojžíšem do stánku poradit se s Pánem, nejednou uslyšíš boží odpověď a vrátíš se poučený o mnoha věcech přítomných a budoucích.

Mojžíš zajisté vždycky se obracel do stánku, aby došel vysvětlení rozličných otázek a pochybností, a utíkal se k pomoci modlitby, aby našel ulehčení v nebezpečích a nešlechetnostech lidských.

Také i ty se máš utíkat do tajné komůrky srdce svého, vroucněji se dovoláváje božího přispění.

Neboť čteme, že Josue a synové izraelští právě pro to byli oklamáni od Gabaonských, že se dříve neotázali úst Hospodinových, ale příliš snadno věřice jejich lahodným řečem, falešnou útrpností ošáleni jsou.

KAPITOLA XXXIX. - Že se člověk nemá svými záležitostmi příliš nepokojiti.

1. - K r i s t u s. Synu, svěřuj mi vždycky své záležitosti; já je dobře v pravý čas urovnám.

Vyčkávej uspořádání mého, a uznamenáš z toho prospěch.

2. - V ě r n á d u š e. Pane, velmi rád ti všechny své záležitosti svěřuji; neboť mé vlastní myšlení málo může prospívati.

Kéž bych neutkvíval mnoho na budoucích možných příhodách, nýbrž dovedl se bez váhání tobě odevzdávati, aby se dalo, co se ti líbí!

3. - K r i s t u s. Synu, často člověk náramně usiluje o jistou věc, které si žádá; když však jí dojde, jinak začne smýšleti; protože záliby nebývají trvalé vzhledem k téže věci, nýbrž spíše od jednoho k druhému pudí.

Není tedy nejmenší věc, také v nejmenších věcech sám sebe zanechávati.

4. - Pravý prospěch člověka jest zapírání sebe samého; a kdo dovede sám sebe zapírati, velmi jest svobodný a bezpečný.

Ale starý nepřítel, protivící se všem dobrým, neustává od pokoušení; ale ve dne v noci nebezpečné úklady strojí, zdali by mohl neostražitého do osidla oklamání uvrhnouti.

Bděte tedy a modlete se, praví Pán, abyste nevěšli v pokušení.

KAPITOLA XL. - Že člověk sám ze sebe nic dobrého nemá a ničím se nemůže honositi.

1. - V ě r n á d u š e. Pane, co je člověk, že jsi ho pamětliv? Nebo syn člověka, že ho navštěvuješ? Čím si zasloužil člověk, že mu dáváš svou milost?

Pane, zdaliž si mohu stěžovati, jestliže mne opouštíš? Aneb co spravedlivě mohu namítati, ne učiníš-li, oč žádám?

Jistě toto mohu vpravdě mysliti a mluvit: Pane, nic nejsem, nic nemohu, nic dobrého sám ze sebe nemám, ale ve všech věcech nedostatečný jsem a vždy v nic tihnu.

A ty-li mi nepomáháš a uvnitř mne náležitě neustrojuješ, všecek vlažný jsem a neukázněný.

2. - Ty však, Pane, vždy týž jsi a tentýž na věky zůstáváš, vždycky dobrý, spravedlivý a svatý, dobře, spravedlivě a svatě ve všem si veda a s moudrostí vše pořádaje.

Já však, jenž k upadání jsem schylnější než k prospívání, nezůstávám vždycky v témž stavu, neboť sedmero časů proměňuje se nade mnou.

Nicméně rychle se stav můj lepší, když se ti zlíbí a podáš pomocnou ruku; neboť ty jediný dovedeš bez lidského přispění pomáhati a tak mne posilňovati, že má tvář se již v rozličná vzezření neproměňuje, nýbrž k tobě jedinému se mé srdce obrací a v tobě odpočívá.

3. - Pročež, kdybych dobře dovedl všecko lidské potěšení odvrhnouti, buď pro dosažení zbožnosti, buď pro potřebu nějakou, která mne nutí tebe hledati, protože není člověka, který by mne potěšil.

Tenkrát právem bych mohl milosti tvé důvěrně očekávati, a z daru nového potěšení plesati.

4. - Díky buďtež tobě, od něhož přichází všecko, kdykoli se mi dobře daří!

Já však marnost jsem a nic před tebou, nestálý člověk a slabý.

Čím tedy se mohu honositi, nebů proč si žádám za něco býti považován?

Honositi se tím, že jsem nic? A toto jest marnost svrchovaná.

Vpravdě marná sláva, zlý to mor, největší marnost; protože odtahuje od pravé slávy, a zbavuje člověka nebeské milosti.

Nebot' zatím co se člověk líbí sobě, znelibuje se tobě; zatím co baží po chválách lidských, přichází o pravé ctnosti.

5. - Jest však pravá sláva a plesání svaté, honositi se v tobě, a ne v sobě; radovati se ve jménu tvém, ne ve vlastní ctnosti, aniž v nějakém stvoření potěšení míti, leč pro tebe.

Buď chváleno jméno tvé, ne mé; buď velebeno dílo tvé, ne mé; buď požehnáno jméno tvé svaté; nic však nebudiž mně přičítáno ze chval lidských.

Tys sláva má, tys plesání srdce mého.

V tobě se honositi a plesati budu po celý den;

ale se své strany v ničem, jen v nestatečnostech svých.

5. - Židé vyhledávají slávy od sebe navzájem pocházející; já té budu hledati, která jest od Boha jediného.

Všeliká zajisté sláva lidská, všeliká čest časná, všeliká vysokost lidská, přirovná-li se ke tvé věčné slávě, marnost jest a pošetilost.

Ó pravdo má a milosrdenství mé, Bože můj, Trojice blažená! Tobě jedině chvála, čest, moc a sláva, po nekonečné věky věkův.

KAPITOLA XLI. - O pohrdání veškerou ctí časnou.

1. - K r i s t u s. Synu, nepřipouštěj si k srdci, když vidíš jiné ctěné a povyšované, sebe pak pohrdaného a ponížovaného.

Pozdvihni srdce své ke mně do nebe, a nebude tě rmoutiti pohrdání lidské na zemi.

2. - V ě r n á d u š e. Pane, slepí jsme, a marností snadno býváme sváděni. Jestliže dobře na sebe patřím, nikdy se mi nestala křivda od žádného stvoření, pročž si také nemohu spravedlivě na tebe stěžovati.

Protože však často a těžce jsem proti tobě zhřešil, zaslouženě se proti mně ozbrojuje všeliké stvoření.

Mně tedy spravedlivě náleží zahanbení a opovrhování; tobě však chvála, čest a sláva.

A jestliže se k tomuto nepřihotovím, že bych rád chtěl býti ode všeho stvoření pohrdán a opouštěn a naprosto ničím se zdáti, nemohu býti uvnitř uklidněn a ustálen, aniž duchovně osvícen, ani plně s tebou sjednocen.

KAPITOLA XLII. - Že v lidech ne- najdeme pokoje.

1. - K r i s t u s. Synu, zakládáš-li svůj pokoj na některé osobě, pro své smýšlení o ní a styky s ní, nestálý budeš a zapletený.

Jestliže však se utíkáš ke vždycky žijící a zůstávající pravdě, nezarmoutí tě přítel odcházející nebo umírající.

Milování přítele má býti na mně založeno; a pro mne máš milovati každého, kdo se ti zdál dobrým a velmi milým v tomto životě.

Beze mne nemá ceny, aniž trvalé bude přátelství; aniž jest pravé a čisté to milování, které já nepojím vespolek.

Tak máš mrtev býti takovému lnutí k milým lidem, že by sis přál, pokud na tobě jest, býti beze vsí lidské společnosti.

Tím více se člověk přibližuje k Bohu, čím dále se vzdaluje ode všeho potěšení pozemského.

Tím výše také vystupuje k Bohu, čím hlouběji do sebe sestupuje a sám sobě ubožáckým se jeví.

2. - Kdo však sám sobě něco dobrého přičítá, překáží milosti boží, aby do něho nepřišla, protože

milost Ducha svatého vždycky srdce pokorné hledá.

Kdyby ses uměl dokonale zničit a ode vši stvořené lásky se vyprázdnit, tenkrát bych musil s velikou milostí do tebe se řinouti.

Když obracíš zraky ke tvorům, odnímá se ti patření na Stvořitele.

Uč se ve všech věcech pro Stvořitele se přemáhati, a tenkrát budeš s to, abys božského poznání došel.

Budiž si něco sebe nepatrnější, jestliže to člověk nezřízeně miluje a zraky na to obrací, zdržuje ho to od svrchovaného dobra a nedokonalým či

KAPITOLA XLIII. - Proti marné a světské učenosti.

1. - K r i s t u s. Synu, nedávej se unášeti krásnými a důmyslnými výroky lidskými. Neboť království boží není v řeči, nýbrž v moci.

Drž se slov mých, která zaněcují srdce a osvěcují mysl; budí zkroušenost a rozmanité přinášejí potěšení.

Nikdy nečítej slovo pro to, aby ses mohl zdáti učenějším nebo moudřejším.

Přičiňuj se o mrtvení svých chyb, neboť to ti bude mnohem prospěšnější nežli znalost mnohých nesnadných otázek.

2. - Když mnoho přečteš a poznáš, vždycky se musíš vraceti k jednomu základu.

Já jsem, jenž učím člověka vědě; a maličkým

uděluji jasnější chápání, než jakému lze se naučiti od člověka.

Komu já mluvím, brzy moudrý bude, a velmi duchem prospěje.

Běda těm, kteří mnoho zvláštních věcí všetečně od lidí vyhledávají a o to, jakým způsobem mi sloužití mají, se málo starají!

Přijde čas, kdy se objeví Mistr mistrů Kristus, Pán andělů, aby slyšel přednášky všech lidí, to jest, aby zkoušel svědomí jednoho každého člověka.

A tenkrát přehledávati bude Jerusalems s lucernami, a skryté věci temností se osvítili, a umlknou důkazy jazyků.

3. - Já jsem, jenž pokornou mysl v okamžiku vyzdvihuji, aby pochopila více důvodů věčné pravdy, než kdyby byla deset let studovala ve školách.

Já učím bez hluku slov, beze zmatku rozličných mínění, beze vší okázalosti, bez potýkání důkazů.

Já jsem, jenž učím pozemskými věcmi pohrdati, přítomné si oškliviti, věčných vyhledávati, ve věčných si libovati, poctám se vyhýbati, pohoršení snášeti, všechnu naději ve mne skládati, mimo mne ničeho si nežádati, a nade všecko mne vroucně milovati.

4. - Neboť kdosi, z celého srdce mne miluje, naučil se věcem božským a mluvil věci hodné podivu.

Více prospěl zanechav všeho, nežli když studoval hlubokomyslné otázky.

Ale jedněm lidem mluvím věci obecné, jiným

věci zvláštní; některým se lahodně ukazují ve znameních a podobenstvích, některým však v hojném světle vyjevují tajemství.

Jeden jest hlas knih, ale ne všechny stejně poučuje; protože uvnitř jsem já, učitel pravdy, zkoumatel srdcí, myšlenek rozpoznávatel, skutků povzbuzovatel, rozdávaje jednotlivým, jak za hodné uznám.

KAPITOLA XLIV. - Že si nemáme zevnitřní věci příliš připouštěti.

1. - K r i s t u s. Synu, ve mnoha věcech musíš býti nevědomým, a považovati se jako za mrtvého na zemi, a kterému celý svět jest ukřižován.

Neboť potřebí jest mnoho věcí hluchýma ušima pomíjeti, a více mysliti na to, co ti je k pokoji.

Užitečnější jest odvracetí oči od věcí, které se ti nelíbí, a nechávati jednomu každému jeho mínění, než do hádek a rozepří se pouštěti.

Budeš-li za dobré s Bohem a na jeho soud hleděti budeš, snadněji sneseš, budeš-li přemožen.

2. - V ě r n á d u š e. Ó Pane, kam jsme to došli? Hle, pro časnou škodu se pláče, pro nepatrný zisk se pracuje a běhá, a duchovní ztráta v zapomenutí přichází, a sotva pozdě se člověk vzpamatovává. Co málo prospívá nebo nic, o to se dbá; a co svrchovaně nutné jest, nedbale se opomíjí; protože celý člověk k zevnitřním věcem se vylévá, a jestliže brzy nezmoudří, rád ve vnějších věcech leží.

KAPITOLA XLV. - Že se nesmí všemu věřiti; a o snadném chybování slovy.

1. - V ě r n á d u š e. Uděl mi, Pane, pomoci v soužení, nebo marná je pomoc lidská.

Jak často jsem nenalezl věrnost tam, kde jsem ji myslil míti jistou! Kolikrát také jsem ji našel, kde jsem se jí nejméně nadál!

Marná tedy naděje v lidech; spasení však spravedlivých v tobě, Bože.

Požehnaný budiž, Pane Bože můj, ve všem, cokoli se nám přihází.

Slabí jsme a nestálí; snadno býváme oklamáni a měníme se.

2. - Který člověk si dovede ve všech věcech tak opatrně a obezřele počínati, aby nikdy nebyl oklamán nebo se neoctl v nějaké nejistotě?

Ale kdo v tebe, Pane, důvěřuje, a upřímným srdcem tě hledá, nesklouzne tak snadno.

A jestliže upadne v nějaké soužení, byť také jakýmkoli způsobem byl zapleten, rychleji jej ty vytrhneš nebo potěšíš, protože neopustíš až do konce toho, kdo doufá v tebe.

Zřídka se najde věrný přítel, který by vytrval ve všech přítele svého tísňích.

Ty, Pane, jediný jsi nejvěrnější ve všech věcech, a mimo tebe není jiného takového.

3. - Ó, jak dobře smýšlela ona svatá duše, která řekla: Mysl má upevněna jest, a na Kristu založena!

Kdybych také já tak myslil, neznepokojoval by mne tak snadno strach lidský, aniž by rozčilovaly šípy slov.

Kdo dovede všecko předvídati, kdo se uvarovati všech budoucích zlých věcí?

Jestliže předvídané také často ubližují, od nepředvídaných co jiného lze čekati, než že těžce nás zraní?

Ale proč jsem nebyl já ubožák prozíravější? Proč také jsem jiným tak snadně věřil? Ale lidé jsme, a nic jiného, než křehcí lidé jsme, třebaže mnozí nás za anděly mají a nás anděly nazývají.

Komu mám věřiti, Pane? Komu jinému budu věřiti, nežli tobě? Tyť jsi Pravda, která neoklamává, aniž může oklamána býti.

A opět: Každý člověk lživý, nestatečný, nestálý a nespolehlivý, hlavně ve slovech, takže hned sotva věřiti sluší tomu, co se zvenčí zdá pravdivě zaznívati.

4. - Jak opatrně jsi nás předem napomenul, abychom se vystříhali lidí, a že nepřátelé člověka jsou domácí jeho; aniž sluší věřiti, řekl-li by kdo: Aj, tuto jest, nebo, aj, tamto!

Škoda má mne poučila; a kéž to je k větší ostražitosti, a ne k nemoudrosti mně!

Bud' ostražitý, řekl kdosi, bud' ostražitý, zchovej u sebe, co povídám. A zatím co já mlčím a jsem přesvědčen, že to je ukryto, nedovede mlčeti ani sám ten, jenž mne prosil, abych mlčel, ale hned zradí mne i sebe a jde po svých.

Od takových mluvků a neopatrných lidí chraň mne, Pane, abych neupadl do jejich rukou a nikdy se takových věcí nedopustil. Slovo pravdivé a stále vlož v ústa má, a jazyk chytrý daleko ode mne vzdal.

Čeho nechci zakoušeti, toho naprosto se musím vystríhati.

5. - Ó, jak dobré jest a pokojné mlčeti o jiných, aniž všemu bez rozdílu věřiti ani snadno dále povídati.

Málokomu se vyjevovati, tebe vždycky jako toho, jenž do srdcí vidíš, hledati, aniž se dávati každým větrem slov sem tam nositi, nýbrž přát si, aby všechno, co uvnitř i co zevnitř jest, podle zalíbení tvé vůle se dalo!

Jak bezpečné jest pro zachování nebeské milosti vyhýbati se okázalosti u lidí, aniž bažiti po něčem, co se zdá zvenčí obdiv buditi, ale s veškerou snažností těmi věcmi se zabývati, které vedou ku polepšení života a k horlivosti!

Jak mnohým uškodilo, že se lidé o ctnosti jejich dozvěděli a příliš brzy ji chválili!

Jak prospěšnou se vpravdě osvědčila milost v mlčení zachovaná v tomto křehkém životě, který všechn sluje pokušením a bojováním.

KAPITOLA XLVI. - Že se máme důvěřovati v Boha, když na nás dorážejí šípy slov.

1. - K r i s t u s. Synu, stůj pevně a doufej ve

mne. Neboť co jiného jsou slova nežli slova? Lé-
tají vzduchem, ale kameni neublíží.

Jsi-li vinen, myslí si, že se chceš rád polepšiti.

Nejsi-li si ničeho vědom, myslí, že chceš toto
rád pro Boha snášeti.

Dosti málo jest, když se žádá, abys někdy ale-
sponž slova snášel, když ještě nedovedeš silných ran
metlou trpěti.

A čím to je, že si připouštíš tak nepatrné věci
k srdci, leda tím, že jsi ještě tělesný, a lidí více
dbáš než třeba?

Neboť protože se bojíš zakoušeti pohrdání, ne-
chceš býti za své výstupky kárán, a záclon výmluv
si vyhledáváš.

2. - Ale pohlédni na sebe lépe a poznáš, že
dosud v tobě žije svět a marná touha líbiti se
lidem. Neboť když se vyhýbáš ponížení a zahanbení
pro své chyby, je ovšem zřejmo, že ani nejsi pra-
vý pokorný člověk, ani vpravdě světu mrtev, ani
svět tobě ukřižován.

Ale slyš slovo moje a nebudeš dbáti desíti ti-
síců slov lidských.

Hle, kdyby se proti tobě povídalo všechno, co
by si mohla největší zlomyslnost vymysleti, co by
ti to uškodilo, kdybys to nechal všechno minouti,
aniž bys toho více vážil než smítky? Zdaliž by ti
to mohlo jen jediný vlas vytrhnouti?

3. - Ale kdo nemá srdce soustředěné dovnitř ani
Boha před očima, snadno se slovem pokárání zne-
pokojuje.

Kdo však se ve mne důvěřuje, aniž si žádá na svém vlastním soudu trvati, bez lidského strachu bude.

Já zajisté jsem soudce a znatel všech tajných věcí; já vím, jak se věc udála; já znám toho, kdo křivdí i kdo křivdu snáší.

Ode mne vyšlo ono slovo; z mého dopuštění se toto přihodilo, aby zjevena byla smýšlení mnohých srdcí.

Já vinníka i nevinného budu souditi; ale oba dříve tajným soudem chtěl jsem zkusiti.

4. - Svědectví lidské často klamává; můj soud jest pravdivý; pevně bude státi a nebude podvrácen.

Tají se mnohdy, a málokomu v jednotlivostech je zjevný; nikdy však se nemýlí, aniž se může mýliti, třebaže očím nemoudrých se nezdá správným.

Ke mně tedy jest se obracet v každém soudu, aniž na vlastní spoléhati mínění.

Spravedlivý zajisté se nebude kormoutiti, cokoliv by se mu od Boha přihodilo. A třeba by něco nespravedlivě bylo proti němu proneseno, nebude toho mnoho dbáti; ale ani nebude bláhově plesati, bude-li skrze jiné rozumně omlouván.

Uvažuje totiž, že já zpytuji srdce a ledví a ne-soudím podle tvářnosti a zdání lidského.

Neboť často před mýma očima bývá hříšným shledáváno, co podle soudu lidského jest za hodné chvály pokládáno.

5. - V ě r n á d u š e. Pane Bože, soudce spra-

vedlivý, silný a trpělivý, jenž znáš lidskou křehkost a nešlechtnost, buď silou mou a vši důvěrou mou; neboť moje svědomí mi nepostačuje.

Ty víš, co já nevím; a proto při všelikém káráni jsem se měl pokořovati a mírně je snášeti.

Odpusť mi také milostivě, kolikrátkoli jsem si tak nepočínal; a dej opět milost hojnější trpělivosti.

Neboť lepší jest mi tvé hojné milosrdenství k dosažení odpuštění, nežli má domnělá spravedlnost pro obranu tajícího se svědomí.

A jestliže si ničeho vědom nejsem, přece se tím nemohu ospravedlňovati; protože odvrátíš-li své milosrdenství, nebude ospravedlněn před obličejem tvým nižádný živý.

KAPITOLA XLVII. - Že pro život věčný sluší všeliké obtíže snášeti.

1. - **K r i s t u s.** Synu, nechť tě nezdolávají námahy, kterých jsi se pro mne podjal, aniž tě soužení úplně vši mysli zbavují; ale mé zaslíbení v každé případnosti tě posiluj a potěšuj.

Já jsem dostatečný, abych ti odplatil nad všechen způsob a nad všecku míru.

Nebudeš se zde dlouho lopotiti, aniž budeš vždycky bolestmi skličován.

Počkej maličko a uzříš mizeti konec zlých věcí.

Přijde chvíle, kdy přestane všecka námaha a všechen nepokoj.

Nepatrné jest a krátké všecko, co mívá s časem.

2. - Co děláš, dělej; pracuj věrně na vinici mé; já budu mzdou tvou.

Piš, čti, zpívej, vzdychej, mlč, modli se, snášej statečně vše protivné; hoden jest život věčný všech těchto a ještě větších bojů.

Přijde pokoj jednoho dne, který je znám Pánu; a nebude den ani noc, tohoto věku totiž, ale světlo ustavičné, jasnost nekonečná, pokoj pevný a odpočinutí bezpečné.

Nebudeš tenkrát říkati: Kdo mne vysvobodí z těla smrti této? Ani nebudeš volati: Běda mně, že tak dlouho pohostinu jsem! Protože svržena bude smrt a spasení bude nehynoucí, úzkost žádná, příjemnost blažená, společnost sladká a krásná.

3. - Ó, kdybys viděl věčné koruny svatých v nebi, jak velikou také slávou nyní plesají ti, kteří druhdy od tohoto světa za hodné povržení a téměř za nehodné samého života byli považováni: jistě by ses hned ponížil až na zem, a spíše by sis přál všem býti poddán, nežli jednomu býti představeným.

Aniž bys byl žádostiv veselých dnů tohoto života, ale spíše by ses radoval, že můžeš pro Boha soužení trpěti, a za největší zisk by sis pokládal býti mezi lidmi za nic počítán.

4. - Ó, kdyby takové věci se ti zamlouvaly a hluboko v srdci se ti usadily, kterak by ses opovážoval, třeba jen jednou, si stěžovati?

Zdaliž nesluší pro věčný život všechny námahy snášeti?

Není malá věc ztratiti nebo získati království boží.

Pozdvihni tedy tvář svou k nebi. Hle, já a všichni moji svatí se mnou, kteří v tomto světě veliký měli boj, nyní se radují, nyní potěšeni jsou, nyní bezpečni jsou, nyní odpočívají, a bez konce se mnou v království Otce mého zůstávati budou.

KAPITOLA XLVIII. - O dnu věčnosti a tohoto života úzkostech.

1. - V ě r n á d u š e. Ó přeblaženého přebývání nebeského města! Ó přejasného dne věčnosti, kterého noc nezatemňuje, ale svrchovaná pravda vždycky ozařuje, dne vždycky veselého, vždy bezpečného a nikdy stavu svého v opak neměnícího!

Ó, kéž by zasvitl ten den, a všechny tyto časné věci měly konec!

Svítlí ovšem svatým věčnou jasností se zastkvívaje, ale toliko z daleka a v zrcadle nám, putujícím na zemi.

2. - Vědí nebeští obyvatelé, jak radostný je onen den; lkají vyhnaní synové Evy, že hořký a tesklivý je tento.

Dnové tohoto času krátkí a zlí, plní bolestí a úzkostí; v nichž člověk mnohými hříchy bývá poskrňován, osidly mnohých náruživostí lapán, mnohými strachy tísněn, mnohými starostmi napínán,

mnohými zbytečnostmi rozptylován, do mnohých marností zaplétán, mnohými bludy obklopován, mnohými pracemi unavován, pokušeními obtěžován, rozkošemi změkčován, nouzí trápen.

3. - Ó, kdy bude konec takových zlých věcí? Kdy budu vysvobozen z bídného otroctví hříšných sklonů?

Kdy, Pane, budu pamětliv jen tebe jediného? Kdy se budu plně v tobě veseliti?

Kdy budu beze vší překážky v pravé svobodě, beze všeho obtěžování od mysli a těla?

Kdy bude pokoj spolehlivý, pokoj neporušitelný a bezpečný, pokoj uvnitř i zevnitř, pokoj po každé stránce pevný?

Ježíši dobrý, kdy stanu před tebou, abych tě viděl? Kdy budu patřiti na slávu království tvého? Kdy mi budeš vším ve všem?

Ó, kdy budu s tebou v království tvém, které jsi připravil milým svým od věčnosti?

Zůstaven jsem nuzný a vyhnaný v zemi nepřátelské, kde jsou každodenní boje a přiházejí se neštěstí převeliká.

4. - Potěš mé vyhnanství, zmírní mou bolest, protože k tobě vzdychá veškera touha má. Neboť břemenem je mi všecko, cokoli tento svět poskytuje k potěše.

Toužím co nejdůvěrněji tebe požívat, ale nemohu uchopiti.

Žádám si utkvívati na věcech nebeských, ale věci časné a neumrtvené náruživosti mne dolů táh-

nou. Myslí chci býti nade všemi věcmi, tělem však nechtě jsem přinucován býti poddán.

Takto já nešťastný člověk s sebou bojuji, a učiněn jsem sám sobě obtížným, když si žádám býti nahoře a tělo dole.

5. - Ó, co uvnitř trpím, když v mysli nebeskými věcmi se zabývám, a za chvíli zástup tělesných pokušení a myšlenek modlícímu se naskytá! Bože můj, nevzdaľuj se ode mne, aniž se ve hněvu uchyluj od služebníka svého!

Blýskej blýskáním svým a rozptyl je; vypuť střely své, a poděšeny buďtež všechny přeludy nepřítelovy.

Shromažď smysly mé k sobě; dej mi zapomenouti na všechny věci světské! Dej, abych rychle odmítal hříšné představy obraznosti a pohrdal jimi.

Přispěj mi, věčná Pravdo, a žádná marnost nechť mnou nepohne.

Přijď, nebeská lahodo, a prchej před tváří tvou všecka nečistota.

Odpuť mi také a milosrdně promiň, kolikrátkoli v modlitbě něco jiného kromě tebe myslí přemítám.

Neboť vyznávám pravdivě, že jsem si zvykl velmi roztržitě si počínati.

Neb mnohokrát nejsem tam, kde tělesně stojím nebo sedím; ale více jsem tam, kam myšlenky mne nesou!

Tam jsem, kde moje myšlení jest. Tam bývá často mé myšlení, kde je to, co miluji.

A to mi snadno na mysl přichází, co přirozeně těší, nebo pro zvyklost se líbí.

6. - Pročež ty, Pravdo věčná, jasně jsi řekla: Nebo kde jest poklad tvůj, tu jest i srdce tvé.

Jestliže miluji nebe, rád o nebeských věcech přemýšlím.

Miluji-li svět, ze šťastných světa věci spolu s ním se raduji, a z protivenství jeho se rmoutím.

Jestliže tělo miluji, věci, jež těla jsou, si často představuji.

Jestliže miluji ducha, těší mne o duchovních věcech přemýšletí.

Neboť cokoli miluji, o tom rád mluvím a slyším, a takových věcí obrazy s sebou domů si odnáším.

Ale blahoslavený člověk, který pro tebe, Pane, dává všem tvorům dovolení odejít; který přirozenosti násilí činí, a žádosti těla horlivostí ducha křížuje: aby ti s rozjasněným svědomím čistou modlitbu obětoval a hoden byl společnosti kůrů andělských, když od sebe vyloučil všechny věci pozemské, jak ty, které zvenčí jsou, tak ty, které uvnitř.

KAPITOLA XLIX. - O toužení po životě věčném a jak veliké dobré věci jsou bojujícím slíbeny.

1. - **K r i s t u s.** Synu, když cítíš, že shůry je do tebe vlévána touha po věčné blaženosti, a žá-

dáš si ze stánku těla vyjít, abys mohl patřit na jasnost mou beze stínu střídání, rozšiř srdce své a s veškerou touhou toto svaté vdechnutí přijmi.

Vzdávej co největší díky nebeské dobrotě, která tak milostivě vůči tobě si počíná, tak vlídně tě navštěvuje, tak horoucně povzbuzuje, mocně pozdvihuje, abys vlastní tíhou k pozemským věcem neklesal.

Neboť nedostáváš to svým myšlením nebo úsilím, nýbrž jedině laskavostí nebeské milosti a božího na tebe ohledu, abys prospíval ctnostmi a větší pokorou, připravoval se na budoucí boje, a snažil se vší srdce svého vroucností ke mně přilnouti a horlivou vůlí mně sloužiti.

2. - Synu, často oheň hoří, ale plamen bez dýmu vzhůru nevystupuje.

Tak také touhy některých lidí vzhůru k nebeským věcem plápolají, a přece tací od pokušení tělesné náklonnosti nejsou svobodni.

Proto také se nepřičíňují zcela jenom ke cti boží o to, čeho si tak toužebně od něho žádají.

Taková bývá často také tvá touha, o níž jsi naznačil, že prý je tak doléhavá.

Neboť není čisté a dokonalé to, co je nakaženo nějakým vlastním prospěchem.

3. - Žádej, ne o to, co tobě jest libé a výhodné, ale o to, co mně jest příjemné a pro mne čestné; protože, správně-li soudíš, musíš mému řízení dávat přednost před svou touhou a vším tobě žádoucím, a jeho následovati.

Znám touhu tvou, a slyšel jsem tvé časté lkání.
Chtěl bys již býti ve svobodě slávy synů božích;
již ti je rozkošné mysliti na dům věčný a nebeskou vlast, plnou radosti; ale hodina ta dosud nepřišla, nýbrž jest ještě jiný čas, totiž čas bojování, čas práce a zkoušky.

Přeješ si býti naplněn svrchovaným dobrem; ale nyní toho nemůžeš dosíci.

Já jsem; čekej na mne, dí Pán, dokud nepřijde království boží.

4. - Ještě musíš býti tříben na zemi a mnoha věcmi zkoušen.

Občas bude ti dáno potěšení, ale hojné nasycení nebude ti povoleno.

Posilni se tedy a buď statečný jak v konání, tak ve snášení věcí přirozenosti protivných.

Musíš obléci nového člověka a v jiného muže se proměnit.

Často musíš činiti, co nechceš; a co chceš, toho musíš nechávat.

Co se jiným líbí, bude míti úspěch; co se líbí tobě, nebude se dařiti.

Co jiní mluví, bude slyšeno; co mluvíš ty, bude za nic považováno.

Jiní budou prositi, a dostanou; budeš prositi ty, aniž obdržíš.

5. - Budou jiní velicí v ústech lidských; ale o tobě se bude mlčeti.

Jiným ten neb onen úkol bude svěřen; ty za člověka k ničemu užitečného budeš pokládán.

Pro takové věci bude se leckdy přirozenost
rmoutiti; a veliká věc bude, budeš-li to mlčky sná-
šet.

Takovými věcmi a mnoha podobnými bývá
zkoušen věrný služebník boží, jak se dovede za-
pírati a ve všem své já lámati.

Sotva je něco takového, v čem bys tolik mu-
sil umírati, jako když vidíš a trpíš věci, které jsou
tvé vůli protivné, nejvíce však, když se přikazují
věci, které se ti zdají nevhodné a méně užitečné.

A protože se neosměluješ odporovati vyšší mo-
ci, jsa pod panstvím postaven, proto se ti zdá
tvrdé na pokyn jiného tak neb onak si vésti a
všeho vlastního mínění se vzdávati.

6. - Ale uvaž, synu, ovoce těchto lopot, rychlý
konec, a odměnu příliš velikou; a nebudou ti ta-
kové věci působiti těžkost, nýbrž velice mocné tvé
trpělivosti potěšení.

Neboť i za nepatrnou tuto vůli, kterou nyní
dobrovolně opouštíš, budeš míti vždycky vůli svou
v nebesích.

Tam zajisté najdeš všechno, co bys chtěl, vše-
cko, čeho si budeš moci přát.

Tam ti bude pohotově držení veškerého dobra,
beze strachu, že bys o ně mohl přijíti.

Tam vůle tvá, jsouc vždycky jedna se mnou,
nebude si žádati ničeho mimo mne nebo něčeho
soukromého.

Tam nikdo ti nebude odporovati, nikdo si na
tebe nebude stěžovati, nikdo nebude překážeti, ni-

kdo se ti do cesty stavěti; ale všechno žádané bude spolu zároveň přítomno a celou tvou dychtivost občerství a naplní až do vrchu.

Tam dám slávu za utrpené pohanění, plášť chvály za zármutek, za poslední místo stolicí království na věky.

Tam se ukáže ovoce poslušnosti, radovati se bude lopota kajícího a pokorná poddanost bude slavně korunována.

7. - Nyní tedy se pokorně skláněj pod čímkoli rukama, aniž dbej, kdo to řekl nebo poručil.

Ale o to velice dbej, kdyby buďto představený nebo někdo nižší nebo tobě rovný o něco tě požádal nebo ti to naznačil, abys to všechno dobře přijal a s upřímnou vůlí se snažil to vyplnit.

Ať si jiný hledá to a jiný ono; ať se jiný honosí tím, jiný oním, a budiž si tisíckrát chválen: ty však ani z toho, ani z onoho se neraduj, nýbrž ze svého povržení a ze zalíbení a cti mne jediného. To je to, čeho si máš přát: aby buďto skrze život, buďto skrze smrt Bůh vždycky byl v tobě oslavován.

KAPITOLA L. - Jak se má opuštěný člověk do rukou božích obětovati.

1. - V ě r n á d u š e. Pane Bože, svatý Otče, budiž nyní a na věky požehnán! Neboť jak chceš, tak se stalo; a co činíš, dobré jest.

Vesel se služebník tvůj v tobě, ne v sobě ani

v něčem jiném; protože ty jediný jsi veselí pravé, ty naděje má a koruna má, ty radost má a čest má, Pane.

Co má tvůj služebník, leč co přijal od tebe, také beze své zásluhy? Tvé je všechno, cokoli jsi dal a cokoli jsi učinil.

Chudý jsem já, a v pracích od mladosti své; a nejednou bývá duše má smutná až k slzám; někdy také duch můj zkormoucen bývá v sobě, pro zdvíhající se náruživosti.

2. - Toužím po radosti pokoje; o pokoj synů tvých vroucně prosím, které ve světle potěšení krmíš.

Dáš-li pokoj, vliješ-li svatou radost, bude duše služebníka tvého plna souladu a zbožná ve chválení tebe.

Jestliže však se maličko ode mne vzdálíš, jakož činíváš, nebude moci běžeti cestou příkázání tvých; ale spíše se sklánějí kolena její, aby se bila v prsa; protože jí není jako včera a především, když svítila svíce tvá nad hlavou její a pod stínem křídel svých jsi ji chránil od připadajících na ni pokušení.

3. - Otče spravedlivý, svatý a vždy chvály hodný, přišla hodina, aby zkušěn byl služebník tvůj.

Otče lásky hodný, slušno jest, aby v tuto hodinu služebník tvůj něco pro tebe trpěl.

Otče věčné úcty hodný, přišla hodina, o jejímž přístí od věčnosti napřed jsi věděl, aby na kratičkový čas podlehl zevnitř služebník tvůj, ale živ byl

vždycky u tebe uvnitř; aby maličko byl znevážen, ponížen a potuhl před lidmi, potřen byl náruživostmi a mdlobami; aby pak opět s tebou v jitřních červácích nového světla znova povstal a v nebeském kraji byl oslaven.

Otče svatý, tys to tak zřídil, a tak jsi chtěl; stalo se to, co sám jsi přikázal.

4. - Tato jest zajisté milost vůči příteli tvému, aby trpěl a soužení měl na světě z lásky k tobě, kolikrátkoli a od kohokoli a kterýmkoli způsobem bys to dopustil, aby se stalo.

Bez rady a prozřetelnosti tvé, a bez příčiny nic se neděje na zemi.

Dobré mi je, Pane, že jsi mne ponížil, abych se naučil spravedlnostem tvým, a odvrhl všeliké vypínání srdce a všecku domýšlivost. Užitečné mi jest, že zahanbení pokrylo tvář mou, abych spíše tebe než lidí za těšitele vyhledával.

Naučil jsem se také z toho lekati se tvého nevyzpytatelného soudu: jenž trápením stíháš spravedlivého s bezbožným, ale ne bez spravedlnosti a slušnosti.

5. - Díky tobě vzdávám, že jsi neprominul mnohému zlému mému, ale potřel jsi mne mrskáním hořkým, stíhaje mne bolestmi a úzkosti na mne sesílaje zvenčí i uvnitř.

Není kdo by mne potěšil, ze všeho, co pod nebem jest, leč ty, Pane Bože můj, nebeský lékaři duší, který šviháš a uzdravuješ, uvodíš do pekel a zase vyvodíš.

Kázeň tvá nade mnou, a prut tvůj sám mne učiti bude.

6. - Hle, Otče milovaný, v rukou tvých jsem já; pod metlou trestání tvého se skláním.

Bij hřbet můj a hrdlo mé, abych nachýlil k vůli tvé křivolakost svou.

Učiň mne oddaným a pokorným žákem, jako je zvykem tvým dobře činiti, abych se spravoval každým pokynem tvým.

Tobě sebe a všecko své ke káráni poroučím; lépe je zde býti trestán, nežli v životě budoucím.

Ty víš všecko vesměs i věci jednotlivé, a nic tě není tajno v lidském svědomí.

Prve než se stanou, znáš věci příští; a není ti zapotřebí, aby tě někdo učil tomu, nebo upozorňoval na to, co se děje na zemi.

Ty víš, co se hodí k prospěchu mému, a jak velmi pomáhá soužení k vyčištění od rezu špatných návyků. Učiň se mnou žádoucí zalíbení své: a nepohrdni hříšným životem mým, nikomu lépe ani jasněji než sobě jedinému známým.

7. - Dej mi, Pane, znáti, co znáti třeba; to milovati, co milovati sluší; to chváliti, co se tobě svrchovaně líbí; toho si vážiti, co tobě se vzácným jeví; to haněti, co před očima tvýma jest ohyzdné.

Nenechávej mne podle vidění zevnitřních očí souditi, aniž podle slyšení uší nezkušených lidí mínění pronášeti; ale správným soudem o viditelných i neviditelných věcech rozsuzovati, a nade všecko vůli zalíbení tvého vždycky vyhledávati.

8. - Smysly lidské se často klamávají v souzení; klamou se také milovníci světa tohoto, toliko viditelné věci milující.

Oč lepší je člověk pro to, že jest od člověka za většího pokládán?

Klamný klamného, marný marného, slepý slepého, nestatečný nestatečného podvádí, když jej vynáší; a pravdivě ho spíše zahanbuje, když planě ho chválí.

Neboť tolik jest každý člověk, kolik jest před očima tvýma, a nic více, praví pokorný svatý František.

KAPITOLA LI. - Že se máme zabývati nízkými úkony, když již nestačíme na nejvyšší.

1. - K r i s t u s. Synu, nejsi s to, abys vždycky zůstával v horlivějším toužení po ctnostech, aniť pevně stál na vyšším stupni rozjímavého patření, ale nutné ti jest občas, pro prvotní porušení, abys k nižším věcem sestupoval a břímě porušitelného života také proti své vůli a s tesklivostí nesl.

Dokud ve smrtelném těle jsi, tesklivost budeš cítiti a těžkost srdce.

Zapotřebí je tedy často v těle nad břemenem těla lkáti, poněvadž nejsi s to, aby ses duchovním studiím a rozjímání o božských věcech bez ustání věnoval.

2. - Tenkrát je ti dobré, aby ses utíkal k po-

korným a zevnitřním pracím, a osvěžoval se v dob-
tých úkonech: abys příchodu mého a navštívení shů-
ty s pevnou důvěrou očekával, vyhnanství své a
vyprahlost mysli trpělivě snášel, dokud nebudeš o-
pět ode mne navštíven a ode všech úzkostí osvo-
bozen.

Neboť způsobím, že zapomeněš na lopoty a
budeš požívati vnitřního pokoje.

Roztáhnu před tebou lučiny Písem, abys s roz-
prostraněným srdcem začal běžeti po cestě mých
příkázání.

A řekneš: Nejsou rovná utrpení tohoto času
budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás.

KAPITOLA LII. - Aby se člověk ne- měl za hodného potěšení, ale spíše ran.

1. - V ě r n á d u š e. Pane, nejsem hoden po-
těšení tvého, aniž jakého duchovního navštívení; a
proto spravedlivě se mnou činiš, když mne nuzné-
ho a opuštěného zůstavuješ.

Neboť kdybych mohl slzy jako moře vylévati,
přece ještě bych tvého potěšení byl nehoden.

Pročž ničeho nejsem hoden, než abych byl mrs-
kán a trestán; protože těžce a často jsem tě urazil a
mnohými věcmi velmi se provinil.

Když tedy věc podle pravdy uvážím, nejsem ani
nejmenšího potěšení hoden.

Ale ty, laskavý a milosrdný. Bože, jenž nechceš,

aby zahynula tvá díla, ukázati chtěje bohatství dobroty své k nádobám milosrdenství, také mimo veškerou vlastní zásluhu ráčíš potěšovati služebníka svého na lidský způsob.

Neboť tvá potěšení nejsou jako lidské hovory.

2. - Co jsem učinil, Pane, abys mi udělil nějaké nebeské potěšení?

Nevzpomínám si, že bych byl něco dobrého učinil, nýbrž že jsem byl vždycky ke hříchům náchylný a k polepšení líný.

Pravda to jest, a nemohu zapírati. Kdybych jinak mluvil, ty bys stál proti mně, a nebylo by nikoho, kdo by mne hájil.

Čeho jsem si za své hříchy zasloužil, leč pekla a ohně věčného?

Vpravdě vyznávám, že jsem hoden všeho posměchu a opovržení, aniž sluší na mne, abych pobýval mezi zbožnými tvými. A ačkoli toto nerad slyším, přece podle pravdy sám proti sobě budu se z hříchů svých viniti, abych snáze zasloužil dosíci milosrdenství tvého.

3. - Co mám říci já hříšný a všeho zahanbení plný?

Nemám, co by řekla ústa má, leč toliko toto slovo: Zhřešil jsem, Pane, zhřešil jsem; smiluj se nade mnou a odpusť mi.

Dovol mi maličko, abych oplakával bolesti své, prve než půjdu do země mráкотné a přikryté temnotami smrti.

Čeho tak nejvíce na vinníku a bídém hříšníku

vyhledáváš, leč aby v zkroušenosti srdce se ponížil pro hříchy své?

V pravé zkroušenosti a ponížení srdce rodí se naděje prominutí, usmiřuje se pobouřené svědomí, opět se získává milost ztracená, chrání se člověk od budoucího hněvu a setkávají se v políbení svatém Bůh a kající duše.

4. - Pokorná pro hříchy zkroušenost je ti, Pane, příjemnou obětí, mnohem lahodněji vonící před tváří tvou nežli zápal kadidlový.

To jest také ta vzácná mast, kterou chtěl viděti vylitou na nohy své: protože srdcem zkroušeným a poníženým nikdy jsi nepohrdl.

Tam je místo útočištné před tváří hněvu nepřítelova. Tam se napravuje a obmývá, cokoliv nákazy a poskvrnění odjinud přišlo.

KAPITOLA LIII. - Že milost boží se nemísí se záležitostmi světskými.

1. - K r i s t u s. Synu, drahá jest milost má; ne-
snáš míchání s věcmi jí cizími, ani s potěšenými po-
zemskými.

Je tedy třeba odvrhnouti překážky milosti, žá-
dáš-li si, abys vlití její obdržel.

Hledej si ústraní; přebývej rád o samotě; ne-
vyhledávej hovorů s jinými; ale spíše k Bohu zbož-
nou vylévej modlitbu, aby sis zachovával zkrouše-
nou mysl a čisté svědomí.

Celý svět pokládej za nic; zabývati se Bohem,

tomu přede všemi zevnitřními věcmi dávej přednost.

Neboť nebudeš moci zabývatí se mnou a zároveň v pomíjejících věcech si libovatí.

Od známých a milých třeba se vzdalovatí a mysl ode všeho časného potěšení ustraněnou zachovávatí.

Tak prosí svatý apoštol Petr, aby jako příchozí a pohostiní se na tomto světě zdržovatí (od svět-ských žádostí) Kristovi věřící.

2. - Ó, jak dobrou důvěru bude mítí umírající, jehož nezdržuje na světě žádné lnutí k nějaké věci!

Ale mítí srdce tak oddělené ode všech věcí, toho nechápe ještě churavý duch, aniž zná živočišný člověk vnitřního člověka svobodu.

Ale však chce-li býti opravdu člověkem duchovním, musí se zřící jak vzdálených, tak blízkých, a před nikým se nemítí na pozoru více než sám před sebou.

Jestliže sám nad sebou dokonale zvítězíš, snadněji všecko ostatní si podmaníš.

Dokonalé vítězství jest dobýti vítězství sám nad sebou.

Neboť kdo sám sebe v poddanosti drží, aby smyslová stránka poslouchala rozumu, rozum pak aby ve všech věcech poslušen byl mne; ten je vpravdě vítězem nad sebou a pánem světa.

3. - Jestliže na tento vrchol vystoupiti toužíš, třeba zmužile započítí a sekeru ke kořeni přiložítí, abys vyplnil a zkazil ukrytou a nezřízenou příchyl-nost k sobě samému a ke všelikému soukromému a hmotnému dobru.

Z této základní chyby, že člověk sám sebe příliš nezřízeně miluje, má původ téměř všechno, co nutno do kořene přemoci: a když toto zlé bude překonáno a podrobeno, pokoj veliký a utišení hned nastane.

Ale protože málo lidí se přičiňuje, aby sami sobě dokonale umřeli, aniž plně ven ze sebe tíhnou, proto sami do sebe zůstávají zapleteni, aniž se v duchu nad sebe mohou vyzdvihnouti.

Kdo však si žádá svobodně se mnou obcovati, musí všechny špatné a nezřízené náklonnosti umrtvovati, a na žádném stvoření soukromou láskou žádostivě neulpívati.

KAPITOLA LIV. - O různých hnutích přirozenosti a milosti.

1. - K r i s t u s. Synu, měj pilně pozor na všechna hnutí přirozenosti a milosti, protože tyto dvě velmi protivně sobě a jemně se hýbají; a stěží je kdo, leč by to byl člověk duchovní a uvnitř velmi osvícený, rozeznává.

Všichni lidé zajisté dobrého si žádají a něco dobrého svými slovy nebo skutky zamyšlejí: proto, pod zdáním dobra, mnozí bývají oklamáni.

2. - Přirozenost je chytrá a mnohé táhne, do osidel zaplétá a podvádí, a vždycky sebe má za cíl.

Ale milost si počíná prostě, od všeho zlého zdání se odvrací, klamů nezamýšlí a všechno pouze jen pro Boha koná, v němž také konečně odpočívá.

3. - Přirozenost nerada chce umírat, ani potla-

čována ani přemáhána býti nechce ani podřízena býti ani dobrovolně se podrobovati.

Milost však se přičiňuje o vlastní umrtvování, odpírá smyslnosti, vyhledává poddanosti, žádá si přemáhána býti, aniž chce vlastní svobodu uplatňovati; miluje býti držána v kázni, aniž si přeje někomu panovati, nýbrž vždycky pod panstvím božím žíti, trvati a býti, a pro Boha je hotova každému lidskému stvoření se pokorně podřizovati.

4. - Přírozenost se přičiňuje o svou výhodu; pozoruje, jaký zisk jí od jiných pochází.

Milost však více uvažuje, ne co jí jest užitečné a výhodné, nýbrž co mnohým je prospěšné.

5. - Přírozenost ráda čest a úctu přijímá.

Milost naopak všecku čest a slávu Bohu věrně přičítá.

6. - Přírozenost se bojí zahanbení a pohrdání.

Milost však se raduje, když pro jméno Ježíšovo může pohanění trpěti.

7. - Přírozenost miluje zahálku a tělesný odpočinek. Ale milost nemůže býti bez zaměstnání a ráda se práce podjímá.

8. - Přírozenost hledí míti zvláštní a krásné věci, štítí se věcí obyčejných a nevzhledných.

Milost však si libuje ve věcech prostých a pokorných, drsnými nezhrdá, aniž se stydí obnošené oblékati šaty.

9. - Přírozenost se ohlíží po věcech časných, raduje se z pozemských zisků, rmoutí se ze škody, rozčiluje se pro jedno křivé slůvko.

Ale milost myslí na věci věčné, neulpívá na časných, nekormoutí se pro nějaké ztráty, aniž se pro drsnější slova rozhořčuje; protože poklad svůj a radost klade do nebe, kde nic nezhyne.

10. - Přírozenost jest chtivá a raději bere než dává, miluje vlastní a soukromé.

Milost však je laskavá a obecná, varuje se zvláštností, spokojuje se málem, dávati pokládá za blaženější než přijímati.

11. - Přírozenost nachyluje ke tvorům, k vlastnímu tělu, k marnostem a toulkám.

Ale milost táhne k Bohu a ke ctnostem, odříká se tvorů, vyhýbá se světu, nenávidí tělesné žádosti, omezuje vycházky, stydí se na veřejnosti se ukazovati.

12. - Přírozenost má ráda nějaké zevnitřní potěšení, aby se v něm kochala podle smyslů.

Ale milost v Bohu jediném hledá svého potěšení a ve svrchovaném dobru nade všechny věci viditelné se chce kochati.

13. - Přírozenost činí všecko pro zisk a vlastní výhody; nic nemůže činiti zadarmo, nýbrž doufá, že za dobrodiní buď něčeho stejného nebo lepšího, nebo chvály, nebo přízně dosáhne; a žádá si, aby její výkony a dary a výroky velmi byly ceněny.

Milost však ničeho časného nevyhledává; aniž jiné odměny si žádá, než Boha jediného za odplatu; aniž si více z časných potřeb přeje, než na kolik jí takové věci mohou k dosažení věčných věcí pomáhati.

14. - Přirozenost se raduje z množství přátel a příbuzných, honosí se vznešeným místem a rodovým původem; usmívá se na lidi mocné, lichotí bohatým, přisvědčuje sobě podobným.

Milost však i nepřátele miluje, aniž se vynáší pro hojnost přátel; ani místo, ani urození necení, leč by tam větší ctnost byla.

Přeje více chudému než bohatému, cítí spíše s nevinným než s mocným; spolu se raduje s pravdivým, ne se lstným.

Dobré vždycky napomíná, aby se snažili lepších darů dojíti, a Synu božímu ctnostmi se připodobňovati.

15. - Přirozenost na nedostatek a obtíž brzy si naříká. Milost statečně nouzi snáší.

16. - Přirozenost všecko k sobě obrací, pro sebe bojuje a mluví.

Milost však všecko na Boha uvádí, odkud všecko původně vyplývá; nic dobrého si nepřipisuje, aniž si domýšlivě počíná; nepře se, aniž svému mínění před jinými dává přednost; ale v každém smyslu a názoru věčné moudrosti a boží zkoušce se podřizuje.

17. - Přirozenost je chtivá znáti tajnosti a slyšeti novinky; chce se navenek ukazovati a mnoho skrze smysly zvídati; žádá si býti uznávána a dělati to, z čeho chvála a obdiv pochází.

Ale milost nedbá o novinky ani o zvláštnosti; protože všecko to pochází ze staroby porušenosti, ano nic nového ani trvalého není na zemi.

Učí tudíž krotiti smysly, vystříhati se marné obliby a okázalosti, pokorně ukřívati to, co je hodno chvály a obdivu, a ze všech věcí a v každém oboru vědění ovoce užitečnosti a chvály a cti boží vyhledávati.

Nechce, aby ona sama, aniž to, co jejího jest, bylo rozhlašováno, ale žádá si, aby Bůh byl ve svých darech blahoslaven, jenž všecko z pouhé lásky uštedřuje.

18. - Tato milost jest nadpřirozené světlo a jakýsi zvláštní dar boží, a vlastně znamená vyvolených a závdavek spasení věčného; kterážto povznáší člověka od věcí pozemských k milování nebeských, a z tělesného duchovním jej dělá.

Čím více tedy se přirozenost potlačuje a přemáhá, tím větší milost bývá vlévána; a vnitřní člověk každodenně novými návštěvami podle obrazu božího bývá obnovován.

KAPITOLA LV. - O porušenosti přirozenosti a účinnosti boží milosti.

1. - *V ě r n á d u š e.* Pane Bože můj, který jsi mne stvořil k obrazu a podobenství svému, uděl mi tuto milost, kterou jsi mi ukázal jakožto tak velikou a nutnou k spasení, abych dovedl přemáhati svrchovaně špatnou přirozenost svou, táhnoucí mne ke hříchům a do záhuby.

Neboť cítím v těle svém zákon hříchu, odporující zákonu mysli mé, a do zajetí mne jímající, abych

poslouchal smyslnosti ve mnoha věcech; aniž mohu odporovati náruživostem jeho, nebude-li mi pomáhati nejsvětější milost tvá, do srdce mého horoucně vlévaná.

2. - Zapotřebí jest milosti tvé, a veliké milosti, aby byla přemáhána přirozenost, vždycky ke zlému náchylná od mladosti své.

Neboť co skrze prvního člověka Adama klesla a hříchem porušena byla, na všechny lidi trest této skvrny sestupuje; takže samou přirozeností, kterou jsi stvořil dobrou a správnou, bývá nazývána chybnost a nestatečnost porušené přirozenosti, pro to, že její hýbání, jsouc sobě zůstavováno, táhne ke zlému a k věcem nižším.

Neboť nepatrná síla, která jí zůstala, jest jako jakási jiskra, utajená v popelu.

To pak jest sám přirozený rozum, obklopený velikou mráкотou, jenž dovede ještě rozsuzovati dobré a zlé a rozlišovati pravdu a blud, ačkoli nemá tolik moci, aby plnil všecko, co schvaluje, aniž vládne plným světlem pravdy a zdravím svých náklonností.

3. - Odtud pochází, Bože můj, že si libuji v zákoně tvém podle vnitřního člověka, věda, že přikázání tvé bude dobré, spravedlivé a svaté, tvrdě také, že všeho zlého a hříchu jest se vystříhati.

Tělem však sloužím zákonu hříchu, když více smyslnosti poslouchám nežli rozumu.

Odtud pochází, že chtění dobrého je mi po ruce, ale vykonání nenalézám.

A tak často mnoho dobrých věcí si umiňuji; ale protože chybí milost, aby podporovala mou slabost, pro malý odpor ustupuji a ustávám.

Tím se stává, že cestu dokonalosti poznávám, a jak si počínati mám, zcela jasně vidím:

Ale jsa tíhou vlastní porušenosti stahován, k dokonalejším věcem se nepozdvihuji.

4. - Ó, jak svrchovaně jest mi zapotřebí, Pane, milosti tvé, abych započal dobré, abych pokračoval a abych dokonal!

Neboť bez ní nic nemohu činiti; všecko však mohu v tobě, když mne posilňuje tvá milost.

Ó, vpravdě nebeská to milost, bez níž nelze žádným vlastním zásluhám, žádným také přirozeným darům přikládati váhy!

Nic umění, nic bohatství, nic krása nebo statečnost, nic nadání nebo výmluvnost neplatí u tebe, Pane, bez milosti.

Neboť přirozené dary jsou společné dobrým i zlým; vlastní však dar vyvolených je milost neboli milování; jímž jsouce vyznamenáni, jsou uznáváni za hodné života věčného.

Tolik vyniká tato milost, že ani dar prorokování, ani činění zázraků, ani jakkolivěk hluboké myšlení nemají žádné ceny bez ní.

Ale ani víra, ani naděje, ani jiné ctnosti nejsou ti příjemné bez lásky a milosti.

5. - Ó přeblahoslavená milosti, která chudého duchem bohatým ctnostmi činíš, a bohatého mnoha dobrými věcmi člověkem pokorného srdce děláš!

Přijď, sestup ke mně, naplň mne zrána potěšením svým, aby únavou a zprahlostí mysli neumdlévala mysl má.

Snažně tě, Pane, prosím, abych našel milost před očima tvýma; neboť stačí mi milost tvá, i když ostatních věcí nedostanu, kterých si přirozenost žádá.

Budu-li pokoušen a trápen mnohým soužením, nebudu se báti ničeho zlého, dokud se mnou bude milost tvá. Ona jest statečností mou; ona radu uděluje i pomoc.

Všech nepřátel jest mocnější, a modřejší všech mudrců.

6. - Jest učitelkou pravdy, mistryní kázně, světlem srdce, útěchou v tísní, plašitelkou truchlivosti, kazitelkou bázně, pěstounkou pobožnosti, vyvoditelkou slz.

Co jsem bez ní, leč suché dřevo a poleno neužitečné, dobré jen, aby bylo vyhozeno?

Tvá tedy milost, Pane, mne vždycky i předcházej i provázej, a uděluj, abych ustavičně dobrých skutků byl pilný, skrze Ježíše Krista, Syna tvého. Amen.

KAPITOLA LVI. - Že máme sami sebe zapíratí a Krista skrze kříž následovati.

1. - K r i s t u s. Synu, na kolik dovedeš sám ze sebe vyjítí, na tolik budeš moci ve mne přejítí.

Jako tím, že člověk po ničem, co zvenčí jest, nebaží, vnitřního pokoje nabývá, tak tím, že uvnitř sám sebe opouští, s Bohem se spojuje.

Chci, aby ses naučil dokonalému zapírání sebe ve vůli mé, bez odpírání a beze stesku.

Následuj mne: Já jsem cesta, pravda a život. Bez cesty nelze jíti; bez pravdy není poznání; bez života se nežije. Já jsem cesta, které se máš držeti; pravda, které máš věřiti; život, jež máš doufatí.

Já jsem cesta neporušitelná, pravda neomylná, život nekonečný.

Já jsem cesta nejsprávnější, pravda svrchovaná, život pravý, život blažený, život nestvořený.

Jestliže zůstaneš na cestě mé, poznáš pravdu; a pravda tě osvobodí, a uchvátíš život věčný.

2. - Chceš-li do života vejíti, zachovávej přikázání.

Chceš-li pravdu poznati, věř mně.

Chceš-li dokonalý býti, prodej všechno.

Chceš-li býti mým učedníkem, zapři sebe sám.

Chceš-li blaženým životem vládnouti, pohrdni životem přítomným.

Chceš-li v nebi vyvýšen býti, ponižuj se na zemi.

Chceš-li se mnou kralovati, nes kříž se mnou.

Neboť jenom služebníci kříže nalézají cestu blaženosti a pravého světla.

3. - V ě r n á d u š e. Pane Ježíši, poněvadž cesta tvá jest úzká a světu povržená, dej mi, abych pohrdaje světem, tebe následoval.

Neboť není služebník větší nad pána svého, a-
iž jest učedník nad mistra.

Nechat se cvičí služebník tvůj v životě tvém,
protože tam jest spása moje a svatost pravá.

Cokoli mimo život tvůj čtu neb slyším, neob-
čerstvuje mne to, aniž mne plně těší.

4. - K r i s t u s. Synu, protože tyto věci víš a
všecko jsi četl, blahoslavený budeš, jestliže to bu-
deš činiti.

Kdo má přikázání má a zachovává je, tenť jest,
kterýž mne miluje; i já budu jej milovati a zjevím
jemu samého sebe; a dám mu seděti spolu se mnou
v království Otce mého.

5. - V ě r n á d u š e. Pane Ježíši, jak jsi řekl
a slíbil, tak kéž se stane, a mně kéž se dostane, a-
bych si toho zasloužil!

Přijal jsem, přijal z ruky tvé kříž; ponesu a
ponesu jej až do smrti, jak jsi mi uložil.

Vpravdě život dobrého klášterníka jest křížem,
ale vedoucím do ráje.

Začátek jest učiněn, není dovoleno vraceti se
zpátky, aniž se sluší to, co začato, opouštěti.

6. - Nuže, bratří, berme se chutě spolu, Ježíš
bude s námi.

Pro Ježíše jsme vzali na sebe tento kříž, pro
Ježíše na kříži vytrvejme.

Bude pomocníkem naším ten, který jest vedou-
cím naším a předchůdcem.

Hle, Král náš ubírá se před námi, jenž bude
bojovati za nás.

Následujme ho zmužile, nikdo se neboj postrachů; buďme hotovi umíratí statečně v boji, aniž způsobíme slávě své tu úhonu, abychom utíkali od kříže.

KAPITOLA LVII. - Aby nebyl člověk příliš malomyslný, když upadá do některých chyb.

1. - K r i s t u s. Synu, více se mi líbí trpělivost a pokora v čas protivenství, nežli mnoho potěšení a pobožnosti, když dobře se člověku daří. Proč tě rmoutí nepatrný skutek proti tobě povídaný? Byť i větší byl býval, nebyl by ses měl pro to rozčilovati.

Ale nyní nech, ať to pomine: není to ani první, ani nové: nebude ani poslední, budeš-li dlouho živ.

Velmi zmužilý jsi, dokud se ti nic protivného nenaskytne.

Dobře také radíš, a jiné umíš posilňovati slovy; ale když ke tvým dveřím přijde nenadále soužení, nedostává se ti rady i síly.

Buď si vědom své veliké křehkosti, které často zakoušíš v nepatrných protivenstvích; přece však pro tvé spasení ty věci se dějí, když tyto nebo jim podobné se přiházejí.

2. - Pusť to, jak nejlépe dovedeš, ze srdce; dotkne-li se tě soužení, nechť tě nicméně nečiní malomyslným, aniž dlouho tě upoutávej.

Snášej alespoň trpělivě, nedovedeš-li radostně.

Třebaže něco méně rád slyšíš, a nevoli cítíš, potlač to; aniž dovoluj, aby něco nezřízeného z úst ti vyšlo, čím by se maličcí pohoršili.

Vzniklé rozčilení se brzy uklidní, a vnitřní bolest bude oslazena vracející se milostí.

Dosud živ jsem já, dí Pán, hotov jsa ti pomáhati a nad obyčej hojněji tě potěšiti, jestliže se na mne spolehneš a zbožně mne budeš vzývati.

3. - Bud' klidnější mysli a k statečnějšímu snášení se připrav.

Není všecko zmařeno, cítíš-li se častěji soužerým nebo těžce pokoušeným.

Člověk jenom jsi, ne Bůh;
tělo's, ne andělský duch.

Kterak bys mohl ty vždycky v témže stavu ctnosti zůstávati, když toho nebylo při andělu v nebi ani při prvním člověku v ráji?

Já jsem, jenž truchlivých pozdvihuji dobrým bydlem, a poznávající svou nestatečnost vyzdvihuji ke svému božství.

4. - V ě r n á d u š e. Pane, požehnáno budiž slovo tvé, sladší nad med a nad plást ústům mým.

Co bych si počal v tak velikých souženích a úzkostech svých, kdybys mne neposilňoval svými svatými řečmi?

Jen když konečně do přístavu spásy dojdu, což na tom záleží, co a jak velmi budu trpěti?

Dej dobrý konec; dej šťastné z tohoto světa vyjití.

Bud' mne pamětliv, Bože můj, a spravuj kroky mé přímou cestou do království svého.

KAPITOLA LVIII. - Že nemáme hloubati o vyšších věcech a o skrytých soudech božích.

1. - K r i s t u s. Synu, varuj se učených hádek o vysokých věcech a o skrytých božích soudech; proč ten bývá takto zůstavován a onen k tak veliké milosti vybírán; proč také tento tolik zkormucován, a onen tak neobyčejně vyvyšován.

Takové věci přesahují všecku lidskou schopnost; a žádné dovozování nebo učené hádání nedovede vypátrati božích soudů.

Když tedy nepřítel takové věci ti vnuká, nebo také někteří všeteční lidé jich vyhledávají, odpověz oněmi slovy prorokovými: Spravedlivý jsi, Hospodine: a přímý jest soud tvůj.

A oněmi: Soudové Hospodinovi jsou praví, ospravedlnění sami v sobě.

Mých soudů jest se báti, ale nesluší je rozbírati; protože jsou lidskému rozumu nepochopitelné.

2. - Nepátrej také a nepouštěj se do rozhovorů o zásluhách svatých, který jest nad jiného světější, nebo kdo by větší byl v království nebeském.

Takové řeči často způsobují neužitečné rozepře a hádky; živí také pýchu a marnou slávu: z čehož

pocházejí závisti a různice, když tento onomu svatému a jiný jinému pyšně usiluje přednost dávatí.

Chtítí však takové věci věděti nebo po nich pátrati, nepřináší žádný užitek, nýbrž spíše způsobuje svatým nelibost: poněvadž nejsem Bůh různice, ale pokoje; kterýžto pokoj více v pravé pokoře, nežli ve vlastním vyvyšování záleží.

3. - Někteří lidé bývají pro velikou lásku přitahováni s větší vroucností k těmto nebo k oněm svatým, ale s vroucností spíše lidskou nežli boží.

Já jsem, jenž jsem utvořil všecky svaté; já jsem jim dal milost, já udělil slávu.

Já znám jednotlivých zásluhy; já je předešel v požehnání sladkosti své.

Já předzvěděl milované před věky; já je vyvolil ze světa, ne oni mne napřed vyvolili.

Já jsem je povolal skrze milost, přitáhl skrze milosrdenství; já jsem je dovedl skrze pokušení rozličná.

Já jsem jim vlil potěšení velkolepá; já dal vytrvalost; já korunoval jejich trpělivost.

4. - Já znám prvního i posledního.

Já všecky neocenitelným milováním objímám. Mne sluší chváliti ve všech svatých mých; mne sluší nade všecko blahoslaviti a ctíti v jednotlivých, které jsem tak slavně zvelebil a předurčil bez předcházejících jejich vlastních zásluh.

Kdo by tedy jedním z mých nejmenších pohrdl, nectí ani velikého; neboť já maličkého i velkého jsem učinil.

A kdo ubírá cti některému ze svatých, ubírá jí i mně a všem ostatním v království nebeském.

Všichni jedno jsou poutem lásky; stejně smýšlejí, stejně totéž chtějí, a všichni v jedno se milují.

5. - Ale mimo to, a to jest mnohem vyšší, více mne nežli sebe a své zásluhy milují.

Neboť nad sebe uchvácení a z vlastního sebe milování vytržení, celí do lásky ke mně se zabírají, v níž také požívavě odpočívají.

Nic není, co by je mohlo ode mne odvrátiti nebo slávu jejich umenšiti, protože jsouce plni věčné pravdy, hoří ohněm neuhasitelné lásky.

Nechť tedy přestanou tělesní a živočišní lidé o stavu svatých rozpravy činiti, lidé, kteří neumějí milovati nežli své soukromé radosti. Ubírají a přidávají podle své náklonnosti, ne jak se líbí věčné Pravdě.

6. - Při mnohých bývá nevědomost, nejvíce při těch, kteří málo jsouce osvíceni, málokdy dovedou někoho dokonalým duchovním milováním milovati.

Velmi ještě přirozenou příchylností a lidským přátelstvím k těmto nebo k oněm bývají přitahováni; a jako v nižších věcech se chovají, tak také o nebeských si své představy činí.

Jest však nepřirovnatelná vzdálenost mezi tím, co si nedokonalí myslí, a tím, co osvícení muži nebeským zjevením spatřují.

7. - Varuj se tedy, synu, o takových věcech všečetně pojednávat, které přesahují tvoje vědění; ale o to se více přičiňuj a k tomu více přihlédej,

abys třeba jen nejmenším v království božím býti nalezen.

A kdyby někdo věděl, kdo nad jiného svatého je světější, nebo za většího jmín v království nebeském: co by mu takové vědění prospívalo, kdyby se pro takové poznání přede mnou neponižoval a k větší jména mého chvále nepovstával?

Věc Bohu mnohem příjemnější činí ten, kdo přemýšlí o velikosti hříchů svých a o nepatrnosti svých ctností, a jak daleko je vzdálen od dokonalosti svatých, nežli ten, který učeně vykládá o jejich větší nebo menší velikosti. Lépe je svaté zbožnými prosbami a slzami vzývati a pokornou myslí jejich slavných přímluv se doprošovati, než o jejich tajemstvích marným zpytováním hloubati.

8. - Oni dobře a nejlépe spokojeni jsou, kdyby se lidé uměli spokojovati a své marné řeči krotiti.

Nechlubí se svými zásluhami, neboť nic dobrého sami sobě nepřičítají, nýbrž všecko mně, poněvadž jsem jim všecko z nekonečné lásky své daroval.

Takovou láskou k božství a přetéající radostí jsou naplněni, že jim nic nechybí ze slávy a nic nemůže chyběti z blaženosti.

Všichni svatí, čím vyšší ve slávě, tím pokornější jsou v sobě samých a mně bližší a milejší.

A proto máš psáno, že skládali koruny své před Bohem a padli na tváře své před Beránkem a klaněli se živému na věky věkův.

9. - Mnozí se táží, kdo je větší v království bo-

žím, a nevědí, zdali budou hodni býti k nejmenším připočtení.

Veliká je věc býti třeba nejmenším v nebi, kde jsou všichni velicí; protože všichni syny božími budou slouti i budou.

Nejmenší bude v tisíc, a hříšník stoletý umře (Isaiáš 60 a 65).

Neboť když se učedníci tázali, kdo by byl větší v království nebeském, takovouto uslyšeli odpověď:

Neobráte-li se a nebudete-li jako maličci, nevejdete do království nebeského. Protož, kdožkoli se poníží jako toto pachole, ten jest větším v království nebeském.

10. - Běda těm, kteří za nehodno mají s maličkými se dobrovolně ponížovati! Neboť pokorná brána království nebeského nedopustí jim vejíti.

Běda také boháčům, kteří mají zde svá potěšení. Neboť kdežto chudí budou vcházeť do království božího, oni budou státi venku, zoufale kvílejíce.

Radujte se, pokorní, a plesejte, chudí, neboť vaše jest království nebeské, jestliže arci v pravdě chodíte.

KAPITOLA LIX. - Že všechnu naději a důvěru v Boha jediného máme klásti.

1. - V ě r n á d u š e. Pane, která je důvěra má, již mám v tomto životě? Nebo která největší útěcha má mezi všemi věcmi, zjevnými pod nebem?

Zdali ne ty, Pane Bože můj, jehož milosrdenství není počet?

Kde mi bylo dobře bez tebe? Nebo kdy mi mohlo zle býti, když tys byl přítomen?

Raději chci býti chudým pro tebe, nežli bohatým bez tebe.

Volím si spíše s tebou na zemi pohostinu býti, nežli bez tebe nebem vládnouti. Kde jsi ty, tam je nebe; a smrt a peklo tam, kde ty nejsi.

Ty jsi touha má; a proto po tobě musím lkáti, voláti a prosby vysílati.

Na nikoho se konečně nemohu plně spoléhati, jenž by mi v potřebách pomáhal příhodněji, leč na tebe jediného Boha svého.

Ty jsi naděje má, ty důvěra má; ty těšitel můj, a ze všech nejvěrnější.

2. - Všichni svých věcí hledají; ty toliko mou spásu a prospěch můj zamýšlíš, a všechno mi v dobré obracíš.

I když v rozličná pokušení a protivenství mne vydáváš, to všechno k mému užitku řídíš, jenž v obyčeji máš milované své tisícerými způsoby zkoušeti.

V kterémžto zkoušení ne méně tě mám milovati a chváliti, než kdybys mne nebeskými potěšenými naplňoval.

3. - V tebe tedy, Pane Bože, skládám všechnu naději svou a útočiště; na tebe stavím všechno své soužení a trápení, protože všechno nepevným a nestálým shledávám, cokoli mimo tebe spatřuji.

Neboť neprospějí mi hojní přátelé, aniž silní pomocníci budou mně moci podporou býti, aniž opatrní rádcové užitečnou odpověď dáti, aniž knihy učených lidí mne potěšiti, aniž nějaká vzácná věc osvoboditi, aniž nějaké tajné místo bezpečně ukryti, nebudeš-li ty sám mně po boku státi, mně pomáhati, mne těšiti, mne posilňovati, učiti a opatrovati.

4. - Neboť všechny věci, které se zdají ku pokoji býti a k získání štěstí, bez tebe nic nejsou a žádného štěstí vpravdě neskýtají.

Ty jsi tedy pramen všeho dobrého, a vysokost života, a hlubokost vyrčení; a v tebe nade všecko doufati jest nejsilnější útěcha tvých služebníků.

K tobě vzhlížejí oči mé; v tebe se důvěřuji, Bože můj, Otče všeho milosrdenství.

5. - Požehnej a posvět duši mou požehnáním nebeským, aby se stala svatým příbytkem tvým a stolicí věčné slávy tvé; a nic nebudiž v chrámě tvého božství nalézáno, co by uráželo oči tvé velebnosti.

Podle velikosti dobroty své a množství slitování svých vzhlédni na mne, a vyslyš modlitbu nuzného služebníka svého, daleko ve vyhnanství žijícího v krajině stínu smrti.

Ochraňuj a zachovávej duši nepatrného služebníka svého v tolikerych nebezpečích porušitelného života; a provázej je milostí svou, ved' je cestou pokoje do vlasti věčné jasnosti. Amen.

KNIHA ČTVRTÁ

O svátosti Oltářní

Nábožné napomínání k svatému přijímání.

1. - K r i s t u s. Pojd'tež ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím, dí Pán. - Chléb, kterýž já dám, tělo mé jest, za život světa.

Veźměte a jezte, toto jest tělo mě, kterě za vás vydáno bude; to ěiňte na mou památku.

Kdo jí mě tělo a pije mou krev, ve mně pěbva a já v něm.

Slova, kteraz jsem já mluvil vám, duch jsou a život.

KAPITOLA I. - S jak velikou uctivostí máme Krista pěijmati.

1. - V ě r n  a d u ť e. Tato jsou slova tvá, Kriste, Pravdo věěna, aěkoli ne v jeden a tý as pronesená, ani  na jednom a těm  mstě sepsaná.

Proto že tedy tvá jsou a pravdivá, vděěne a věrně musím je vseěka pěijmati.

Tvá jsou, a ty jsi je pronesl; a také má jsou, proto že pro mě spasení jsi je vyřkl.

Ochotně je pěijmam z úst tvyěh, aby se pevněji vštípila do srdce měho.

Povzbuzují mne slova takové dobroty, plná sladkosti a lásky.

Ale děsí mne mě vlastní hříchy, a od pěijmanı tak velikyěh tajemství mne odhání neěiste svědomí.

Vabı mne sladkost slov tvyěh, ale tí í mne mno stvı nectností myěh.

2. - Velıř, abych s důvěrou k tobě pěistupoval, chci-li míti díl s tebou; a abych pěijmal pokrm nesmrtelnosti, adam-li si obdr eti věěny život a věěnou slávu.

Pojďtež, pravíš, ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.

Ó sladké a přívětivé slovo v uších hříšnickových, kterým ty, Pane Bože můj, nuzného a chudého zveš k požívání tvého nejsvětějšího těla!

Ale kdo jsem já, Pane, abych si troufal k tobě přistoupiti?

Hle, nebesa nebes nemohou tebe obsáhnouti; a ty pravíš: Pojďte ke mně všickni!

3. - Co znamená tato přelaskavá pozornost a tak přívětivé zvaní?

Kterak se opovážím přijíti já, jenž sobě ničeho dobrého nejsem vědom, abych si směl pro to troufati?

Kterak tě uvedu do domu svého já, jenž jsem častěji urazil tvou nejdobrotivější tvář?

Ostýchají se andělové a archandělové, bojí se svatí a spravedliví; a ty díš: Pojďte ke mně všickni.

Kdybys ty, Pane, to nepravil, kdo by věřil, že je to pravda?

A kdybys ty neporoučel, kdo by se odvážil přistoupiti?

4. - Hle, Noe, muž spravedlivý, sto let pracoval o stavbě korábu, aby se s nemnohými zachránil: a já, kterak se budu moci za hodinu připravit, abych stavitele světa uctivě přijal?

Možíš, veliký služebník tvůj a obzvláštní tvůj přítel, archu z dříví netrouchnivějšího udělal, kterou také nejčistším zlatem obložil, aby v ní desky

zákona uložil; a já, trouchnivé stvoření, se osmělím tebe, zakladatele zákona a dárce života, tak snadno přijmouti?

Šalomoun, nejmoudřejší z králů izraelských, velkolepý chrám sedm let ke chvále jména tvého stavěl a osm dní slavnost posvěcení jeho slavil, tisíc obětí smírných obětoval a archu úmluvy za znění trub a s plesáním na místo jí připravené slavně postavil.

A já nešťastný a nejnuznější z lidí, kterak tě do domu svého uvedu, jenž sotva půl hodiny dovedu zbožně ztráviti! A kéž alespoň jednou hodně skoro půl hodiny!

5. - Ó Bože můj, co všechno onino se snažili činiti, aby se ti líbili!

Ach, jak nepatrné jest, co činím já! Jak málo času vynakládám, když se k přijímání tvého těla připravuji!

Málokdy bývám úplně sebraný, velmi zřídka ode vší roztržitosti očištěný.

A jistě by se v spasitelné tvého božství přítomností neměla naskýtati žádná nenáležitá myšlenka, aniž by mne tvor nějaký měl zaměstnávat; protože ne anděla, ale Pána andělů mám pohostinu přijmouti.

6. - A jistě jest veliký rozdíl mezi archou úmluvy s jejími ostatky a přečistým tělem tvým s jeho nevýslovnými ctnostmi; mezi oněmi oběťmi Starého zákona, předobrazy budoucích věcí, a pravou tvého těla obětí, všechny dávné oběti naplňující.

7. - Proč tedy nehořím větší touhou po tvé cti-hodné přítomnosti?

Proč se nepřipravuji s větší pečlivostí na přijímání tvých svatých tajemství, když onino staro-bylí patriarchové a proroci, králové také a knížata, s veškerým lidem, projevovali tolik zbožnosti ke službě boží?

8. - Poskakoval přezbožný král David ze vší síly před archou boží, připomínaje dobrodiní otcům druhdy udělená; udělal rozličného druhu nástroje, složil žalmy a ustanovil, aby se s veselostí zpívaly; hrál je také sám často na harfě, milostí Ducha svatého ovíván; učil lid izraelský celým srdcem Boha chváliti, a souzvučícími ústy každého dne blahoslavit a hlásati.

Jestliže tak veliká pobožnost se konala tenkrát a božské chvály připomínání se dalo před archou Zákona, jak velikou nyní já a všechen lid křesťanský máme míti úctu a zbožnost v přítomnosti velebné Svátosti, a při přijímání převznešeného Těla Kristova!

9. - Pospíchají mnozí na rozličná místa, aby navštívili ostatky svatých, a diví se, slyšíce o skutcích jejich; prohlízejí si rozlehlé stavby chrámů, a líbají svaté kosti jejich, do hedvábí a zlata zavinuté.

A hle, ty přítomen jsi zde u mne na oltáři, Bůh můj, Svatý svatých, Stvořitel lidí, a Pán andělů!

Často ve vídání takových věcí bývá lidská zvědavost a novost věcí dosud nespátřených a nevalný se z toho brává užitek polepšení; obzvláště když se ta-

kové pouti podnikají tak povrchně, bez pravé zkroušenosti.

Zde však ve Svátosti oltářní jsi celý přítomen, Bůh můj, člověk Kristus Ježíš; kde také hojný užitek věčného spasení se bere, kolikrátkoli jsi hodně a zbožně přijímán!

Ale k tomu nepřitahuje žádná lehkovážnost ani zvědavost nebo smyslnost; ale pevná víra, zbožná naděje a upřímná láska.

10. - Ó neviditelný stvořiteli světa, Bože, jak podivně si s námi počínáš! Jak lahodně a milostně nakládáš s vyvolenými svými, jimž sám sebe ve Svátosti k požívání předkládáš!

Neboť toto všechno chápání převyšuje; toto obzvláště srdce zbožných přitahuje a vroucnost rozněcuje.

Sami zajisté věrní lidé, kteří všechen život svůj na své polepšování vynakládají, z této převelebné Svátosti velikou milost zbožnosti a lásku ke ctnosti často berou.

11. - Ó podivuhodné a skryté milosti Svátosti, již znají toliko Kristovi věrní! Nevěrní však a hříchům sloužící zakusiti jí nemohou.

V této Svátosti se uděluje duchovní milost, a ztracená ctnost se v duši obnovuje; a hříchem znetvořená se navrací krása.

Taková bývá někdy tato milost, že z plnosti udělené zbožnosti netoliko mysl, ale i slabé tělo cítí, že jsou mu dány hojnější síly.

12. - Želeti však náleží a litovati velice vlašnosti

a nedbalosti naší, že nejsme s větší vroucností přitahováni k přijímání Krista, v němž záleží veškerá naděje a zásluha těch, kteří mají spasení býti.

On zajisté jest posvěcení a vykoupení naše: on potěšení pocestných a věčně blažené požívání svatých.

Velice tedy náleží želeti, že mnozí tak málo dbají tohoto spasitelného tajemství, které obveseluje nebesa a veškeren svět zachovává.

Ó, žel, jaká to slepota a tvrdost srdce lidského, nedbati více tak nevýslovného daru a z každodenního užívání až do nevšímavosti upadati!

13. - Neboť kdyby se tato nejsvětější Svátost slavila jenom na jednom místě a toliko jeden kněz na celém světě by ji posvěcoval, s jakou asi toužebností by se lidé k tomu místu a k takovému božímu knězi cítili přitahováni, aby viděli božské tajemství slaviti?

Nyní však rozmnožili se kněží a na mnoha místech se Kristus obětuje, aby tím větší se jevila milost a láska boží k lidem, čím více je svaté přijímání po celém světě rozšířeno.

Díky tobě, dobrý Ježíši, Pastýři věčný, který nás chudé a vyhnance ráčíš svým předrahým tělem a krví svou občerstvovati a k přijímání těchto tajemství také svých vlastních úst oslovením zváti, řka: Pojd'te ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.

KAPITOLA II. - Že se v této Svátosti veliká dobrota a láska boží člověku prokazuje.

1. - V ě r n á d u š e. Spoléhaje na dobrotu tvou a na veliké milosrdenství tvé, Pane, přistupuji nemocný k Spasiteli, lačnící a žíznící k prameni života, nuzný ke Králi nebes, služebník k Pánu, tvor k Stvořiteli, vši útěchy prázdny k svému laskavému těšiteli.

Ale čím jsem si zasloužil, abys přišel ke mně? Kdo jsem já, abys mi skytl sebe samého?

Kterak se hříšník opovažuje objeviti se před tebou? A ty, kterak ráčíš za hodné míti ke hříšníkovi přicházeti?

Ty znáš služebníka svého a víš, že nic dobrého v sobě nemá, abys mu pro to takovou věc prokázal.

Vyznávám tedy nehodnost svou, uznávám tvou dobrotu, chválím laskavost a díky vzdávám za příliš velikou lásku.

Neboť pro sebe sám to činíš, ne pro mé zásluhy, abys mi dobrotu svou jasněji ukázal, hojnější lásku do mne uvedl a pokoru dokonaleji doporučil.

Protože tedy tobě se toto líbí a ty jsi přikázal, aby se tak dalo, líbí se také mně nezasloužená laskavost tvá: a kéž má nepravost jí nepřekáží!

2. - Ó nejsladší a nejdobrotivější Ježíši, jaká úcta a díkůčinění s ustavičnou chválou ti náleží za přijetí svatého Těla tvého, jehož důstojnost vyložiti žádný člověk způsobilým se nenalézá!

Ale co budu mysliti při tomto přijímání, když mám přistoupiti k Pánu svému, jež náležitě ctíti nemohu, a přece si přeji zbožně ho přijmouti?

Co lepšího a spasitelnějšího budu mysliti, nežli že budu sám sebe před tebou úplně ponižovati a tvou nekonečnou dobrotu nad sebe vyvyšovati?

Chválím tě, Bože můj, a budu tě vyvyšovati na věky. Povrhnuji sebou a poddávám se tobě do hlubiny své bezcennosti.

3. - Hle, ty Svatý svatých, a já kaliště hříchů.

Hle, ty se skláníš ke mně, jenž nejsem hoden na tebe popatřiti. Hle, ty přicházíš ke mně, ty chceš býti se mnou, ty mne zveš na svou hostinu.

Chceš mi dáti nebeský pokrm a chléb andělský k požívání; ne jiný zajisté nežli sebe samého, chléb živý, jenž jsi s nebe sestoupil a dáváš život světu.

4. - Hle, odkud láska přichází, jaká nezasloužená laskavost tam zasvítá! Jak veliké díkůčinění, jak veliká chvála ti za to náleží!

Ó, jak spasitelný a užitečný byl úradek tvůj, když jsi to ustanovoval! Jak lahodná a rozkošná hostina, když sebe samého jsi dal za pokrm!

Ó, jakého podivu je hodno působení tvé, Pane! Jak mocná síla tvá! Jak neomylná pravda tvá!

Neboť řekl jsi, a učiněno jest všecko; i toto jest učiněno, co jsi sám přikázal.

5. - Divná věc a víry hodná a přemáhající lidské pochopení, že ty, Pane Bože můj, pravý Bůh a člověk, pod nepatrnou způsobou chleba a vína celý jsi obsažen a přijímající beze strávení tě požívá.

Ty, Pane veškerenstva, jenž nikoho nepotřebuješ, chtěl jsi skrze svou Svátost přebývati mezi námi; zachovávej srdce mé a tělo mé neposkvrněné, abych s radostným a čistým svědomím často mohl slaviti tvé tajemství, a ke svému věčnému spasení přijímati to, co obzvláště ke své cti a na ustavičnou památku jsi nařídil a ustanovil.

6. - Raduj se, duše má, a vzdávej díky Bohu za tak vznešený dar a divně zvláštní potěchu tobě v tomto slzavém údolí zůstavenou.

Neboť kolikrátkoli toto tajemství obnovuješ a tělo Kristovo přijímáš, tolikrát dílo svého vykoupení konáš a všech zásluh Kristových účastným se stáváš.

Kristova zajisté láska nikdy se nemění a velikost milosrdenství jeho nikdy se nevyčerpává.

Proto s novým vždycky myslí obnovením k tomuto úkonu se máš připravovati a veliké tajemství spásy pozorným rozjímáním uvažovati.

Tak velikou, novou a rozkošnou věcí má ti to připadati, když mši svatou sloužíš nebo slyšíš, jako by téhož dne Kristus, po prvé do lůna panenského sestupuje, člověkem se stával, nebo na kříži vise pro spasení lidské trpěl a umíral.

KAPITOLA III. - Že jest užitečno často přijímati.

1. - V ě r n á d u š e. Hle, přicházím k tobě, Pane, aby mi dobře bylo z daru tvého a abych se ve-

selil na tvé svaté hostině, kterou jsi připravil v sladkosti své chudému, Bože.

Hle, v tobě je všechno, po čem toužiti mohu a mám; tys spása má a vykoupení, naděje a statečnost, krása a sláva!

Obvesel tedy dnes duši služebníka svého, poněvadž k tobě, Pane Ježíši, jsem pozdvihl duši svou.

Žádám si tě nyní zbožně a uctivě přijmouti; toužím tě do domu svého uvésti, abych se Zacheem zasloužil dojíti tvého požehnání a býti připočten k synům Abrahamovým.

Duše má touží po tvém Těle; srdce mé si žádá s tebou se spojití.

2. - Poskytni mi sebe a stačí mi; neboť mimo tebe žádné potěšení neplatí.

Bez tebe býti nemohu a bez tvého navštívení žíti nedovedu.

Proto je mi zapotřebí, abych často k tobě přistupoval a za prostředek spasení svého tě přijímal, abych snad nezhyнул na cestě, kdybych byl nebeského zbaven pokrmu.

Tak zajisté ty, nejmilosrdnější Ježíši, kázaje zastupům a rozličné léče neduhy, řekl jsi kdysi: Nechci je lačné rozpustiti do domů jejich, aby nezhyнули na cestě.

Počínej si tedy tímto způsobem nyní se mnou, který jsi se pro potěšení věřících ve svátosti zůstavil.

Ty jsi zajisté lahodné občerstvení duše; a kdo tě hodně bude jísti, bude účastníkem a dědicem věčné slávy.

Jest pak ovšem zapotřebí, abych já, jenž tak často klesám a hřeším, tak brzy vlažním a umdlévám, častými modlitbami a zpověďmi a svatým Těla tvého přijímáním se obnovoval, očišťoval a rozněcoval; abych snad, kdybych se déle od toho zdržoval, od svatého předsevzetí neustal.

3. - Nebo smysl a myšlení lidského srdce ke zlému nakloněna jsou od mladosti jeho; a nepřispívá-li božský lék ku pomoci, člověk brzy do horších věcí upadá.

Odtahuje tedy svaté přijímání od zlého a posilňuje v dobrém.

Neboť jestliže nyní bývám tak často nedbalý a vlažný, když přijímám nebo mši svatou sloužím, co by se stalo, kdybych léčivého prostředku neužíval a tak veliké posily nehledal?

A ačkoliv nejsem každého dne způsobilý, ani k sloužení mše svaté dobře rozpoložený, nicméně se přičiním, abych v příhodných dobách božská tajemství přijímal a tak veliké milosti se činil účastným.

Neboť toto jest jedno z hlavních potěšení věrné duše, dokud putuje vzdálena od tebe ve smrtelném těle, aby častěji, pamětliva jsouc Boha svého, milého svého se zbožnou myslí přijímala.

4. - Ó, podivné laskavosti tvé dobroty vůči nám, že ty, Pane Bože, stvořiteli a obživovateli všech duchových bytostí, ráčíš přicházeti k chudičké duši a s celým svým božstvím a člověčenstvím její lačnost přehojně nasycovati!

Ó šťastná mysl a blažená duše, která si zaslu-

huje Pána Boha svého zbožně přijímati a v přijímání tebe duchovní radostí býti naplňována!

Ó, jak velikého přijímá Pána, jak milého k sobě uvádí hosta, jak příjemného dostává společníka, jak věrného vítá přítele, jak půvabného a vznešeného objímá Ženicha, hodného, aby přede všemi milými a nade všecky věci žádoucí byl milován!

Umlkňtež před tváří tvou, nejsladší milý můj, nebesa i země a všechna ozdoba jejich; neboť cokoliv mají chvály a krásy, mají z laskavosti tvé štědrosti, aniž kdy dostihnou krásy jména tvého, jehož moudrosti není počtu.

KAPITOLA IV. - Že zbožně přijímající dostávají mnoho dobrého.

1. - V ě r n á d u š e. Pane Bože můj, předejdi služebníka svého v požehnáních sladkosti své, abych zasloužil ke tvé velebné Svátosti hodně a zbožně přistoupiti.

Rozvroucni srdce mé k tobě a zprost mne tíživé chabosti. Navštiv mne svou spasitelnou milostí, abych cítil v duchu chuť lahody tvé, která se v této svátosti, jako v prameni, ve své plnosti tají.

Osvět také oči mé, abych pozorně patřil na tak veliké tajemství; a posilni mne, abych v ně s věrou naprosto jistou věřil.

Jestíť to zajisté dílo tvé, nikoliv moc lidská; tvé svaté ustanovení, nikoliv nálezek lidský.

Nenalezne se zajisté žádný člověk, jenž by sám

sebou byl způsobilý chápati tyto věci a rozuměti tomu, co samé andělské mysli bystrost přesahuje.

Co tedy já, nehodný hříšník, země a popel, o tak hlubokém, svatém tajemství budu moci zbadati a pochopiti?

2. - Pane, v prostotě srdce svého, s upřímnou a pevnou věrou a pro tvé přikázání s nadějí a uctivostí k tobě přistupuji; a v pravdě věřím, že ty jsi přítomen zde ve Svátosti, Bůh a člověk.

Chceš tedy, abych tě přijímal a v lásce se s tebou spojoval.

Pročež prosím vlídnost tvou a vroucně žádám, abys mi k tomu udělil zvláštní milost, abych se všechen v tobě rozplynul a přeplýval láskou a již o žádné jiné potěšení se nestaral.

Neboť tato nejvznešenější a nejdůstojnější Svátost je spásou duše i těla, lékem všech duchovních neduhů; jímž se mé špatné návyky léčí, náruživosti krotí, pokušení přemáhají nebo umenšují, větší milost se vlévá, započatá ctnost se rozmnožuje, víra utvrzuje, naděje posilňuje a láska rozněcuje a rozmáhá.

3. - Neboť mnoho dobrých věcí jsi ušetřil a dosud často ušetřuješ ve Svátosti milým svým zbožně přijímajícím, Bože můj, spomocníku duše mé, oprávně nestatečnosti lidské a dárce veškerého vnitřního potěšení.

Neboť hojně potěšení proti rozmanitému soužení vléváš jim do srdce a z hlubokosti skleslé mysli jejich je pozdvihuješ k naději na ochranu tvou a no-

vou jakousi milostí je uvnitř občerstvuješ a osvěcuješ, takže kteří dříve sklíčenými a prázdnými vroucnosti se před přijímáním cítili, potom, pokrmem a nápojem nebeským občerstvení, sami sebe v lepší stav změněnými nalézají.

V tom pak si pro to se svými vyvolenými počínáš tak štědře, aby pravdivě poznávali a zřejmě zakoušeli, jak mnoho slabosti mají sami ze sebe a co dobroty a milosti dosahují od tebe.

Protože sami ze sebe jsou studení, tvrdí a nepobožní; z tebe však horlivými, čilými a zbožnými býti si zasluhují.

Neboť kdo, když k prameni lahody pokorně přistoupí, si odtamtud neodnáší trochu lahody?

Nebo kdo u hojného ohně stoje, maličko tepla odtamtud nevnímá?

A ty jsi pramen vždycky plný a přetékající, oheň ustavičně hořící a nikdy neochabující.

Pročž jestliže mi není dovoleno nabírat z plnosti pramene a až do sytosti se napájeti, přiložím přece ústa svá k otvoru nebeské rourky, abych alespoň nějakou kapičku odtamtud zachytil k ukojení žízně své a úplně nevyprahl.

A nemohu-li dosud býti všecek nebeský a tak ohnivě planoucí jako cherubíni a serafíni, přece se budu snažiti pobožnosti se věnovati a srdce své připraviti, abych si alespoň nepatrný plamen božského požáru z pokorného přijímání obživující Svátosti získal.

Cokoli však mi chybí, dobrý Ježíši, Spasiteli

nejsvětější, ty za mne doplň dobrotivě a milostivě, který ráčils všechny k sobě volati, řka: Pojd'te ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.

5. - Já zajisté pracuji v potu tváři své, bolest srdce mne mučí, hříchy mne tíží, pokušení rozličná znepokojují, mnoho zlých náruživostí mne zaplétá a tísní; a není, kdo by mi pomáhal, není, kdo by mne vysvobodil a spaseným učinil, leč ty, Pane Bože, Spasiteli můj, jemuž svěřuji sebe i všechno své, abys mne opatroval a dovedl do života věčného.

Přijmiž mne ke chvále a slávě jména svého, jenž jsi mi Tělo své a Krev svou připravil za pokrm a nápoj.

Dejž, Pane Bože, spáso má, aby se spolu s častým užíváním tvého tajemství rozmáhala vroucnost mé zbožnosti.

KAPITOLA V. - O důstojnosti Svátosti oltářní a o stavu kněžském.

1. - **K r i s t u s.** Kdybys měl andělskou čistotu a svatost svatého Jana Křtitele, nebyl bys hoden tuto Svátost přijímati ani s ní zacházeti.

Není to zajisté pro lidské zásluhy, že člověk posvěcuje Svátost Kristovu a s ní zachází a za pokrm bere chléb andělský.

Veliké to tajemství a veliká důstojnost kněží, kterým jest dáno, co andělům není dopuštěno.

Neboť jenom kněží náležitě v Církvi posvěcení

mají moc mši svatou sloužiti a Tělo Kristovo posvěcovati.

Kněz zajisté je služebník boží, užívaje slova božího na rozkaz a skrze ustanovení boží; ale Bůh je tam hlavním původcem a neviditelným činitelem, jemuž je poddáno, cokoli chce, a jehož každý rozkaz se splní.

2. - Více tedy musíš v této převznešené Svátosti věřiti všemohoucímu Bohu nežli vlastnímu smyslu nebo nějakému viditelnému znamení. A proto náleží s bázní a uctivostí k tomuto dílu přistupovati.

Měj na sebe pozor a viz, čím služba je ti udělena skrze vložení ruky biskupovy.

Hle, učiněn jsi knězem a k sloužení mše svaté posvěcen; viz nyní, abys věrně a zbožně, v náležitý čas, Bohu obět přinášel a bez úhony se ukazoval.

Neulehčil jsi břemene svého, nýbrž těsnějším již poutem kázně jsi uvázán a větší dokonalostí svatosti jsi povinen.

Kněz má býti ozdoben všemi ctnostmi a jiným dávatí příklad dobrého života.

Jeho obcování nemá se přidržovati obecných a všedních lidských cest, nýbrž má býti s anděly v nebi nebo s dokonalými muži na zemi.

3. - Kněz, posvátnými rouchy jsa oděn, zastupuje Krista, aby za sebe a za všechny lidi Boha usilovně a pokorně prosil.

Před sebou i vzadu má znamení kříže Páně, aby ustavičně pamatoval na Kristovo umučení.

Před sebou nosí kříž na kasuli, aby pilně patřil

na šlépěje Kristovy a horlivě se snažil jich následovat.

Vzadu je poznamenán křížem, aby jakákoli protivitství od jiných mu činěná pro Boha mírně snášel.

Před sebou kříž nese, aby vlastních hříchů želel; vzadu, aby ze soustrasti také toho oplakával, čeho se jiní dopustili a byl si vědom, že je ustanoven za prostředníka mezi Bohem a hříšníkem, aniž ochaňoval v modlitbě a svatém obětování, dokud nezaslouží milosti a slitování dosáhnouti.

Když kněz mši svatou slouží, Bohu čest prokazuje, anděly obveseluje, vzdělává Církev, živým pomáhá, zemřelým zjednává odpočinutí a sebe sám všech dobrých věcí účastným činí.

KAPITOLA VI. - Otázka strany chování před přijímáním.

1. - **V ě r n á d u š e.** Když, Pane, uvažuji tvou důstojnost a svou nízkost, velmi se třesu a sám v sobě jsem všecek zmaten.

Neboť nepřistupuji-li, utíkám před životem; a jestliže nehodně se vetru, dopouštím se urážky.

Co si tedy počnu, Bože můj, pomocníku můj a rádce v potřebách?

2. - Ty mne nauč cestě správné; urči mi nějaké krátké cvičení, které by se hodilo k svatému přijímání.

Užitečné zajisté jest věděti, jakým způsobem ti

mám zbožně a uctivě připravovati srdce své, abych spasitelně přijímal tvou Svátost nebo také slavil tak velikou a božskou oběť.

KAPITOLA VII. - O zpytování svědomí a o předsevzetí polepšiti se.

1. - **K r i s t u s.** Především je potřebí, aby kněz boží s největší pokorou srdce a s hlubokou uctivostí, s plnou věrou a se zbožným úmyslem cti boží přistupoval k slavení, přijímání a rozdávání této Svátosti.

Bedlivě zpytuj své svědomí; a jak nejlépe dovedeš, pravou zkroušeností a pokornou zpovědí je očišťuj a rozjasňuj; tak, abys nic těžkého neměl nebo nevěděl, co by tě výčitkami hryzlo a ve svobodném přístupu ti překáželo.

Měj v ošklivosti všecky své hříchy vůbec a co se týče každodenních přestupků, těch obzvláště želej a oplakávej.

A dopouští-li čas, vyznávej se Bohu ve skrytosti srdce svého ze všech ubohostí svých a náruživostí.

2. - Vzdychej a lituj, že jsi ještě tak tělesný a světský; tak neumrtvený v náruživostech, tak plný všelijakých hnutí žádostivosti.

Tak nestřežený v zevnitřních smyslech, tak často mnoha marnými představami své obraznosti zaměstnaný.

Tak velmi náchylný k věcem zevnitřním, tak nedbalý vzhledem ke vnitřním.

Tak snadný ke smíchu a neukázněnosti, tak tvrdý k pláči a zkroušenosti.

Tak pohotový k větší volnosti a k pohodlí tělesnému, tak liknavý k přísnosti a horlivosti.

Tak žádostivý slýchati novinky a dívati se na krásné věci, tak neochotný podnímati se věcí pokorných a povržených.

Tak chtivý míti mnoho, tak skoupý k dávání, tak zarputilý v držení.

Tak nerozvážlivý v mluvení, tak nezdrželivý v mlčení.

Tak neukázněný v mravech, tak unáhlený v jednání.

Tak hltavý v jídle, tak hluchý k slovu božímu.

Tak rychlý k odpočinku, tak zdlouhavý k práci.

Tak bdělý k bajkám, tak ospalý k posvátným nočním bděním.

Tak rychlý, aby byl konec, tak rozptýlený k pozornosti při nich.

Tak nedbalý v modlení hodinek, tak vlažný v sloužení mše svaté, tak zprahlý v přijímání.

Tak snadno roztržitý, tak zřídka úplně sám v sobě sebraný.

Tak rychle k hněvu popuzený, tak snadný jinému nepříjemnost činiti.

Tak náchylný k souzení, tak přísný v kárání.

Tak veselý, když se ti dobře daří, tak slabý k snášení protivenství.

Tak často mnoho dobrého si umiňující, a málo co skutkem naplňující.

3. - Když takto s bolestí a velikou ošklivostí nad svou nestatečností vyznáš a opláčeš tyto a jiné nedostatky, učiň pevné předsevzetí, že chceš život svůj vždycky polepšovati a k lepšímu pokračovati.

Potom s plným odevzdáním a dokonalou vůlí, obětuj sám sebe ke cti jména mého na oltáři srdce svého ve věčnou oběť zápalnou, věrně mi totiž odevzdávaje tělo své a duši svou: abys také tak hodně zasloužil přistoupiti k přinesení oběti Bohu a Svátost Těla mého spasitelně přijmouti.

4. - Nenít zajisté hodnějšího obětování ani většího dostiučinění k omytí sebe od hříchů, nežli sebe samého bez výhrady a úplně s obětováním Těla Kristova ve mši svaté a v přijímání Bohu za oběť přinést. Učiní-li člověk, co na něm jest a opravdově svých hříchů lituje, kdykoli ke mně pro odpuštění a milost přistoupí, Živ jsem já, praví Hospodin, nechci smrti hříšníkovy, ale spíše, aby se obrátil a živ byl; protože hříchů jeho nebudu vzpomínati více, ale všechny mu budou odpuštěny.

KAPITOLA VIII. - O Kristově oběti na kříži a o dokonalém odevzdání sebe.

1. - K r i s t u s. Jako já jsem sám sebe s rozpjatýma na kříži rukama a s nahým tělem pro tvé hříchy Bohu Otci dobrovolně obětoval, takže nic ve mně nezůstalo, aby se celé nebylo proměnilo v oběť na usmíření Boha:

Tak máš také ty sebe samého mně dobrovolně v obět čistou a svatou každého dne ve mši svaté se všemi svými silami a city, jak nejupřímněji dovedeš, obětovati.

Co více si od tebe žádám, než aby ses snažil dokonale se mi odevzdati?

Cokoli mimo sebe samého dáváš, nic o to nedbám, protože si nežádám tvého daru, nýbrž tebe.

2. - Jako by tobě nestačilo, kdybys měl všechno, kromě mne, tak ani nebude se moci líbiti, cokoli bys dal, když bys neobětoval sebe.

Obětuj mi sebe a dej sebe celého pro Boha a bude příjemná obět tvá.

Hle, já jsem se celý obětoval Otcí pro tebe; dal jsem také celé Tělo své a Krev za pokrm, abych byl celý tvůj a ty abys zůstal mým.

Budeš-li však setrvávat sám v sobě a nepřineseš-li se dobrovolně za obět mé vůli, není obět úplná aniž bude mezi námi dokonalé spojení.

Všecky tedy tvé skutky má předcházeti dobrovolné obětování sebe samého do rukou božích, chceš-li dosáhnouti svobody a milosti.

Proto zajisté tak málo lidí dochází osvícení a vnitřní svobody, že neumějí sami sebe úplně zapíratí.

Pevný jest výrok můj: Kdo se neodřekne všech věcí, kterými vládne, nemůže býti mým učedníkem. Ty tedy, přeješ-li si býti mým učedníkem, obětuj mně sám sebe se všemi svými náklonnostmi.

KAPITOLA IX. - Že máme sebe a všechno své Bohu obětovati a za všecky lidi se modliti.

1. - V ě r n á d u š e. Pane, všechno je tvé, cokoli je na nebi i na zemi.

Žádám si sám sebe tobě za dobrovolnou oběť přinést a tvým navždy zůstat.

Pane, s upřímným srdcem se ti dnes dávám za služebníka věčného, v poslušenství a v oběť chvály ustavičné.

Přijmi mne s touto svatou obětí tvého předraženého Těla, kterou ti dnes přináším v přítomnosti andělů, neviditelně oběti té se účastnících, aby byla mně i všemu lidu tvému k spasení.

3. - Pane, obětuji ti všechny hříchy a přestupky své, kterých jsem se dopustil před tebou a před svatými anděly tvými, ode dne, kdy jsem po prvé mohl hřešiti, až do této chvíle, na ukojitelném oltáři tvém, abys všechny vesměs zažehl a spálil ohněm lásky své a zahladil veškeré skvrny hříchů mých a svědomí mé očistil ode vší viny a navrátil mi milost svou, kterou jsem hříchy svými ztratil, všechno mi plně odpouštěje a k políbení pokoje mne milosrdně přijímaje.

3. - Co mohu činiti za hříchy své, nežli pokorně se z nich vyznávat a nad nimi kvílet a tvého slítování se bez ustání doprošovat?

Pokorně tě prosím, vyslyš mne milostivě, když tu stojím před tebou, Bože můj.

Všecky hříchy mé se mi svrchovaně oškliví, již nikdy se jich nechci dopustiti; ale želím jich a budu želeti, co živ budu, hotov jsa činiti pokání a podle své možnosti za ně dostiučiniti. Odpusť mi, Bože, odpusť mi hříchy mé pro své svaté jméno; spas duši mou, kterou jsi drahou Krví svou vykoupil.

Hle, svěřuji se milosrdenství tvému, odevzdávám se do rukou tvých. Nakládej se mnou podle dobroty své, ne podle mé špatnosti a nepravosti.

4. - Obětuji ti také, cokoli dobrého mám, ačkoli je toho velmi málo a je to nedokonalé, abys to opravil a posvětil; aby ti to milé bylo a abys to sobě příjemným učinil a víc a více zdokonaloval, jakož také abys mne líného a neužitečného človíčka k blaženému a chvalitebnému konci dovedl.

5. - Obětuji ti také všechna spasitelná přání zbožných duší, potřeby svých rodičů, přátel, bratří, sester a všech svých milých a těch, kteří mně nebo jiným z lásky k tobě něco dobrého učinili.

A kteří si přáli a prosili, aby za ně a za všechny jejich byly modlitby a mše svaté obětovány, ať dosud v těle živi jsou, ať již s tohoto světa odešli:

Aby všichni na sobě znamenali pomoc milosti tvé, hojnost potěšení, ochranu v nebezpečích, vysvobození od trestů; a aby, ze všeho zlého vytrženi, s radostí tobě mnohonásobné díky vzdávali.

Obětuji ti také modlitby a smírné oběti zvláště za ty, kteří mi v něčem ublížili, mne zarmoutili anebo haněli nebo nějakou škodu nebo těžkost mi způsobili.

Také za všechny ty, které jsem já někdy zarmoutil, znepokojil, jim těžkost způsobil a pohoršení dal, slovy, skutky, vědomě nebo nevědomky, abys nám všem vesměs odpustil hříchy naše a čím jsme si navzájem ublížili.

Vyjmi, Pane, ze srdcí našich všechnu podezíravost, nevoli, hněv a neshodu a cokoli může lásku porušiti a bratrské milování umenšiti.

Smiluj se, smiluj se, Pane, nad prosíci o tvé milosrdenství; dej milost všem, kteří jí potřebují, a učiň nás takovými, abychom hodni byli milosti tvé požívati a prospívati k životu věčnému! Amen.

KAPITOLA X. - Že nemáme svaté přijímání snadno opomíjeti.

1. - K r i s t u s. Je zapotřebí často se utíkati k prameni milosti a božího milosrdenství, k prameni dobroty a vší čistoty: aby ses mohl vyléčiti od svých náruživostí a nedobrych návyků a aby sis zasloužil stávati se silnějším a bdělejším proti veškerým pokušením a šalbám ďábelským.

Nepřítel věda, že ve svatém přijímání jest uložen největší užitek a lék, vším způsobem a při každé příležitosti usiluje věrné a zbožné duše, jak nejvíce dovede, od přijímání odtahovati a jim v něm překážeti.

2. - Neboť zajisté někteří lidé právě té doby, kdy se hledí náležitě k svatému přijímání připraviti, nejhorších vnukání a přeludů Satanových zakoušívají.

Tento zlý duch, jak je psáno v knize Job, přichází mezi syny boží, aby je svou obvyklou zlobou nepokojil nebo příliš bázlivými a nejistými činil, a takovým způsobem jejich vroucnost umenšil nebo je o víru svými útoky připravil, chtěje viděti, zdali snad vůbec přijímání nechají nebo s vlašností k němu přistoupí.

Ale naprosto není co dbáti jeho šálení a mámení, třeba sebe ošklivějšího a hroznějšího; ale všechny takové představy obraznosti na jeho hlavu sluší zpět obrátiti.

Pohrdnouti máš tím bídným duchem a vysmáti se mu a nenechávati pro jeho dorážení a pro rozličná hnutí, jež vzbuzuje, svatého přijímání.

3. - Často také vadívá přílišná starostlivost o to, aby měl člověk náležitou zbožnost, a jistá úzkostlivost, že by se měl ještě vyzpovídati.

Dělej podle rady moudrých lidí a odlož úzkostlivost a zbytečné pochybnosti svědomí, protože to překáží milosti boží a kazí pobožnost mysli.

Pro nějaké malé rozčilení nebo nějakou nepříjemnost nenechávej svatého přijímání; ale jdi se rychle vyzpovídati a rád jiným odpust, čímkoli ti nějak ublížili. Jestliže však ty jsi někomu ublížil, pros pokorně za prominutí a Bůh rád odpustí tobě.

4. - Co prospívá prodlévati dlouho se zpovědí a odkládati svaté přijímání?

Očisti se co nejdříve, vyvrhni rychle jed, pospěš přijmouti lék a ucítíš, že ti je lépe, než kdybys dlouho odkládal.

Jestliže dnes pro to neb ono opomeneš, zítra snad něco většího se přihodí, a tak bys mohl býti dlouho od přijímání zdržován a nezpůsobilejším se státi.

Co nejrychleji můžeš se vytrhni z přítomné těžkosti a liknavosti; protože nic nepomáhá dlouho se trápiti, dlouho v nepokoji setrvávati a pro každodenní překážky božských tajemství se straniti.

Ba, převelice škodí dlouho přijímání odkládati; neboť obyčejně také nebezpečnou lhostejnost to mívá v zápětí.

Žalostno to říci: někteří vlažní a neukáznění rádi vítají záminky k oddalování zpovědi a přejí si, aby svaté Přijímání bylo odkládáno proto, aby nebyli nuceni větší pozor na sebe míti.

5. - Ach, jak nepatrnou lásku a slabou zbožnost mají ti, kteří tak snadno svaté Přijímání zanedbávají!

Jak šťastný jest a Bohu příjemný, kdo tak žije a v takové čistotě své svědomí opatruje, aby byl třeba také každý den připraven a srdečně si přál přijímati, kdyby mu bylo dovoleno, a bez zdání zvláštnosti to mohl činiti!

Zdrží-li se někdo občas přijímání z pokory nebo že mu vadí rozumná příčina, zasluhuje chvály pro takovou uctivost. Je-li však netečnost toho příčinou, má sám sebe povzbuzovati a činiti, co na něm jest; a Bůh bude podporovati jeho přání pro dobrou vůli, k níž zvláště přihlíží.

6. - Když však rozumná příčina ho zdržuje, bu-

de vždycky míti dobrou vůli a zbožný úmysl přijímati; a tak nebude bez užitku Svátosti.

Můžet zajisté kterýkoli zbožný člověk každého dne a v každý čas k duchovnímu přijímání Krista spasitelně a bez překážky přistupovati.

Přece však v určité dny a v ustanovený čas má Tělo svého Vykupitele s vroucí uctivostí svátostně přijímati a více slávu a čest boží při tom zamýšleti nežli svého potěšení vyhledávati.

Neboť tolikrát tajemně přijímá a neviditelně bývá občerstven, kolikrátkoli tajemství Kristova vtělení a umučení zbožně si připomíná a k milování jeho se rozněcuje.

7. - Kdo však se nepřipravuje jinak, než když přichází nějaký svátek nebo že zvyk k tomu pudí, bude často nepřipravený.

Blahoslavený, kdo se Pánu obětuje v obět zápalnou, kolikrátkoli mši sv. slouží nebo přijímá.

Ve sloužení mše nebud' příliš zdlouhavý nebo rychlý, ale zachovávej dobrý způsob těch, mezi nimiž žiješ. Nesmíš jiným způsobovati obtíž a omrzlost, nýbrž zachovávatí obecnou cestu podle ustanovení starých, a spíše sloužiti užitku jiných, nežli vlastní zbožnosti nebo vroucnosti.

KAPITOLA XI. - Že Tělo Kristovo a Písmo svaté jsou věrné duši nejvíce potřebny.

1. - V ě r n á d u š e. Ó nejsladší Pane Ježíši,

jak veliká jest sladkost zbožné duše, hodující s tebou na hostině tvé, kde se jí ne jiný pokrm k požívání předkládá, leč ty, jediný milý její, nad všechny touhy srdce jejího žádoucí!

I mně by jistě sladké bylo v přítomnosti tvé z nejrůznější lásky slzy vylévati, a s oddanou Magdalenou nohy tvé slzami svažovati.

Ale kde je taková zbožnost? Kde hojné svatých slz prolévání?

Jistě před tváří tvou a svatých andělů tvých by mělo celé srdce mé hořeti a radostí plakati.

Mám tě zajisté ve Svátosti vpravdě přítomného, ačkoli cizí způsobou utajeného.

2. - Neboť ve vlastní a božské jasnosti tě spatřovati mé oči by nemohly snášeti; ale ani celý svět v blesku slávy velebnosti tvé by nemohl trvati.

Tím tedy šetříš mé slabosti, že se ve Svátosti ukrýváš.

Mám vpravdě toho a klaním se tomu, jemuž se andělé klanějí v nebi; ale já zatím ještě ve víře, oni však tváří v tvář a bez závoje.

Já musím býti spokojen ve světle pravé víry a v ní choditi, až by zasvitl den věčné jasnosti, a stíny obrazných věcí by se naklonily.

Když však přijde, co dokonalé jest, přestane užívání svátostí; protože blažení ve slávě nebeské nepotřebují léčiva svátostného.

Radujít se zajisté bez konce v přítomnosti boží, tváří v tvář patříce na jeho slávu; a z jasnosti v jasnost propasti božství přetvořování, okoušejí Slo-

va Božího učiněného tělem, jakož bylo od počátku a zůstává na věky.

3. - Když si připomínám tyto úžasné věci, v těžkou omrzelost se mi mění i jakékoli duchovní potěšení; protože dokud Pána svého zřejmě ve slávě jeho nevidím, za nic mám všechno, co na světě spatřuji a slyším.

Svědkiem jsi mi ty, Bože, že žádná věc mne nedovede potěšiti, žádné stvoření uklidniti, leč ty, Bože můj, na nějž si žádám věčně patřiti.

To však není možné, dokud zůstávám v této smrtelnosti.

Proto se musím opatřiti velikou trpělivostí a ve všelikém přání svém se tobě podřizovati.

Neboť i svatí tvoji, Pane, kteří již s tebou v království nebeském plesají, ve víře a veliké trpělivosti, dokud živi byli, příchodu slávy tvé očekávali. Čemu oni věřili, tomu já věřím; v co doufali, v to já doufám; kam oni došli, že skrze milost tvou přijdu, se důvěřuji.

Zatím budu choditi ve víře, posilován jsa příklady svatých.

Mám také svaté knihy k potěšení a za zrcadlo života; a nad to nade všechno nejsvětější Tělo tvé za obzvláštní lék a útočiště.

4. - Cítím totiž, že dvou věcí je mi v tomto životě svrchovaně zapotřebí, bez nichž by mi nesnesitelný byl tento žalostný život.

Jsa držán v žaláři tohoto těla, vyznávám, dvou věcí potřebuji, pokrmu totiž a světla.

Dal jsi tudíž mně slabému svaté Tělo své pro občerstvení mysli i těla, a postavil jsi slovo své za svíci nohám mým. Bez těchto dvou nemohl bych dobře žíti: neboť slovo boží, světlo duše mé; a Svátost tvá, chléb života.

Lze také říci, že to jsou dva stoly, s té i s té strany v pokladnici svaté Církve postavené.

Jeden je stůl posvátného oltáře, mající chléb svatý, předrahé Tělo Kristovo.

Druhý je stůl božího Zákona, obsahující svaté učení, vyučující pravé víře, a bezpečně dovádějící až dovnitř za záclonu, kde je Svatyně svatých.

Díky tobě, Pane Ježíši, světlo světla věčného, za stůl svatého učení, který jsi nám připravil skrze své proroky a apoštoly a jiné učitele.

5. - Díky tobě, Stvořiteli a Vykupiteli lidí, jenž, chtěje celému světu ukázati lásku svou, uchystal jsi večeři velikou, při níž ne beránka předobrazujícího, ale své nejsvětější Tělo a Krev svou jsi předložil k požívání, obveseluje všechny věřící hostinou posvátnou, a opájeje kalichem spasitelným, v němž jsou všechny rozkoše rajske; a hodují s námi svatí andělé, ale s blaženější lahodností.

6. - Ó, jak veliký a ctihodný jest úřad kněží, kterým je dáno Pána velebnosti posvátnými slovy posvěcovati, rty žehnati, v rukou držeti, vlastními ústy přijímati a ostatním jím přísluhovati!

Ó, jak čisté musí býti ty ruce, jak neúhonná ústa, jak svaté tělo, jak neposkvrněné srdce kněze, k němuž tolikrát vchází původce čistoty!

Z úst knězových nic jiného nemá vycházeti než slova svatá, než slova počestná a užitečná, když tak často přijímá Svátost Kristovu.

7. - Jeho oči prosté a cudné, ty oči, které patřívají na Tělo Kristovo! Ruce čisté a k nebi pozdvižené, ruce, které se dotýkávají Stvořitele nebes a země!

Kněžím obzvláště se v Zákoně praví: Svatí budete, nebo já svatý jsem, Hospodin Bůh váš.

8. - Pomáhejž nám milost tvá, všemohoucí Bože, abychom my, kteří jsme kněžský úřad na sebe vzali, hodně a zbožně ti dovedli ve vší čistotě s dobrým svědomím sloužiti.

A jestliže nemůžeš žíti v tak dokonalé nevinosti života, jako bychom měli, uděl nám alespoň, abychom hodně oplakávali všeho zlého, co jsme spáchali, a v duchu pokory a s předsevzetím dobré vůle tobě budoucně horlivěji sloužili.

KAPITOLA XII. - Že kdo chce Krista přijmouti, má se velmi pilně k tomu připravovati.

1. - K r i s t u s. Já jsem čistoty milovník a dárce veškeré svatosti. Já hledám srdce čisté a tam je místo mého odpočinutí.

Připrav mi večeradlo veliké prostřené, a budu u tebe jísti beránka s učedníky svými.

Chceš-li, abych k tobě přišel a u tebe zůstal, vyčist' starý kvas a uklid' srdce svého příbytek.

Vyhosti všecko světské a všechen povyk nedob-
rých návyků; sed' jako vrabec osamělý na střeše
a myslí na přestupky své v hořkosti duše své.

Neboť každý milující svému milovanému mi-
lovníku připravuje nejlepší a nejkrásnější místo,
protože podle toho se poznává vroucnost toho, jenž
milého přijímá.

2. - Věz však, že nemůžeš tuto přípravu dosta-
tečně opatřiti zásluhou toho, co ty činíš, třeba by
ses celý rok tak připravoval, že bys nic jiného ne-
měl na myslí.

Ale z pouhé mé dobroty a milosti se ti dopouští
přistoupiti k mému stolu, jako kdyby žebrák byl
povolán na oběd k bohatému člověku, a on nic ji-
ného by neměl, aby se mu odplatil za jeho dobro-
diní, leda že by se ponižoval a díky mu vzdával.

Dělej tedy, seč jsi, a dělej to bedlivě, ne ze
zvyku, ne z nutnosti; ale s bázní, uctivostí a vrouc-
ností přijímej Tělo milého Pána svého, který ráčí
k tobě přicházeti.

Já jsem, jenž jsem tě povolal; já jsem poručil,
aby se tak dalo; já doplním, čeho se tobě nedo-
stává: přijď a přijmi mne.

3. - Když uděluji milost zbožnosti, vzdávej díky
Bohu svému; ne, žes toho hoden, ale že jsem se
nad tebou slitoval.

Nemáš-li zbožné rozpoložení, ale spíše se cítíš
zprahlým, setrvávej v modlení, vzdychej a klepej:
a neustávej, dokud nezasloužíš obdržeti drobtu ne-
bo kapky spasitelné milosti.

Ty potřebuješ mne, ne já potřebuji tebe.

Aniž ty přicházíš mne posvětit, ale přicházím posvětit a lepším učinit tebe.

Přicházíš, abys byl ze mne posvěcen a se mnou spojen; abys novou milost obdržel a znova se k polepšování života roznítil.

Nezanedbávej této milosti, ale připrav se vší snažností srdce své a uveď k sobě milého svého.

4. - Je pak zapotřebí, aby ses netoliko před přijímáním hleděl dodělati zbožného rozpoložení, nýbrž aby ses v něm pečlivě zachovával také po přijetí Svátosti. Aniž se vyhledává menší bdělosti potom, nežli zbožné přípravy předtím. Neboť pilná nad sebou bdělost po přijímání je opět nejlepší přípravou k dosažení větší milosti.

Právě proto se totiž leckomu potom velmi nedostává žádoucího rozpoložení, že se hned příliš oddává rozličným zevnitřním potěšením.

Vystříhej se mnoha řečí, zůstávej v ústraní a užívej Boha svého; neboť máš toho, koho ti celý svět nemůže vzíti.

Já jsem, jemuž máš celého sebe sám dáti tak, abys nadále ne již v sobě, ale ve mně beze vší starosti živ byl.

KAPITOLA XIII. - Že zbožná duše má z celého srdce toužiti po spojení s Kristem ve Svátosti.

1. - V ě r n á d u š e. Kdo mi dá, Pane, abych

tě našel samotného a otevřel ti celé srdce své a požíval tebe tak, jak po tom touží duše má; a aby již nikdo mnou nepohrdal a žádné stvoření na mne nepůsobilo ani si mne nevšímal; ale ty jediný a bys mi mluvil a já tobě, jako milý mluvívá k milému a přítel s přítelem stoluje?

O to prosím, po tom toužím, abych byl všečen s tebou spojen a srdce své odtrhl ode všech věcí stvořených a skrze svaté přijímání a časté mší sloužení se naučil větší chuť ve věcech nebeských a věčných nalézati.

Ach, Pane Bože, kdy budu všečen s tebou spojen a v tebe pohrouzen, zapomínáje úplně sám na sebe?

Ty ve mně a já v tobě; a tak nám vespolek v jedno zůstávati uděl.

2. - Vpravdě ty jsi milý můj, vyvolený z tisíců, v němž se duši mé zalíbilo přebývati po všechny dny života svého.

Vpravdě ty jsi dárce pokoje mého, v němž je pokoj svrchovaný a odpočinek pravý, mimo nějž lopota a bolest a nekonečná bída.

Vpravdě ty jsi Bůh skrytý; a rada tvá není s bezbožnými, ale s pokornými a prostými rozmlouvání tvoje.

Ó, jak lahodný jest, Pane, duch tvůj, který, a bys sladkost lásky své k synům projevil, chlebem nejlahodnějším, s nebe sestupujícím, je ráčíš občerstvovati!

Jistě není jiného národa tak velikého, kterýž by

měl bohy k sobě se přibližující, jako ty, Bože náš, přítomen jsi veškerým věrným svým, jimž pro každodenní potěšení a pozdvihování srdce jejich k nebesům se skýtáš k jedení a požívání.

3. - Neboť který jest jiný lid tak slovutný jako lid křesťanský? Nebo které stvoření pod nebem je tak milé Bohu, jako zbožná duše, k níž on vchází, aby ji krmil svým oslaveným tělem?

Ó nevýslovné milosti! Ó přeodivné laskavosti!

Ó lásky nesmírné, člověku obzvláštním způsobem prokazované!

Ale čím se oplatím Pánu za milost tuto, za lásku tak výjimečnou?

Není, co milejšího bych mu mohl darovati, než abych srdce své Bohu svému úplně věnoval a s ním se co nejúže spojil.

Tenkrát plesati budou všechny útroby mé, když bude duše má dokonale spojena s Bohem.

Tenkrát mi řekne: Chceš-li ty býti se mnou, chci já býti s tebou. A já odpovím jemu: Račiž, Pane, zůstávati se mnou, já chci rád býti s tebou.

Toto jest veškerá touha má, aby srdce mé bylo s tebou spojeno.

KAPITOLA XIV. - O horoucí touze některých zbožných duší po Tělu Kristovu.

1. - V ě r n á d u š e. Ó, jak veliké je množství sladkosti tvé, Hospodine, kterouž jsi schoval bojí-

cím se tebe! Když si vzpomínám na některé zbožné lidi, ke Svátosti tvé, Pane, s největší zbožností a vroucností přistupující, tenkrát často sám v sobě se hanbím a zardívám, že k oltáři tvému a k posvátnému stolu svatého přijímání tak vlažně a studeně přistupuji.

Že tak vyprahlý a bez vroucnosti v srdci zůstávám; že nejsem všechen roznícen před tebou, Bohem svým; ne tak vroucně přitahován a dojímán, jako bývali mnozí zbožní, kteří pro převelikou touhu po přijímání a pro srdečně cítěnou lásku se nemohli pláče zdržeti.

Ale s otevřenými zároveň ústy srdce i těla z nejnitřnějších útrob dychtili po tobě, Bohu, prameni živém, nejsouce s to, aby lačnost svou jinak ukojili a nasýtli, než když by Tělo tvé se vší radostí a duchovní hltavostí přijali.

2. Ó vpravdě horoucí víry jejich, průkazného to svědectví tvé svaté přítomnosti! Ti zajisté pravdivě poznávají Pána svého v lámání chleba, jejichž srdce tak mocně v nich plane od Ježíše s nimi chodícího. Daleko, ó, žel, bývá často ode mne taková vroucnost a zbožnost, tak mocná láska a horoucnost.

Bud' mi milostiv, Ježíši dobrý, sladký a dobrotivý: a dopřej chudému žebráku svému alespoň někdy cítiti trochu srdečné vroucnosti lásky tvé ve svatém přijímání, aby víra má se více rozmáhala, naděje v dobrotu tvou prospívala, a láska, jednou dokonale zanícená a nebeské many zakusivší, nikdy neochabovala.

3. - Mocné však jest milosrdenství tvé, také žádoucí milost mi poskytnouti a v duchu horoucnosti, když den zalíbení tvého přijde, mne přelaskavě navštívit.

Neboť ačkoliv neplanu tak velikou touhou oněch tak obzvláštních zbožných duší tvých, přece z milosti tvé mám v sobě touhu po té veliké plamenné touze, modle se a žádaje si, abych se stal účastným takových horlivých milovníků tvých a k jejich svaté družině byl připočten.

KAPITOLA XV. - Že milost pobožnosti se získává pokorou a zapíráním sebe.

1. - K r i s t u s. Milost zbožnosti musíš usilovně hledati, toužebně o ni prositi, trpělivě a důvěrně jí vyčkávati, vděčně ji přijímati, pokorně zachovávat, spolu s ní snažně působiti a Bohu čas a způsob navštívení s hůry, dokud nepřijde, ponechávati.

Musíš se obzvláště pokořovati, když uvnitř cítíš málo zbožnosti nebo žádnou; ale nesmíš příliš na mysli klesati ani se nezřízeně rmoutiti.

Dávát Bůh často v jedné krátké chvíli, co dlouhý čas odpíral.

Dává někdy ke konci, co na začátku modlitby odložil dáti.

2. - Kdyby milost vždycky rychle bývala udělována a podle přání by ji člověk dostával, nemohl by to slabý člověk snadno nésti.

Proto s pevnou nadějí a pokornou trpělivostí sluší milosti zbožnosti vyčkávati. Sobě však a hříchům svým přičítej, když ti nebývá dána nebo ti také skrytě bývá odnímána.

Leckdy to bývá nepatrná věc, která milosti překáží a ji ukrývá; ač-li sluší nazývati nepatrným a ne spíše velikým to, co vadí tak velikému dobru.

Jestliže však toto nepatrné nebo velké odklidíš a dokonale přemůžeš, dostaneš, o cos prosil.

3. - Neboť jakmile se Bohu z celého srdce odevzdáš a nebudeš hledati toho neb onoho podle své libosti nebo vůle, nýbrž úplně se položíš do jeho rukou, shledáš se sebraným a uklidněným; protože nic ti nebude tak příjemné a milé, jako to, co se líbí vůli boží.

Kdokoli tedy pozdvihne svůj úmysl prostým srdcem vzhůru k Bohu a vyprázdní se ode vší nezřízené lásky nebo nechuti, kterou v něm budí jakákoli věc stvořená, tenť bude velmi způsobilý obdržeti milost a hodný daru zbožnosti.

Dávát zajisté Pán své požehnání tam, kde najde nádoby prázdné.

A čím dokonaleji se člověk zříká věcí pozemských a čím více sám sobě pohrdáním sebou samým umírá, tím rychleji milost přichází, hojněji vchází a výše svobodné srdce povznáší.

4. - Tehdáž uzří a oplývati bude, a diviti se bude, i rozšíří se srdce jeho v něm, protože ruka boží je s ním a on se úplně položil do rukou jeho až na věky. Hle, tak bude požehnán člověk, kterýž hledá

Boha z celého srdce svého, aniž nadarmo bere duši svou.

Takový člověk přijímaje velebnou Svátost oltářní, získává si velikou milost božího spojení, protože nehledí na vlastní zbožnost a potěšení, nýbrž nade vši zbožnost a nade vše potěšení hledí na čest a slávu boží.

KAPITOLA XVI. - Že máme své potřeby Kristu vyjevovati a o jeho milost prositi.

1. - **V ě r n á d u š e.** Ó nejsladší. a nejmilostnější Pane, jehož si nyní žádám zbožně přijmouti, ty znáš slabost mou a nouzi, kterou trpím; v jak mnoha zlých věcech a nedobrych návycích jsem pohrouzen; jak často bývám obtížen, pokoušen, nepokojen a poskvrněn.

Pro lék k tobě přicházím; za potěšení a ulehčení tě prosím.

K všemohoucímu mluvím, jemuž zřejmo jest všechno nitro moje a jenž jediný může mne dokonale potěšiti a mně pomoci.

Ty víš, kterých dobrých věcí se mi především nedostává a jak chudý jsem ve ctnostech.

Hle, stojím před tebou chudý a nahý, prose o milost a o slitování úpěje.

Občerstvi lačnického žebráka svého; rozniť studené srdce mé ohněm lásky své; osvět mou slepotu jasností přítomnosti své.

Obrát mi všechno pozemské v hořkost, všechno těžké a nepříjemné v trpělivost, všechno slabé a stvořené v pohrdání a zapomenutí.

Vzpřim srdce mé k tobě do nebe a nenechávej mne toulati se po zemi.

Ty jediný již mi od této chvíle sládni až na věky; neboť ty jediný jsi pokrm a nápoj můj, láska má a radost moje, sladkost má a všechno dobré moje.

3. - Kéž mne úplně přítomností svou zanítíš, spálíš a v sebe proměníš, abych byl učiněn jeden s tebou duch skrze milost vnitřního spojení a rozplynutí horoucí lásky.

Nedopouštěj, abych odcházel od tebe lačný a vyprahlý, ale učiň se mnou slitovně, jako častěji jsi učinil se svatými svými podivně.

Co divného by bylo, kdybych se od tebe všecek ohněm vzňal a sám v sobě se strávil, když ty jsi oheň vždycky hořící a nikdy nehasnoucí, láska srdce očišťující a rozum osvěčující?

KAPITOLA XVII. - O horoucí lásce a mocné touze přijmouti Krista.

1. - V ě r n á d u š e. S největší zbožností a horoucí láskou, s veškerou vroucností a horlivostí srdce svého žádám si tě, Pane, přijmouti; jako mnoho svatých a jiných zbožných osob, přijímající, po tobě toužili, kteří se ti svatostí života svrchovaně líbili a nejhoroucnější zbožností naplnění byli.

Ó Bože můj, lásko věčná, veškero dobré mé,

blaženosti nekonečná, žádám si tě přijmouti s nejo-
ohnivější touhou a nejhlubší uctivostí, jakou kdy
který svatý měl a cítiti mohl.

2. - A ačkoli nehoden jsem, abych měl všecky
takové city zbožnosti, přece ti obětuji celou srdce
svého vroucnost, jako bych já samotný měl všecky
ty tobě tolik milé zanícené touhy.

Ale i cokoli může zbožná mysl pojmouti a si
žádati, to všecko tobě se svrchovanou úctou a nej-
srdečnější horoucností dávám a obětuji.

Nic si nepřeji sobě vyhraditi, ale sebe i všecko
své dobrovolně a co nejochotněji tobě za oběť při-
nésti.

Pane Bože můj, Stvořiteli můj a Spasiteli můj,
s takovou vroucností, uctivostí, chválou a ctí; s ta-
kovou věrou, nadějí a čistotou si tě dnes toužebně
žádám přijmouti, jako tě přijala a po tobě toužila
nejsvětější Matka tvá, blahoslavená Panna Maria,
když andělovi, zvěstujícímu jí tajemství Vtělení, po-
korně a zbožně odpověděla: Aj, služka Páně, staniž
mi se podle slova tvého.

3. - A jako blahoslavený předchůdce tvůj, nej-
znameníější ze svatých, Jan Křtitel, v přítomnosti
tvé rozradován zaplesal, když byl ještě v mateř-
ských útrokách uzavřen, a později, vida Ježíše mezi
lidmi chodícího, velmi se ponižuje, se zbožnou od-
daností říkal: Přítel pak ženichův, kterýž stojí a
slyší ho, radostí se raduje pro hlas ženicha: tak i já
si žádám býti rozpálen velikými a svatými touhami
a tobě z celého srdce sám sebe darovati.

Pročež také všech zbožných srdcí plesy, horoucí city, duchová vytržení a nadpřirozená osvícení i nebeská vidění tobě obětuji a podávám, se všemi ctnostmi a chválami, jež všeliké stvoření na nebi i na zemi ti vzdává a bude ještě vzdávati, za sebe a za všechny mně do modlitby poručené; tak abys ode všech byl hodně chválen a na věky oslavován.

4. - Přijmi přání má, Pane Bože můj, a touhy nekonečného chválení a nesmírného dobrořečení, které ti podle množství tvé nevýslovné velikosti náležejí.

Tato přání a ty touhy ti vzdávám a vzdávati si žádám na každý den a v každou chvíli časů; a ke vzdávání spolu se mnou tobě díky a chvály všechny nebeské duchy a všechny věrné tvé prosbami a city srdce svého zvu a prosím.

5. - Chvaltež tě všichni národové, pokolení a jazykové, a svaté a přesladké jméno tvé se svrchovaným plesáním a horoucí zbožností velebtež!

A kteřížkoli lidé uctivě a zbožně převznešenou Svátost tvou slaví a s plnou věrou přijímají, kéž zaslouží nalézt u tebe milost a milosrdenství a za mne hříšného kéž usilovně se modlí.

Když pak žádoucí zbožností a požívavého spojení se dodělají a vpravdě potěšení a podivně občerstvení od svatého stolu nebeského odejdou, na mne chudého si dobrotivě vzpomeňtež.

KAPITOLA XVIII. - Že člověk nemá býti všetečným zkoumatelem Svátosti, ale pokorným následovníkem Kristovým, poddávaje smysly své svaté víře.

1. - K r i s t u s. Vystříhati jest se ti všetečného a neužitečného prozkoumávání této přehluboké Svátosti, nechceš-li zapadnouti do hlubiny pochybování.

Kdo zkoumatel jest velebností, zachvácen bude od slávy.

Více dovede Bůh způsobiti, nežli člověk může pochopiti.

Snesitelné jest zbožné a pokorné vyhledávání pravdy, vždycky hotové dáti se poučiti a snažící se choditi po cestách zdravých mínění Otců.

2. - Blahoslavená prostota, která zanechává obtížných cest učených otázek a ubírá se po rovné a pevné stezce přikázání božích.

Mnozí přišli o zbožnost, když příliš hluboké věci chtěli zpytovat.

Víry se na tobě žádá, a dobrého života, ne vysokosti rozumu ani hloubky tajemství božích.

Jestliže nerozumíš věcem, nechápeš věci, jež pod tebou jsou, kterak pochopíš ty, které jsou nad tebou?

Poddej se Bohu, a podrob smysl svůj víře, a bude ti dáno světlo vědění, tak jak ti bude užitečno a potřebno.

3. - Někteří lidé zakoušívají těžkých pokušení ve

víře a vzhledem k Svátosti; to však nesluší přičítati jim samým, nýbrž spíše nepříteli.

Nedbej svých myšlenek, nepouštěj se do hádek s nimi, aniž odpovídej na pochybnosti, které ti ďábel vnuká; ale věř slovům božím, věř jeho svatým a prorokům, a uteče od tebe zlý nepřítel.

Často velmi prospívá, že služebník boží takové věci snáší.

Neboť nevěřících a hříšníků nepokouší, které již bezpečně má v moci; věrné však a zbožné rozmanitě pokouší a trápí.

4. - Ubírej se tedy s prostou a nepochybnou věrou, a s pokornou uctivostí ke Svátosti přistupuj. A cokoli chápati nedovedeš, všemohoucímu Bohu bezpečně odevzdej.

Bůh tě neklame; bývá oklamán, kdo sám sobě příliš věří.

Bůh kráčí s prostými, projevuje se pokorným, dává pochopení maličkým, otvírá smysl čistým myslím, a skrývá milost všetečným a pyšným.

Lidský rozum je slabý, a může se mýliti; ale pravá víra se mýliti nemůže.

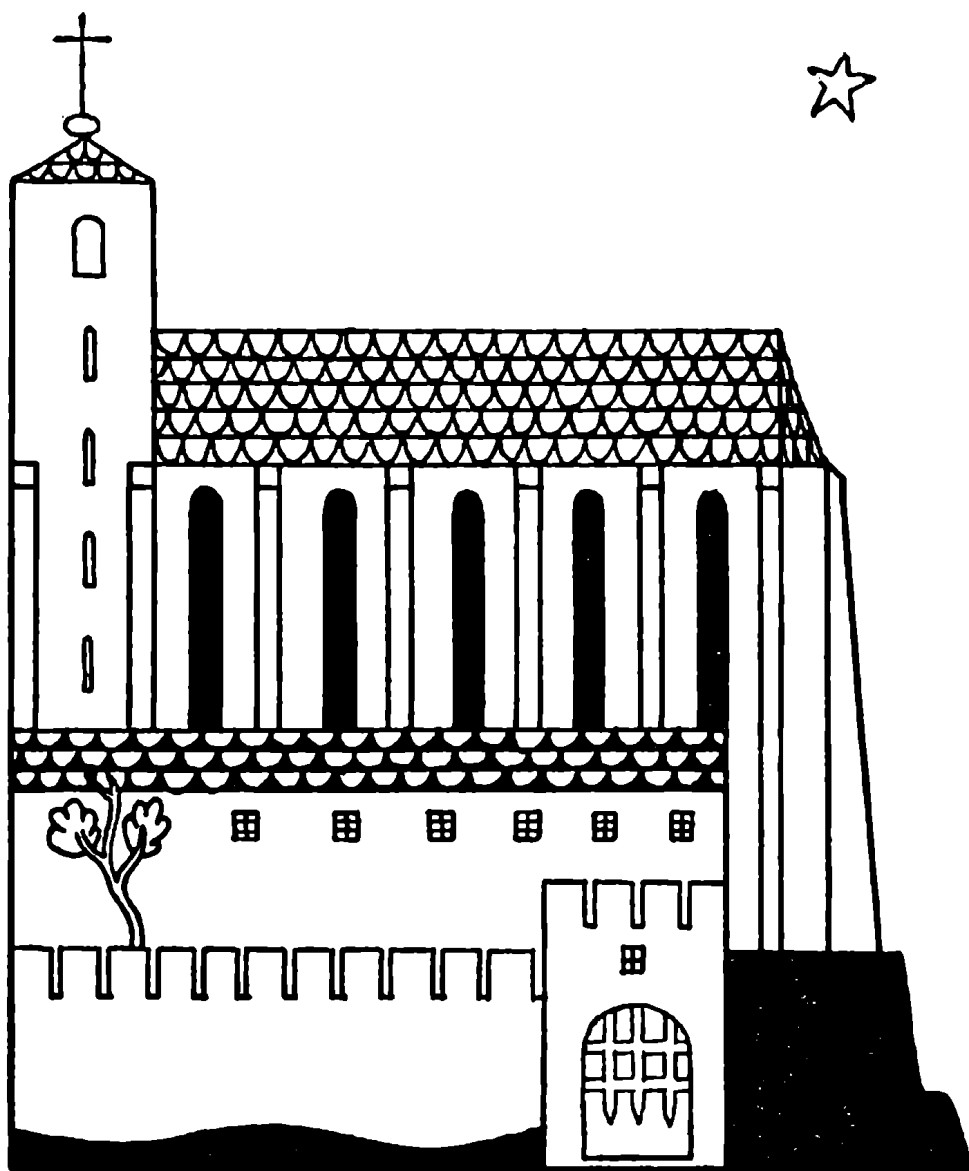
5. - Všechno rozum a přirozené zkoumání mají následovati víry, ne předcházeti ji ani nalamovati.

Neboť víra a láska tam nejvíce vynikají, a skrytými způsoby v této nejsvětější a nade všechno vznesené Svátosti působí.

Bůh věčný a nesmírný a nekonečně mocný činí veliké a nevyzpytatelné věci na nebi i na zemi, aniž jest vystižení podivných skutků jeho.

Kdyby díla boží byla taková, že by je lidský rozum snadno chápal, nebyla by podivná, ani by se nemohla nevýslovnými nazývati.

PŘÍDAVEK MODLITEB

Modlitby je k našemu spasení nezbytně třeba, jakmile dojdeme k rozumu. Je jí třeba hříšníkovi, aby došel milosti obrácení, a je jí třeba spravedlivému, aby v milosti boží setrval až do konce, což není možné bez pomáhající milosti boží. Ale „proste, a bude vám dáno“.

Modlitba ranní.

Vstávám ve jménu Pána našeho Ježíše Krista. On mne račiž požehnati, ode všeho zlého na těle i na duši chrániti a k životu věčnému přivésti. Amen.

Bože můj, s nejhlubší uctivostí se ti klaním. Věřím v tebe, protože jsi pravda sama a nekonečně pravdomluvný; doufám v tebe, protože jsi všemohoucí, nekonečně dobrotivý a milosrdný; miluji tě nade všecko, protože jsi nekonečně dokonalý a lásky nejhodnější. Děkuji ti za všechna dobrodiní, která jsi mi kdy prokázal, a zvláště za to, že jsi mne i této noci tak milostivě opatroval.

Cokoli dnes budu mysliti a mluvit, činiti a trpěti, ať se děje ke cti a chvále tvé. Proto spojuji to všecko s úmyslem a zásluhami Ježíše Krista, Marie Panny a všech svatých a tobě to obětuji. Také si snažně žádám získati všechny odpustky, které svými modlitbami a dobrými skutky dnes mohu získati.

Umiňuji si také, že se budu každého a zvláště svého obvyklého hříchu bedlivě varovati. Dej mi, ó Bože, milost svou, abych toto předsevzetí svědomitě vyplnil.

»Sladké srdce mého Ježíše, dej, abych tě víc a více miloval!« (Odpustky 300 dní po každé.)

Sladké srdce Marie Panny, budiž mou spásou!« (Odpustky 300 dní po každé.)

»Svatý anděle a strážce, svatý patrone můj a všichni svatí a světice boží, orodujte za mne.«

Otčenáš. Zdrávas Maria. Věřím v Boha. Sláva Otcí.

(Není dokonalejší modlitby nad Otčenáš, s nímž katolík vždy spojí Zdrávas.)

K andělu strážci zvláště.

(»Neobrátíte-li se a nebudete-li jako maličcí, nevejdete do království nebeského.«)

Anděle boží, strážce můj,
rač vždycky být ochránce můj,
mne vždycky řiď a napravuj,
ke všemu dobrému mne vzbuzuj,
ctností svatým mne vyučuj,
ať jsem tak živ, jak chce Bůh můj,
tělo, svět, ďábla přemáhám,
na tvá vnuknutí pozor dávám;
a v tom svatém obcování
ať setrvám do skonání,
po smrti pak v nebi věčně
chválím Boha ustavičně. Amen.

Modlitba večerní.

Pane a Bože můj! Klaním se ti a děkuji ti za všechna dobrodiní, která jsi mně také dnes na těle i na duši prokázal.

Ale ztrávil jsem tento den ke tvé cti a k spasení své duše?

(Nyní zpytuj své svědomí: co jsi činil, mluvil,

myslil, přál si; kdes byl, s kým, v jaké společnosti; jak konal své povinnosti?)

Bože můj, těchto a všech svých (také minulých i zapomenutých) hříchů srdečně lituji, protože jsem pro ně spravedlivého trestu zasloužil. Ale ještě více, mnohem více jich lituji proto, že jsem tím tebe, svého nejlepšího otce, svrchované a lásky nejhodnější Dobro, urazil. Činím opravdové předsevzetí, s milostí tvou život svůj polepšiti, každé blízké příležitosti ke hříchu se varovati, nikdy a za nic na světě ke smrtelnému hříchu nesvolovati a také všedních se pečlivě vystříhati.

V ruce tvé, ó Bože, poručím tělo své i duši svou; tobě poručím též (jmenuj osoby sobě drahé: rodiče, děti, ženu, příbuzné, dobrodince atd.), živé i mrtvé.

Navštiv, ó Pane, milostivě příbytek tento a všechny úklady nepřítelovy daleko od něho odvrát: nechat v něm přebývají svatí andělé tvoji, aby nás ostříhali v pokoji, a požehnání tvé budiž nad námi vždycky. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

»Ó Maria, beze hříchu počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme!« (100 dní odpustků, jednou za den.)

Ježíši, Maria, Josefe! Vám daruji srdce své i duši svou! Ježíši, Maria, Josefe! Stůjte při mně v boji posledním! Ježíši, Maria, Josefe! Kéž duše má v pokoji s vámi odejde! Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otcí. Anděle boží.

Modlitby ke mši svaté.

(Jako na kříži se Ježíš Kristus obětoval Otci nebeskému krvavě, tak při mši sv. se ustavičně obětuje též Ježíš Kristus nekrvavě. Při každé mši sv. je od proměnění do knězova přijímání na oltáři přítomno totéž tělo, které viselo na kříži, táž krev, která tam z ran Páně tekla z poslušnosti vůči Otci nebeskému, aby tím byl uznán za svrchovaného Pána a aby bylo dáno dostiučinění nekonečně vzácné za lidskou neposlušnost, t. j. hřích. Smrt Kristova se naznačuje tím, že jest na oltáři dvojí způsob, chleba a vína. Je tedy mše sv. pravá oběť, jediná oběť, Boha důstojná. S jakou uctivostí máme tedy býti mši sv. přítomni a jak vroucně spojovati své klanění, své díky, své prosby s obětí Kristovou!)

M o d l i t b a p ř í p r a v n á. (Když kněz přistupuje k oltáři.)

Všemohoucí, milosrdný Bože! Sešli Ducha svatého do mého srdce a nauč mne se modliti. Dej mi, abych nyní na vše ostatní zapomněl a s náležitou pobožností této mši sv. obcoval. Chci tak učiniti proto, abych ti povinnou úctu vzdával a tobě děkoval za všechny milosti, které duši mé i mému tělu uděluješ. Chci toutou přesvatou obětí hněv tvůj usmířiti a dosti učiniti za hříchy, kterých jsem se kdy dopustil. Smiluj se nad námi, Bože, pro Ježíše, Syna svého! Otevři ruku svou a poděl nás dary svými, mne a všechny, za něž se modliti chci a mám. Amen.

S t u p ň o v é m o d l i t b y. (Kněz se modlí u stupňů žalm 42. a Confiteor, t. j. vyznání víry. Vzbud' lítost nad svými hříchy!)

Vyznávám se Bohu všemohoucímu, blahoslavené Marii, vždy Panně, sv. Michaelu archandělu, sv. Janu Křtiteli, svatým apoštolům Petru a Pavlu a všem svatým, že jsem zhřešil velice myšlením, řečí a skutky: má vina, má vina, má největší vina. Pročež prosím blahoslavenou Marii, vždy Pannu, svatého Michaela archanděla, sv. Jana Křtitele, svaté apoštolý Petra a Pavla i všechny svaté, aby za mne prosili Hospodina, Boha našeho.

I n t r o i t. (Kněz vystupuje, modle se potichu, k oltáři, políbí jej, přistoupí k mešní knize neboli misálu a modlí se nahlas Introit, t. j. Vstup, který je skoro při každé mši sv. jiný. Zde jest užito Introitu na svátek nejsv. Trojice.)

Velebena budiž svatá Trojice a nedílná jednota boží; vyznávejme Boha, neboť učinil s námi milosrdenství! Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jakož byla na počátku i nyní i vždycky a na věky věkův. Amen.

K y r i e. (Kněz se vrací doprostřed oltáře a modlí se »Kyrie eleison«, a sice ke třem božským osobám. Pros i ty vroucně za smilování.)

Pane, smiluj se nad námi! (Třikrát.)

Kriste, smiluj se nad námi! (Třikrát.)

Pane, smiluj se nad námi! (Třikrát.)

G l o r i a. (Po Kyrie modlí se kněz »Gloria in excelsis Deo«, t. j. »Sláva na výsostech Bohu« s pozdějšími, ale pradávnými přídávky. Gloria se vynechává, má-li kněz mešní roucho černé nebo fialové.)

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle! Chválíme tebe, dobrořečíme tobě, kláníme se tobě, oslavujeme tebe. Díky tobě vzdáváme pro velikou slávu tvou, Pane Bože, nebes králi, Bože Otče všemohoucí; Pane, Synu jednorozený, Jesu Kriste, Pane Bože, Beránku boží, Synu Otce; jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi; jenž snímáš hříchy světa, přijmi modlitbu naši; jenž sedíš na pravici Otcově, smiluj se nad námi. Nebo ty jediný jsi svatý, ty jediný Pán, ty jediný nejvyšší, Jesu Kriste, s Duchem svatým, v slávě Boha Otce. Amen.

K o l l e k t a (y). (Kněz se obrátí k věřícím a řekne »Dominus vobiscum«, t. j. »Pán s vámi«. Pak se s rozpjatýma rukama modlí na epištolní straně jednu nebo více modliteb, připadajících na ten den, které slují kolekty.)

Oremus! Modleme se! Bože, jenž milujícím tebe neviditelné dobré věci jsi připravil: vlij do našich srdcí vroucí tvé lásky cit, abychom ve všem a nade všechno tě milujeme, dosáhli zaslíbení tvých, jež veškerou touhu převyšují. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, který s tebou živ jest a králuje v jednotě Ducha sv., Bůh po všechny věky věků. Amen.

E p i š t o l a. (Je to obyčejně částka některého apoštolského listu, epištoly, nejčastěji sv. Pavla, a kněz ji čte s rukama položenýma na knihu. Na konci dá přísluhujícímu znamení, aby odpověděl »Deo gratias« - »Bohu díky« a šel přenést knihu na evangelijní stranu.)

Epištola sv. Pavla ke Galatským 5, 16-24 (na 14. neděli po sv. Duchu). Bratři! Duchem chodte, a žádosti těla nevykonáte, Neb tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu; nebo ty se sobě vespolek protivíš, abyste ne, což byste chtěli, to činili. Jestliže pak duchem vedeni býváte, nejste pod zákonem. Zjevnít jsou pak skutkové těla, jenž jsou: smilství, nečistota, nestydatost, chlípnost, modloslužba, čarování, nepřátelství, svárové, nenávisti, hněvové, vády, různice, roty, závisti, vraždy, opilství, obžerství a těm podobně věci: o kterýchž vám předpovídám, jakož jsem napřed pověděl, že kdo takové věci činí, království božího nedojdou. Ovoce pak ducha jest: láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobrota, dlouhočekání, tichost, věrnost, mírnost, zdrželivost, čistota. Proti takovým věcem není zákona. Kteríž pak Kristovi jsou, ti ukřižovali tělo své s hříchy a s žádostmi.

E v a n g e l i u m. (Věřící povstanou a znamenají se sv. křížem na znamení, že jsou hotovi před celým světem učení Kristovo vyznávatí a podle něho žítí.)

Z evangelia sv. Matouše 25, 14-23. Za onoho

času řekl Pán Ježíš učedníkům svým podobenství toto: Člověk jeden jda na cestu, povolal služebníků svých, a rozdal jim statek svůj. I dal jednomu pět hřiven, jinému pak dvě a jinému jednu, každému podle možnosti jeho, a odešel hned. Odšed pak ten, kterýž vzal pět hřiven, těžil jimi, i vydělal jiných pět. Též i ten, kterýž vzal dvě, získal jiné dvě. Ale ten, kterýž vzal jednu, odšed, zakopal ji v zemi, a skryl peníze pána svého. Po mnohém pak čase přišel pán těch služebníků a činil počet s nimi. A přistoupiv ten, kterýž byl pět hřiven vzal, podal jiných pět hřiven, řka: Pane, pět hřiven dal jsi mi, aj, jiných pět nad to získal jsem. Řekl jemu pán jeho: To dobře, služebníče dobrý a věrný; že jsi nad málem byl věrný, nad mnohem tebe ustanovím; vejdiž v radost pána svého. Přistoupiv pak i ten, kterýž byl dvě hřivny vzal, řekl: Pane, dvě hřivny jsi mi dal; aj, jiné dvě získal jsem. Řekl mu pán jeho: To dobře, služebníče dobrý a věrný; že jsi nad málem byl věrný, nad mnohem tebe ustanovím; vejdiž v radost pána svého.

C r e d o. (Vyznání víry - Credo - které sluje nicejsko-cařihradské, se říká o všech nedělích, o svátcích Páně, Panny Marie, andělů, svatých apoštolů a evangelistů, církevních učitelů a o některých velkých svátcích.)

Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, tvůrce nebe i země, všech věcí viditelných i neviditelných. A v jednoho Pána Ježíše Krista, Syna

božího jednorozeného a z Otce zrozeného přede všemi věky, Boha z Boha, Světlo ze Světla, Boha pravého z Boha pravého, zplozeného, ne učiněného, jedné podstaty s Otcem, skrze nějž všechny věci učiněny jsou. Kterýž pro nás lidi a pro naše spasení sestoupil s nebes. A vtělil se z moci Ducha svatého z Marie Panny a člověkem se stal. Ukřižován také pro nás pod Pontským Pilátem, trpěl a pohřben jest. A třetího dne vstal z mrtvých podle Písem. A vstoupil na nebesa, sedí po pravici Otcově, a opět přijíti má se slávou soudit živých i mrtvých, jehožto království nebude konec. I v Ducha svatého, Pána a obživujícího, jenž z Otce a Syna vychází, jemuž spolu s Otcem a Synem klanění a táž sláva se prokazuje, jenž mluvil skrze proroky. A jednu svatou obecnou a apoštolskou Církev. Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů a očekávám vzkříšení mrtvých a život budoucího věku. Amen.

O b ě t o v á n í. (Po Credu kněz opět pozdraví věřící, sejme roušku s kalicha a podává Bohu chléb a víno, jež se potom mají proměnit v tělo a krev Kristovu. Obětování - offertorium - není tedy ještě obětí sacrificium. Spoj své úmysly s úmysly knězovými a čti devátou kapitolu čtvrté knihy Následování.)

L a v a b o, O r a t e f r a t r e s, s e k r e t y. (Po obětování si umývá kněz ruce na znamení, že má býti při oběti mše sv. úplně čist. Pak se obrátí k li-

du se slovy »Orate fratres« - »Modlete se, bratři«, aby se totiž oběť tato líbila Bohu. Potom říká tolik »sekret«, t. j. »tichých modliteb«, kolik říkal dříve kollekt. V nich se prosí o totéž, t. j., aby Bůh milostivě přijal oběť. Úvodem k nejposvátnější části mše sv. je hlasitě říkaná preface předmluva a Sanctus.)

P r e f a c e a S a n c t u s. (Na počátku preface vyzývá kněz věřící, aby pozdvihli srdce a myšlenky k nebi: »Sursum corda« »Vzhůru srdce«. Dále vyzývá k díkůčinění Bohu: »Díky vzdávejme Pánu Bohu našemu!« Pak pokračuje:)

Vpravdě hodné a spravedlivé jest, slušné a spasitelné, abychom ti vždycky a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, skrze Krista, Pána našeho. Skrze nějž velebnost tvou chválí andělé, klanějí se jí Panstva, chvějí se před ní Mocnosti, nebesa a Síly nebeské a blahoslavení Serafíni společným plesáním ji oslavují. I prosíme, abys s nimi také naše hlasy ráčil k sobě připustiti, když pokorně tě velebíme, říkájíce: Svatý (Sanctus), Svatý, Svatý, Hospodin Bůh zástupů! Plna jsou nebesa i země slávy tvé. Hosanna na výsostech! Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně. Hosanna na výsostech!

K á n o n. (Část mše sv. po prefaci až do chvíle, kdy kněz opět přikryje kalich rouškou, sluje kánon, t. j. pravidlo, poněvadž v této části málokdy se

nějaká věta změní; kněz pak všechno, vyjímajíc Otčenáš, »Agnus Dei« - »Beránku boží« a »Pane, nejsem hoden« říká potichu. Středem této části a celé mše sv. je proměnění a pozdvihování, oběť se pak dokonává přijetím těla a krve Páně. Před pozdvihováním mimo jiné modlitby kněz činí »Memento«, t. j. »Vzpomínku« na živé, jež Bohu zvláště doporučí; brzy po pozdvihování činí »Memento« mrtvých opět dle své libosti. Každý věřící může činiti totéž. Za chvíli po Mementu mrtvých říká kněz hlasitě »Otčenáš«, potom láme hostii na tři části, z nichž nejmenší vpustí do kalicha na znamení, že tělo a krev Kristova nejsou ve skutečnosti od sebe odděleny jako na kříži. Pak říká Agnus Dei - Beránku boží, tři modlitby jako poslední přípravu na přijímání, bije se v prsa, říká »Pane nejsem hoden« a přijímá, nejprve svatou hostii, pak z kalicha, jež konečně vypláchne vínem a vodou, vytře a přikryje.)

Modli se při kánonu na př. bolestný růženec nebo litanii k nejsvětějšímu jménu Ježíš a litanii k nejsv. srdci Páně, nebo mlčky myslí na umučení Páně od zahrady Getsemanské až do pochování do hrobu a hled' se spojití s knězem při obojím mementu, při Otčenáši a přijímání. Též osmá kapitola čtvrté knihy Následování budí zbožné a vhodné city.

P ř i p o z d v i h o v á n í. (Při vyzdvižení těla Páně pohlédni na svatou hostii a rci s apoštolem Tomášem:)

Pán můj a Bůh můj!

(Pak se hluboce pokloň a říkej:)

Ježíši, tobě jsem živ!

Ježíši, tobě umírám!

Ježíši, tvůj jsem v životě i ve smrti!

Pozdraveno budiž pravé tělo Ježíše Krista, které za mne na kříži obětováno bylo! V nejhlubší pokoře se ti klaním.

(Při vyzdvižení kalichu učiň stejně a říkej:)

Ježíši, buď mně milostiv!

Ježíši, smiluj se nade mnou!

Ježíši, odpusť mi hříchy mé!

Pozdravena budiž předrahá krev Ježíše Krista, která jsi za mne na kříži vylita byla! V nejhlubší pokoře se ti klaním.

A g n u s D e i. (Kněz se bije v prsa, nebera ještě do ruky sv. hostii, a prosí Beránka božího za smilování. Říkej s ním:)

Beránku boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!

Beránku boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!

Beránku boží, jenž snímáš hříchy světa, uděl nám pokoj!

K s v. p ř i j í m á n í. (Kněz, maje přijímati, vezme sv. hostii do levé ruky a pravou se bije třikrát v prsa, říkáje při tom - a ty říkej s ním -:)

Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdravena bude duše má.

(Nepřijímáš-li skutečně, přijímej alespoň duchovně, t. j. vzbud' vroucí touhu po sv. přijímání.)

P o s v. p ř i j í m á n í. (Kněz se opět obrátí k věřícím a pozdraví je, řka: »Dominus vobiscum.« Pak říká závěrečné modlitby a sice zase tolik, kolik bylo kollekt a sekret. Jimi prosí, aby sv. přijímání jemu i všem věřícím bylo k spasení a duchovnímu užitku.)

Děkuji ti, nejdobrotivější Pane Bože, za všechny milosti, jež jsi mi při této mši sv. ráčil udělit. Nechať tato oběť mše sv. jest mně a všem mým drahým i všem pravověřícím křesťanům k časnému a věčnému blahu. Amen.

K p o ž e h n á n í. (Kněz se uprostřed oltáře modlí, aby dokonaná oběť byla Bohu příjemná a dává lidu požehnání znamením sv. kříže, říká:)

Požehnej vás všemohoucí Bůh, Otec a Syn a Duch svatý. Amen.

P o s l e d n í e v a n g e l i u m. (Ke konci mše sv. kněz obyčejně, ač ne vždycky, říká začátek evangelia sv. Jana:)

Na počátku bylo Slovo, a Slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo. To bylo na počátku u Boha. Všecky věci skrze ně učiněny jsou a bez něho nebylo učiněno nic (z toho), co učiněno jest. V něm byl Život, a ten Život byl světlem lidí, a Světlo ve tmě svítí, a tma ho nepojala. Byl člověk poslaný od Bo-

ha, jehož jméno bylo Jan; ten přišel na svědectví, aby vydal svědectví o Světle, aby všichni uvěřili skrze něho. On nebyl světlem, nýbrž aby svědectví vydal o Světle. Bylo Světlo pravé, které osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět. Na světě bylo, a svět skrze ně učiněn jest, ale svět ho nepoznal. Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali. Kdokoli však jej přijali, dal jim moc stát se syny božími, těm (totiž), kteří věří ve jméno jeho, kteří se zrodili nikoli z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, nýbrž z Boha. (Tu se kleká.) A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi, a viděli jsme slávu jeho, slávu jako jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.

Modlitby po nezpívané mši sv.

Kněz se modlí s lidem třikrát Zdrávas, pak Zdrávas Královno, načež řekne:

V. Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko!

R. Abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových.

M o d l e m e s e: Bože, útočiště naše a sílo, shlédni milostivě na lid k tobě volající, a na přímluvu přeslavné a neposkvrněné Panny a Rodičky Boží Marie, sv. Josefa, jejího snoubence, svatých apcštolů tvých Petra a Pavla i všech svatých, vyslyš milosrdně a dobrotivě prosby, které za obrácení hříšníků za svobodu a vyvýšení svaté matky Církve vysíláme. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Svatý Michaeli archanděle, braň nás v boji; proti zlosti a úkladům d'áblovým budiž nám záštitou! Nechať Bůh přikáže jemu, pokorně prosíme; ty pak, kníže vojska nebeského, satana i jiné duchy zlé, kteří ke zkáze duší světem obcházejí, božskou mocí do pekla svrhni. Amen.

V. Nejsvětější srdce Ježíšovo,
R. Smiluj se nad námi. (Třikrát.)

Návštěva nejsvětější Svátosti oltářní.

(Dobrý katolík by neměl opomíjeti, pokud má příležitost, navštěvovati často, nejlépe každý den a odpoledne nebo k večeru, Pána Ježíše ve Svátosti oltářní. Užitečná knížka po té stránce je »Návštěva nejsv. Svátosti oltářní« od sv. Alfonsa z Liguori. Ale kdo žije duchovně, dovede sám hovořiti se svým Spasitelem o své duši, o své smrti, o svém soudu, o své věčnosti, o svých hříších a slabostech, o své lítosti a svém předsevzetí, o svých drahých, o potřebách soukromých i obecných atd. Po návštěvě Svátosti oltářní nezapomínejme navštívit nejsvětější Pannu před některým jejím obrazem nebo sochou.)

»Pochválena a pozdravena budiž nejsvětější Svátost oltářní od tohoto času až na věky!«

Pane Ježíši Kriste, jak veliká je láska tvá! Nespokojil jsi se tím, že jsi se stal člověkem a za nás na kříži umřel. Ustanovil jsi ještě tuto nevýslovně drahou Svátost oltářní, abys nejenom jako

všudy přítomný Bůh, ale i jako člověk mezi námi přebýval. Věřím, že jsi v této nejsvětější Svátosti skutečně přítomen a s nejhlubší uctivostí se ti klaním jakožto Pánu a Bohu svému. Amen.

Já miluji tě, Ježíši,
neb ty jsi láska nejvyšší,
tvé srdce za moje mi dej,
ať v jedno splynou, Pane, přej!
A vůle tvá buď vůlí mou,
vždy ved' mne rukou přemocnou.
Buď potěchou mou v radosti,
buď posilou mi v žalosti.
Krom tebe nic si nežádám,
neb když mám tebe, všechno mám.

Svatá zpověď.

(Pěti věcí je potřeba, abychom dobře přijali Svátost pokání: zpytování svědomí, lítosti spojené s opravdovým předsevzetím, zpovědi neboli vyznání hříchů a dostiučinění. Nejdůležitější je lítost, neboť bez lítosti nemůže být žádný hřích odpuštěn. A ovšem musí být lítost v srdci, ne jenom na rtech.)

Před zpytováním svědomí.

Přijď, Duše svatý, osvět můj rozum, abych své hříchy náležitě poznal; pohni vůli mou, abych jich srdečně litoval, upřímně se z nich vyzpovídal, za

ně dosti učinil a opravdově se polepšil. Otčenáš. Zdrávas.

(Zpytuj svědomí podle desatera božích přikázání, patera církevních, sedmera hlavních hříchů a svých povinností. Taž se sebe sám: nač jsem myslíval, čeho si přál, co mluvil, činil, zanedbal? Kde jsem býval, s kým, co se tam mluvilo, stalo atd.?)

Lítost a předsevzetí.

(Příklady lítosti sv. Petr, jenž »vyšed ven, plakal hořce«, Magdalena, publikán, bijící se v prsa a vzdychající: »Bože, buď milostiv muě hříšnému!« Pohnutky lítosti: nevýslovná velebnost boží, jeho spravedlnost, rozhodující o našem spasení nebo zatracení, pomyšlení na hrůzy věčného zavržení i na přebolestné tresty očišcové, na ztrátu věčné blaženosti, ale ještě více na to, co Syn boží z lásky k nám vytrpěl a jak jsme se mu oplatili, na nesmírnou dobrotu boží, na tolik jeho dobrodiní přirozených i nadpřirozených, na jeho ochotu odpouštětí kajícímu hříšníkovi a věnovati mu opět svou lásku, na to, že Bůh je svrchovaný souhrn všeho dobrého, nekonečné, nevýslovné, vší lásky nejhodnější Dobro. — Litujeme-li hříchů více pro to, co jsme ztratili a čeho zasloužili, nazývá se lítost ta lítostí nedokonalou, ale jsouc spojena s kněžským rozhřešením, stačí na odpuštění hříchů. Litujeme-li hříchů proto, že jsme rozhněvali Boha, svrchované Dobro a svrchovanou lásku, svého nejlepšího Otce,

svého nejdobrotivějšího Spasitele, tedy jen z lásky k němu, je naše lítost dokonalá a smiřuje nás s Bohem ještě před přijetím kněžského rozhřešení, ačkoli nám zůstává povinnost z hříchů se vyznati. Jen před sv. přijímáním by nestačila pouhá dokonalá lítost - tomu, kdo má na svědomí těžký hřích nýbrž musil by se dříve vyzpovídati. Obojí lítost lze vyjádřiti asi těmito slovy:)

Ó Bože a Pane můj! Svými hříchy jsem tě rozhněval a zasloužil spravedlivého trestu! Pane Ježíši, tys mne tolik miloval, na kříži jsi za mne umřel, a já jsem se ti oplatil takovou nevděčností! Otče nebeský, tys nevýslovně dobrý a já jsem tě tolikrát urazil! Ach, nyní lituji z lásky k tobě všech svých hříchů a upřímně si je ošklivím. Již nikdy nechci hřešiti a také příležitosti ke hříchu chci se varovati. Ty však, dobrotivý Pane Ježíši, mi svou milostí k tomu pomáhej.

(Jiné vyjádření lítosti je na konci tohoto Přířekavku modliteb.)

Předsevzetí.

(Musí býti opravdové a určité, zvláště kdyby šlo o hříchy těžké. Poněvadž někdy k těžkým hříchům svádí příležitost - místo, četba, styky s jistou osobou atd. je nutno, aby si kající velmi pevně umínil vyhýbati se takové příležitosti. Moudrý zpovědník nařídí a poradí, čeho po té stránce třeba. Pro spásu duše a z lásky k Bohu nutno někdy

učiniti to, co náš Spasitel vyjádřil slovy: »Jestliže oko tvé - něco tak milého a srostlého s tvým srdcem, jako oko je vzácné a úzce s tělem spojené - pohoršuje tebe, vylup je a vrz od sebe. Je ti lépe jednookému vejíti do království nebeského, nežli s oběma očima býti uvržen do ohně věčného.«)

Zpověď.

(Budiž naprosto upřímná. Není třeba úvodních slov, nýbrž stačí říci asi: Naposled jsem se platně zpovídal kdy? a od té doby jsem se dopustil těchto hříchů: ...Nebo:)

Zpovídám se Bohu všemohoucímu a vám, otče duchovní, na místě božím, že jsem se od poslední sv. zpovědi těchto hříchů dopustil. Posledně jsem se zpovídal...

(Po vyznání hříchů ujistí zpovědníka o své lítosti a opravdovém předsevzetí, asi takto:)

Těchto a všech svých hříchů srdečně lituji, protože jsem za ně spravedlivého trestu zasloužil. Ale ještě více jich lituji proto, že jsem jimi Pána Boha, svého nejlepšího Otce a nevýslovné Dobro, rozhněval. Chci se s milostí boží polepšiti a již nehřešiti. Prosím za spasitelné pokání a kněžské rozhřešení.

(Po sv. zpovědi se pomodli nebo vykonej pokud možná, raději hned v kostele - uložené pokání; to ovšem závisí na povaze pokání. Pak svými slovy poděkuj Bohu za odpuštění hříchů a udělení nebo rozmnožení posvěcující milosti, obnov úmysl,

hříchů a příležitosti k nim se varovati, a pros Boha, aby na přimluvu své nejsvětější Matky tvému úmyslu žehnal a tě posiloval, abys mu zůstal věrným.

Pobožnost k sv. přijímání.

(Čti pozorně - také již večer před sv. přijímáním a možno-li, polohlasem nebo šeptmo - kapitoly II., III., IV., XIII., XVI. a XVII. ze čtvrté knihy »Následování«. Kapitoly ty se hodí jednak za přípravu, jednak za díkůčinění po sv. přijímání. Ostatně viz, co bylo řečeno o navštěvování nejsv. Svátosti. Užitečné jsou také dvě následující modlitby.)

Po sv. přijímání.

Duše Kristova, posvět mne,
tělo Kristovo, uzdrav mne,
krvi Kristova, opoj mne,
vodo z boku Kristova, obmyj mne,
umučení Kristovo, siliž mne,
Ó Ježíši dobrý, vyslyš mne,
ve své rány ukryj mne,
odloučiti se mi nedej od tebe,
od nepřítele zlého uchraň mne,
v hodině smrti mé zavolej mne,
a přijíti k tobě přikaž mně, ,
ať s tvými Svatými chválím tě
na věky věkův. Amen.

Obětování sebe Bohu.

Vezmi si, ó Pane, a přijmi celou mou svobodu, mou paměť, můj rozum a celou mou vůli, všechno, co mám a čím vládnu. Tys mi to dal, tobě, ó Pane, to vrátím; všechno je tvé nalož s tím zcela podle své vůle. Dej mi jen lásku k tobě a milost svou, neboť ta mi stačí. Amen.

Vzbuzení víry.

Věřím v tebe, pravý, ve třech osobách jediný Bože, Otče, Synu a Duchu svatý, jenž jsi všechno stvořil, všechno zachovááš a spravuješ; jenž dobré odměňuješ a zlé tresceš. Věřím, že Syn boží se vtělil, aby nás vykoupil, a že Duch sv. svou milostí nás posvěcuje. Věřím, že duše naše nesmrtelná, milost pak boží nám k spasení nevyhnutelně potřebná jest. Věřím a vyznávám všechno, čemu Ježíš Kristus učil, co svatí apoštolové kázali a čemu svatá římskokatolická Církev věřiti velí. Tomu všemu věřím, protože jsi, ó Bože, věčná a neskonalá pravda a moudrost, kteréž nelze, aby oklamala, aniž lze, aby byla oklamána. Bože, rozmnož víru mou!

Vzbuzení naděje.

Doufám a důvěřuji se v tvou, ó Bože, svrchovanou dobrotu a v tvé milosrdenství, že mi pro ne-

smírné zásluhy svého jediného Syna, Ježíše Krista, udělíš, abych za živa hříchy své poznal, dokonale jich litoval, a že mi je odpustíš; po smrti pak že mi ráčíš spasení věčné dáti a popřáti, abych na tebe tváří v tvář patřil, tebe miloval a s tebou se věčně radoval; mám naději, že mi také dáš všecko, čím bych toho dosáhl. Doufám to od tebe, protože jsi to slíbil ty, jenž jsi všemohoucí, věrný, svrchovaně dobrotivý a milosrdný. Bože, posilni naději mou!

Vzbuzení lásky.

Bože můj, miluji tebe z celého srdce svého na de všecko, protože jsi nejlepší Dobro, že jsi svrchovaně dokonalý a vší lásky hoden; i proto tě miluji, že jsi ke mně a ke všemu stvoření svrchovaně dobrotivý. Žádám toho srdečně, abych tě tak dokonale miloval, jako tě tvoji věrní služebníci milují a milovali, s jejichžto láskou spojuji svou nedokonalou lásku; tu ve mně, ó Bože, vždy více a více roz-
něcuj!

Vzbuzení lítosti.

Bože můj, poněvadž tě tedy srdečně miluji a opravdově se snažím, abych to dokázal, proto bolestně toho želim a lituji, že jsem tebe, své nejlepší dobro, svého Stvořitele, Vykupitele a Posvě-
titele, rozhněval: želim toho srdečně, že jsem tebe,

Otce svého nejlaskavějšího, svého všemohoucího Pána a spravedlivého soudce, urazil. Opravdu míním všech hříchů i všech zlých příležitostí se varovati, předešlých nepravostí vždy více a více litovati, ošklivost hříchu častěji rozjímati a nikdy již ničeho proti tvé nejsvětější vůli se nedopouštěti. Přijmi mne opět za dítě a dej mi milost, abych splnil, co jsem si umínil. Za to tě žádám skrze neskonalé zásluhy tvého božského Syna, Pána a Spasitele našeho, Ježíše Krista. Amen.

Seznam kapitol

Kniha první

Napomenutí prospěšná k duchovnímu životu

I. O následování Krista a o pohrdání všemi marnostmi světskými	11
II. O pokorném o sobě smýšlení	13
III. O nauce Pravdy	15
IV. O opatrnosti v jednání	18
V. O čítání Písma sv.	19
VI. O nezřízených náklonnostech	20
VII. Že třeba varovati se marné naděje a vypínivosti	21
VIII. Že třeba se vystříhati přílišné důvěrnosti	22
IX. O poslušnosti a poddanosti	23
X. Že se máme varovati zbytečných řečí	24
XI. Jak získáme pokoj, a že máme usilovati o své zdokonalování	25
XII. O užitečnosti protivenství	27
XIII. O odpírání pokušením	28
XIV. Že třeba se chrániti opovážlivého posuzování	32
XV. O skutcích činěných z lásky	33
XVI. Jak sluší chyby jiných snášeti	34
XVII. O řeholním životě	35
XVIII. O příkladech svatých Otců	36
XIX. O cvičeních dobrého řeholníka	39

XX. O milování samoty a mlčení	42
XXI. O zkroušenosti srdce	46
XXII. O pozorování bídy lidské	48
XXIII. O rozjímání o smrti	51
XXIV. O soudu a trestech hříšníků	55
XXV. O horlivém napravování všeho života našeho	59

Kniha druhá

Napomenutí, hledící k vnitřnímu životu

I. O způsobu vnitřního života	65
II. O pokorné podřízenosti	69
III. O dobrém pokojném člověku	70
IV. O čisté mysli a prostém úmyslu	72
V. O pozorování sebe samého	73
VI. O radosti dobrého svědomí	75
VII. O milování Ježíše nade všecko	77
VIII. O důvěrném přátelství Ježíšově	78
IX. O nedostatku veškeré útěchy	81
X. O vděčnosti za milost boží	85
XI. O skrovném počtu milovníků kříže Kris- tova	87
XII. O královské ceně svatého kříže	90

Kniha třetí

O vnitřním potěšení

I. O vnitřním mluvení Kristově k věrné duši	97
--	----

II. Že pravda uvnitř mluví bez hluku slov	98
III. Že sluší slova boží pokorně slýchat, a že mnozí je neuvažují	100
IV. Že pravdivě a pokorně si máme před Bohem počínati	103
V. O podivných účincích boží lásky	105
VI. Jak se pozná pravý milovník	109
VII. Že třeba ukryvati milost pod stráží pokory	111
VIII. O nízkém sebe samého oceňování před očima božíma	114
IX. Že máme všechno k Bohu, jako k poslednímu cíli, vztahovati	115
X. Že sladké jest pohrdnouti světem a sloužiti Bohu	117
XI. Že třeba zkoumati a správně vésti přání srdce svého	119
XII. O cvičení v trpělivosti a o boji proti žádostivostem	120
XIII. O poslušnosti pokorného podřízeného podle příkladu Ježíše Krista	123
XIV. Že musíme uvažovati tajné soudy boží, abychom se nevypínali pro něco dobrého	124
XV. Jak si počínati a mluvit při každé věci žádoucí	126
XVI. Že v Bohu jediném musíme pravou útěchu hledati	128

XVII. Že sluší všechny starosti na Boha skládati	129
XVIII. Že sluší časné bídy po příkladu Kristově klidně snášeti	131
XIX. O snášení křivd, a kdo se osvědčí jako pravý trpělivý	132
XX. O vyznání vlastní slabosti a o bédách tohoto života	134
XXI. Že v Bohu nade všechny dobré věci a dary sluší odpočinku hledati	137
XXII. O pamatování na přerozmanitá dobrodiní boží	140
XXIII. O čtyřech věcech veliký pokoj přinášejících	142
XXIV. Že se máme varovati zbytečného vyšetřování života svých bližních	145
XXV. V čem záleží pevný pokoj srdce a pravý prospěch	146
XXVI. O výbornosti svobodné mysli, kterou si lze spíše pokornou modlitbou zasloužiti nežli čtením	148
XXVII. Že sebeláska od svrchovaného dobra nejvíce zdržuje	150
XXVIII. Proti utrhačným jazykům	152
XXIX. Jak sluší vzývati Boha a dobrořečiti mu, když přichází trápení	152
XXX. Že třeba prositi za pomoc boží a důvěřovati, že se milost vrátí	154
XXXI. O nedbání všeho stvoření, aby mohl být nalezen Stvořitel	157

XXXII. O zapírání sebe a zřeknutí se vši žádavosti	159
XXXIII. O nestálosti srdce a že Bůh musí být naším posledním cílem	161
XXXIV. Že milujícím Bůh nade všechno a ve všem sladký jest	162
XXXV. Že v tomto životě nejsme bezpečni před pokušením	164
XXXVI. Proti marným soudům lidským	165
XXXVII. Že pro dosažení svobody srdce je třeba čistého a úplného zřeknutí sebe	167
XXXVIII. O dobrém počínání v zevnitřních věcech a o utíkání k Bohu v nebezpečnostvích	168
XXXIX. Že se člověk nemá svými záležitostmi příliš nepokojiti	170
XL. Že člověk sám ze sebe nic dobrého nemá a ničím se nemůže honositi	171
XLI. O pohrdání veškerou ctí časnou	173
XLII. Že v lidech nenajdeme pokoje	174
XLIII. Proti marné a světské učenosti	175
XLIV. Že si nemáme zevnitřní věci připouštět	177
XLV. Že se nesmí všemu věřiti; a o snadném chybování slovy	178
XLVI. Že se máme důvěřovati v Boha, když na nás dorážejí šípy slov	180
XLVII. Že pro život věčný sluší všeliké obtíže snášeti	183

XLVIII. O dnu věčnosti a tohoto života úzkostech	185
XLIX. O toužení po životě věčném a jak velké dobré věci jsou bojujícím slíbeny	188
L. Jak se má opuštěný člověk do rukou božích obětovati	192
LI. Že se máme zabývati nízkými úkony, když již nestačíme na nejvyšší	196
LII. Aby se člověk neměl za hodného potěšení, ale spíše ran	197
LIII. Že milost boží se nemísí se záležitostmi světskými	199
LIV. O různých hnutích přirozenosti a milosti	201
LV. O porušenosti přirozenosti a účinnosti boží milosti	205
LVI. Že máme sami sebe zapíratí a Krista skrze kříž následovati	208
LVII. Aby nebyl člověk příliš malomyslný, když upadá do nějakých chyb	211
LVIII. Že nemáme hloubati o vyšších věcech a o skrytých soudech božích	213
LIX. Že všechnu naději a důvěru v Boha jediného máme klásti	217

Kniha čtvrtá

O Svátosti oltářní

Nábožné napomínání k svatému přijímání	221
--	-----

- I. S jak velikou uctivostí máme Krista přijímati 222
- II. Že se v této svátosti veliká dobrota a láska boží člověku prokazuje 228
- III. Že jest užitečno často přijímati 230
- IV. Že zbožně přijímající dostávají mnoho dobrého 233
- V. O důstojnosti Svátosti oltářní a o stavu kněžském 236
- VI. Otázka strany chování před přijímáním 238
- VII. O zpytování svědomí a o předsevzetí polepšiti se 239
- VIII. O Kristově oběti na kříži a o dokonalém odevzdání sebe 241
- IX. Že máme sebe a všechno své Bohu obětovati a za všechny lidi se modliti 243
- X. Že nemáme svaté přijímání snadno opomíjeti 245
- XI. Že Tělo Kristovo a Písmo svaté jsou věrné duši nejvíce potřebny 248
- XII. Že kdo chce Krista přijmouti, má se velmi pilně k tomu připravovati 252
- XIII. Že zbožná duše má z celého srdce toužiti po spojení s Kristem ve Svátosti 254
- XIV. O horoucí touze některých zbožných duší po Tělu Kristově 256
- XV. Že milost pobožnosti se získává pokorou a zapíráním sebe 258

XVI. Že máme své potřeby Kristu vyjevovat a o jeho milost prositi	260
XVII. O horoucí lásce a mocné touze přijmouti Krista	261
XVIII. Že člověk nemá býti všetečným zkoumatelem Svátosti, ale pokorným následovníkem Kristovým, poddávaje smysly své svaté víře	264
Přídavek modliteb	267
Modlitba ranní	268
Modlitba večerní	269
Modlitby ke mši sv.	271
Návštěva nejsv. Svátosti	282
Svatá zpověď	283
Pobožnost k sv. přijímání	287
Vzbuzení víry, naděje, lásky a lítosti	288

Tomáše Kempenského Čtvero knih o následování
Krista z latiny přeložil Karel Vrátný, obrázky
nakreslil Břetislav Štorm. Vydalo l. P. 1941 nakla-
datelství Vyšehrad, spol. s r. o. v Praze. Vytiskly
Č. A. T. Českomoravské akciové tiskařské a vyda-
vatelské podniky v Praze

I M P R I M A T U R. Pragae, die 9. Junii 1941

Nro 7401

Prael. Dr. Theophilus Opatrný, Vicarius Capitularis